URMELE NU SE ŞTERG

EDITURA TINERETULUI

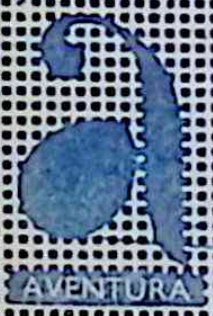
AVENTURA

AVENTURA

URMELE NU SE ŞTERG

Povestiri şi nuvele inspirate din activitatea ofiţerilor şi subofiţerilor de miliţie şi închinate lor. Un volum omagial la cea de-a douăzecea aniversare a miliţiei din Republica Socialistă România.

EDITURA
TINERETULUI

THEODOR CONSTANTIN

CADRILUL SOBOLILOR

Erau puse, cap la cap, trei mese. Cu excepţia lui Firicel, toţi ceilalţi erau actori. Actori şi actriţe de la teatrul de estradă din oraşul X., veniţi în turneu cu revista „Curcubeul melodiilor".

Firicel trona în capul mesei. De fapt, nu chiar acolo. Dar de locul acela nu-l despărţeau decît cele două scaune, din dreapta sa, ocupate de două fete din balet, cu părul ridicat în creştetul capului, ca două căpiţe de fîn de culoare argintiu-albastru. În stînga, era flancat de una din „şantezele" trupei, care, cu toate că mai mult ţipa decît cînta, stîrnise ropote de aplauze şi fusese bisată, fiindcă puţinătatea vocii era suplinită de un fizic deosebit de atrăgător.

Cu toate acestea, pe Firicel, pe frumosul Firicel nu-l interesau nici baletistele din dreapta sa şi nici „şanteza" din stînga. El nu avea ochi decît pentru actriţă. Numai cu ea conversa şi, ca să se poată face auzit, era nevoit să vorbească tare. Eu, care mă aflam la o masă din apropiere, eram tare bucuros de acest lucru, fiindcă aveam posibilitatea să aud ce spune.

Firicel se purta cum nu se poate mai degajat. Prezenţa actorilor şi actriţelor nu-i crea nici un fel de complexe. Dimpotrivă, se comporta în aşa fel, încît ai fi jurat că, de cînd se ştia, numai în mediul actoricesc se învîrtise. Dar, dacă o asemenea părere ar fi fost greşită, în schimb

era foarte adevărat că nu pentru prima dată se găsea în compania unor slujitori și slujitoare ai Thaliei.

Actrița, care polarizase întreg interesul lui Firicel, era o gîgîlice de femeie, și ca orice femeie, dîndu-și seama că acesta nu avea ochi decît pentru ea, se alinta în fel și chip, aruncînd din cînd în cînd cîte o privire triumfătoare vecinei sale de vizavi. Și era suficient să vezi cu ce ochi se priveau, ca să-ți dai seama cît de puțin se simpatizau.

— Duduiță Margot, i se adresă Firicel, ați fost admirabilă, mai ales în cupletul acela cu ospătarii. Și acuma mă dor palmele de cît am aplaudat.

— Serios, domnule?

— Pe onoarea mea, duduiță Margot! Nici Zizi Șerban, care-i, mă rog, as în meserie de cuplete, nu ar fi în stare să-l spună cu mai multă vervă.

— Foarte drăguț din partea dumitale, domnule... Scuză-mă, nu ți-am reținut numele.

— Firicel. Gigi Firicel.

— Foarte drăguț din partea dumitale, domnule Gigi.

— Pe onoarea mea, duduiță Margot, că nu e un compliment. Vă spune cineva care nu e chiar cu desăvîrșire străin de meserie. Am trecut și eu — cu cîțiva ani în urmă — pe la Institutul de teatru.

— Serios ? întrebă Gîgîlicea, al cărei interes față de Firicel crescu în clipa cînd află că admiratorul ei urmase Institutul. (Ea ajunsese actriță fără să treacă pe acolo).

— Mda! Bineînțeles, nu l-am terminat. În nici un caz din lipsă de talent. Au fost alte motive. Făcu un gest vag cu mîna care voia să însemne că nu-i face de loc plăcere

să-şi amintească de acele motive, pe urmă începu să declame:

„De pot să cred a somnului oglindă
Măgulitoare, visele mele
Vestesc o bucurie-apropiată.
Uşor pe tron stă domnul meu, Amorul.
Mă-nalţ-un duh necunoscut cu gînduri
Voioase astăzi. Se făcea că vine
Iubita-mi şi eu mort eram. O, vis
Ciudat, ce face morţii să gîndească!
Sărutul ei îmi dete-atîta viaţă,
Că m-am sculat din morţi, ca împărat.
O, inimă, ce dulce poate fi
Iubirea care-o ai, cînd umbra ei,
Chiar ea, e-aşa bogată-n desfătare!“

— Bravo!... Bravo!... Ai fost extraordinar!...

Actorii aplaudară. Unii — din convingere, alţii — ca să-i facă plăcere lui Firicel.

— Ai recitat ca un maestru, tovarăşe Gigi! Ai foarte mult talent, îl lăudă Gîgîlicea, privindu-l galeş.

Firicel, ca şi cînd ar fi fost obişnuit cu aplauzele şi cu laudele, nu se pierdu cu firea. Doar ochii îi luciră un pic mai mult ca de obicei.

— Ştiţi din ce piesă v-am recitat?

Nu ştia nimeni.

— Probabil dintr-o piesă... clasică, îşi dădu cu părerea blonda din dreapta lui Firicel. Noi, cei de la estradă...

Firicel n-o lăsă să-şi termine fraza. De altfel, se pare că nici ea nu avusese intenţia să continue.

— Shakespeare!... Romeo şi Julieta!... Actul cinci!... Scena întîi !...

Și Firicel privi asistența, cu un aer triumfător, dar, în același timp, de superioritate.

Unul dintre actori ridică paharul:

— Să bem în cinstea lui Romeo! Noroc, Romeo!

Și se aplecă peste masă să ciocnească paharul cu al lui Firicel. La fel făcu și Gîgîlicea. Orchestra atacă un twist și Firicel o invită la dans. Cîteva perechi dintre localnici îi imitară. Dar cei mai mulți dintre aceia care ar fi vrut să danseze renunțară ca să-i vadă dansînd pe *artiști*. Fiindcă, imediat după Firicel, și ceilalți, colegele și colegii Gîgîlicei, se grăbiră spre ringul de dans. Și trebuie să recunosc, dansară frumos, fără să facă abuz de scălămbăieli. Așa că, la sfîrșit, printre cei care aplaudară — aplauzele fuseseră adresate aproape în exclusivitate *artiștilor* — am fost și eu.

După dans, Firicel făcu ce făcu și se așeză în capul mesei. Chemă ospătarul și ceru să aducă vin și fripturi pentru toată lumea. De fapt, petrecerea adevărată abia acum începu. Foarte degajat, foarte glumeț, Firicel părea că toată viața lui nu făcuse altceva decît să prezideze asemenea ospețe. Petrecerea ținu pînă aproape de ora de închidere a localului.

Cînd ospătarul se prezentă cu nota de plată, Firicel se grăbi să i-o ia din mînă, adresîndu-se asistenței:

— Tovarășe și tovarăși, vă rog să-mi faceți cinstea de a vă considera invitații mei la această scurtă și modestă petrecere, ceru el ducînd mîna la buzunarul unde ținea portofelul.

Actorii protestară, dar, pînă la urmă, în fața insistențelor lui Firicel, acceptară. Firicel numără ospătarului o mie două sute cincizeci de lei. Atîta costase „scurta și modesta petrecere".

Salariul lunar al lui Firicel era de nouă sute cincizeci de lei.

*

În ajun, mă chemase şeful, căpitanul Puşcariu.

— Uite de ce te-am chemat, Ştefaniule. Am fost sesizat că la Fabrica de medicamente există un cetăţean care cheltuieşte, prin restaurante şi bodegi, în compania unor persoane mai mult sau mai puţin dubioase, sume de bani ce depăşesc cu mult salariul pe care îl cîştigă muncind, adică nouă sute şi cincizeci de lei lunar. M-am gîndit să te ocupi dumneata de cazul acesta. Pentru început, cred că e o misiune nu tocmai uşoară. Dar te-vom ajuta şi noi ca să duci lucrurile la bun sfîrşit.

— Vă mulţumesc pentru încredere, tovarăşe căpitan.

În realitate, nu eram chiar atît de mulţumit. Cînd ai douăzeci şi unu de ani, cînd eşti ofiţer de miliţie, ieşit din şcoală de-abia de cîteva luni, nu e chiar de mirare dacă ţi se pare că o asemenea misiune nu este pe măsura posibilităţilor tale. La o asemenea vîrstă, îţi doreşti un „caz complicat", cu multe necunoscute pe care tu să-l elucidezi, preferabil cu ceva riscuri şi, eventual, cu un oarecare coeficient de spectaculozitate. Ce vreţi? În ciuda faptului că, din cele învăţate la şcoală, ştii că în munca unui ofiţer de miliţie, în condiţiile vieţii moderne, optzeci la sută din succes reprezintă transpiraţie — adică muncă migăloasă, de loc spectaculară, plicticoasă de multe ori — şi numai douăzeci la sută — poate nici atît! — inspiraţie, totuşi, cu greu rezişti ispitei de a visa un „caz complicat", măcar cu vreo cîteva peripeţii pe care, elucidîndu-le, să-i laşi cu gura căscată pe ceilalţi colegi, cu mai multă experienţă, dacă e posibil chiar şi pe şeful tău direct.

Din aceste motive, trebuie s-o repet, nu eram chiar încîntat de misiunea ce-mi fusese încredințată. Mi se părea că este *sub* posibilitățile mele.

„În definitiv, îmi spuneam, nici că se poate ceva mai simplu. Va trebui să verific, personal, dacă sesizarea corespunde realității."

Adică, mai întîi, trebuia să mă conving personal dacă, într-adevăr, Gheorghe Firicel cheltuiește mai mult decît cîștigă. (O treabă cum nici că se putea mai ușoară). Pe urmă, o verificare la locul său de muncă, pentru a descoperi pe ce cale necinstită își procură venituri suplimentare. (O sarcină de asemenea ușoară).

Parafrazînd cuvintele lui Caesar, și anticipînd terminarea misiunii mele, mi-am zis: „Am cercetat, am găsit firul, mi-am îndeplinit misiunea."

În realitate, lucrurile nu aveau să se desfășoare chiar așa cum îmi închipuiam, cu toate că, după atingerea primului obiectiv, am avut motive să sper că optimismul meu nu fusese de loc exagerat. Fiindcă, într-adevăr, Gheorghe Firicel făcea cheltuieli ce depășeau posibilitățile sale financiare. „Scurta și modesta petrecere" din ajun, care îl costase o mie două sute cincizeci de lei, nu fusese decît unul din multele sale chiolhanuri. De altfel, informîndu-mă, am aflat că Firicel avea o adevărată slăbiciune pentru actori. De fiecare dată cînd echipe ale diferitelor teatre din țară plecate în turneu poposeau în orașul nostru, Firicel făcea ce făcea și se insinua în anturajul actorilor și actrițelor, cu care prilej cheltuia sume însemnate de bani. Dar nu numai cu asemenea prilejuri cheltuia bani mulți.

Era clar. Firicel — Gigi, cum se recomanda singur, — întrucît nu poseda puterea de a prăsi banii, fura. Am luat autobuzul care mă lăsa în fața fabricii. Voiam să văd

cum era privit Firicel de tovarăşii lui de muncă. Din capul locului trebuie să spun că nu se prea bucura de simpatii. Şi nu se bucura de simpatie din diferite motive. De pildă, cei din secţia unde lucra el, deşi recunoşteau că era priceput şi conştiincios, nu-l simpatizau fiindcă îl simţeau că nu pune nici un fel de suflet în ceea ce face, că în afară de salariu nu-l interesa nimic din tot ceea ce privea fabrica. Se arăta amabil, prietenos cu toată lumea, dar oamenii aveau sentimentul că, în sinea sa, Firicel face sforţări ca să se poarte aşa. Amabilitatea, amiciţia sfîrşeau la poarta fabricii. În oraş, nu se întîlnea cu nimeni din cei cu care lucra, cu nici unul dintre ei nu era prieten şi dincolo de poarta fabricii. Venea singur şi pleca singur.

Nu-l simpatizau nici fetele. În fabrică, lucrau multe femei. Dintre ele, majoritatea erau tinere. Şi, bineînţeles, mai ales acestea nu se putea să nu-l remarce pe Firicel. La cei treizeci de ani ai săi, Firicel era ceea ce se cheamă un „bărbat bine". Şi era considerat aşa nu numai pentru că natura îl înzestrase cu un fizic plăcut, ci aproape în egală măsură şi fiindcă era un „tip elegant". Ce vreţi! Aşa sînt femeile. Le place nu numai să fie ele bine îmbrăcate, dar în acelaşi timp sînt impresionate favorabil atunci cînd un bărbat este şi plăcut la vedere, şi elegant. Or, Firicel, în privinţa aceasta, bătea recordul. Nimeni nu venea la fabrică atît de bine îmbrăcat ca el, nici măcar inginerii sau cei din colectivul de conducere. Din acest motiv, nu e de mirare dacă, din multele fete plăcut impresionate de fizicul şi eleganţa lui Firicel, — din care motiv îi dăduseră măgulitoarea poreclă de „frumosul Firicel" — cîteva nu se mulţumiseră să-l admire numai de la distanţă. Dar „frumosul Firicel" se pricepuse să se menţină într-o rezervă foarte strategică şi foarte politicoasă, din pricina căreia, pînă la urmă,

rînd pe rînd, pînă şi cele mai îndrăzneţe au fost nevoite să bată în retragere. Fu acesta motivul hotărîtor pentru care „frumosul Firicel" deveni „nesuferitul Gigi", „îngîmfatul Gigi", ba chiar „anormalul Gigi", insinuare — trebuie s-o recunosc — de-a dreptul calomnioasă la adresa lui Firicel. Desigur, în fabrică erau şi dintre aceia cărora Firicel nu le inspira nici simpatie, nici antipatie. În schimb, toată lumea se mira de unde are el atîţia bani ca să se îmbrace atît de elegant şi să frecventeze atît de des bodegile şi restaurantele.

*

Acum cred că a venit timpul să vă vorbesc şi despre surpriza pe care am avut-o după ce am stat de vorbă cu factorii de răspundere din fabrică. Închipuiţi-vă, Firicel lucra la o secţie unde nu avea posibilitatea să fure. Lucra la atelierul mecanic. Această informaţie mă cam derută. Că Firicel îşi procura venituri suplimentare în mod ilicit nu aveam nici o îndoială. Dar dacă nu de la locul său de muncă, atunci pe ce cale?

Mi-am răspuns tot printr-o întrebare:

„Dacă Firicel nu fură din fabrică — fiindcă nu are ce să fure de acolo — nu cumva face parte din vreo bandă care operează în altă parte?"

A fost o ipoteză nu prea inspirată. După cîteva verificări discrete la domiciliul său, m-am putut convinge că ipoteza trebuia abandonată. Cu excepţia unor „prieteni" care îl vizitau tot în zile diferite, nimeni nu mai venea să-l caute. Mi-am zis că, totuşi, pista nu trebuia părăsită definitiv. Dacă nu venea nimeni să-l caute acasă, nu era exclus să viziteze el pe careva. Pe urmă, mai erau şi aceia cu care se întîlnea prin restaurante şi bodegi. În definitiv, cine erau aceştia?

Iată că se deschidea în fața mea un cîmp larg de investigații. De investigații destul de obositoare și plicticoase. Aveam douăzeci și unu de ani, ieșisem de cîteva luni de pe băncile școlii, și al naibii mi-ar fi plăcut să-mi pot petrece timpul liber după pofta inimii. Ca să fiu sincer, prin expresia aceasta „după pofta inimii" înțelegeam un lucru foarte precis. Cu vreo săptămînă în urmă, cunoscusem în stația de autobuze o fată care — aveam s-o aflu mai tîrziu — locuia în același bloc cu mine. N-aș putea spune că mi s-a întîmplat ceea ce înțeleg francezii prin „coup de foudre", dar, oricum, fata mi-a plăcut de la început. Am motive să cred că nici eu nu i-am displăcut. Și am motive să cred, fiindcă ea era aceea care mă căuta mai des la telefon, ea era aceea care avea „inițiativa". Vreau să spun că ea era aceea care îmi propunea să mergem la spectacole sau pur și simplu să ne plimbăm. Spre marele meu regret, de cele mai multe ori a trebuit s-o refuz din cauza secăturii de Firicel. Ore, chiar zile întregi de investigație în jurul acelora cu care se întîlnea. Pe urmă, cîte nopți pierdute ! Ei, da ! În timp ce Firicel închina paharele în vreun restaurant, eu trebuia să-l aștept prin apropiere, ca să văd unde se duce după aceea, dacă eventual nu stabilește vreo legătură. Și erau niște nopți de toamnă de toată frumusețea. Eu stam și îl așteptam, gîndindu-mă la Mioara, cu care mult mi-ar fi plăcut să mă plimb, de pildă, pe sub castanii de pe bulevardul Libertății. În fiecare noapte, tîrziu, cînd mă întorceam acasă, obligatoriu trebuia să străbat bulevardul. Și în liniștea atotcuprinzătoare a nopții, frunzele castanilor bătrîni foșneau trist, fiindcă începuseră să se îngălbenească și, pesemne, presimțeau moartea apropiată.

Îmi părea rău că n-o pot vedea pe Mioara dar *cazul* începuse să mă intereseze. Acuma nu mi se mai părea că

„șeful“ ar fi trebuit să-mi ofere un altul mai complicat, mai pe măsura posibilităților mele, posibilități pe care, în treacăt spus, mi le supraapreciam. Cum se spune, începusem să mă încing. Iar în ziua cînd am depistat primele legături ale lui Firicel, *cazul* a început să mă pasioneze.

Desigur, sînteți curioși să știți despre ce fel de legături este vorba. Izbutisem să descopăr că, la vreo trei-patru zile, Firicel vizita două cosmeticiene din oraș. O dată — pe una, altă dată — pe cealaltă. Fiind vorba de două femei, și întrucît amîndouă erau la o vîrstă cînd mai puteau trezi pasiuni unuia ca Firicel, descoperirea nu-mi spunea mare lucru, mai ales că nu le vizita decît cel mult de două ori pe săptămînă. Totuși, bănuiam că mă aflu pe pista cea bună. Patru fapte m-au făcut să nutresc această speranță. În primul rînd, amîndouă femeile aveau aceeași meserie : cosmeticiene. În al doilea, cînd Firicel se ducea să le viziteze, de fiecare dată lua măsuri să-și verifice spatele, pentru a vedea dacă nu cumva este urmărit. În al treilea, nu se ducea niciodată la ele cu mîinile goale. De fiecare dată avea la el un pachețel, mereu cam de aceeași mărime. În fine, în al patrulea rînd, totdeauna pleca de acolo cu mîna goală.

„Culant mai ești, frumosule Firicel, l-am persiflat eu în gînd, prima dată. Nu-ți vine să vizitezi o femeie, fără să nu-i duci un mic cadou! Eu sînt, însă, curios de felul meu și musai trebuie să aflu ce conțin pachețelele pe care le dăruiești prietenelor tale.“

*

Cosmeticienele aveau — să nu le fie de deochi! — clientelă bunicică. Zilnic, între douăzeci și treizeci de

cumpărătoare. În marea lor majoritate, veneau să-şi procure lanolină. Lanolină? vă veţi întreba, poate. Da, lanolină, şi încă plătită cu un preţ piperat: pentru douăzeci de grame de lanolină, clientele — ce sarcificii nu fac femeile cînd e vorba să-şi conserve tenul ! — plăteau între cincizeci şi şaizeci de lei, după posibilităţi, mai precis în raport cu priceperea clientelor în a se tocmi.

După ce am stabilit acest lucru, foarte mirat, primul drum l-am făcut la cea mai apropiată parfumerie.

— Aveţi lanolină?

— Lipseşte momentan.

Acelaşi răspuns l-am primit întrebînd şi la o drogherie. Am înţeles. În perioada aceea, nu exista de cumpărat în oraş lanolină. Dar, de vreme ce nu exista în comerţ, de unde şi-o procurau cele două cosmeticiene? Interesîndu-mă la fabrica de medicamente, am aflat că acolo se foloseau cantităţi mari de lanolină pentru prepararea diferitelor unguente.

Va să zică, nu mă înşelasem!... În sfîrşit, un prim atu!... Firicel, însă, lucra la o secţie — cea mecanică — unde nu se folosea lanolină! Dar, dacă el furniza cosmeticienelor lanolină — trebuia să dovedesc acest lucru — atunci cum şi-o procura? Răspunsul — ca ipoteză — nu era greu de găsit. Firicel era, probabil, în legătură cu cineva de la secţia unde se folosea lanolina. Acela îi procura „marfa", Firicel o scotea din fabrică şi o plasa cu preţ bun cosmeticienelor. Cîştigul îl împărţeau între ei.

Convins că sînt pe drumul cel bun, am organizat supravegherea în fabrică a lui Firicel. Trecură cîteva zile. Şi iată că mi se aduce la cunoştinţă că Firicel are legături — destul de abil mascate, dar totuşi legături — cu un oarecare Titi Lungescu de la sectorul V, unde se foloseşte multă lanolină. Continuînd supravegherea, de acum

înainte cu indicația „alertă mărită", după vreo patru zile, Firicel și cu Titi Lungescu sînt surprinși discutînd înapoia unei magazii. A fost o „ședință fulger". Înainte de a se despărți, Titi Lungescu i-a dat lui Firicel un pachet. Acuma totul devenise clar. „Cazul" mi se părea ca și terminat. Ca să spun drept, îmi părea chiar rău.

„De fapt — îmi spuneam — n-a fost un «caz» propriu-zis. O nimica toată, în stare s-o ducă la bun sfîrșit și un profan într-ale meseriei."

Din nou începu să-mi dea tîrcoale regretul că șeful nu-mi încredințase o misiune ceva mai complicată. E drept, ceva, ceva „transpirasem". Dar eu aș fi preferat să fie un caz în care inspirația și nu transpirația să aibă cuvîntul hotărîtor.

M-am prezentat șefului și, după ce i-am relatat pe scurt tot ceea ce întreprinsesem, am încheiat în felul acesta:

— ...Așa că, tovarășe căpitan, acum nu mai rămîne de făcut decît să așteptăm ora cînd schimbul lasă lucrul. Atunci, la controlul de la poartă, Firicel va fi prins cu pachetul la el. Am luat măsurile necesare.

Numai că mă cam pripeam, subapreciindu-l pe Firicel. Firicel a ieșit din fabrică fără să aibă asupra sa pachetul pe care i-l dăduse Titi Lungescu. Și iată că, după acest prim eșec, cazul din nou începu să-mi placă. Lucrurile se complicau. Va să zică, acum trebuia descoperit nu numai acela care scotea afară din fabrică pachetele cu lanolină, dar trebuia depistat și procedeul folosit ca ele să ajungă din nou în mîna lui Firicel.

De data aceasta, lucrurile merseră ceva mai greu. Trecu aproape o săptămînă, fără ca supravegherea lui Firicel să ducă la vreun rezultat. Într-o zi, însă, sună telefonul din birou:

— Alo, miliția?

— Da, miliția! Ce doriți, tovarășe?

— La telefon este tovarășul Tomescu de la fabrica de medicamente. Am a vă face o sesizare importantă, tovarășe ofițer de miliție.

— Spuneți, tovarășe.

— Tovarășe ofițer, aici la fabrică, se întîmplă lucruri suspecte.

— Scuzați-mă că vă întrerup, tovarășe Tomescu! De unde vorbiți?

— De la fabrică.

— N-ați putea să vă deplasați pînă aici la noi, să discutăm pe îndelete?

— Mai tîrziu vin, tovarășe ofițer de miliție. Mă scuzați, ce grad aveți?

— Locotenent.

— Tovarășe locotenent, mai tîrziu vin. Dar acum e foarte, foarte urgent. Trebuie să acționați prompt, ca să-l puteți prinde pe Firicel — lucrează aici la noi la atelierul mecanic — cu corpul delict.

— Atunci, vă ascult, tovarășe Tomescu.

*

Tomescu de la contabilitate — făcea și el parte din categoria acelora care nu încetau o clipă să se mire de unde avea Firicel atîția bani — cu vreo jumătate de oră înainte îl surprinsese pe acesta stînd de vorbă, într-un loc retras, cu unul dintre dispeceri, pe nume Iancu Fluieraș. Conversația dintre ei fu foarte scurtă. Înainte de a se despărți, Firicel îi dădu lui Fluieraș un pachet, pe care dispecerul îl vîrî în servietă. Aceasta se întîmplase cu vreo jumătate de oră mai înainte, sau mai precis, cîteva

minute înainte ca schimbul să lase lucrul. Bănuind că la mijloc nu-i lucru curat, Tomescu îl urmări pe dispecer. Fluieraș ieși pe poartă fără să fie controlat de portar, deoarece, prin funcția pe care o îndeplinea în fabrică, era scutit de control. La numai cîteva minute, Firicel trecu pe la control și, cum era de așteptat, asupra lui portarul nu găsi nimic. La numai cincizeci de metri în afara incintei fabricii, Firicel îl ajunse din urmă pe Fluieraș. Din mers, fără se oprească, Fluieraș restitui lui Firicel pachetul pe care acesta i-l dăduse — acuma era clar, ca să-l scoată din fabrică — și imediat după aceea se despărțiră.

Cam acestea le-am aflat la telefon.

Trebuie să știți că sesizarea a fost făcută atît de prompt, încît am mai avut timp să trimit pe cineva să se urce în autobuzul cu care Firicel se întorcea de la fabrică în oraș. Și așa cum mă așteptasem, cu pachetul subsuoară, Firicel s-a dus la una din cosmeticiene. Bineînțeles, o jumătate de oră mai tîrziu, cînd a plecat de acolo, nu mai avea pachetul.

Lucrurile se clarificau. Firicel procura lanolină prin Titi Lungescu. Ca s-o scoată din fabrică, îl folosea pe Iancu Fluieraș, care, datorită funcției sale, nu era controlat la poartă. După ce hopul era trecut, Firicel reprimea marfa și o plasa la una din cosmeticiene.

Da, lucrurile se clarificau. Dar, în același timp, se și complicau. Și se complicau fiindcă acuma trebuia organizată supravegherea lui Titi Lungescu și a lui Iancu Fluieraș. De la început, am presupus că surprizele cele mai mari mi le va oferi Iancu Fluieraș. Și, într-adevăr, nu m-am înșelat. Dar mai înainte de a vă informa cam despre ce fel de surprize este vorba, sînt ispitit să vi-l descriu puțin. Era un om ca la vreo patruzeci de ani, de statură

mijlocie, cam spînatic, cu obrajii bucălați și roșeni, cu niște ochi pătrunzători și neastîmpărați. Chelia se întindea, în părți, pînă la parietale și înapoia capului, pînă aproape de ceafă.

În fabrică toată lumea îi spunea „tovarășul Iancu". Mulți nici nu-i cunoșteau numele de familie. Pentru ei, tovarășul Iancu era *tovarășul Iancu*. Mulți se temeau de el, dar chiar ceilalți umblau să-i cîștige bunăvoința. Să fi căutat cu lumînarea în toată fabrica și nu găseai un altul mai „principial" cînd era vorba de critică. Și, mă rog, ce critică! Tovarășul Iancu nu menaja pe nimeni. Cu barda dădea, nu alteeva!... Vorbea cu atîta meșteșug, se pricepea să aducă asemenea argumente, încît cel luat în tărbacă spunea la sfîrșit: „Bine că am scăpat atît de ieftin". Să nu credeți că, așa cum se întîmplă de obicei, atunci cînd era vorba de autocritică o lăsa mai moale. Își făcea o autocritică obiectivă, atît de obiectivă, încît mulți îl invidiau. E drept, autocritica, severă, nu se referea la niște lipsuri foarte serioase. Dar nu fiindcă pe acestea le ocolea în mod deliberat. Adevărul este că lipsuri mai serioase nu prea se observau la el. Și tovarășul Iancu nu înțelegea să-și pună cenușă în cap numai de dragul autocriticii. Toată lumea era de acord că, din punct de vedere profesional, tovarășul Iancu era mai priceput decît toți dispecerii fabricii. Cît privește celelalte obligații, cele sociale, de pildă, și le îndeplinea conștiincios. Indiferent cine îi trasa o sarcină, o executa fără să se eschiveze și fără să dea prilejul aceluia de la care o primise să-l critice pentru neîndeplinirea ei sau pentru îndeplinirea ei superficială, formală.

Pe scurt, tovarășul Iancu izbutise să creeze în fabrică mitul că este un om de încredere, care nu precupețește

munca și care se identifica, pur și simplu, cu interesele întreprinderii.

*

...Și acuma despre surprize.

Pus sub supraveghere, am constatat că principialul tovarăș Iancu este mai ticălos decît mi-l închipuisem. Iată, de pildă, una din surprizele la care nu mă așteptasem. Atunci cînd era în tură de noapte, sub pretextul că vrea să controleze laboratoarele, lua toate cheile de la portar. Și, într-adevăr, nu rămînea un singur laborator „necontrolat" de vigilentul tovarăș Iancu. Numai că, prin acest „control", tovarășul Iancu urmărea un scop tare personal. Cu prilejul fiecărei inspecții nocturne prin laboratoare, tovarășul Iancu își burdușea toate buzunarele cu diferite flacoane cu medicamente, dar numai din cele mai scumpe. Și avea tovarășul Iancu niște buzunare mai încăpătoare decît ale popii Oșlobanu. Încăpeau în ele pe puțin patruzeci, cincizeci de flacoane cu medicamente.

Ei, dar aceasta n-a fost singura surpriză. Investigațiile în fabrică au dus la descoperirea și a altora. Bunăoară, același tovarăș Iancu izbutise să scoată de la magazie cantități importante de alcool dublu rafinat și de doc alb, sub pretextul că, atît alcoolul, cît și docul fuseseră necesare procesului de producție. De ridicat le ridicase, dar să dea bon magazinerului, nici gînd. Îl tot purta cu vorba pe bietul magaziner. Înșelat de prestigiul de care se bucura în fabrică tovarășul Iancu, magazinerului o clipă nu i-a trecut prin minte că alcoolul și docul luaseră o altă destinație decît producția.

Trebuie să știți că tovarășul Iancu era un convins antialcoolic. Din cauza aceasta, am exclus din capul locului

ipoteza că ridicase de la magazie — în numai două luni — circa cincizeci de litri de alcool dublu rafinat, doar ca să prepare, pentru uz personal, niscai băuturi speciale. De asemenea, nu am crezut nici că cei optzeci de metri de doc scos din magazie îi folosise ca să-şi confecţioneze costume de vară. Nu încăpea nici o îndoială că atît alcoolul, cît şi docul fuseseră vîndute. Vîndute, dar cui? Din nou investigaţii, verificări, supravegheri în vederea stabilirii relaţiilor principialului dispecer.

Cunoştinţe avea dumnealui în oraş o mulţime. Mai multe chiar decît Firicel. Dar nici una nu mi s-a părut a fi aceea — sau acela — care mă interesa. Trebuiau depistate absolut toate legăturile. Asta a durat vreo zece zile. Pe urmă, procedînd prin eliminare, două cunoştinţe m-au interesat în mod deosebit. Un felcer, pe nume Mitică Răureanu, şi o croitoreasă, cu numele de Vasilica Ionescu. Felcerul fusese salariat al fabricii cu vreo cîţiva ani în urmă, dar fusese concediat. Cît priveşte croitoreasa, ea nu lucrase la fabrica de medicamente, dar, în schimb, era prietenă bună a felcerului, şi tovarăşul Iancu prin intermediul acestuia o cunoscuse.

Aproape nu mai este nevoie să precizez — aţi înţeles singuri — că tovarăşul Iancu plasa medicamentele şi alcoolul felcerului, iar docul croitoresei Vasilica Ionescu. Pe de altă parte, lucra în complicitate şi cu Firicel, pe care îl ajuta să scoată din fabrică lanolina. Totul mi se părea acuma clar. În mod normal, puteam trece la reţinerea infractorilor. Dar informaţia că felcerul fusese salariat la fabrica de medicamente m-a făcut să mă întreb dacă nu cumva acesta, în afară de tovarăşul Iancu, mai menţinea legături similare şi cu alţi salariaţi din întreprindere. N-a trebuit să aştept mult timp ca să primesc răspuns la această întrebare. Şi răspunsul fu afirmativ.

Într-adevăr felcerul mai avea legături cu un inginer, care — ciudată coincidență — și acesta era tot dispecer. Mai mult decît atît, aflați că și acest dispecer, pe nume Dan Florescu, avea obiceiul ca, atunci cînd intra în tură de noapte, să ia de la poartă cheile laboratoarelor, ca să efectueze „controlul". Și fiindcă vigilența lui era de aceeași natură ca a lui Iancu Fluieraș, de fiecare dată cînd revenea în biroul său, avea buzunarele burdușite cu flaconașe și cu medicamente.

Să nu vă mire similitudinea de procedee, fiindcă trebuie să știți că, între timp, descoperisem că inginerul Florescu gravita în orbita lui Iancu Fluieraș. Dar am mai descoperit ceva: că în orbita principialului tovarăș Iancu, mai gravita încă un inginer, anume inginerul Bucur Săracu. Curios însă, în sarcina acestuia din urmă nu izbutisem să stabilesc nici o vină. Ce era de făcut? Să-l cred curat ca lacrima? Nu!... Convins că proverbele sintetizează experiența milenară a poporului, n-am disperat. Proverbul la care fac aluzie este acela care spune că „cei ce se aseamănă se adună". Or, dacă inginerul Bucur Săracu apărea mereu în anturajul lui Fluieraș și al lui Dan Florescu, însemna că nici el nu era basma curată, în ciuda faptului că încă nu izbutisem s-o dovedesc.

Asta pînă într-o zi. Era ora cînd schimbul de dimineață lăsa lucrul. Spre punctul de control, printre alții, se îndreptă și „ușa de biserică", inginerul Bucur Săracu. În mînă ducea o damigeană.

— Noroc, nea Cristache.

Nea Cristache era portarul de serviciu.

— Să trăiți, tovarășe inginer! Dar ce aveți în damigeana aceea?

— Vin, nea Cristache. Mi-a adus o damigenuță un cunoscut de la Uricani.

— Păi, să-l beţi sănătos, tovarăşe inginer!

— Mulţumesc, nea Cristache!

Şi iată că inginerul Săracu izbuteşte să iasă pe poartă, fără ca portarul să manifeste curiozitatea de a se convinge dacă damigeana conţinea sau nu vin de Uricani.

Că în damigeană nu era vin de Uricani, cred că aţi înţeles fără să v-o mai spun eu; dar dacă v-aş lăsa să ghiciţi ce conţinea, sigur nu aţi izbuti. Eu însumi am făcut fel de fel de presupuneri şi nu m-am dumirit nici atunci cînd l-am văzut pe inginer intrînd cu damigeana într-o alimentară, iar apoi plecînd de acolo cu mîinile goale. Am presupus că e alcool. Dar mă înşelam. Era ulei comestibil. Ulei comestibil!... Să înceapă să te doară capul, nu alta. Şi eu care fusesem nemulţumit că şeful îmi dăduse să rezolv un caz lipsit de importanţă.

Am pus mîna pe telefon şi l-am sunat pe un tovarăş de la fabrică:

— Tovarăşe Ştefănescu, vă rog să-mi spuneţi dacă la sectorul III folosiţi ulei comestibil.

— Desigur, tovarăşe. Folosim cantităţi importante, fiindcă acolo se prepară diferite unguente. Dar de ce mă întrebaţi?

— Veţi afla peste cîteva zile.

Chiar peste cîteva zile nu i-am putut satisface curiozitatea. Pentru că, peste cîteva zile, inginerul Săracu din nou se prezentă la poartă, la ieşirea din schimb, cu o damigeană. De data asta, era alt portar. Dialogul fu identic. Cunoştinţa de la Uricani iarăşi îi adusese „o damigeană cu vin".

Ei, dar cunoştinţa din Uricani chiar prea des nu era prudent să-şi facă drumul pînă la Bucureşti. Portarii ar fi sfîrşit prin a deveni bănuitori. Pe urmă, nici inginerul Săracu nu avea totdeauna posibilitatea să sustragă canti-

tăți mari de ulei. Atunci cînd făcea rost de numai două sau trei kilograme, apela la serviciile prietenului său, Iancu Fluieraș. Iancu Fluieraș avea o servietă încăpătoare. Două, trei sticle n-o burduşeau peste măsură, nici chiar atunci cînd mai conținea pachetul cu lanolină al lui Firicel sau flacoanele cu medicamente sfeterisite de el însuși. Tovarășul Iancu avea o calitate pe care nu i-o bănuiseră nici unul din salariații cinstiți ai fabricii. De fapt, două calități dintre cele mai vrednice de rîvnit. Era și săritor, cînd era vorba să-și ajute prietenii cu năravuri asemănătoare, dar și modest. Fiind săritor la nevoie, atunci cînd Firicel, Florescu sau Săracu apelau la servieta lui încăpătoare, nu-i refuza. Cea de-a doua calitate — modestia — și-o dovedea atunci cînd pretindea plata pentru „comisioanele" făcute „prietenilor" săi. Spuneți și dumneavoastră! Ce alteeva poate să însemne decît modestie, dacă, pentru un kilogram de lanolină scos din fabrică, care costa două sute cincizeci de lei, pretindea doar cincisprezece pînă la douăzeci și cinci de lei? Emoționantă această modestie și nu e de mirare că „prietenii" tovarășului Iancu, drept recunoștință, țineau mult la el. Atît de mult, încît, spre pildă, Firicel, mai tîrziu, cînd avea să fie anchetat, mult timp avea să susțină sus și tare că niciodată nu a avut vreo legătură cu tovarășul Iancu. (Desigur, pînă la urmă, pus în fața dovezilor, n-a mai avut încotro și a recunoscut).

*

În sfîrșit, sosise timpul ca toți infractorii să fie reținuți. Clarificarea era acuma totală: Titi Lungescu fura lanolină pentru Firicel. Firicel scotea din fabrică lanolina prin intermediul lui Iancu Fluieraș. Dar Titi Lungescu

nu fura numai pentru Firicel. Fura şi pentru sine şi marfa ajungea afară din fabrică tot prin intermediul lui Iancu Fluieraş. La rîndul său, Iancu Fluieraş fura pe contul său medicamente, alcool dublu rafinat şi doc, pe care le plasa felcerului Mitică Răureanu şi croitoresei Vasilica Ionescu. Inginerul şi dispecerul Dan Florescu fura şi el medicamente, pe care de asemenea le scotea din fabrică prin intermediul aceluiaşi Iancu Fluieraş. În fine, Bucur Săracu, mai modest, din motive obiective — altceva nu avea ce sustrage — fura ulei comestibil, pe care îl scotea din fabrică, fie folosind trucul cu damigeana de vin adusă de un cunoscut de la Uricani, fie, atunci cînd era vorba de cantităţi mici, apelînd la servieta pîntecoasă a mărinimosului Iancu Fluieraş.

Ce mai cadril! Dar — aşa cum v-am mai spus — sosise, în sfîrşit, vremea să punem capăt acestui cadril de soboli.

M-am prezentat şefului.

— Tovarăşe căpitan, acuma nu mai rămîne decît să trecem la reţinerea infractorilor.

— Va să zică, socoţi că i-ai depistat pe toţi complicii?

— Da, tovarăşe căpitan.

— Afară de medicamente, alcool, doc şi ulei comestibil, altceva n-au mai sustras?

— Altceva nimic.

— Am văzut că ai strîns un dosar întreg de declaraţii. Ce părere ai despre ele?

— Toţi aceia care au cumpărat fie lanolină, fie untdelemn sau alcool sînt oameni de bună-credinţă. N-au ştiut că ceea ce li s-a oferit spre cumpărare provenea din furt. Infractorii explicau cumpărătorilor că ele proveneau dintr-o aprovizionare proprie mai mare decît tre-

buinţele imediate şi că vindeau acuma plusul, pentru a putea face faţă unor cheltuieli neprevăzute.

— În cazul acesta, nu rămîne decît să treci la reţinerea infractorilor. Cu cine vei începe?

— Cu Firicel, tovarăşe căpitan. Cu frumosul Firicel.

Şi i-am expus şefului planul detaliat al acţiunii finale.

În discuţia de mai sus, făcusem o afirmaţie care avea să se dovedească chiar a doua zi inexactă. Anume, era inexact că stabilisem lista completă a tuturor „mărfurilor" sustrase de infractori. Despre una — din fericire, numai despre una — încă nu aveam cunoştinţă.

*

Iată cum stabilisem să aibă loc arestarea lui Firicel. Doi ofiţeri trebuiau să-l supravegheze încă din fabrică. În momentul cînd acesta avea să iasă pe poarta fabricii, trebuiau să se legitimeze şi să-l conducă la serviciul economic. Dar iată că, în timp ce lucrătorii noştri se aflau încă în întreprindere, aud din întîmplare doi salariaţi discutînd între ei:

— Ei, ai cumpărat şi tu ciocolată?

— Ciocolată? Despre ce fel de ciocolată e vorba?

— Asta-i bună! Cum ce fel de ciocolată? Ciocolată cu lapte şi vanilie. Şi fiindcă celălalt făcea ochii mari, a nedumerire, întrebă: Sau poate n-ai aflat încă?

— Ce să aflu?

— Că Firicel are de vînzare nişte ciocolată. Vreo douăzeci de kilograme.

— Serios? Şi cu cît vinde kilogramul?

— Cu şaptezeci de lei. E mai ieftină ca aceea din comerţ. Pe deasupra, e şi foarte bună. Eu am cumpărat un kilogram. Banii la leafă.

— Ei, în cazul acesta, am să cumpăr şi eu. Mă duc să-l caut.

Altă necunoscută. De unde avea Firicel ciocolata? Şi acuma, cum trebuia să procedăm ? Să renunţăm la reţinerea lui Firicel pînă limpezeam şi sursa ciocolatei?

Am cerut părerea şefului. Şeful mi-a spus să nu mă pripesc. Şi nu ne-am grăbit să-l reţinem atunci cînd a ieşit din schimb. Ne-am mărginit să-l urmărim de departe. Înainte de a ajunge la staţia autobuzului, tovarăşul Iancu Fluieraş l-a ajuns din urmă şi, scoţînd din servietă un pachet de vreo două kilograme, i l-a dat. După aceea s-au despărţit.

Cînd Firicel a ajuns în oraş, a făcut haltă la un laborator de cofetărie, conform obiceiului, nu fără ca, în prealabil, să verifice dacă este urmărit. Acum, sosise momentul. La numai două minute, am intrat după el în laborator. L-am găsit pe Firicel discutînd prietenește cu Oprea Palade, responsabilul laboratorului. M-am legitimat şi i-am cerut să-mi arate ce conţine pachetul.

— Poftim, cu mare plăcere! s-a oferit Firicel, străduindu-se să semene cît mai mult cu omul care nu are nimic de ascuns.

În pachet erau două kilograme de unt de cacao.

— ...Şi de unde ai dumneata untul de cacao?

— De la un cetăţean.

— Cum se numeşte?

— Nu ştiu!... L-am cunoscut acum vreo două săptămîni, la o bodegă. Mi l-a oferit spre vînzare şi eu l-am cumpărat, fiindcă mi s-a părut preţul ieftin. De atunci nu l-am mai văzut. Cred că nici nu este din oraş. (De fapt, avea s-o recunoască mai tîrziu, Titi Lungescu sustrăsese pentru Firicel, treptat, vreo treizeci de kilograme

de unt de cacao, folosit ca materie primă în prepararea unor medicamente).

— Atunci poftește de mă urmează. Noi te vom ajuta să-ți amintești numele aceluia de la care ai cumpărat untul de cacao.

Așa cum se întîmplă de obicei cu marea majoritate a infractorilor, la început Firicel neagă totul, afișînd o falsă indignare, foarte bine jucată. Dar pînă la urmă, pus în fața probelor, se dădu bătut.

După Firicel, am trecut la reținerea lui Iancu Fluieraș, apoi a celorlalți.

...Și astfel, primul meu caz, deși de loc spectaculos, m-a convins că, într-adevăr, în activitatea unui ofițer de miliție, în foarte multe împrejurări, „transpirația" are o contribuție tot atît de mare ca și inspirația.

ȘTEFAN BERCIU

PRIMUL „CAZ"

Copilăria și adolescența mi-am petrecut-o în mahalaua — pe atunci — din preajma podului Lemaître, unde, astăzi, se găsesc uzinele „Timpuri Noi".

Locuiam pe o stradă situată pe malul drept al cheiului Dîmboviței, într-o curte cu două corpuri de case sărăcăcioase, în care stăteau oameni, mai mult sau mai puțin necăjiți, dar toți, absolut toți, buni; spun asta, pentru că fiecare avea ba un cîine, ba o pisică și de la ei am învățat să fiu un om bun și să iubesc animalele.

Întotdeauna am fost și am rămas un exagerat în ceea ce privește manifestarea sentimentelor mele față de oameni și, dacă ar trebui să vă mărturisesc ceva referitor la animale, ei bine, sentimentele mele îmbrăcau de multe ori aspecte vecine cu exaltarea. Aceste stări îngrijorau uneori pe părinții mei, dar pentru că n-am fost supus la un examen de psihiatrie, am rămas și astăzi un îndrăgostit de animale și... chiar de oameni.

Evident, „educația" m-a ajutat — cu timpul — să fiu mai reținut în manifestările mele față de animale, dacă se întîmpla ca animalul să-mi iasă în cale în prezența unor oameni, dar altminteri...

Ei bine, închipuiți-vă că mărturisirile astea vi le face un om care astăzi este în vîrstă de patruzeci de ani, iar jumătate din viața lui și-a dăruit-o patriei, slujind în

miliție. Să știți că sensibilitatea mea și dragostea, pe care am avut-o și pe care o păstrez față de animale, nu mi-a dăunat în activitatea pe care am desfășurat-o atîția ani, ba, aș putea spune... dimpotrivă.

Cred că în orice meserie îți trebuie un dram de sensibilitate; chiar și la măturatul străzilor, consider că e nevoie să ai milă de caldarîmul pe care-l cureți, pentru că mila îți dă un surplus de grijă și-atunci sfîrșești treaba mult mai bine; și-apoi, sensibilitatea te face să vibrezi stimulîndu-ți imaginația, aprinzînd dorinți de mai bine, purtîndu-te chiar pe căi noi, pentru ca să poți înfăptui ceea ce trebuie înfăptuit.

Mi-aduc aminte că ori de cîte ori mahalaua copilăriei mele era năpădită de noroaie ori de zăpezi, zeci de oameni ieșeau cu hîrlețe, lopeți și mături din nuiele, înșiruindu-se într-un chip ciudat de-a lungul și de-a latul străzilor, de parcă erau „dispuși în trăgători", și făceau șanțuri și poteci. Inițiativa o avea moș Mihalache, un cizmar bătrîn, tare bătrîn, care era și un fel de administrator al celor două corpuri de case din curtea, în formă de han, în care locuiam pe atunci.

Cîtă sensibilitate avea bătrînul. Cîtă grijă pentru fiecare piatră, pentru fiecare ulucă de la gardurile curților!

Cînd simțea că se apropie viscolul, bătea la ușile celor aproape douăzeci de familii, spre a-i înștiința de „semnele" lui și-i sfătuia:

— La noapte să nu lăsați animalele afară; vine vreme rea.

— Mulțumim, moș Mihalache..., răspundeau gospodinele și se grăbeau să-i asculte sfatul, chemînd de grabă cîinii și pisicile în casă.

Și eu îți mulțumesc, moș Mihalache, pentru grija pe care ai avut-o pentru Dik !

* * *

În anul 1949, lucram la o secție de miliție, care, pe atunci, purta numărul 7, și funcționa într-o casă de pe Aleea Modrogan.

Miliția abia se înființase, și, ca în orice început, dacă vrei ca treburile să meargă bine, trebuie să pui lucrurile într-o ordine desăvîrșită. Cum însă, într-o astfel de instituție nu poți suspenda, nici măcar pentru o clipă, activitatea, spre a avea răgazul necesar punerii la punct a problemelor organizatorice, totul trebuia făcut din mers, iar asta necesita o muncă — pot spune fără falsă modestie — cel puțin îndoită față de o activitate normală.

Nu-mi aduc aminte să fi venit acasă înainte de miezul nopții, nici în anul acela și nici în mulți alții următori.

Venise toamna.

Ploile cădeau din abundență și prin luna noiembrie zăpada amenința să vină mai devreme ca în alți ani.

Întotdeauna cînd plouă torențial ori cînd viscolește, îmi place să mă plimb. E un soi de neliniște amestecată cu o bucurie nedefinită care mă cuprinde, mă răpune și mă scoate din bîrlogul meu. Dacă lucrez, continuarea activității îmi devine cu neputință. Neliniștea..., da, da, ăsta cred că e sentimentul care mă cuprinde în astfel de stări, mă îmbrățișează și mă poartă oriunde, aiurea. Așa s-a întîmplat și în noaptea aceea de noiembrie, cînd aveam să-l întîlnesc pe Dik.

Plecasem de la secție pe la orele două din noapte. Ploua torențial și, din pricina asta, mă hotărîi să merg pe jos pînă acasă.

N-am mai plecat spre tramvaiul 5, care m-ar fi lăsat în piața Sf. Gheorghe, urmînd ca de acolo să iau tramvaiul 1, pînă aproape de casă. Apucai spre șosea și continuai drumul printre copacii desfrunziți, bucurîndu-mă de fiecare rafală de vînt și ploaie și întristîndu-mă la vederea fiecărui copac despodobit.

Mergeam foarte încet, pentru ca să-mi prelungesc bucuria, ciudata mea bucurie, așa cum mîncam încet o prăjitură în anii sărăcăcioasei mele copilării, pentru ca să-mi prelungesc plăcerea mestecării unui lucru bun și dulce.

Nu știu cît să fi fost ceasul cînd ajunsesem la podul Mărășești. Atîta știu că, din starea în care mă aflam, m-a scos chelălăitul pițigăiat al unui cățel.

Trezit din gîndurile și bucuria mea, m-am oprit.

O vreme, nu s-a mai auzit nici un zgomot.

Am apucat strîns balustrada cheiului și am așteptat cu încordare ca strigătul de ajutor să se repete. Voiam să știu din ce parte vine, unde anume se afla cățelul care mă chema în ajutorul lui. O! Nici n-aveam de gînd să plec mai departe. Voiam să-i dau de veste asta, dar cum s-o fac. „Să fluier! mi-a trecut prin minte. Dar dacă se sperie, ori dacă stîrnesc vreun alt cîine, care ar putea să-i facă vreun rău? Să-l chem! am gîndit, după aceea; dar cum?..." Simții nevoia să-mi aprind o țigară, însă chibriturile mi se udaseră. Privii în toate direcțiile să văd dacă trece cineva, dar nici țipenie de om.

Într-un tîrziu, scheunatul se repetă.

La început slab și doar de două, trei ori; apoi, din ce în ce mai tare, mai des, mai disperat. Ploaia se întețise,

iar vîntul sufla năprasnic, astfel că direcția din care venea strigătul îmi devenea cu neputință de aflat.

Mă hotărîi să traversez și să privesc prin curțile oamenilor. Zis și făcut.

Înainte să înceapă prima casă de pe malul stîng al Dîmboviței, este un mic loc viran pe care nici nu aveam de gînd să-l cercetez, dar, de-ndată ce trecui drumul, îmi atrase atenția ceva care se mișca, undeva lîngă rădăcina unui copac bătrîn. Scrutai întunericul, dar nu văzui decît un maldăr de frunze pe care apa căzută din abundență selipea ici și colo, la lumina palidă a unui bec agățat între doi stîlpi de telegraf. Fără să vreau, făcui cîțiva pași spre copac, dar cum cizmele mi se afundau din ce în ce mai mult în noroiul maidanului îmbibat cu apă, mă hotărîi să mă retrag. Deodată, maldărul de frunze se mișcă și scheunatul disperat al celui care chema oamenii în ajutorul lui se făcu auzit. Nu mai încăpea nici o îndoială : acolo, acolo era. Mă apropiai, cu grijă să nu-l sperii, vorbindu-i cu glas scăzut, îmbiindu-l să iasă de sub frunzele ude. Părea că pricepuse, pentru că freamătul se intensifică. După cîteva clipe, îmi dădui seama că vrea, dar nu poate. Mai făcui trei, patru pași. La început, am vrut să scormonesc frunzișul cu vîrful cizmei, apoi mi-a trecut prin minte că s-ar putea să-l lovesc. Mă aplecai și scormonii cu mîinile, pînă cînd degetele îmi înghețaseră și deodată simții un bot de blană udă, de carne caldă — încă — și o inimă care bătea tare, tare de tot. Țineam în mînă o viață ; o viață care-mi strigase că vrea să trăiască și n-o puteam lăsa.

Era un cățel care nu părea să fi avut mai mult de două, trei săptămîni. Îl ridicai în lumina becului, îl scuturai cu grijă de frunzele care se lipiseră de blana lui udă și, apoi, cu o mănușă, îl curățai de noroi.

A suportat cu răbdare toaleta și, cînd mi-am desfăcut mantaua și l-am adăpostit, a scos un suspin care voia să însemne: „Acum s-a terminat cu frigul, cu ploaia, cu vîntul... Acuma are cine să-mi poarte de grijă; acuma, s-a terminat cu toate relele din lume". Și nu se înșela; așa avea să fie.

Bucuria de a merge prin ploaie se terminase. Mergeam aproape alergînd. Nu mai eram singur. Aveam o răspundere. Cineva mă strigase și eu i-am venit în ajutor. Acuma, acel cineva tremura, tremura, în mantaua mea, cuibărit la pieptul meu, scîncind din cînd în cînd, așteptînd să ajungă acolo unde e căldură și mîncare și mîngîiere și o vorbă bună; într-o casă de om. Și astea toate pentru că animalele iubesc oamenii și cred în ei; numai că oamenii îi dezamăgesc, uneori. Păcat!

* * *

După cîtva timp, am fost anunțat că urma să intru în școala de ofițeri și singurul lucru care făcea ca bucuria să nu-mi fie deplină era faptul că trebuia să mă despart cîtva timp de Dik.

Așa îl botezasem.

Citisem în copilărie o poveste în care era vorba de un copil din India, sărac lipit pămîntului, fără părinți și fără adăpost. Îl chema Dik, sau cel puțin așa i se spunea. Avea doar cinci ani, dar muncea; lustruia pantofii și cizmele celor avuți. Odată, un mare comandant de oaste și-a sprijinit cizma pe suportul cutiuței lui Dik și i-a spus pe un ton de comandă — așa cum se obișnuise în decursul vieții sale: „Haide! Ești gata?" Speriat de tonul, statura, hainele și cizmele frumoase — cum nu mai

văzuse pînă atunci — Dik a murdărit cu cremă pantalonul marelui comandant. Atunci, slujitorul care-l însoţea pe bravul ofiţer l-a biciuit pe Dik, iar comandantul a tăiat slujitorului mîna cu care lovise copilul, şi pe Dik l-a înfiat. (Scuzaţi analogia).

Dik nu dormea fără mine, nu mînca fără mine şi, pot spune, nici nu simţea că trăieşte cînd eu nu eram acasă.

Crescuse ca voinicul din poveste. Era un cîine de „rasă" : pur sînge „CIOBĂNESC" !

Dik însemna pentru mine ceea ce însemnam şi eu pentru el. Şi asta nu-i puţin. Cînd un animal ţi se devotează într-atîta, e o mare problemă pentru tine — om — să fii la înălţimea sentimentelor lui. Vreau să cred că am corespuns.

Cînd am plecat să urmez cursurile şcolii de ofiţeri, despărţirea a fost îngrozitoare.

În noaptea care a precedat plecarea mea, Dik mi-a ţinut un picior între labele lui din faţă atît de strîns, încît m-am trezit, de cîteva ori, din somn. Mă strîngea şi gemea. Cred că el n-a dormit de loc în noaptea aia şi că a suportat despărţirea noastră mult mai greu decît mine.

În primele trei luni de şcoală, comandanţii n-au fost prea darnici cu permisiile, dar nevoia te învaţă.

Un concurs fericit de împrejurări m-a împrietenit cu cel de la centrala telefonică şi astfel, aproape zilnic vorbeam cu mama, căpătînd veşti despre Dik. Apoi, au venit „plantoanele" şi, în acest timp, intram în cancelaria comandantului de companie, care se afla alături de dormitorul meu. Acolo, era un telefon. Aş fi făcut planton în fiecare seară, indiferent de schimb, mai ales că, o dată, avînd ideea să-i cer mamei să pună receptorul la urechea lui Dik, cînd mi-a auzit glasul a lătrat şi a urlat

atîta de jalnic, încît, a doua zi, am făcut tot posibilul să capăt o permisie.

M-a simţit cu mult înainte să ajung acasă.

Cînd mă aflam la colţul străzii pe care locuiam, un zăngănit de geamuri m-a făcut să mă opresc din mers. Casa era la stradă ; mama era la bucătărie (bucătăria era în fundul curţii), iar Dik singur în casă. Geamurile care ţîşniseră pe trotuar erau de la fereastra camerei mele. Imediat, urmă un salt prin fereastră şi, odată în stradă, Dik se năpusti spre mine. Era bine jupuit de resturile de geam rămase în canatul ferestrei. Mi-a sărit în piept şi cu greu i-am putut stăvili elanul. După ce s-a asigurat că avem acelaşi drum, a alergat spre casă, a sărit gardul — mai înalt de un metru şi jumătate — ca să-i vestească mamei marea lui bucurie.

Abia cînd şcoala s-a terminat şi eu am venit acasă, Dik a început să mănînce şi să doarmă normal. Şi eu, de asemenea.

* * *

Dresajul lui Dik a durat cîteva luni ; dresaj, un fel de a zice. Era mai mult o joacă, dar şi o ambiţie a mea să arăt lumii ce poate, ce ştie, cum pricepe totul, cum poţi discuta cu el, aşa cum se discută cu un om, şi cîte altele.

O ! Să nu vă închipuiţi că l-am dus la vreun curs ori la vreo şcoală specializată. De altfel, poate ştiţi că, nicăieri în lume, nu se dresează cîinii ciobăneşti, deşi, după părerea mea, sînt cei mai inteligenţi şi mai uşor de dresat.

Totul — vreau să spun, dresajul — a început de la o joacă în timpul căreia mi-am dat seama că Dik avea un simț al mirosului foarte dezvoltat și, mai ales, știa să se folosească de el cînd mă căuta. O dată, așa, într-o doară, i-am dat să miroasă paltonul unui prieten, care, imediat după ce se dezbrăcase, trecuse drumul să-și viziteze niște cunoscuți, vecini cu mine. Dik mi-a urmat recomandarea și, apoi, a luat urma prietenului, conducîndu-mă acolo unde se afla. Ei bine, vă închipuiți ce a însemnat descoperirea asta pentru mine. O adevărată revelație, o mare, o foarte mare revelație ! Și de-atunci, dresajul.

* * *

Seria din care făceam parte absolvise școala de ofițeri în vara anului 1950.

După absolvire, am primit — pe lîngă gradul de locotenent și uniformele de care eram tare mîndru, — o permisie de zece zile.

Vară ! Cald, cer senin, soare, vîrsta de douăzeci și unu de ani și jumătate, sănătos — nu ca astăzi — și Dik (pe care nu-l mai am). Într-un cuvînt, fe-ri-cit !

Mama făcuse ceva economii din leafa pe care o primisem în timpul școlii și, odată venit acasă, s-a grăbit să-mi facă o surpriză.

— Uite, ia banii ăștia, să-ți iei niște sandale din alea scumpe, oricît de scumpe, și ai grijă să-ți vină bine, să nu te strîngă etc. etc.

— Bine, i-am răspuns eu, nici o grijă.

Apoi, am luat lesa cusută de mîna lui moș Mihalache, l-am înhămat pe Dik și pe-aci ți-e drumul.

Nu știu cînd am ajuns în centru, așa de repede mergeam. Cred că nici nu mergeam, în adevăratul înțeles al cuvîntului ; alergam. Și-apoi, nici nu-mi mai amintesc dacă eu îl duceam pe Dik ori el pe mine. Nu ne-am oprit decît într-un singur loc : acolo unde-l găsisem pe Dik. Dar amîndoi eram atîta de fericiți, încît ne-a fost foarte greu să ne mai amintim de noaptea aia friguroasă de noiembrie, acuma cînd soarele ne sufoca cu fierbințeala lui, de ploaia aia torențială, acuma cînd aerul era uscat de căldura lui Cuptor. L-am mîngîiat pe Dik și, puțin emoționat, i-am spus : „Mai ții minte locul ăsta ? Aici te-a găsit marele comandant, cînd erai un biet copil părăsit". Ce-o fi înțeles el din asta, nu știu ; atîta-mi amintesc : a lătrat.

Apoi, ne-am reluat drumul către Piața Națiunii, continuînd să alergăm de-a lungul cheiului, pînă la podul Șerban Vodă. De acolo, țin minte, am mers, cuminți, pînă la magazinul București, unde văzusem eu niște sandale grozave.

O aglomerație de nedescris. Orășeni și săteni de prin împrejurimile Bucureștiului forfoteau prin tonetele de la parter. Raionul de încălțăminte bărbătească se afla la etajul trei sau patru. Să fi luat liftul, nici vorbă. O luarăm pe scări și, încet-încet, ajunserăm la primul etaj. Tot aglomerație. Pornirăm mai departe, dar, între primul și al doilea etaj, la un cot al scării, observ o cutie de felul acelora în care se ambalează încălțămintea, fără hîrtie de ambalaj și legată doar cu o sfoară. Pîndesc o clipă cînd șirul clienților s-a mai rărit și mă apropii de cutie. Mă aplec, o ridic, desfac capacul și nu mică mi-a fost mirarea cînd am găsit înăuntru o pereche de bocanci murdari de noroi și cu talpa desprinsă pe alocuri.

„Ciudat ! mi-am spus eu de-ndată, şi imaginaţia a început să-mi lucreze febril. Vreun hoţ, desigur, care, după ce o fi cerut vînzătorului o pereche de pantofi, s-a grăbit să-i încalţe, şi, ca să nu poarte cu el vreun indiciu, şi-a ascuns bocancii pe care-i purta în vreo cutie găsită la întîmplare, pe care, apoi, a abandonat-o. Asta trebuie să fie", mi-am întărit eu prima impresie şi, convins de propria mea logică, am scos un bocanc din cutia găsită, i l-am dat lui Dik să-l miroasă şi-apoi i-am ordonat : *caută !*

Grăbit, conştiincios şi, probabil, pătruns de tonul meu grav, Dik dădu iama printre cumpărătorii din magazin, mirosindu-i şi trăgîndu-mă energic spre ieşire.

Ajuns în stradă, cîinele se opri, adulmecă pămîntul, ridică apoi nările în vînt şi, pe urmă, îşi coborî din nou nasul spre caldarîm. După cîteva clipe, o luă la dreapta, spre Piaţa Naţiunii, mă purtă prin fosta piaţă de flori şi, de acolo, pe un gang foarte întortocheat ; se aflau acolo cîteva depozite ale unor magazine.

— Ce cauţi acolo ? auzii o voce de bas, tîmpă. Continuai să rămîn aplecat, urmărind ezitarea lui Dik. N-auzi, frăţioare ! răsună din nou glasul celui care părea nedumerit de vizita mea şi a însoţitorului meu.

Ridicai privirea şi văzui un colos de om care stătea călare pe balustrada unui balcon de la primul etaj, ţinînd în mînă un burlan, pe care, probabil, îl repara.

— Ba da, aud..., răspunsei eu surîzînd.

— Te-am întrebat ce cauţi ? insistă colosul.

— Aaa !... despre asta-i vorba ? mă prefăcui eu că abia atunci pricep despre ce era vorba. Caut pe unul cu pantofi noi. Eşti mulţumit ?

— Eu sînt, rîse el pentru că l-am văzut, dar dumneata se vede treaba că nu prea eşti mulţumit de vreme

ce-l cauți și n-ai dat încă de el. Și continuă să rîdă. Te-am încuiat, hai ?

— Da, recunoscui eu învins.

— Dar ciobanul ăla ce caută ? Tot pe puștiul cu pantofii noi, sau vreun ciolan de ros ? Și se porni iar pe rîs.

— El m-a condus pînă aici, ripostai pe un ton dur.

— Vai de mine ! se schimonosi, ironic, colosul, o fi f-un polițist !

— Chiar așa.

— Păi, nu-ți fac eu supărare, nenică, dar n-aveam de un' să știu că-i o treabă serioasă. Iacă, nu cred să fie o jumătate de ceas de cînd l-am văzut pe ăla de care mă-ntrebi.

— Chiar l-ai văzut ?

— Vai de mine, se supără colosul. Cum mă vezi și te văd. Uite, dacă vrei, îți spun și cum arăta.

— Nu te supăra, dar te-am văzut pus pe glumă și credeam...

— Nu, nenică, gata, ce mai ! Mi-am dat seama cu cine am de-a face. Te-am cumpărat : ești de la miliție.

— Exact, recunoscui eu, surprins, și asta păru să-i fi făcut mare plăcere. Vrei să-mi spui cum arăta puștiul ?

— 'Năltuț, cam cît dumneata, slab și cu părul galben.

— Blond, adică.

— Da... așa cum zici.

— Dar de unde știi că-i cel pe care-l caut ?

— Păi, nu zici că are pantofi noi ?

— Ba da.

— Atunci, ăla e. Știi, mai ales că trebuie să pară și suspect.

— Păi era suspect ?

— Păi, cum de nu ? Cu pantofi noi și în salopetă plină de var și moloz și... mai știu eu ce ? Și să mă-ntrebe unde-i frizerul ?

— Dar și eu am văzut chiar la intrarea în gang că scrie „FRIZER".

— Eheheee... să fii dumneata sănătos de cînd s-a mutat de-aici. Nu prea avea clienți. Acu' s-a boierit, e cooperator... Să-l vezi ce îmbrăcat e ! Te descoperi.

Dik începu să dea semne de nerăbdare și tot mă îndemna să mergem. Îmi dădui seama că a regăsit urma, așa că mulțumii colosului pentru informațiile lui atît de prețioase și plecai grăbit.

*

* *

Să fi fost patru după amiază cînd Dik se opri la poarta unui mare șantier de construcții pe calea Șerban Vodă, foarte aproape de capătul magistralei Nord-Sud de astăzi. Poarta era ușor întredeschisă. Dik o împinse cu capul lui bolovănos, atîta de tare, încît păru că va sări din balamale. Curtea șantierului se întindea pe o lungime de aproape două sute de metri. Cîțiva muncitori trebăluiau la niște cofraje pentru beton. Se vedea cît de colo că lucrul încetase mai de mult. Cînd ajunsei în dreptul lor, unul mai tînăr îmi strigă :

— Ești băiatul meșterului ? Și fără să-mi dea răgaz să-i răspund, adăugă : A zis să nu pleci, să-l aștepți și să dai cîinele lui nea Toma, paznicul, că lui i l-a promis.

Vroiam să-i răspund, dar n-apucai, pentru că un alt muncitor mai vîrstnic, îmi strigă :

— Uite, băiete !... A și sosit.

Întorsei capul. Spre mine venea un om între două vîrste, cu mersul legănat ca cel al marinarilor, slab, cu

obrajii supți și înnegriți de soare, cu ochii negri și scînteietori, care trădau o energie și o inteligență deosebită.

— Da' voi nu mai plecați acasă ? se adresă el celor cîțiva muncitori. Ia să nu mai prind picior de om aici. V-am spus doar : sîmbătă, toată lumea lasă lucrul la ora două. Ce vă zgîiți așa la mine ? Gata ! Care la dormitor, care acasă, da' aici, nu.

După plecarea muncitorilor, îl salutai, nu fără oarecare emoție — produsă de autoritatea lui asupra celorlalți — și îi spusei în cîteva cuvinte cine eram și ce căutam acolo.

— Bine, răspunse grav meșterul. Hai să vedem unde ne duce cîinele.

La ordinul meu, Dik își reîncepu activitatea și ne purtă către dormitorul cu numărul patru. Ezită cîteva clipe și, apoi, se ridică cu labele pe ușă. Izbi clanța, ușa se deschise și — abia mai putîndu-l stăpîni — mă trase spre camera 23.

— Ce facem ? îl întrebai pe meșter.

— Intrăm, răspunse el pe un ton care nu prevestea nimic bun. Apăsă clanța, de parcă voia să spargă ușa și pătrunserăm în cameră. Aici se aflau patru paturi. Trei erau neocupate, iar de pe unul sări ca ars un tînăr care părea să nu fi împlinit încă șaptesprezece ani. Se vedea cît de colo că izbitura în ușă îl speriase.

— Aștia-s ucenicii mei, spuse meșterul cu glas sugrumat. N-aș fi crezut că vreunul dintre ei să-mi facă așa rușine.

— Nu sînt sigur, încercai eu să-l domolesc și poate că aș mai fi spus și altceva dacă Dik nu s-ar fi repezit la dulapul cu haine, de unde trase un pantalon nou-nouț, atîrnat pe un umăraș, care, din fericire, a cedat imediat și, astfel, pantalonul n-a opus rezistență dinților lui.

— Anton ! exclamă prăbuşit meşterul... Anton Amariei ! mai spuse el şi oftă. Ca să vezi ce-i omul ! Uite, hainele astea le-a cumpărat ieri, cu mine de mînă..., banii lui, munciţi de el, dar economisiţi la îndemnul meu. C-aşa îi învăţ pe toţi : jumătate trimiteţi acasă, un sfert din ce cîştigaţi să păstraţi la C.E.C., şi restul, de buzunar. Este, mă ? strigă el tînărului care sărise speriat de intrarea noastră, pe cît de neaşteptată, pe atît de ciudată.

— Da, meştere... bîigui ucenicul, şi mai speriat.

— Unde-i Anton ? şi fără să-i aştepte răspunsul, îl mai întrebă o dată, şi mai răstit : N-auzi ? Unde-i Anton ?

— S-a dus... adică spunea că se duce... la frizer.

Tresării. Aşadar, nu mai încăpea nici o îndoială. Ăsta era omul meu. Urma luată de Dik, informaţiile colosului, Chestia cu frizerul... Ce mai ?! Aşadar, răbdare.

— Să-l aşteptăm, îi propusei eu meşterului.

— Să-l aşteptăm, acceptă el şi adăugă cu amărăciune : acuma, ce alteeva mai putem face ?

— Care e patul lui ?

— Ala de lîngă fereastră.

Mă dusei într-acolo şi privii absent furnicarul de oameni grăbiţi spre rosturile lor. În timpul ăsta, mintea îmi lucra febril. Îl şi vedeam pe Anton Amariei holbîndu-se de spaimă în faţa cutiei în care îşi abandonase bocancii murdari, după ce plecase cu pantofii cei noi pe care-i luase fără să-i plătească.

În timpul ăsta, m-am sprijinit de noptiera de lîngă patul lui Anton şi, cine ştie cum mi-a alunecat mîna, că zgomotul unei sticle sparte m-a făcut să privesc în jos. Răsturnasem o sticluţă cu cerneală neagră, al cărei conţi-

nut se prelingea acum pe dușumeaua camerei. Fără să vreau, privii atent pe noptieră. Acolo, peste o gazetă împăturită în două, se afla o foaie de hîrtie acoperită aproape în întregime cu un scris foarte ordonat. Meșterul veni lîngă mine și amîndoi citirăm :

„Dragă mămucă Mărie,

Află că mulțămesc matale și mîinilor matale pentru cămeșile cele două, noi-nouțe și albe, cum numai matale știi a le face.

Le-am pus pi mine și parcă-s a mele de cînd lumea, așa bine ce-mi șed.

Deunăzi, am fost cu meșterul la o prăvălie din cele mari, unde mi-am luat haine negre, noi-nouțe, așe cum a purtat tătuca cînd te-o luat pi matale, de le-am văzut în poza cea mare de cînd te-ai nuntit. Și hainele-mi vin ca de cînd lumea.

Deseară-i bal, mămucă Mărie, și noi, tăți ortașii meșterului, om merge la dans, numai că meșterul nu vre a ne lăsa și după miezul nopții, cînd ne-a spus că să ne adunăm afară și ne-a duce dumnealui la dormitor. Zii și matali, n-or vîde fetele di noi, de ne-o videa așa ca gîștele? Da' cu meșterul, știi cum îi! Adică, ce-ți spun eu toate aistea, că matali tăt 'mnealui îi dai dreptate. Iaca, să-ți vorbesc de altele. Astăzi, către amiază, pe cînd veneam de la școală, la șantier, mi-am cumpărat tot de la prăvălia cea mare o pereche de pantofi de lac, fiindcă ieri meșterul nu m-a lăsat să-mi iau dintr-așeia. Dar o să-i placă și-mnealui, cînd i-a vide. Și-s așe di lîșitori, mămucă Mărie, de-ți ia ochii și, cînd a fost de-am plecat din prăvălie, i-am scos din cutie pe șei noi, am virît într-însa bocanșii șei murdari și rupți, și am lăsat cutia pi scara șea albă din piatră scumpă. Poate i-o găsi unul mai năcăjit și i-o pinjeli, că eu am plecat pi stradă încălțat cu cei noi de lac și tătă lumea se uita la încălțările meli.

Să mă vezi deseară, la bal, mămucă Mărie, și să nu-ți vină să crezi.

Ți las acum puțin, că trebuie să mă tund și n-am cravată, dar nu mai am nici bani. Cravată o să iau de la Arghir, băiatul vadanei lui nenea Grigore, că el are două și nu se poartă decît una singură, deodată. Vin imediat, mămucă Marie, și ți-oi vorbi și despre cum a fost la bal..."

Aici scrisoarea se terminase.

Se terminase și marea mea aventură și truda inutilă a lui Dik.

Pusei scrisoarea pe noptieră și mă așezai pe pat. Meșterul făcu la fel. Nu îndrăzneam să ne privim, covîrșiți de un sentiment de rușine. Tăceam și eu și el.

Deodată, ușa se deschise și-n prag apăru un băiețandru slăbuț, cîrn, cu cîțiva pistrui în jurul nasului, cu ochi albaștri, senini și nedumeriți la vederea meșterului, a mea și a lui Dik.

Ca să braveze, meșterul apucă cutia în care se aflau bocancii abandonați și, fără să cuteze a-l privi, abia reuși să-ngaime.

— Fii mai cu grijă, că nu așa vă-nvăț eu. Ei ! Vă lăsați lucrurile pe unde apucați și puneți lumea pe drumuri să vi le-aducă acasă.

Anton se uită lung la meșter, dar, neîntîlnindu-i privirea, o căută pe a mea.

— Eu ți-am adus bocancii ; mă gîndeam că s-ar mai putea să-ți fie de folos... Sînt încă destul de buni.

— Tiii ! exclamă el. Dar cum de-ați știut unde să mă aflați ?

— Ei, nu te minuna așa tare de asta. Uite, mai știu că n-ai cravată pentru deseară, și pe dată îmi scosei cravata și i-o oferii.

Cîteva secunde, se uită nedumerit, cînd la cravată, cînd la mine.

— Mulțămesc ! Parcă ați fi zîna șea bună, spuse el cu atîta candoare, de mai, mai că ai fi fost ispitit să-l crezi un înapoiat mintal. Dar cum am să v-o pot da înapoi ?

— Găsește-mă, așa cum te-am găsit și eu.

— De, așa-i..., murmură el încurcat, spre bucuria mea că măcar cu-atîta lucru l-am făcut praf. Apoi, adăugă : Apoi, dacă mi-ați lăsa cîinele pînă la noapte, m-o purta el la dumneavoastră, tăt așe cum v-a purtat pe dumneavoastră înspre mine.

AUREL MIHALE

TREI COAFURI DE PROBĂ

UN BULETIN DE ANALIZĂ UITAT

Dragnea plecase de acasă pe jos, să se sature în voie de aerul curat și tare al dimineții. Uneori, se gîndea dacă n-ar fi fost mai bine să fie agronom sau altceva, să fi avut o ocupație care să-i îngăduie s-alerge toată vremea pe cîmp afară, în aer și lumină. Simțea însă că, dacă i s-ar fi cerut într-adevăr asta, s-ar fi despărțit cu greu de munca de acum, căci o îndrăgise și începuse să-i descopere o frumusețe tainică, nebănuită, plină de riscuri și neprevăzut.

La miliție intră cu mîna la cascheță, răspunzînd la salutul ofițerului de serviciu și păstrînd încă, în priviri și pe față, lumina aceea vioie și caldă a primelor zile de april. Înăuntru, în birou, deschise larg ferestrele, chemat parcă de șoapta vîntului de afară și întîrzie un timp, cu gîndurile duse și cu ochii la liliacul de sub geam, cu coaja netedă umflată, trezit din amorțire, dar încă desfrunzit. Apoi se întoarse, scoase din buzunar un pachețel de hîrtie, cît o nucă de mic, îl puse pe masă și dezbrăcă mantaua. Înainte să se așeze, formă un număr de telefon și chemă laboratorul de analize chimico-medicale.

Curînd, în birou intră o fată în halat alb, micuță, dar zveltă, cu mișcări puțin repezite, de iepure, cu buza de sus puțin săltată, ca într-un surîs abia început, cu ochii mari și liniștiți, negri, luminoși, codați ; tot negru îi era și părul puțin ondulat și lăsat mai mult pe o parte, pe dreapta.

— Să trăiți, tovarășe căpitan ! zvîcni ea, în joacă, și cu mîinile în buzunarele halatului.

Fata rămase cu ochii aceia mari și adînci, de păcură, ațintiți asupra căpitanului care le ocolea privirea. Dragnea se simți o clipă stingherit, își trase mîinile de pe masă, grăbit, de parcă n-avea ce face cu ele, și se apucă să desfacă pachețelul acela de hîrtie. Rămase un timp cu privirile ațintite la conținutul pachețelului, de parcă atunci îl vedea pentru prima dată, tresări și împinse hîrtiuța pînă în fața fetei.

— Jeni, îmi trebuie analiza...

Surîsul fetei se risipi și privirilei se adumbriră, de cum descoperi lucrurile din pachețel.

— Va să zică, e blondă, îngăimă ea și ridică o șuviță de păr gălbui, răsucită ca o spirală ce atîrna în aer, lipsită de elasticitate... Vreți, adică, să știți tot despre ea ! adăugă, răutăcioasă, și cercetă mai departe niște coji ca de piele, aflate în hîrtiuță...

— Și dacă m-aș supăra ? ! o înfruntă Dragnea. Apoi zîmbi și el, reținut, aproape neobservat și cu buzele strînse, cu gropița din bărbie ușor întinsă. Ochii lui negri, rotunzi purtau încă lumina dimineții de afară și fata simți că o mustrase în glumă... E ceva serios ! o avertiză el.

— Desigur, cochetă fata... În cazul acesta trebuie neapărat să-i cunoști compoziția epidermei și a părului...

— Nu, asta nu e destul, vorbi căpitanul cu o seriozitate prefăcută... Trebuie să-mi spui dacă mă și iubește !

— Plecînd de la șuvița asta ?

— Da, încuviință el... de la șuvița asta !

— Da' ce, noi facem în laborator chiromanție ?

— Să faceți dacă trebuie, glumi el, cu aceeași seriozitate. Strînse din nou pachețelul și-l întinse fetei : Analiza, te rog !

După plecarea fetei, Dragnea descuie sertarul și scoase niște hîrtii pe care le cercetă liniștit, îndelung. Apoi își aprinse o țigară și rămase gînditor cu privirile pe fereastră. Își adună însă repede gîndurile și se aplecă asupra unei hîrtii, cu tocul în mînă.

Lucră astfel, întins, pînă aproape de prînz, cînd intră Jeni, grăbită, cu rezultatele analizei. Fata arăta acum destul de serioasă și era vădit îngrijorată. Ochii ei erau cuprinși de o uimire ușoară, neascunsă.

— E grav, spuse ea... părul a fost încălzit la o temperatură prea mare și e mort... adică, ars... O greșeală a coafezei, diagnostică, hotărîtă.

— Dar pielea ?

— Și mai grav... e otrăvită... arsă treptat de un coroziv...

— Care ?

— Asta e, că nu-l pot descoperi... capul a fost spălat de mai multe ori cu apă caldă și n-a mai rămas nici o urmă...

— Bine, mulțumesc, spuse căpitanul și opri buletinul de analiză.

Fata mai aștepță o clipă, dar, văzîndu-l că se și apleca asupra hîrtiilor de pe masă, ieși tăcută, cu privirile-i șăgalnice întoarse spre el. Cînd termină și închise mapa, Dragnea ridică telefonul :

— Alo, Ghiță... Nu e nici o infecție !... Nu, nici eczemă !... Da, poți să fii liniștit... E ars... Da, și pielea... arsă la coafor !... Da' unde se coafează, frate ?... Aha ! făcu, și-și notă adresa salonului de coafură... Auzi, spune-i Marici să schimbe coafeza... Cheală ?... Ha-ha-

ha !... Să știi că ai dreptate, reveni el, repede... ar fi putut rămîne și cheală !

Dragnea trase apoi sertarul și scotoci îndelung după o hîrtie pe care o păstra acolo, în vederile lui, de multă vreme. Cînd o găsi, o cercetă un timp, îngîndurat, și formă apoi un număr de telefon : ceru celui de dincolo, cu vocea înceată, să vină pînă la el.

— Tovarășe Leonte, își dezvălui el gîndurile la apariția celui chemat... Îți amintești de sesizarea miliției din Lupeni ?

Locotenentul Constantin Leonte, înalt și spătos, bine legat, cu fața roșcovană și părul arămiu, se gîndi o clipă și răspunse convins :

— Da, îmi amintesc, tovarășe căpitan...

— Pe scurt ! spuse căpitanul și-i făcu semn să se așeze pe scaunul din fața biroului.

— Un cetățean, începu Leonte, urmărindu-și cu atenție firul gîndurilor, a reclamat poșta că nu i-a transportat în condiții de siguranță un colet. El primise de undeva niște alimente, parcă niște slănină, din care a mîncat și s-a intoxicat... Analizele de laborator au confirmat că, într-adevăr, slănina căpătase un grad de toxicitate periculoasă pe drum, în timpul transportului, sau în magazia poștei. S-a descoperit apoi că în magazie coletul care fusese învelit doar în pînză a stat un timp alături de unul al unei coafeze din localitate... În acel colet fuseseră niște sticluțe cu o soluție de păr, care se vărsase...

— Da, da, făcu Dragnea... Dar cazul cu „Sanepidul“ din Cîmpina ?

— Da, tovarășe căpitan... La un control al „Sanepidului“ într-un salon de coafură, s-a găsit o sticluță, care la analiză s-a dovedit c-ar fi avut în ea o substanță

otrăvitoare... Controlul repetat al organelor medicale n-a dus însă la descoperirea unor asemenea substanţe printre materialele folosite de coafeze... Se crede că sticluţa a fost lăsată de-o clientă.

— Să se urmărească activitatea salonului de coafură, hotărî Dragnea.

Căpitanul rămase apoi cu ochii în geamurile ferestrelor deschise, care străluceau diamantin în lumina soarelui. Leonte înţelese că terminase cu el şi se ridică să plece ; Dragnea îi făcu însă semn să se aşeze din nou şi iar începu să scotocească printre hîrtiile din sertar.

— Astă-iarnă, urmă el, cercetînd hîrtiile, un copil s-a otrăvit cu sodă caustică... aşa spuneau părinţii, dar...

— N-a fost sodă caustică, tovarăşe căpitan... Buletinul de analiză e la mine !

— A, tocmai buletinul îl căutam...

— Părinţii au zis că e sodă, că asta aveau, adică, în casă... După buletin însă, a fost sublimat coroziv...

— Ce e tatăl copilului ?

— Şofer.

— Dar maică-sa ?

— Coafeză... la un salon al cooperativei „Igiena" de pe Ştefan cel Mare, aproape de Obor...

— Adu-mi, te rog, buletinul... ceru Dragnea. Şi cercetează, între timp, toate cazurile de otrăvire din ultimul an.

După ce Leonte îi aduse buletinul de analiză al spitalului de urgenţă, unde fusese internat copilul, Dragnea se apucă din nou de lucru. Din cînd în cînd însă, se oprea şi-şi arunca neliniştit privirile pe buletinul de analiză adus de laborantă.

Pe el îşi trecuse şi adresa salonului de coafură la care mergea de obicei soţia prietenului său şi numărul buleti-

nului de analiză de la spitalul de urgență. Se apucă din nou de lucru, dar în curînd renunță și închise iarăși mapa. Ridică din nou receptorul, preocupat :

— Alo, Jeni ?... Ce faci deseară ?... Simți cum vocea fetei tremură la telefon, surprinsă... Chiar nimic ?... (Aveam ceva, îngăimă fata, dar nu fac nimica !)... Voiam, adică aveam o rugăminte...

PRIMA COAFURĂ DE PROBĂ

În aceeași după-amiază, într-un salon de coafură de pe strada Romană, intră grăbită o tînără, subțire și zveltă, cu ochii mari și negri, adînci, cu părul ca de abanos, lăsat mult pe umărul drept, în șuvițe groase, puțin ondulate. Cercetă dintr-o singură privire încăperea și fața i se întunecă, văzînd salonul plin de femei. Se apropie de cuier, ca să-și lase pardesiul, dar se răzgîndi și dădu să plece. O coafeză din fund, pe care fata tînără o privise îngrijorată și cu insistență, își părăsi clienta, o femeie subțire și uscată, ca o scîndură, căreia-i clădise în cap o claie de ghemotoace, și se repezi după ea.

— De ce plecați ? o opri. Vă iau eu, imediat.

Fata mai întîrzie o clipă, vădit preocupată.

— Dacă sînteți grăbită, vă fac o coafură la rece, șopti coafeza. Termin acum cu doamna, se răsuci ea spre clienta de pe scaun, și urmați dumneavoastră...

Fata se lăsă convinsă, se întoarse, agăță pardesiul în cuier și se așeză pe un fotoliu, aproape de-o măsuță joasă pe care erau cîteva reviste ilustrate, cu coperțile roase și murdare. Luă o revistă și începu s-o răsfoiască,

ceva mai liniştită, dar cu privirile întoarse mai mult spre coafeza care tot scormonea cu degetele-i subţiri în părul sîrmos al clientei de pe scaun, grăbită, de parcă se juca. Curînd, coafeza termină şi femeia se ridică mulţumită, cu faţa-i suptă radiind, şi apăsîndu-şi uşor cu palmele părul înfoiat de pe lîngă tîmple şi urechi. Îşi scutură apoi capul, dar părul se reaşeză în aceeaşi clipă, frumos ondulat, ca nişte vălurele de lumină arămie.

— Vă place ? se întoarse coafeza spre fata cu părul de abanos.

— Da, mărturisi fata, şi zîmbi ca de obicei, cu buza de sus puţin săltată, ca într-un surîs fără sfîrşit.

— La fel vă fac şi pe dumneavoastră, o asigură coafeza.

După plecarea celeilalte, fata se aşeză pe scaunul din faţa oglinzii, condusă de coafeză. Îşi luase cu ea o revistă de modă pe care o răsfoi mai departe tăcută şi urmărind din cînd în cînd, în oglindă, mişcările grăbite şi meticuloase, pline de tact ale coafezei.

— A, nu v-aţi mai coafat de mult ! spuse coafeza şi-şi înfundă degetele-i subţiri şi lungi, delicate, dar cu vîrfurile vineţii şi aspre, în părul negru şi des al fetei.

— Mă coafez mai rar, motivă fata, căci mi-e părul puţin ondulat şi nu prea am nevoie...

— Acum, abia peste şase luni mai veniţi la mine...

După ce-i răscoli părul şi i-l pieptănă de cîteva ori, coafeza îl împărţi în şuviţe mai mici, potrivite pentru ondulat. Apoi scotoci în poşeta ei de stradă, mare şi albă, umflată, întoarsă spre perete, şi scoase un pachetel şi o sticluţă. Şi chiar acolo, pe măsuţă, sub ochii fetei care-o privea nemişcată prin oglindă, desfăcu pachetelul. Erau nişte foi de metal alb, strălucitoare şi subţiri, rotunde, pe care fata le recunoscu dintr-o dată că

erau capace de la sticlele de lapte. Din același pachețel, coafeza scoase și niște bucăți de sugativă, de aceeași mărime, tăiate meticulos după forma capacelor. Coafeza așeză pe fiecare capac cîte o bucată de sugativă și umezi apoi sugativa cu o soluție incoloră, pe care-o picura cu atenție din sticluță.

— Ce e asta ? întrebă fata, arătînd spre sticluță.

— Încălzitor, răspunse coafeza, înfășurîndu-i cîte o șuviță de păr pe capacele pe care le răsucea repede, în suluri mici, cu pricepere, strînse.

Fata își plecă privirile din nou pe revistă, dar nu scăpa din vedere nici una din mișcările coafezei. După un timp, își simți capul dogorît, încins, de parcă-i luase părul foc.

— Cîteva clipe numai, o rugă coafeza, cînd o văzu neliniștită...

Dogoarea aceea crescu însă treptat, stărui un timp ca o vîlvătaie și-apoi se stinse tot așa de repede, de parcă flăcăruia se îndepărta, grăbită. Coafeza îi pipăi ghemotoacele din păr, rămase o vreme cu mîna pe ele, pînă le simți că s-au răcit, și spuse :

— E gata... o să iasă un permanent de toată frumusețea !

Și, într-adevăr, după ce-i desfăcu ghemotoacele acelea de metal neted și lucios, părul i se revărsă pe gît și pe umeri, creț, ca de negresă.

— O să mă căutați și data viitoare, spuse coafeza, măgulită și aranjîndu-i încă părul învălurat.

— Sînt convinsă, recunoscu fata, silit, cu ochii încă în oglindă, la coafura care începuse să-i placă... Poate vrea să vină și o colegă de-a mea — tresări ea... Cînd să-i spun să vină ?

Coafeza cercetă sticluța rămasă pe cristalul măsuței și spuse, gînditoare :

— Poimîine... mîine, în nici un caz...

Fata se ridică, arătîndu-se și mai mulțumită, și plăti, desfăcîndu-și cu greutate poșeta, pe care o ținuse pînă atunci pe genunchi, lîngă ghemotoacele lăsate de coafeză pe măsuță. Apoi, îmbrăcă pardesiul și ieși grăbită, cu coafura înaltă și vaporoasă, clădită armonios, ca o umbrire strălucitoare, neagră. La colțul străzii, venind dinspre Piața Romană, îi ieși înainte Dragnea, îmbrăcat civil și cu pardesiul pe mînă. Căpitanul rămase o clipă cu ochii la părul fetei, plin de încîntare, surprins.

— La care ai fost ? o întrebă.

— La blonda din colț, răspunse fata...

— Aha, la Maricica, mormăi Dragnea. Apoi îi privi din nou părul proaspăt înfoiat, strălucitor ca o lumină neagră înghețată... L-ai tratat mai înainte, nu ? !

— Desigur, îl liniști ea, pricepînd că e vorba de păr... cu un anticorosiv !

Fata făcu cîțiva pași, ferindu-se din calea trecătorilor, și deschise poșeta ; scotoci înăuntru și scoase mulțumită un ghemotoc din cele pe care coafeza îi înfășurase șuvițele de păr.

— Uite, arătă ea, cu astea lucrează... Cred că e vorba de un reactiv care atacă metalul și produce astfel foarte rapid căldură.

Dragnea cercetă ghemotocul acela de tablă și sugativă, apropiindu-și-l de ochi, căci se înserase, și-l înfășură, apoi, grijuliu, într-o hîrtie. Cînd se răsuci spre fată și-i văzu iar coafura aceea splendid făcută, zîmbi, cu ochii încărcați de o strălucire care creștea.

— Îți mulțumesc, Jeni, spuse cu sinceritate.

Cînd dădu însă să-i apuce brațul, fata se opri, încurcată.

— Dacă vrem să aflăm ceva, spuse ea, c-o ușoară tristețe, căci se gîndea la seara pe care i-o rezervase Dragnea, trebuie să mergem la laborator... Trebuie să trec hîrtia repede prin cîțiva solvenți, explică ea, poate mai lasă niște urme...

— Mi se pare că ai dreptate, recunoscu Dragnea... Îți rămîn însă îndatorat cu una dintre cele mai plăcute seri...

A doua zi în zori, Maricica fu văzută intrînd într-o curte cu grilaj de fier de pe strada Sachelarie. Purta pe sub pardesiul croit bogat și larg, dintr-o stofă pufoasă, gălbuie, halatul alb de lucru, iar în mînă, poșeta-i umflată, din plastic. Sună, așteptă un timp, pînă cînd ușa se deschise înăuntru, și intră. Întîrzie destul de puțină vreme. Cînd ieși, cercetă strada într-o parte și alta și porni grăbită spre tramvai. La ora deschiderii, intra împreună cu celelalte coafeze în salonul de coafură de pe strada Română, înviorată de aerul dimineții, liniștită...

O FRUMUSEȚE MOARTĂ

Ziua era din nou luminoasă și călduță, cu cerul deschis și azuriu, înalt, și Dragnea privea de pe seaun, întunecat, jocul razelor din geam. Pe masă găsise buletinul de analiză lăsat de Jeni și se întristase. Coafeza lucra într-adevăr cu o substanță otrăvitoare, așa cum bănuiseră ei în ajun. Reactivul acesta nu era altceva decît o soluție destul de concentrată de clorură de mercur ; sublimat coroziv, adică. Soluția ataca rapid foițele de sta-

niol, producea căldură și părul rămînea ondulat, așa cum fusese înfășurat pe ghemotoace, dar ars, mort pentru totdeauna. În același timp, pielea capului suferea o otrăvire lentă, nesimțită la început ; cu timpul însă, se usca și se scorojea și arăta de parcă era năpădită de o eczemă periculoasă, incurabilă. O otrăvire lentă sufereau desigur și coafezele care lucrau cu substanța aceea, precum și cei care le pregăteau pe ascuns soluția.

Dragnea ceruse laborantei să cerceteze și celelalte buletine de la spitalul de urgență, de la poșta din Lupeni și de la „Sanepidul" din Cîmpina. Jeni îl asigură că era vorba de aceeași substanță puternic otrăvitoare și asta îl înfricoșa. Folosirea clorurii mercurice de către unele coafeze ajunsese să fie astfel, dintr-o dată, un pericol public. De cît timp foloseau coafezele acest procedeu și cît era el de întins ? De unde-și procurau ele substanța aceea otrăvitoare și cum ar fi posibil să oprească folosirea ei ?... Dar coafezele nu-și dădeau seama de pericol ? De ce lucrau cu soluție de sublimat ? Sau poate nu știau ? !... Desigur că nu știau și apoi era mult mai comod să lucreze cu o asemenea soluție : le lua de două-trei ori mai puțin timp și coafura ieșea mai frumoasă, fără prea multă bătaie de cap !... Erau mulțumite mai ales clientele... E adevărat că le costa mai scump, dar un asemenea „coafat la rece" se făcea rapid, ținea de două-trei ori mai mult și — dacă coafeza se pricepea — ieșea o minune de păr !... Abia după un timp aveau să-și dea seama că părul era tocat și uscat, ars pe nesimțite, iar pielea otrăvită...

— Cît e de periculoasă clorura asta ? o întrebase pe Jeni.

— O ! făcuse fata, speriată... O pungulită cît de mică, scăpată într-o fîntînă, poate otrăvi sute de oameni !

Dragnea se smulse gîndurilor, se ridică şi trecu la fereastră. Avea senzaţia stupidă că neputînd opri dintr-o dată procesul acesta al unei otrăviri lente — poate destul de întins, dar aproape total necunoscut — el însuşi se simţea încetul cu încetul otrăvit. Aerul dimineţii îl învioră însă repede şi-i alungă aceste gînduri pustiitoare, puţin întemeiate. În spatele său uşa trosni şi-n încăpere intră locotenentul Leonte, îngîndurat. Avea o hîrtie în mînă.

— Cunoaştem de-acum drumurile coafezei... începu el şi povesti, în puţine cuvinte, cum fusese văzută Maricica intrînd în curtea de pe strada Sachelarie.

— Cine stă acolo ?

— Unu', Tudor Cristea, răspunse locotenentul... Apoi întinse căpitanului hîrtia cu care venise, grăbit : Poftiti, aveţi toate datele despre el !

Dragnea luă hîrtia, trecu cu ea în mînă la birou şi se aşează.

— Pensionar, murmură el, cu ochii pe hîrtie... fost funcţionar... casă proprie... singur, cu soţia... Citi apoi tăcut, pînă la sfîrşit, cu faţa impasibilă, liniştit... Supravegheaţi-i casa ! hotărî el şi întinse hîrtia locotenentului.

Rămas singur, Dragnea căzu din nou pe gînduri. Ar fi putut, desigur, ordona reţinerea şi a frizeriţei şi a lui Tudor Cristea ; cum, de asemenea, ar fi putut ordona percheziţie la toate saloanele de coafură, la coafezele care mai lucrau pe ascuns acasă, precum şi în provincie, la Lupeni şi la Cîmpina. Se temea însă că lucrul acesta ar fi încă prematur : ar fi alarmat astfel o eventuală reţea de traficanţi şi escroci, ceea ce le-ar fi îngreunat şi întîrziat şi mai mult cercetările. Era convins

că răbdarea și supravegherea îndelungată vor da, în cazul acesta, rezultate mai bune și poate neașteptate.

Și, într-adevăr, peste cîteva zile, se întîmplă un fapt puțin obișnuit. Într-un tren care venea din Moldova și ajungea spre dimineață în București, fu reținută și apoi predată postului de miliție din Gara de Nord o femeie beată. Femeia urcase de cu seară în tren și toată noaptea gustase dintr-o sticlă de lichior, pe care-o tot scotea dintr-o servietă făcută din pătrățele mici de piele, cusute în felul unei table de șah. Spre ziuă, femeia se ameți destul de rău și începuse să facă scandal, așa încît călătorii — care voiau să-și amăgească încă somnul — nu o mai putuseră suporta și chemaseră conductorul.

Femeia avea fața umbrită ca de-o paloare vînăt-albăstruie, cu pete ușoare de roșeață, iar ochii ieșiți anormal din orbite, sticloși și bolboșați. După acte, o chema Tica Zotu și era din Huși ; cînd se trezise, în zori, declarase că e coafeză și că venise în București după niște cumpărături de articole de coafură și parfumerie. Starea ei trezise însă bănuiala milițienilor din gară, care fuseseră avertizați de folosirea sublimatului de către unele coafeze și de cercetările începute pentru descoperirea infractorilor. De aceea, după ce-i dădură drumul, Tica Zotu fu urmărită în toată plimbarea ei prin București. Coafeza nu intră însă în nici un magazin de parfumerie ; coborî din troleibuz în dreptul Căii Victoriei și merse de-a dreptul la o agenție „Pronosport", aproape de Casa de Economii. Întîrzie înăuntru doar o jumătate de ceas, ieși, fără servietă, și intră la un bufet de pe o stradă apropiată, bufetul „Arieș". Aici, mîncă și bău pe îndelete, de una singură, iar pe la prînz se înapoie la gară, grăbită să nu întîrzie. Urcă în trenul cu

care trebuia să se întoarcă acasă și rămase la geamul deschis, cu ochii pe peron. La început arătase destul de liniștită ; pe măsură însă ce timpul trecea, devenise tot mai nerăbdătoare, pînă cînd, cu cîteva minute înainte de plecarea trenului, ieși din vagon, pe scară, și cercetă înfrigurată peronul care se pustia. Atunci apăru pe peron, într-o fugă silită, un om în vîrstă, care purta în mînă servieta ei de piele. Și chiar în clipa cînd ajunse în dreptul vagonului pe scara căruia stătea Tica Zotu, trenul se puse în mișcare ; abia atunci omul acela îi întinse grăbit și prevăzător servieta cu pătrățele ca de șah.

— Nu mai poate omul să aibă nici o încredere în tine ! spuse mustrător bătrînul.

— Vai di mini, dom' Costică, se arătă femeia ofensată... Da' șe, beau banii matali ? !

În gara următoare, servieta femeii fu cercetată de miliție. Pe lîngă șapte-opt sticluțe cu diverse soluții de păr, în servietă se mai găseau cincisprezece pachețele de hîrtie, mici, c-un praf mărunt și alb, necunoscut, căruia coafeza îi spuse *încălzitor de păr*. Tica Zotu nu putu da prea multe explicații și de aceea fu adusă din nou la București și reținută...

*

Dragnea tresări din gînduri și-și întoarse privirile spre ușă; intrase locotenentul Leonte cu niște sticluțe și pachețele pe care le puse grijuliu pe masă. Căpitanul luă unul dintre pachețele și-l trimise la laborator. Apoi, ascultă toată povestea coafezei din Huși, spusă meticulos de Leonte, care cercetase cazul.

— Cred că ne-am grăbit, spuse Dragnea, la sfîrșit... trebuia s-o lăsăm să ajungă acasă, să vedem ce face...

rețeaua lor e ca o plasă cu clopoței... dacă te-atingi de unul, sună toți deodată și alarmează...

— Coafeza a fost reținută în tren, explică Leonte, și celălalt, bătrînelul, n-are de unde să știe asta...

— Ce face el ?

— Pensionar, citi Leonte pe o hîrtie... Acum lucrează la o agenție „Pronosport" de pe Calea Victoriei... Înainte, a fost gestionar la cooperativa „Lilas" de pe Smîrdan, care se ocupa cu producerea și desfacerea unor produse chimice... Mai înainte, tot acolo, la magazinul „Lilas", în locul căruia a luat ființă cooperativa...

— Vedeți mai amănunțit ce e cu el, hotărî Dragnea... Apoi atrase atenția celuilalt, cu un deget ridicat : Supravegheat... nimic mai mult !

Căpitanul Dragnea se răsuci grăbit spre telefon și ridică receptorul :

— Jeni, sînt nerăbdător... se scuză el. Da, rămîn la telefon... Precis ? întrebă, cu ochii luminați de o lumină lăuntrică, ciudată... Da, nu ne-am înșelat ! cugetă, pentru sine mai mult, și lăsă receptorul în furcă... Clorură de mercur pură, comunică el lui Leonte... Iar soluția are o concentrație de patruzeci la mie... exact ca aceea folosită de coafeza de pe Romană !... Poate că ăsta de la „Pronosport" e sursa... cum zici că-l cheamă ?

— Gavrilă Constantin...

— Supravegheați-l !

După plecarea locotenentului, căpitanul Dragnea ordonă să se ceară date suplimentare despre Tica Zotu, la Hușl, despre coafeza de la Lupeni și despre felul coafurilor care se fac la frizeria de la Cîmpina, unde se cultiva, desigur, aceeași frumusețe moartă...

În zilele următoare, Gavrilă de la „Pronosport" își văzu mai departe de orele lui de serviciu, în care completa conștiincios buletinele, iar Tudor Cristea, de pe strada Sachelarie, nu ieșise decît în împrejurimi, după cumpărături mărunte : lapte, pîine, zarzavat. Dragnea și ofițerii însărcinați cu cercetarea acestui caz aproape că-și pierduseră răbdarea, cînd, într-o dimineață, în curtea cu grilaj de fier a lui Tudor Cristea, intră un om cam țigănos, de aproape patruzeci de ani, cu hainele mototolite și ochii cîrpiți de nesomn, cu șapca de postav trasă ușor pe o sprînceană și c-un sac de sportiv în mînă. Sună la intrare de cîteva ori și, dacă văzu că nu răspunde nimeni,. ieși în stradă cu ochii la ceas. Privi încă o dată casa, și iarăși ceasul, și începu să se plimbe contrariat pe trotuar.

Era de neînțeles de ce nu-i deschisese soția lui Tudor Cristea. Și mai neînțeleasă fu însă întîlnirea țigănosului cu Tudor Cristea, pe trotuar ; Cristea venea cu o plasă cu pîini, dar țigănosul trecu pe lîngă el cu mîinile în buzunare, nepăsător și cu sacul bălăbănindu-i-se pe lîngă picior. După vreo zece minute însă, țigănosul intră din nou în curte, sună, și chiar Cristea îi deschise ușa, prevăzător... Țigănosul intră și ieși destul de repede, tot cu sacul acela de sportiv pe mînă, iar la capătul străzii, se urcă în tramvaiul care ducea la gară.

— Ce facem, întrebă postul de miliție din gară, cînd țigănosul ajunse la tren... îl reținem ?

— Nu, ordonă Dragnea... să plece cineva după el !

Țigănosul se urcă în trenul de Brăila și se așeză li-

nistit pe o bancă, lîngă geam, cu sacul de sportiv la picioare. Se vedea că era mulțumit, dar îi era somn și fuma țigară după țigară, ca să rămînă treaz. Cîteodată, încremenea cu ochii obosiți și umezi, apoși, ațintiți pe fereastră, la cîmpia netedă și largă înverzită a Bărăganului. Cînd se sătura și de privit, își întorcea ochii spre sacul de pe podea și se adîncea în tăcerea aceea mocnită și grea...

După plecarea țigănosului la Brăila, Dragnea primi pe neașteptate o comunicare a miliției din Lupeni. Rely Mărgean, coafeza al cărei colet stricase șunca celui care se intoxicase și care reclamase poșta, primise un nou pachet. De data asta erau niște cutii de „Nescafè", pentru care coafeza se arătase nespus de mulțumită și pusese chiar în aceeași zi un mandat poștal de cinci sute de lei, pe numele Bahman Arion, București, *Poșta centrală, post-restant.* Dragnea telefonă la poștă ; pînă atunci, nu mai sosise nici un mandat la post-restant.

— Anunțați-ne cînd vine după bani ! îl rugă Dragnea pe șeful oficiului respectiv.

Așteptase apoi pînă în a treia zi, cînd cel care plecase după țigănos la Brăila se întoarse chiar cu țigănosul și cu încă un milițian, care purta sacul acela de sportiv, plin cu sticluțe și pachețele. Țigănosul, căruia la Brăila i se spunea „Baronul", fusese prins chiar în momentul cînd vindea clorura de mercur cu linguriță. De la gară, el se oprise mai întîi la un restaurant, unde mîncase bine și băuse singur o sticlă de vin, așteptînd să se înserеze. După aceea pornise să colinde saloanele de coafură din centrul orașului, cu sacul acela de sportiv agățat de mînă. Deschidea numai ușa, ca să fie văzut, și se trăgea apoi la întuneric, de unde pîndea bă-

nuitor uşa frizeriei. La primul salon, ieşise o coafeză, neliniştită şi-l căută grăbită în jur, pînă ce-l descoperi în întunerec, cu ţigara în gură.

— Ei, ai venit, Baroane ? întrebă coafeza.

— Venit, mormăise ţigănosul autoritar.

— Ai adus ?

— Adus.

— Dă-mi şi mie cinci linguriţe...

— Îţi dau, dar nu mai pot cu opt... cu zece !

— Ei, făcu coafeza.. iar l-ai scumpit !

— Găsesc din ce în ce mai greu, motivase Baronul.

Coafeza se scotocise în buzunar, scoase banii pe care-i avusese pregătiţi şi-i întinse supărată :

— Atunci, dă-mi numai patru...

Baronul luase banii, îi frunzărise atent, îi vîrîse în buzunar şi desfăcuse sacul pe care-l ţinea la picioare. Din el, scoase o punguliţă şi măsurase coafezei patru linguriţe de praf alburiu, într-un borcănaş.

— Tot aşa ? întrebase coafeza.

— Tot... o linguriţă la o litră de apă...

Baronul fusese reţinut la ultimul salon de coafură, căci era ora închiderii şi miliţianul se temuse că nu-l va mai putea prinde asupra faptului, sau că nu i-ar mai găsi în sac nici urmă de sublimat. Erau de faţă şi două coafeze : uneia i se măsurase praful ; cealaltă plătise şi aştepta ca Baronul să scoată altă punguliţă, căci o terminase pe cea din care dăduse pînă atunci. Miliţianul se apropiase ca un civil obişnuit, ridicase hîrtia pe care Baronul o aruncase mototolită pe caldarîm şi ceruse Baronului să se legitimeze. Baronul protestase şi încercase s-o şteargă, dar apăruse în curînd un miliţian în uniformă, care-i apucase repede sacul.

— Potolește-te ! îl amenințase civilul.

Apoi îl dăduse în grija milițianului, iar el invitase coafezele să-l urmeze. Primei îi luase nu numai legitimația, ci și borcănașul în care pusese clorura de mercur cumpărată. În seara aceea fuseseră aduse la miliție și celelalte coafeze, cărora Baronul le vînduse atunci clorură de mercur, și încă șapte-opt, care cumpăraseră altă dată de la el soluție. Numele acestora au fost dezvăluite de cele care fuseseră prinse în seara aceea cu Baronul. Coafezele, înfricoșate, recunoscuseră totul de la început și dăduseră declarații clare și amănunțite cum le aprovizionase Baronul din cînd în cînd cu *încălzitor* și foi de staniol. În sacul Baronului, pe lîngă sticluțe și pungulițe cu praf, găsiseră într-adevăr și un pachet cu foi de staniol, tocate în bucăți cît o cutie de chibrit de mari.

Baronul încercase să facă scandal, obraznic și agresiv, plin de „nevinovăție". Cînd fusese adus în fața coafezelor însă, se liniștise, dar nu recunoscuse nimic din cele ce făcuse în legătură cu răspîndirea ilegală a clorurii de mercur. Nici măcar sacul pe care milițianul i-l luase din mînă nu-l recunoscuse ca fiind al lui. Coafezele fuseseră lăsate să plece, avertizate că lucraseră pînă atunci cu otravă, fapt interzis de lege. Baronul fusese urcat din nou în tren și adus la București, împreună cu sacul de sportiv, precum și cu celelalte pachețele, sticluțe și foi de staniol, găsite la el acasă sau predate de coafeze...

Știindu-l la miliție și cu rețeaua coafezelor de la Brăila descoperită, căpitanul Dragnea amînase întîlni-

rea cu Baronul. De altfel, nici Tudor Cristea nu s-ar fi putut alarma așa de repede, pentru că el credea că Baronul era de-acum la Brăila ; numai peste două-trei săptămîni, intervalul la care venea de obicei Baronul, ar fi putut să se alarmeze într-adevăr de dispariția acestuia. Dragnea era preocupat acum să prindă și capătul celui de-al treilea fir, care trebuia să pornească de la mandatul care-l aștepta la Poșta Centrală pe Bahman. Dar Bahman nu dăduse încă pe acolo ca să încaseze banii, și asta îl neliniștea... „Poate a simțit ceva, gîndea el despre Bahman, și de frică a renunțat la bani !... Dar, dacă aceste trei fire sînt legate între ele, se înnoadă undeva și, alarmîndu-se Bahman, au fost astfel alarmate și rețeaua lui Gavrilă de la Pronosport, și rețeaua lui Tudor Cristea de pe strada Sachelarie ? !"

— Leonte, veniți încoace ! spuse el la telefon.

Așteptă apoi la fereastră pînă ce intrară cei cîțiva ofițeri cu care desfășura acțiunea. Afară, lumina primăverii se întărise și soarele mîngîia cu razele lui primele frunzulițe ale liliacului de sub geam. Frunzulițele erau rotunde și mici, numai cît unghia de mari, galben-verzui, ceroase. Dragnea se întoarse la birou și făcu semn celorlalți să se așeze.

— Acum avem ceva mai multe date și putem să ne gîndim la o acțiune ceva mai organizată în viitor, începu el gînditor... Pericolul acestei otrăviri lente începe să capete un caracter general și nu mai putem aștepta prea mult... Dar nici nu ne putem grăbi... Dacă firele cunoscute de noi sînt cu adevărat legate, desfășurarea activității lor le va forța să se întîlnească undeva...

A DOUA COAFURĂ DE PROBA

Trecuseră alte două zile, timp în care pînă şi Dragnea îşi pierduse răbdarea şi începuse să se gîndească la reţinerea lui Tudor Cristea şi a lui Constantin Gavrilă. Cu o seară înainte însă, coafeza de pe strada Română alergase din nou pe strada Sachelarie, după *încălzitor*. Dar femeilor care-i ceruseră a doua zi să le coafeze „la rece" le spusese că nu mai are „soluţie" şi abia peste cîteva zile va face rost. Era un semn că Tudor Cristea rămăsese fără clorură de mercur şi că în zilele următoare trebuia să se aprovizioneze iar de la *sursă*; ziua care urmase trecuse însă fără ca el să mai iasă din curtea cu grilajul de fier. Şi iarăşi, seara, coafeza trecuse din nou pe la el şi primise pachetele cu sublimatul de care avea nevoie... „Ori vrea să pară că face rost cu greu de clorură mercurică, chibzui Dragnea, care aflase toate astea la timp, şi-şi asigură astfel dreptul de a cîştiga mai mult, ori că n-a avut într-adevăr otrava şi a făcut rost între timp... Dar poate că nici coafeza nu venise cu bani destui şi a trimis-o acasă după bani!... Sau poate că el însuşi avea clorura de mercur ascunsă şi s-a ferit să umble la ea în prezenţa coafezei?!"... Oricare din aceste ipoteze era pe deplin posibilă şi Dragnea ceru să se întărească supravegherea lui Cristea.

A doua zi însă, nu mai avu timp să se ocupe de el, pentru că apăru pe neaşteptate Bahman. Nu la poştă, unde era cu grijă aşteptat să-şi ridice mandatul, ci pe Bulevardul 6 Martie, într-un loc care-ar fi trebuit să le dea mai dinainte de gîndit, de cînd aflaseră că Gavrilă fusese vînzător şi gestionar la magazinul de chimicale „Lilas", de pe Smîrdan.

Descoperirea lui Bahman fusese ușurată de o notă a miliției din Cîmpina. La informațiile cerute de Dragnea organelor de miliție de pe teritoriu, miliția din Cîmpina comunicase că chiar în dimineața aceea o coafeză — de la salonul în care „Sanepidul" găsise sticluța cu soluție de sublimat — plecase cu acceleratul de București. Coafeza fusese recunoscută la coborîre în Gara de Nord, după coafura-i înaltă și neagră legată aproape de frunte c-o bentiță albă, și după pardesiul gălbui purtat pe mînă. De acolo, luase troleibuzul care mergea în centrul orașului și coborîse pe Bulevardul 6 Martie, în dreptul grădinii Cișmigiu. Trecuse apoi strada și urcase în pas ușor pe bulevard, pînă în dreptul unui mic pasaj de lîngă cinematograful „Timpuri Noi". Aici, fusese mai înainte magazinul de chimicale „Raftopol". Coafeza trecu de mai multe ori în sus și în jos, nerăbdătoare, pînă cînd în gura gangului apăru un om cu ochelari cu sticle groase, verzui, c-o pălărie gri cu borurile întoarse și tivite cu panglică îngustă, cu hainele cam vechi — dar îngrijite și curate — și cu reverele late și pantalonii largi, așa cum se purta cu cincisprezece-douăzeci de ani în urmă ; avea obrajii, care fuseseră odată rotunzi și plini, stacojii, ușor lăsați, ca la hîrciogi. Coafeza se luă după el, intră în gang și ieși apoi mulțumită și controlîndu-și poșeta, fără să dea nici un semn că s-ar fi ferit de cineva sau c-ar fi avut conștiința unui fapt interzis. Fu reținută înainte de a se urca în tren și dusă la postul de miliție din gară. Declară totul din prima clipă, cu un exces de sinceritate care te dezarma.

— Ce să fie, *încălzitor!* răspunse ea, firesc, cînd fu întrebată de cele patru pachețele... Pun praful în apă și cu soluția asta fac coafuri „la rece"...

— De unde le ai ?

— De la domnul Bahman... Ei, făcu ea, admirativ, sînt materiale vechi, dinainte de război !... El lucra atunci la „Raftopol", pe „Elisabeta"... Ştia c-o să aibă căutare şi zice că le-a păstrat... şi-acuma le vinde, aşa, mai pe sprînceană...

— Lucrezi bine cu soluţia asta ?

— Foarte bine... mă supără puţin la degete, dar clientele sînt mulţumite şi plătesc uşor un asemenea coafat...

Tot de la ea aflară cît dăduse pe un pachetel, de cîte ori mai venise, cîte coafuri făcea din soluţia respectivă şi cît lua pentru fiecare coafură, precum şi adresa de acasă a lui Bahman.

Ziua următoare, Bahman veni în pasajul de pe Bulevardul 6 Martie, în faţa fostului magazin „Raftopol", cam la aceeaşi oră, către prînz. A treia zi făcu acelaşi drum, dar trecu şi pe la Poşta Centrală, să-şi încaseze mandatul trimis de la Lupeni. Funcţionarul de serviciu îl legitimă şi-şi notă alături toate datele de pe buletin. În aceeaşi zi, căpitanul Dragnea avea pe birou, aproape completă, fişa lui Bahman Arion. Şi el era pensionar, ca şi Gavrilă Constantin, şi făcea parte din acelaşi cerc al celor care ştiau să umble cu produsele chimice, pentru că şi el fusese vînzător într-un asemenea magazin, şi anume la „Raftopol", pe fostul Bulevard Elisabeta. Cu cîţiva ani în urmă, îşi cumpărase o căsuţă, ceea ce însemna că afacerea era destul de bănoasă pentru el.

— Poate am dat de sursă ! bănui Dragnea.

Şi astfel, Bahman captă dintr-o dată atenţia principală a organelor de miliţie, care urmăreau mişcările speculanţilor de sublimat. Bănuiala asta fu întărită în aceeaşi zi de o sesizare a miliţiei din Corabia. Cercetă-

rile întreprinse în țară, printre coafori și coafeze, începuseră să dea rezultate.

Cu o zi în urmă, o tînără cu capul înfășurat într-un șal bogat, ca să-și ascundă părul în neorînduială, bătuse în ușa „domnului Nicu" de la Corabia, un cunoscut coafor care-lucra acasă, particular.

— Ce doriți ? întrebase el, apărînd în ușă în pantaloni și într-un pulover subțire, larg, lejer.

— Să-mi faceți coafura, se rugase fata, lăsînd să-i cadă șalul pe umeri, ca să i se vadă părul despletit...

— Regret, dar nu mai lucrez acasă...

— Domnu' Nicu, stăruise fata, soția dumitale m-a trimis... Am fost la salon, în oraș, și mi-a spus că, dacă vreau un permanent frumos și bun, să vin la dumneata...

— Poate că n-o să vă placă ! zîmbise domnu' Nicu, servil, și-i făcuse loc să intre...

Coaforul era de aproape patruzeci de ani, înalt și subțire, negricios, c-un început de chelie în dreptul tîmplelor și cu ochii vii, de viezure. Făcuse semn fetei să se așeze pe scaunul pe care îl avea pregătit, în dreptul ferestrei, și îmbrăcase halatul. Își înfundase degetele în părul cînepiu, cu firul proaspăt și viguros al fetei și-l răvășise de mai multe ori, încîntat :

— Vi-l fac „la rece"... sînt sigur c-o să vă placă și-o să rămîneți clienta mea...

— Depinde, cochetă fata, întorcîndu-și ochii mari și albaștri spre el... Depinde, repetase... Ca să spun drept, coafura asta mi-o fac de probă... pentru ca să văd !

Domnu' Nicu scotocise într-o servietă, pe care-o ținea la îndemînă pe-o măsuță, și scosese niște plăcuțe de metal alburiu, mari cît fața unei cutii de chibrituri, și-o sticluță c-o soluție incoloră, pe fund. Pe aceste plăcuțe, răsucite împreună c-o sugativă îmbibată cu soluție din

sticluță, începuse mai apoi să-i înfășoare șuvițele de păr, bine pieptănate.

— Ce mă fac, că se termină soluția! spusese fata, vădit îngrijorată.

— N-aveți teamă, o asigurase domnu' Nicu, autoritar.

Și, într-adevăr, căutase din nou în servietă și scosese o nouă sticluță, neîncepută. Apoi se apucase iar de lucru, dar în curînd cineva bătuse în ușă și el sărise la fereastră, descheindu-și halatul, ca să se dezbrace. Ieșise apoi în vestibul, cu fața liniștită și poftise noua clientă într-o cameră alăturată. Încă de cînd era la fereastră, fata își dăduse seama, după fața care i se luminase treptat, că domnu' Nicu recunoscuse femeia de afară. Întors, el se apucase și mai grăbit de lucru și-n mai puțin de-o jumătate de ceas coafura fetei era terminată.

Cînd ieșise în stradă, fata își încrucișase drumul cu doi milițieni care intraseră apoi în curtea domnului Nicu. Ofițerii îl surprinseseră astfel pe coafor cu „soluția de păr" desfăcută pe măsuță. Percheziționaseră și casa, în liniște, cu toată împotrivirea domnului Nicu, căruia i se făcuse fața ca de var, și mai găsiseră într-un dulap alte cîteva sticluțe și-un nou pachet cu plăcuțe de metal ușor și alburiu.

La miliție, domnu' Nicu recunoscuse că avea materialele de la „unul Bahman", care lucrase înainte la „Raftopol" și pe care-l cunoștea de atunci, căci de acolo își făcea toate cumpărăturile pentru frizerie.

— Aduceți-l încoace, cu tot ce-ați găsit la el! ceruse Dragnea la telefon.

Și toată ziua aceea o pierduse mai mult la fereastră, în fața liliacului care se umpluse de frunze și se apropiase și mai mult de floare... „Asta e momentul!" își spunea, gîndindu-se să rețină pe reprezentanții celor trei

fire descoperite pînă atunci. ...„Poate că e totuşi prea devreme !“ revenea, şi rămînea cu privirile aţintite la liliacul de sub fereastră, cu ramurile ridicate pînă la el... „Bahman... ce e cu Bahman ?... El e sursa ?“

După-amiază, după ce sosise domnu' Nicu de la Corabia, şi Jeni confirmase că şi în sticluţele lui se afla tot clorură de mercur, Dragnea ceru analiza plăcuţelor de metal. Jeni aduse singură buletinul ; poate mai mult ca să-şi facă drum la el şi să-i spună, cu oarecare răutate, cu ochii aceia mari şi negri, codaţi, ascunşi ca de-o umbrire :

— Poate mai ai nevoie de-o coafură de probă, tovarăşe căpitan... Sînt gata !

— Iartă-mă, Jeni, se simţi Dragnea, dintr-o dată, vinovat... Uite, mergem diseară unde vrei tu...

Dar nici în seara aceea nu putură ieşi împreună, pentru că Dragnea fu reţinut de-un telefon prin care era anunţat că Tudor Cristea, cu Constantin Gavrilă şi cu încă unul se întîlniseră în bufetul „Arieş“ de pe strada 30 Decembrie...

„În sfîrşit, răsuflă Dragnea uşurat... s-au întîlnit firele între ele !“... Întrebă repede, nerăbdător :

— Dar cine este cel de-al treilea ?

— Nu-l cunosc, i se răspunse...

Dragnea îl chemă repede pe Leonte şi-i ordonă să plece civil şi cu o maşină, la bufetul „Arieş“...

— Vezi dacă cel de-al treilea nu e Bahman ! ceru el.

Peste un sfert de ceas, Leonte îi telefonă dezamăgit că cel care era cu Tudor Cristea şi Constantin Gavrilă la masă nu era, în nici un caz, Bahman...

— Vezi de ei, îi ordonase Dragnea.

Dar locotenentul Leonte nu mai apucă să-i vadă încă o dată ; cei trei dispăruseră — după spusele unuia din

ospătari — prin spate, în timpul cît el fusese la telefon. Trecu pe la agenția „Pronosport" de pe Calea Victoriei și-l găsi pe Gavrilă la tejghea, iar mai tîrziu, pe strada Sachelarie, de unde luă confirmarea că Tudor Cristea se întorsese acasă.

— Cine poate să fie cel care era cu ei ? îl întrebă Dragnea supărat.

— Sursa, sau cel de-al patrulea fir, răspunse Leonte cu promptitudine, ceea ce însemna că se gîndise pînă acum la asta.

— Cum arăta ?

— Mai tînăr... smead și cu mustăcioară... cam jerpelit îmbrăcat... c-o șapcă de postav în cap. O să vedeți, îndată... am dat clișeul la laborator...

Dragnea se așeză și-i făcu semn și lui Leonte să cerceteze buletinul de analiză adus de Jeni.

— A apărut un lucru nou, spuse el gînditor... plăcuțele de aluminiu... Trase sertarul, scoase cîteva plăcuțe alburii, din acelea găsite la domnu' Nicu de la Corabia, și i le întinse... Jeni spune, urmă Dragnea, că astea trebuie să fie mai căutate decît staniolul... Țin mai mult și au reacția mai puternică, degajă mai multă căldură... Materiale noi ! Dragnea îi întinse o plăcuță pe fața căreia se distingea data fabricării. Așa că nu mai poate fi vorba de materiale vechi, sustrase la naționalizare sau păstrate în locuri ascunse și scoase tocmai acum, cu țîrîita... Cred că și clorura de mercur e sustrasă tot din producția curentă...

Leonte cercetă mai departe plăcuța aceea de aluminiu, întorcînd-o cînd pe o parte, cînd pe alta, de parcă se aștepta să găsească scris pe ea drumul pe care-l parcursese de la fabrică pînă acolo, în birourile miliției. În

clipa aceea, telefonul țîrîi prelung și Dragnea tresări, surprins, cu ochii la ceas. Întinse mîna repede și ridică receptorul :

— Jeni, te rog să mă ierți, vorbi el vinovat... Nu, nici astă-seară nu pot... Regret... Intră singură și-mi povestești și mie filmul... Zău că regret !

Așeză apoi receptorul în furcă și scoase o hîrtie pe care trase patru liniuțe verticale, în dreptul cărora scrise pe rînd : *Tudor Cristea, Constantin Gavrilă, Arion Babman, necunoscutul...*

— O să dăm noi și de necunoscut, spuse, convins... Știm cel puțin că e legat de Gavrilă și de Cristea...

Capetele de jos ale celor patru linii le încercui ușor cu o linie pe care o închise într-un oval prelung. În acest oval, trecu numele celor la care găsiseră pînă atunci fie „încălzitor", fie „poleială", fie aluminiu, fie sticluțe cu soluție de sublimat : coafeza de pe Romană, Tica Zotu, Baronul, coafeza de la Cîmpina, frizerița din Lupeni, domnu' Nicu...

„Coafori și coafeze, oameni de legătură, misiți", își urmă Dragnea gîndurile.

Deasupra celor patru linii, locul rămase gol și, în acest gol alb și mut, ca o prăpastie căscată pe hîrtie, Dragnea făcu un semn de întrebare mare, apăsat.

„Sursa... care e sursa ?" se întrebă.

Locotenentul Leonte părăsise între timp plăcuțele de aluminiu și-și aplecă și el obrazul roșcovan deasupra hîrtiei.

— Află, te rog, pînă mîine seară, îi ordonă Dragnea, sursele posibile !... Vezi ce întreprinderi, cooperative și ateliere fabrică sau lucrează cu clorură de mercur, staniol sau foițe de aluminiu !...

A doua zi, căpitanul Dragnea, pe baza probelor materiale pe care le deținea, obținu aprobarea și ordonă percheziționarea locuințelor lui Cristea, Gavrilă și Bahman, precum și reținerea lor.

Dimineața, locotenentul Leonte și cu încă un ofițer intrară în curtea cu grilajul de fier de pe strada Sachelarie. Le deschise chiar Tudor Cristea, care era pregătit să iasă în oraș și avea o plasă în mînă, ceea ce însemna că mergea ca de obicei la pîine. Ofițerii erau civili, așa că nu-și dădu seama de la început de primejdie și-i privi cercetător, dar cu bunăvoință, ca pe niște viitori clienți. Cînd apăru și nevastă-sa în vestibul, Leonte le spuse că sînt de la miliție ; Tudor Cristea tresări ascuns ; o paloare fugară îi albi pentru o clipă obrazul-supt și veșted. Rămase cu privirile la ofițeri, în așteptare, prudent.

— Mă rog ! mormăi el supus.

Intrară apoi cu toții în hol. Leonte îi făcu semn lui Tudor Cristea să se așeze pe scaun, iar nevestei lui, care privea speriată și neputincioasă la Cristea, îi ceru să ajute însoțitorului său să facă percheziție. Tudor Cristea tresări din nou, surprins, dar tot atît de ascuns. Lumina ochilor săi începu să pîlpîie în adînc, înfiorată, în timp ce mîinile și pleoapele îi înghețară într-o nemișcare liniștită și rece, lipsită de efort.

— Ați putea să-mi spuneți și mie ce căutați ? întrebă el după un timp.

— Îndată, îl asigură Leonte, fără să-l piardă din ochi.

La îndemnul celuilalt ofițer, femeia se apucă să scotocească într-un dulap, urmărită îndeaproape de privirile lui. Era încă vioaie și plinuță, în ciuda părului alb

și a anilor pe care se vedea că-i purtase mai bine ca soțul său. Fiorul acela de spaimă nu o părăsise și, din cînd în cînd, trăgea cu ochiul la Tudor Cristea întîrziind să așeze lucrurile în dulap. Ieși apoi, urmată de ofițer, și trecură prin celelalte încăperi, ca la o jumătate de ceas ; se întoarseră apoi pe neașteptate. Femeia avea privirile și mai înspăimîntate, iar ofițerul, brațul plin de niște sticluțe, niște pachețele și un sul mare și greu de foiță argintie... „Staniolul", gîndi Leonte, mulțumit poate mai mult decît de pachețelele cu clorură de mercur, despre care avea de-acum și mărturia coafezei de pe Romană și a Baronului... Sticluțele și clorura de mercur fuseseră găsite într-un dulăpior din baie, iar staniolul, înfășurat într-o pînză de sac, în cămară. După ce încheiară cuvenitul proces-verbal, Tudor Cristea fu condus la miliție, cu lucrurile găsite în casa sa purtate în plasa cu care se pregătise să plece după pîine...

În aceeași vreme, alți doi ofițeri alergaseră la Bahman acasă. Ieșise soția acestuia, care, în clipa cînd aflase că sînt de la miliție, deveni dintr-o dată binevoitoare, și-i îndemnă să intre. În hol, deschise o ușă care da într-un culoar, probabil spre bucătărie, și strigă, afectată :

— Ary, tovarăși de la miliție...

— Vă rog, o opri unul dintre ofițeri, cu fața măslinie și mustăcioara retezată scurt.

Ofițerul trecu înaintea ei pe culoar și-l găsi pe Bahman în bucătărie, sorbindu-și liniștit cafeaua de dimineață. Era în papuci și-n vestă, doar să-și ia haina și pantofii și să plece... Ofițerul se uită la ceas și socoti că era timpul, într-adevăr, ca Bahman să-și facă plimbarea obișnuită prin fața fostului magazin „Raftopol".

— Numai o clipă, spuse Bahman, impasibil, cu ochii în ceașcă.

Apoi muşcă din felia de pîine unsă cu unt, sorbi din cafea şi începu să mestece, clefăind cu o mobilitate a guşii şi obrajilor ca de hîrciog, vioaie, nebănuită. În spatele sticlelor groase şi verzui ale ochelarilor însă, privirile îi tremurau, înceţoşate. Ofiţerul îşi miji ochii, surprins de liniştea lui Bahman, şi-l cercetă cu grijă, atent. Îşi explică astfel că poate numai frica îi dăduse pe loc foamea aceea animalică, pe care Bahman nu şi-o putuse înfrîna... Sau, poate că mînca în continuare, cu atîta poftă, tocmai ca să nu fie deranjat şi să cîştige timp de gîndire ? !

În clipa aceea, se auzi zgomotul apei trase după o altă uşă, la closet, şi măsliniul se răsuci spre cel de-al doilea ofiţer, care încremenise pe culoar cu ochii la el, căci nu înţelegea răbdarea pe care o arăta faţă de Bahman. Soţia infractorului crezuse că scăpase de sub observaţia ofiţerului de pe culoar şi intrase în closet cu o servietă în mînă. Ofiţerul însă o lăsase anume să ia servieta şi să dispară cu ea, pentru a o putea surprinde cu lucrurile pe care voia să le ascundă. El deschise repede uşa şi smulse servieta din mîinile femeii, impulsiv şi rece. În vasul de porţelan, pe margini, descoperi două dîre de praf alb, nespălate încă de apă.

— Poftim afară ! scrîşni ofiţerul şi o împinse pe femeie pe culoar.

— Vă rog ! protestă Bahman, ridicîndu-se, şi se apropie de apucă umerii femeii, ocrotitor, pe deasupra.

Ofiţerul cercetă supărat servieta şi apoi ceru femeii să adune într-o hîrtie resturile de praf, pentru analiză.

— V-aţi făcut vinovată de sustragerea unor probe materiale, o ameninţă el pe femeie... Şi, văzînd că guşa lui Bahman, dezumflată, începu să tremure, pricepu că acesta ţinea mult la femeie şi în clipa aceea era mai în-

grijorat de soarta ei decît de a lui. De aceea, continuă să se adreseze femeii, cu glasul şi mai ridicat : O să daţi socoteală pentru asta !... Se răsuci apoi spre Bahman şi-l întrebă, arătîndu-i praful adunat de soţia lui : Ce este ?

— Praf de curăţat faianţa, spuse Bahman, cu o şiretenie ascuţită de frică.

Cei doi ofiţeri continuară apoi percheziţia, dar nu găsiră decît un pachet de bancnote de cîte o sută de lei, răsucit şi ascuns în globul de metal al lămpii electrice din dormitor. Măsliniul numără banii în faţa lui Bahman şi a soţiei sale, iar cel de-al doilea ofiţer trecu suma în procesul-verbal. La plecare, ieşiră prin dos şi astfel descoperiră lîngă casă o magazioară de scînduri, în care familia Bahman îşi ţinea lemnele şi cele trebuitoare pentru iarnă. Măsliniul ceru lui Bahman să descuie uşa şi intră de cercetă toate ungherele magaziei. Descoperi astfel, între lemne, o cutie de metal plată, ca de bomboane, plină cu pacheţele ca cele găsite în gară la coafeza de la Cîmpina. Desigur că astfel de pacheţele avusese poate şi Bahman în servietă !... Tot între lemne, ofiţerul găsi un pachet de hîrtie în care era o rolă alb-strălucitoare, dintr-o bandă subţire de aluminiu... „Poftim, îşi spuse ofiţerul... e-acelaşi aluminiu găsit de miliţia din Corabia, la domnu' Nicu !..." Puseră apoi şi benzile de aluminiu, şi pacheţelele cu praf în servietă, şi o luară după Bahman către maşina ce-i aşteptase pînă atunci în stradă.

La miliţie, căpitanul Dragnea fusese între timp informat că Constantin Gavrilă plecase pe neaşteptate de la agenţia „Pronosport" de pe Calea Victoriei, acasă... „A primit, desigur, un telefon de la nevasta lui Tudor Cristea", socoti Dragnea... De aceea, nu mai aşteptă întoarcerea celorlalţi ofiţeri şi plecă chiar el, c-o altă echipă de miliţieni, după Gavrilă Constantin.

Şi Gavrilă Constantin avea casă proprie, pe o străduţă dosnică, înspre Dîmboviţa, în care dădeai din strada Traian. Casa avea un singur etaj ; acolo, sus, era apartamentul lui Gavrilă. Dragnea împărţi grupul miliţienilor în două : doi sunară la intrarea din faţă, iar el, cu încă unul, urcară scara de serviciu, pe unde fusese informat că intrase Gavrilă cînd se întorsese pe neaşteptate de la agenţie. Aici, rămase la pîndă în dreptul unei ferestre care dădea pe scară şi prin al cărei geam se vedea înăuntru, într-un oficiu din apartamentul lui Gavrilă. Cînd soneria zbîrnîi în faţă, Dragnea încercă uşa, dar era încuiată. În oficiu, apăru dintr-o cămăruţă chiar Gavrilă, care se opri şi aşteptă cu simţurile încordate ca soneria să zbîrnîie iar. Atunci deschise uşa altei camere şi întrebă din prag, tare şi limpede, agresiv :

— Cine e ?

— Miliţia ! îi răspunse unul dintre ofiţerii de dincolo.

— Imediat ! strigă Gavrilă, stăpîn pe sine.

Apoi se întoarse şi deschise repede o altă uşă, după care dispăru pentru o clipă. În curînd, acolo se auzi apa clipocind în baie, iar Gavrilă ieşi şi luă din cămăruţa din care ieşise la început două pungi, cu care se îndreptă grăbit spre baie.

— Imediat ! strigă el din nou miliţienilor din faţă care deveniseră nerăbdători şi sunaseră iar... Imediat !

Dragnea însă nu mai aşteptă : bătu cu degetul în geam şi ceru şi el să i se deschidă. Cu toată stăpînirea de sine, Gavrilă fusese într-adevăr surprins de apariţia neaşteptată a căpitanului. Îşi căpătă însă tot aşa de repede cumpătul dintru început şi strigă înfuriat, de dincolo de geam :

— Ce doreşti dumneata ?

— Deschide ! îl zori Dragnea, fără să-i mai lase timp să se dezmeticească.

Gavrilă deschise ușa, făcînd loc mai întîi căpitanului să intre, iar apoi celuilalt ofițer, care-i luă repede pungile din brațe. Dragnea îi făcu semn să deschidă și ușa din față, în care milițienii băteau de-acum nerăbdători, și intră în baie de opri apa. După aceea, cercetă pe îndelete fiecare încăpere. În cămăruța din care Gavrilă ieșise cu pungile, mai găsi într-un dulăpior trei sticle cu soluție apoasă de clorură de mercur, un pachet de benzi de staniol și niște sticluțe cu vopsea de păr. Cînd desfăcu pungile, recunoscu dintr-o dată clorura de mercur din ele.

— De ce-ai vrut s-o arunci ? întrebă el.

— N-am vrut, negă Gavrilă, repezit.

— Atunci de ce-ai dat drumul la apă în baie ?

— Să mă spăl...

— Și de ce duceai pungile în baie ?

— Nu le duceam acolo...

Pînă ce Dragnea întocmi procesul-verbal, Constantin Gavrilă rămase în picioare, mai la o parte, supraveghear îndeaproape de ceilalți milițieni. Avea fața rotundă și ochii mici, cu sclipiri răutăcioase, viclene. Obrajii bucălați, încă plini și albi, aveau în părțile de sus, aproape de ochi, niște rotocoale roșii-albăstrii, ca de bețiv. De cum îl văzuse, Dragnea pricepuse că Gavrilă căzuse pradă unei otrăviri lente cu clorură de mercur, ceea ce însemna că el însuși pregătea și soluțiile și vopselele de păr, pe care le specula apoi printre coafeze.

La plecare, Gavrilă Constantin se supuse, dar părea și mai stăpîn pe sine, și-i avertiză că nu au nici un drept să-l rețină.

— Merg numai să lămuresc lucrurile, conveni el. Atît !

— Bine, încuviinţă Dragnea, care fierbea pe ascuns, neobservat... Asta urmărim şi noi !

PRIMELE ÎNCERCĂRI NEREUŞITE

În aceeaşi zi, Dragnea începu pregătirile pentru anchetarea celor trei — Cristea, Gavrilă şi Bahman — consideraţi a fi principalele fire de legătură ale aprovizionării coaforilor şi coafezelor care făceau „coafuri la rece". Mai întîi le cercetă îndeaproape fişele, preocupările, împrejurările în care fuseseră descoperiţi ca infractori, probele materiale găsite asupra lor, declaraţiile celor pe care-i aprovizionaseră cu „încălzitor" şi foiţe de staniol sau aluminiu. Vinovăţia de răspîndire şi comercializarea clorurii de mercur, interzisă de mult de lege ca fiind periculoasă pentru sănătatea publică, era destul de evidentă ; dovezile, suficiente ; legăturile în jos, cu reţeaua coafezelor, limpezi şi oricînd întărite de prezenţa şi mărturiile celor prinşi. Legăturile dintre ei însă nu puteau fi dovedite decît de fotografia care-i surprinse în bufetul „Arieş" şi din care, de altfel, Bahman lipsea, iar mustăciosul nu fusese identificat. Avea, desigur, un indiciu în buletinele de analiză a probelor trimise de Jeni ; ele arătau că materialele găsite acasă la toţi ceilalţi trei erau aceleaşi, cum de asemenea erau aceleaşi şi cele găsite asupra coaforilor şi coafezelor care făceau „coafură la rece"... „Lucrul acesta însă nu este suficient, gîndi Dragnea... Ar fi putut să folosească aceleaşi materiale, de la *aceeaşi sursă*, fără să se cunoască între ei !"

Căpitanul Dragnea părăsi hîrtiile de pe birou, se ridică şi trecu la fereastră. Înserarea era călduţă şi liniştită, cu adieri aromitoare, de verdeaţă. Frunzele liliacului de sub fereastră se împliniseră, iar în vîrfurile lăstărişului apăruseră, alburii şi fragezi, mărunţi, ciorchinii florilor nedesfăcute încă... „Poate că tocmai mustăciosul din fotografie face legătura între Cristea, Gavrilă şi Bahman, sau chiar între ei şi sursă ? !... Îmbrăcămintea lui de muncitor declasat poate să fie numai o mască, sau poate că chiar lucrează pe undeva, într-un loc lăturalnic, nebăgat în seamă ? !... Cercetă tot vraful declaraţiilor date de coafezele din Capitală, descoperite că lucrau cu clorură de mercur, dar nici una nu pomenea de Iancu Nicolae... „O fi vreun nume fictiv, tresări Dragnea, şi poate chiar unul dintre cei reţinuţi îl folosea în unele cazuri... Cine să fie ?... Cristea, Gavrilă, Bahman ?... Atunci cine e mustăciosul din fotografie ?“

Pe masă, ţîrîi telefonul şi-n receptor, Dragnea recunoscu vocea afectată, puţin surprinsă a laborantei.

— Ce să fac cu sticla asta, tovarăşe căpitan ? întrebă ea.

— Care sticlă ?

— Una de şampanie, pe care mi-a adus-o cineva de la serviciul dumneavoastră !...

— A, făcu Dragnea, mă pregătisem să te invit din nou astă-seară... dar pentru că iarăşi nu pot, ţi-am trimis cel puţin sticla de şampanie !

— Mulţumesc, şampanie pot să-mi cumpăr şi eu...

— Am glumit, reveni Dragnea, grăbit, căci simţise supărarea fetei... Fii bună şi vezi dacă staniolul cu care este înfăşurată sticla este acelaşi cu pachetele trimise de noi la laborator... E clar ?

— Este, răspunse fata, puţin dezamăgită...

— Totuşi, şampania poţi s-o bei ! o îndemnă Dragnea, din nou în glumă.

— Mulţumesc, mormăi fata... Şampania nu se bea singură !

Dragnea lăsă receptorul, c-o lumină de zîmbet pe buze şi în priviri şi cu gropiţa din bărbie, albind, destinsă. Apoi se aplecă din nou asupra hîrtiilor, alese dintre toate pe cele care-l priveau pe Tudor Cristea şi sună să fie adus acesta. Se hotărîse să înceapă cu el, deoarece spera să afle de la el date noi în legătură cu folosirea şi specularea clorurii de mercur, mai repede decît de la Bahman Arion şi Gavrilă Constantin. Viclenia de vulpe bătrînă a lui Bahman şi agresivitatea de cîine turbat a lui Gavrilă trebuiau surprinse şi date dintr-o dată peste cap. Şi Dragnea spera că, adunînd date noi şi probe materiale cît mai multe despre vinovăţia celor doi, îi va constrînge să-şi dezvăluie singuri fărădelegea...

Tudor Cristea intră supus, mai supus de cum era de obicei, însă încordat ca un arc, prevăzător. Arăta ca o sălbăticiune neputincioasă împăcată cu situaţia fără de ieşire a unei captivităţi îndelungate, dar care, închisă în cuşca ei, nu căuta decît să scape, neobservată, pe ascuns. Obrazul îi era supt şi veşted, mîinile lăsate pe genunchi ; ochii umbriţi, înfioraţi de pîlpîirea aceea stranie din adînc, îi erau cuprinşi de-o linişte greoaie, de plumb. Era liniştea aşteptării, a clipei în care neştiind ce-i va cere mai întîi anchetatorul, nu se hotărîse încă ce atitudine să ia.

Căpitanul Dragnea îi arătă pacheţelele găsite la el acasă şi-l întrebă :

— Ce fel de praf e ăsta ?

— Sulimat, spuse Cristea de-a dreptul, fără efort.

— Şi ce făceai cu el, la ce-ţi trebuia ?

— La nimic... îl ţineam aşa, pentru vreo nevoie...
— Ai mai dat cuiva ?
— Nu.
— Ai vîndut din el ?
— Nu... cine să cumpere otravă ?
— Dar de unde-l ai ?
— De la un grec... Era vecin cu mine... Cînd a plecat, a zis : „Teodore, am nişte sublimat, poate-ţi trebuie ţie vreodată... E bun pentru şobolani !"
— Da, făcu Dragnea prelung, uimit de dezinvoltura cu care vorbea Tudor Cristea... Şi, totuşi, ai mai dat cuiva, o dată ! îl încercă Dragnea... Adu-ţi aminte !
— Nimănui, scutură Cristea din cap, cu hotărîre.

Dragnea desfăcu sulul din foiţă subţire de staniol, alb-strălucitoare, şi-l întrebă cu ochii mijiţi de unde îl avea şi de cînd.

— Din timpul războiului, răspunse celălalt, cu privirile vinovate, aţintite în podea... În curte cu grecul, stătea un neamţ, reprezentantul unei firme de jucării... La un Crăciun, mi-a dat şi mie foiţe d-astea, să fac beteală la brad, să îmbrac cu „poleială" sticlele, nucile, jucăriile...

Căpitanul Dragnea ridică receptorul şi, după ce formă numărul lui Jeni, întrebă, cu ochii la infractor :

— Rezultatul analizei ?... E la fel ?... Mulţumesc !

Pîlpîirea aceea din adîncul ochilor lui Tudor Cristea tresări fugar, ascunsă.

— Şi cu soluţiile ce făceai ? îl întrebă Dragnea, arătîndu-i sticluţele.
— Le pregătisem pentru şobolani.
— Dar le place ?
— Nu ştiu... acum, încercam...

Dragnea ar fi vrut să-l întrebe și despre Gavrilă și Bahman, și despre Baron și Maricica, dar renunță, socotind că deocamdată e mai bine ca Tudor Cristea să nu afle că ei cunosc de-acum legăturile lui. Sună, așteptă milițianul și făcu semn spre Cristea ca să-l ia. Acesta se ridică surprins, speriat dintr-o dată de tăcerea căpitanului ; avea obrajii albiți de paloare și ochii încercați de pîlpîirea aceea ascunsă. Așteptă o clipă întors spre căpitan și sperînd încă într-o revenire a lui. Dar indiferența totală a celuilalt îi risipi liniștea așteptării aceleia pline de nesiguranță. Ieși și mai supus, de parcă se tîra... Pe culoar însă, dădu ochii cu Gavrilă Constantin care apăruse pe neașteptate în fund, adus și el la interogatoriu și simți dintr-o dată că puterile îl părăsesc definitiv și că toată încercarea lui de a abate atenția anchetatorilor eșuase...

Gavrilă Constantin, pensionarul care lucrase la magazinul „Lilas" de pe Smîrdan și care mergea acum destul de des la agenția „Pronosport" de pe Calea Victoriei, era cu totul altfel de om și ținu să arate asta el însuși, de la început.

— Vă rog să-mi spuneți de ce am fost reținut ? ceru căpitanului.

— Doar n-ați uitat așa de repede ! îl preveni Dragnea și-i arătă pungile și sticluțele găsite la el acasă... Vă aparțin !...

— Mie ? sări Gavrilă... N-am avut niciodată așa ceva !

Dragnea îi privi stupefiat fața umflată, cu umerii obrajilor aprinși de rotocoalele roșii-albăstrii, ochii mici și rotunzi cu sclipiri răutăcioase, înghesuiți de carnea buhăită. Gavrilă se uita piezîș și agresiv, cerîndu-i cu cutezanță socoteală că se găsea aici. Dragnea simți însă re-

pede că tăcerea sa îi dăduse o siguranță de care arestatul începuse să se teamă și vorbi aspru, scrîșnit :

— De unde ai astea ?

— Nu-mi aparțin, stărui Gavrilă.

— Atunci de ce-ai semnat procesul-verbal ?

— Ce era să fac ?... Să fac scandal ?... Erați doar în casa mea și nu voiam să mă știe toată strada.

„Asta e înrăit de tot, își spuse Dragnea. E inutil să continui cu el mai înainte de a avea și alte probe... L-aș putea însă confrunta cu Tica Zotu, cu Tudor Cristea... Nu este încă momentul ! hotărî mai apoi... Asta o pot face oricînd !"... Se ridică de la birou pe neașteptate și sună să vină milițianul să-l ia și pe Gavrilă. Cînd îi făcu însă semn să plece, Gavrilă se împotrivi și ceru din nou să i se spună pentru ce era reținut.

— Lasă că știi dumneata ! îl domoli Dragnea, autoritar.

Pe Bahman nu-l mai chemă ; se făcuse tîrziu și se simțea obosit, lipsit de putere ca să mai încerce și cu el... „E clar că sînt înțeleși să nege orice", își spuse Dragnea, și se întrebă dacă nu-i reținuse înainte de timp... Nu, aveau probe suficiente împotriva lor... Cei trei însă își dădeau seama de gravitatea infracțiunilor comise și căutau să cîștige timp, să scape dacă se poate, sau să dea celorlalți, de afară, posibilitatea să-și ascundă faptele...

Dragnea își lăsă fruntea peste hîrtii și retrăi astfel ceas cu ceas tot filmul acțiunii acesteia ce trebuia să ducă la descoperirea completă a bandei care răspîndea ilegal clorura de mercur... Plecaseră de la un „nevinovat" coafat la rece și ajunseseră la depistarea unei întregi rețele de coafori și coafeze care foloseau clandestin sublimatul... Îi veni astfel în minte cazul coafezei al cărei

copil se otrăvise cu soluție de clorură mercurică și scăpase cu gîtul și esofagul arse, nenorocit pe toată viața... Căută în hîrtii și dădu de buletinul de analiză al spitalului care salvase copilul și care atesta că otrava nu fusese sodă caustică, cum declaraseră părinții, ci clorură de mercur... Sună și ceru ca a doua zi să fie invitată la miliție coafeza de la salonul de lîngă Obor...

O TREZIRE TIRZIE, DAR PREȚIOASĂ

Dimineața, cînd Dragnea veni la serviciu, coafeza îl aștepta pe culoar, tăcută, puțin speriată.

— Cum se simte copilul ? o întrebă Dragnea, de-a dreptul.

— Prost, recunoscu ea și-și plecă privirile, mîhnită și încercată vizibil de remușcări... Adică, reveni, se simte mai bine... da' a rămas cu glasul gîjîit și cîteodată tot îl mai ustură în piept...

— Noi am cercetat cazul, vorbi Dragnea cu blîndețe și urmărindu-i degetele care i se tot frîngeau pe un batic ce-l frămînta neliniștită pe genunchi... N-a fost sodă caustică, cum ai declarat, ci sublimat coroziv...

Femeia tresări și-și ascunse iar privirile, vinovată.

— Știm, de asemenea, urmă Dragnea, că de atunci ai renunțat să mai lucrezi cu sublimat și asta ne-a bucurat...

— Soțul meu nu m-a mai lăsat, scînci femeia... A zis că asta ce-am pățit noi cu copilul a fost pedeapsa lui Dumnezeu !

Dragnea o lăsă să-şi şteargă ochii şi-i vorbi şi mai blînd :

— Tovarăşă Zamfir, poate mai ţii minte de la cine ai luat sublimatul...

Femeia tăcu încurcată şi speriată acum de-a binelea, uitîndu-se pierdută la căpitan.

— Ne-ai fi de mare ajutor, adăugă Dragnea.

— Cum să nu ţin minte, îngăimă ea, şi se apucă să frămînte iar baticul de pe genunchi... Păi, cît i-am blestemat eu după asta, că de la doi am luat, nici Dumnezeu nu-i mai scapă... Mi-au spus că e „încălzitor", căpătă ea curaj, că dacă ştiam că e otravă, nu mă băgam... Prima dată, urmă ea, ceva mai liniştită, am luat de la unul „nea Costică", pe care l-am întîlnit pe Smîrdan, unde era odată magazinul „Lilas"...

— L-ai mai recunoaşte ?

— Sigur, întări femeia.

— Şi a doua oară ?

— A doua oară, de la un *pieţar*, un neisprăvit care mă pîndise cînd m-am întîlnit cu „nea Costică" şi mi-a spus că-mi dă mai ieftin dacă iau de la el... Femeia se linişti cu totul şi încetă să-şi mai frămînte degetele şi baticul pe genunchi... L-am găsit la un chioşc de răcoritoare, urmă ea, pe-o străduţă care dă în Piaţa Unirii, pe chei...

— Cum arăta ?

— Ceva mai tînăr ca „nea Costică"... cu mustăcioară, şi ochi de viezure, şireţi...

Dragnea trase sertarul, scotoci între hîrtii şi scoase fotografia celor trei, surprinşi la bufetul „Arieş".

— Care e dintre ăştia ? o întrebă.

— Asta ! se lumină coafeza și rămase cu degetul pe chipul celui din mijloc, al necunoscutului cu mustăcioară și șapcă jerpelită de postav.

— Altceva ? o întrebă Dragnea apoi.

— Asta e tot, îl asigură femeia.

Dragnea se ridică mulțumindu-i și-o conduse pînă la ușă. Apoi, se întoarse la fereastra care era deschisă ca de obicei și trase adînc, în piept, aerul curat și rece al dimineții... Mărturisirile coafezei îi dăduseră date noi ; avea o probă în plus împotriva lui Constantin Gavrilă și aflase, în sfîrșit, și de urma „necunoscutului". Se întoarse la telefon, ridică receptorul și ordonă să fie supravegheat chioșcul de răcoritoare de pe strada Halelor. Totodată, dădu semnalmentele lui Iancu Nicolae.

În aceeași zi spre seară, în fața chioșcului de răcoritoare, fu semnalată prezența unuia cu mustață și cam modest îmbrăcat. Cetățeanul se plimbă într-o parte și alta ca la o jumătate de ceas, apoi intră în îmbulzeala din piață și urcă scările halei de carne, unde mai pierdu un timp, cercetînd în fugă fețele cumpărătorilor. Se întoarse iarăși la chioșcul de pe strada Halelor și în momentul cînd dădu să plece, un milițian îl invită la cea mai apropiată secție de miliție. Spre mîhnirea milițianului însă, care era convins că pusese mîna pe Iancu Nicolae, cetățeanul, legitimat, avea alt nume : Stănică Marin.

— Unde lucrezi ? îl întrebă milițianul dezamăgit.

— La întreprinderea de șampanie „Zarea".

— Pe cine căutai ?

— Pe unul, Iancu Nicolae, care lucrează p-aici, prin piață...

Peste un sfert de oră, miliţianul era cu Stănică Marin în biroul lui Dragnea. Cercetat îndeaproape, Stănică mărturisi că-l cunoştea pe Iancu Nicolae mai demult, de cînd fuseseră vecini, odată, pe Delea Nouă, şi că-l căutase pentru că avea să-i plătească o datorie mai veche cu care-l tot amîna de la un timp.

— Dar pentru ce-ţi era dator ? îl întrebă Dragnea.

— Pentru nişte bani pe care i-am dat cu împrumut...

— Mulţi ?

— Şase sute de lei...

— Şi cînd l-ai văzut ultima dată pe Iancu Nicolae ?

— Acum vreo zece zile, spuse Stănică... Mă înţelesesem cu el ca în ziua aceea să-mi dea banii, că zicea că şi el are de luat din altă parte, dar m-am dus degeaba, că nu i-a dat nici lui...

Dragnea socoti că ziua de care vorbea Stănică nu era alta decît aceea în care Iancu Nicolae fusese văzut cu Cristea şi Gavrilă la bufetul „Arieş"... Rămase îngîndurat, privind în neştire la Stănică, pentru că îl încerca o mîhnire ascunsă, care-l îndurera... „Ce i-a trebuit lui să intre în afacerea asta ?" se întreba, căci era clar că Stănică scosese staniolul de la întreprinderea „Zarea"... Stănică era acolo manipulator în sala de expediţie : căra lăzile cu sticlele care aici se înfăşurau cu staniol şi hîrtie, afară, la autocamioane. Părea un om modest şi tăcut, împovărat de greutăţi şi griji.

— Şi astăzi nu te-a mai aşteptat Iancu Nicolae ! spuse Dragnea într-un fel în care celălalt trebuia să înţeleagă că nici n-ar fi fost cu putinţă asta...

— Nu, ridică Stănică umerii.

— Dar poate că nu pentru bani îţi era dator ! îl fulgeră Dragnea cu privirile care-i deveniseră dintr-o dată tăioase.

— Pentru ce altceva ? tresări Stănică, întunecîndu-se.

Dragnea se sculă de pe scaun liniştit, descuie un dulap verzui de metal şi aduse pe masă sulul alb-strălucitor de foiţă de staniol, pe care-l găsiseră la Cristea acasă.

— Poate pentru asta ! murmură el, fără să-l slăbească pe Stănică din priviri.

Stănică Marin îşi întoarse faţa de la el, copleşit de silă şi de ruşine, şi rămase nemişcat şi mut, cu bărbia în piept şi privirile în podea. Dragnea sună şi, pînă ce veni miliţianul să-l ia pe Stănică, alese o coală de hîrtie pe care o întinse autoritar acestuia.

— Scrie tot ce ştii, îi spuse... Pe urmă, poţi să pleci... dar îţi vezi liniştit de treabă şi nu-l mai cauţi pe Iancu Nicolae, că-l cauţi degeaba...

— Poate mă iertaţi, tovarăşe căpitan ? ! îndrăzni Stănică, c-o pîlpîire de speranţă în priviri.

— Legea-i lege, îl avertiză Dragnea. Îţi vei uşura însă mult situaţia, dac-o scrii întocmai cum a fost...

Stănică Constantin ieşi cu hîrtia în mînă şi privirile în podea, împovărat şi trist...

În aceeaşi seară, într-o cămăruţă de pe Delea Nouă, din fundul unei curţi alungite, mărginită pe dreapta de-un şir de cămăruţe joase, cu uşile care dădeau direct afară, mărunte şi dese, fu găsit Iancu Nicolae. Era de felul lui cam ţigănos la chip, ca şi Baronul care speculase clorura de mercur la Brăila ; ba, încă, mai avea şi o mustaţă groasă şi scurtă, ca un ciucure de lînă neagră sub nas. Cămăruţa era destul de joasă, avea pereţii subţiri, de paiantă, şi păru dintr-o dată plină, cînd, pe lîngă Iancu Nicolae, nevastă-sa şi cei doi copii care se agăţaseră de poalele femeii, scîncind, păşi înăuntru şi miliţianul. După ce-l legitimă şi se încredinţă că mustăciosul este într-ade-

văr Iancu Nicolae, miliţianul îşi răsuci privirile prin încăpere, încruntat, şi-l întrebă, imprudent :

— Aicea stai ?

— Numai iarna, zîmbi tuciuriul amar, încercat de-o zădărnicie a lucrurilor de care se lăsase dintr-o dată copleşit... Acuma, dacă s-a făcut timpul frumos, trebuie să ne mutăm în *curţile* de vară !

— Mă, se stropşi miliţianul, îţi mai arde de glumă ?

— Zău că nu ! îl asigură Iancu Nicolae, deznădăjduit.

Miliţianul îl puse apoi să mute boarfele şi lucrurile, pe rînd, în mijlocul încăperii. Înţelesese şi femeia că era vorba de o percheziţie şi se răsuci spre mustăcios speriată :

— Ce-ai mai făcut, Culae ?

— Am fluierat în biserică ! o repezi tuciuriul. Apoi, reveni, neputincios : V-am adus să crăpaţi, ce era să fac !...

— Fie-ţi-vă milă de noi, tovarăşe miliţian, se milogi femeia, şi nu ne năpăstuiţi !

— Spuneţi-mi mie ce căutaţi, se întoarse Iancu spre miliţian... că pierdem timpul degeaba !

— Tu ce crezi ? îl încercă miliţianul.

— Eu ştiu ? ! făcu tuciuriul, şmecher... Nu pot ca să ghicesc !

— Ia gîndeşte-te !

— Carne ? întrebă el... Poftim ! izbucni dezarmat şi trase de pe poliţa de deasupra uşii un pachet cu hîrtie însîngerată... Am luat-o din hală... mîine dimineaţă, mă duceam s-o dau !

Miliţianul cercetă carnea înfăşurată în pachetul acela murdar şi infect, dar nu se mulţumi numai cu asta.

— Altceva ? întrebă el.

— Nimica... pe crucea mea, dacă mai este ceva de ciordit aicea !

— Dar pe unde-s materialele de coafură ? îl luă miliţianul din scurt.

— Ei, să fii matale sănătos... Să mai fi avut pe-atîtea !... N-au mai vrut alde „nea Costică“ să-mi dea, că zice că nu-s de încredere, că le stric afacerile şi-i dau de gol !

— Mergi cu noi, hotărî miliţianul, ceea ce însemna că afară, la uşă, mai era un tovarăş de-al său.

La miliţie, Iancu Nicolae îi povesti lui Dragnea de-a fir-a-păr cum lua clorură de mercur de la Tudor Cristea, şi mai rar de la Gavrilă, şi cum o vindea în faţa chioşcului din strada Halelor cui apuca. Nu ştia prea bine cui vînduse pînă atunci şi nici cît anume vînduse. Mărturisi că el îl dusese pe Stănică, odată, la Constantin Gavrilă şi, dacă acesta nu le-a plătit prea bine staniolul, a doua oară l-a dus la Tudor Cristea. Întrebat care erau relaţiile dintre cei doi, izbucni cu admiraţie şi invidie :

— Ei, „nea Costică“ e baza... El e cu aprovizionarea...

— Da' de unde ia el *încălzitorul ?*

— Dracu' ştie ! E copoi bătrîn, are legăturile lui, în sus !

— Dar de Bahman ai auzit ?

— Niciodată...

— Da' de ce te-ai apucat dumneata de astea ? îl cercetă Dragnea.

— Găsiţi-mi dumneavoastră o slujbă, da' aşa, mai grasă şi mai bănoasă, şi nu mă mai apuc...

— O să-i găsim nevestei de-acuma, îl înfruntă Dragnea. Dumneata ţi-ai ales-o singur !

Dragnea rămase apoi tăcut și rece, gînditor ; mustăciosul nu putea fi în nici un caz persoana căutată de ei.

Iancu Nicolae ieși apoi cu milițianul după el și Dragnea se gîndi să-l cheme din nou pe Gavrilă Constantin, de care erau legate cele mai multe fire ; dar noile dovezi adunate împotriva acestuia erau acum atît de clare, încît amînă această întrevedere pe a doua zi. Amînă, de asemenea, încă o dată, întîlnirea cu Bahman, pentru că voia mai întîi să stea de vorbă cu soția lui, de la care spera să afle ceva mai mult.

Dragnea ascultă un timp liniștea de noapte a birourilor și se ridică el însuși obosit. Încercă să dea de Leonte la telefon, să-l întrebe despre cercetările lui către sursă, dar acesta plecase și-i lăsase vorbă că dimineața ar vrea să se consulte neapărat... „Bine, pe mîine atunci!" își spuse Dragnea. Își luă cascheta din cuier și ieși, dornic să simtă năvala aerului proaspăt și răcoros. Afară era noapte, ca întotdeauna cînd — de la un timp încoace — ieșea de la birou. Coafurile astea „la rece" îi dăduseră mai mult de lucru, decît se gîndise la început...

LA UN PAS DE SURSĂ... ȘI-O VIZITĂ NEAȘTEPTATĂ

A doua zi, cînd se întoarse la birou, Leonte îl aștepta cu o informare completă asupra întreprinderilor care fabricau sau foloseau materialele sustrase și speculate de banda infractorilor printre coafori și coafeze. Pe lîngă pericolul atît de întins îndreptat împotriva sănătății publice, pe lîngă folosirea ilegală a materialelor toxice și

asigurarea unor cîştiguri ilicite, în faţa lor se ridica acum problema descoperirii furturilor organizate din avutul obştesc. Era clar că la atîţia ani de la naţionalizare, nu mai putea fi vorba de folosirea unor materiale dosite atunci. De asemenea, era exclusă posibilitatea preparării sublimatului coroziv în afara unei producţii organizate şi strict controlate ştiinţific, datorită gradului său de toxicitate şi condiţiilor specifice de fabricaţie.

— În Bucureşti, infractorii nu pot avea decît o singură sursă, arătă locotenentul Leonte, pe deplin convins... Întreprinderea „Steaua".

— Ai fost acolo ?

— Desigur. Este o întreprindere, care, pe lîngă alte substanţe chimice, fabrică şi clorură de mercur.

— Cunoşti procesul de producţie ?

— În general, da...

— În care punct crezi că ar fi posibilă o sustragere ?

— Bineînţeles, după ce procesul de fabricaţie s-a încheiat... Numai că, chiar în acest moment, şi în acelaşi loc, şi chiar de aceiaşi oameni, pentru motive bine justificate de tehnica securităţii, clorura de mercur se împachetează imediat în containere speciale... Folosirea ei trece apoi într-un sistem organizat de stat, unde sustragerea este aproape exclusă...

— Ştii cine lucrează în secţia respectivă ?...

— Puţină lume. Procesul chimic are loc în nişte cuptoare speciale, supravegheate de cîţiva lucrători chimişti. Sustragerea ar putea avea loc numai în momentul deschiderii cuptoarelor şi al împachetării...

— Ştii cine anume face asta ?

— Ştiu...

— Poate fi cineva suspectat ?

— Deocamdată, nu...

— Dar antecedente sînt ? S-a mai furat pînă acum ?

— Se bănuieşte, numai...

— Care este temeiul acestor bănuieli ?

— Acum doi ani, în 1961, în nişte cizme de protecţie, s-au găsit ascunse două pungi cu clorură de mercur. Era după ieşirea lucrătorilor din schimb şi nu s-a putut descoperi făptaşul... De observat — accentuă Leonte — că la toţi cei reţinuţi de noi am găsit clorura numai în pungi sau punguliţe... N-am găsit însă nicăieri nici o cutie din cele în care clorura iese din fabrică... Anul trecut, în timpul unor discuţii foarte aprige pentru reducerea consumurilor specifice, s-au găsit de cîteva ori diverse cantităţi de mercur lichid aruncate în closet... Cineva era interesat să păstreze nivelul ridicat al consumurilor specifice din acel moment...

— Tovarăşii de acolo bănuiesc pe cineva ?

— Da... dar nu o pot dovedi cu nimic... Mai ales că cel care se bătea pentru menţinerea actualelor consumuri specifice avea un motiv foarte serios : asigurarea purităţii depline a clorurii de mercur...

— Ai fişa celui suspectat ?

— Da... poftiţi.

— Supravegheaţi-l ! hotărî Dragnea, după ce cercetă cu atenţie nota întocmită de serviciul de cadre al întreprinderii „Steaua"... Studiază din nou tot procesul de producţie, îl sfătui el, în continuare, pe Leonte... Poate afli lucruri noi... Cercetează şi cum se face controlul la ieşirea din schimb... Cineva trebuie să scoată clorura de mercur afară...

Dragnea îşi aprinse apoi o ţigară şi-i ceru locotenentului Leonte să continue.

— Cu staniolul e clar, urmă Leonte... Au fost sustrase de la întreprinderea „Zarea" cincizeci şi două de

kilograme de către nefericitul ăla de Stănică Marin... Staniolul l-a vîndut apoi, prin Jancu Nicolae, lui Tudor Cristea și lui Constantin Gavrilă... Aici a fost de vină și întreprinderea, căci n-a existat o evidență precisă și nici un control riguros asupra folosirii staniolului...

— S-au luat măsurile necesare ?

— Acuma, da... Mai încurcată este însă situația cu benzile de aluminiu... Deși totul este foarte simplu, nu avem pînă acuma nici un indiciu despre sustragerea lor... Cu ele lucrează o singură întreprindere : întreprinderea „Metalica" !... Benzile au fost primite în *ianuarie* 1963... Materialele găsite la Bahman, la „domnu' Nicu", sau pe rețea sînt din același lot cu cele de la „Metalica"...

— Atunci, cum n-avem nici un indiciu ? se supără Dragnea... Benzile sînt sustrase de cineva din fabrică și vîndute bandiților ăstora !

— Evident, întări Leonte... Dar asupra secției care lucrează cu benzi de aluminiu, după primele cercetări, e greu să te pronunți. E o secție fruntașă, cu muncitori unul mai bun ca celălalt, c-o puternică organizație de partid... Poți să spui așa, dintr-o dată : „Hei, la voi în secție se fură ? !"

— Păi, dacă nu se fură, se supără iarăși Dragnea, cine dracu scoate benzile din fabrică ? Sfîntul duh ?

— Nu știu, ridică Leonte umerii... dar mi-e greu să spun că hoțu-i printre cei din secție !

— Bine, încuviință Dragnea. Ocupă-te atunci mai în amănunt de situația de la „Steaua"... La „Metalica" o să mergem amîndoi...

După plecarea locotenentului Leonte, Dragnea rămase încă la birou pînă ce-și termină țigara. Începuseră să i se confirme bănuielile că materialele erau sustrase din

avutul obștesc și asta îl înfuria... Se ridică și trecu cu pași apăsați la fereastră, să se mai liniștească. Urma să înceapă cercetarea lui Bahman Arion și trebuia să-și recapete, nealterată, stăpînirea de sine. Curînd însă, renunță din nou să stea de vorbă cu Bahman ; simțise că știa prea puține lucruri despre el și se hotărî pe neașteptate să-i facă o vizită acasă. Ieși cu cascheta în mînă, sări într-o mașină și-n mai puțin de cincisprezece minute era în ușa casei acestuia, apăsînd pe butonul soneriei. Îi deschise Tina Bahman, soția lui Arion, tăcută și supusă, speriată. Cînd îl văzu, tresări, încercată de-o înfiorare rece, și rămase într-o așteptare mută, neliniștită. Avea capul înfășurat într-un ștergar gros, ca într-un turban, picioarele încălțate în ciorapi de bumbac și-n niște pantofi de iarnă, trupul îngroșat de cîteva pulovere închise pînă la gît, iar în cuier, gata pregătit, pardesiul. Dragnea o privi o vreme uimit, surprins mai mult de felul cum era îmbrăcată decît de fața ei, alb-vineție, aproape descompusă de nesomn și zbucium. Femeia își desfăcu repede turbanul, își aruncă pe umeri și gît un șal, intră în casă de-și luă un geamantan și dădu să se îmbrace, îngăimînd :

— Sînt gata, tovarășe căpitan...

Dragnea își dădu seama dintr-o dată de starea de surescitare și de neliniște în care trăise femeia după arestarea lui Bahman. Tina Bahman se simțea desigur vinovată de tăinuire și de încercarea de distrugere a clorurii de mercur găsită asupra lui Bahman... „Dar poate că nu numai de asta !" își spuse... Și, deodată, își reaminti indicația colonelului-comandant, de a-și concentra atenția asupra lui Boiangiu, la care, după arestarea lui Bahman, Tina transportase un ghiveci de flori. Cum ajun-

sese comandantul la concluzia asta ?... Cînd cercetase dosarul răsfoit de colonel, Dragnea găsise în declarația lui Bahman, subliniate, tocmai rîndurile în care se căuta să se dovedească nevinovăția Tinei... De asemenea, în nota milițianului care supraveghease casa lui Bahman, după arestarea lui, comandantul subliniase tot rîndurile despre Tina, despre drumul ei, cu ghiveciul acela înflorat în brațe, acasă la Boiangiu... „Ce loc ocupă Boiangiu în bandă ? se întrebă Dragnea... Oare Tina este aceea care-i făcea lui Bahman legătura cu el ?... Posibil !... Dar de ce nici Tina nu s-a mai mișcat de atunci și nici Boiangiu n-a oferit nici un semn de vinovăție ?...“

Dragnea se smulse gîndurilor și trecu pe lîngă Tina Bahman, în casă, în pas ușor, descoperindu-se. După ce-și roti privirile prin încăpere, se așeză pe un scaun, cu cascheta pe genunchi. Femeia înlemnise în ușă, cu pardesiul în mînă și geamantanașul acela ușor, la picioare; ceva nedefinit și tulbure, dar îngrozitor și cumplit de temut se înălța și se prăbușea, în aceeași clipă, în gîndurile și simțirea ei.

— Am venit să stau de vorbă cu dumneavoastră, doamnă Bahman, spuse Dragnea, cu glasul blînd și cu privirile deschise, ațintite asupra ei.

Femeia se fîstîci și ieși din încremenirea aceea, mutîndu-și pardesiul cînd pe o mînă, cînd pe alta, sau împingînd cu piciorul la perete geamantanașul ce-o împiedica să păsească. După ce reuși să agațe iarăși pardesiul, înaintă spre el, pierdută. Apoi, rămase în picioare, în aceeași așteptare tulbure și mută, neliniștită. Era vădit neîncrezătoare în purtarea uluitoare a milițianului, care venise nu s-o „ridice“ — cum se așteptase — ci „să stea de vorbă cu ea“... Știa, desigur, că nu de florile-măru-

lui venise Dragnea la ea ; dar, oricum, e altfel cînd începe așa...

— Mă uit la dumneavoastră, începu Dragnea cu sinceritate, și nu înțeleg ce v-a făcut să v-apucați de afacerea asta cu sublimatul... Casă aveți (Dragnea știa că e cumpărată de cîțiva ani, cu banii scoși din specularea clorurii de mercur), pensia vă vine regulat, copiii nu vă supără... Puteați avea o bătrînețe liniștită !

Femeii nu-i scăpă nuanța cuvîntului „puteați" ; asta însemna că acum nu mai „puteau" și speranța care-i încercase atît de aproape inima i se spulberă dintr-o dată. Dragnea îi sesiză schimbarea și-o întrebă de-a dreptul :

— Spuneți-mi, de unde lua soțul dumneavoastră otrava aceea ?

— Nu era otravă, încercă femeia să-l apere pe Bahman...

— Atunci, de ce-ați încercat s-o distrugeți ?

Femeia tăcu o clipă, istovită parcă de gîndurile ce-o frămîntau, dar încrîncenată încă, ascunsă.

— De unde să știu eu ? reveni ea... De la Raftopol poate, încercă să abată, pe nesimțite, atenția căpitanului...

—. Bine, de la el a luat-o mai demult, spuse Dragnea, într-un fel în care reieșea că știuse asta...

— Nu știu, mormăi femeia, înfiorată iar de teamă... De ce nu-l întrebați pe el ?

Dragnea tăcu, își plecă privirile și mormăi apoi, ca pentru sine :

— El se teme de ceilalți... și nu știe că toți aruncă vina numai asupra lui !

Femeia ciuli urechile, dar nu se lăsă prinsă de înțelesul cuvintelor căpitanului. Dragnea termină, se ridică, potrivindu-și casheta și mormăi iar, dezinteresat :

— Credeam că vreți să-l ajutați... Femeia se ținu după el pînă la ușă, cu inima cît un purice de mică. Se vedea că se lupta cu ea însăși, că un gînd o îndemna să vorbească repede, deschis, dar altele, mai multe și mai puternice, o împiedicau... Dacă o s-aveți ceva de spus, dați-ne un telefon ! spuse Dragnea, și-i întinse o hîrtiuță pe care erau însemnate cîteva cifre...

Căpitanul Dragnea simți că femeia ar fi vrut să-l întrebe ce e cu soțul ei, dar el ieși anume grăbit, ca să nu-i lase timp să facă asta. Pînă la miliție, se gîndi numai la Tina Bahman ; femeia se știa într-adevăr vinovată, dar se ferea să dezvăluie ceva. Ea se împăcase cu gîndul că trebuia să fie reținută și așteptase pregătită de asta, numai să nu dezvăluie sub nici o formă legăturile lui Bahman...

La miliție, Dragnea intră nerăbdător și ceru să-i fie adus de îndată Bahman. Așezîndu-se însă la birou, cu dosarul lui în față, își controlă încă o dată, cu asprime, gîndurile și-și stăpîni cu hotărîre sentimentele, căci simțea că începuse să-i fie silă de afacerist. Bahman intră cu pași mărunți, încercat de teamă și cu ochii puțin mijiți, cuprinși de șiretenie, ascunși după sticlele mari și groase ale ochelarilor. Fața-i mare și prelungă, altădată cărnoasă și plină și poate cu pielița alb-viorie, netedă, arăta acum ca o minge dezumflată, cu obrajii și gușa lăsate ușor, ca la hîrciogi. O paloare statornică, neobișnuită îi schimbase în aceste zile culoarea pielii... „L-a măcinat frica !“ gîndi Dragnea și-i făcu semn să se așeze... Bahman se așeză ca pe ouă, livid, doar pe-o margine de scaun, dar cu privirile nemișcate, lipite parcă de fața căpita-

nului... Ce n-ar fi dat el ca să cunoască în clipa aceea gîndurile lui Dragnea ! De acest lucru depindea în întregime situaţia sa şi se amăgea astfel cu ideea că, aflînd gîndurile celuilalt, cu o fulgerare de clipită mai devreme, şi-ar fi putut pregăti răspunsurile şi i-ar fi răsturnat raţionamentul ce trebuia să ducă la stabilirea vinovăţiei lui. Dragnea pierdu însă cîteva clipe, într-o aşteptare ciudată ; căuta în minte tonul cu care trebuia să vorbească, asemenea unui cîntăreţ, nota de început a cîntecului.

— Ce cauţi la noi, domnule Bahman ? îl întrebă el pe afacerist.

— Pe mine mă întrebaţi ? zbîrnîi ca o coardă glasul tremurat al celuilalt... Dacă dumneavoastră nu ştiţi !...

— Ei, ştim noi, reveni Dragnea... dar nu prea înţelegem cum de ai ajuns dumneata în situaţia asta...

— Situaţia asta dumneavoastră aţi creat-o...

— Doar nu ţi-am ascuns noi clorura de mercur şi benzile de aluminiu în magazia de lemne !... Aşa ceva numai Gavrilă susţine ! scăpă Dragnea neobservat.

Bahman tresări însă ascuns, cu faţa mîngîiată de-o umbrire care trecu grăbită.

— Şi nici declaraţiile celor cărora le-ai vîndut clorură de mercur şi benzi de aluminiu nu le-am scris noi, continuă Dragnea cu glasul dur, ameninţător... Poftim ! spuse el, răsfoind hîrtiile din dosar... Mărgean Rely, din Lupeni... Dinu Viorica, din Cîmpina... domnu' Nicu, din Corabia... Şi tot aşa, de la Ploieşti, Bacău, Huşi, Turnu-Severin, Călăraşi...

Răspunsurile pe care şi le pregătise cu minuţiozitate Bahman în liniştea zilelor şi nopţilor de cînd fusese adus la miliţie se dovediră dintr-o dată fără rost. Căpita-

nul nu-l mai întrebase ce și cum, de cînd și cu cine făcea afacerile cu chimicale interzise de lege, ca el să-și pregătească pas cu pas argumente înșelătoare și mincinoase... Nu ! El îl întreba mai mult și dintr-o dată ! De ce ?... Ceea ce însemna că știa ceva, sau poate tot !... Cît știa căpitanul Dragnea ?... Asta ar fi vrut să cunoască în clipa aceea Bahman...

— Nu cunosc asemenea nume ! negă el.

— Poate cunoști atunci pe Iancu Nicolae, pe Tudor Cristea, pe Gavrilă Constantin.

— Nu cunosc, scutură Bahman capul mare și alb, dar încremeni cu ochii la căpitan, lipsit de putere, dezarmat.

— Soția dumitale spune că-i cunoști !

Dragnea se aștepta ca Bahman să nege și pretinsele informații ale soției sale ; acesta însă își lăsă capul în palmă și cîteva minute tăcu nestingherit, copleșit de îngrijorare și teamă.

— Sper că nu i s-a întîmplat nimic soției mele ! îndrăzni Bahman, cu rugă... E aici ?

Dragnea își aduse aminte din nou de sublinierile comandantului și-l întrebă pe infractor de-a dreptul, grăbit :

— Vrei să-i vorbești ?

Bahman înțelese că și soția lui era adusă la miliție și-și lăsă iarăși capul în jos.

— Poftim, îl îndemnă Dragnea, împingîndu-i telefonul în față... Dacă vrei, poți să-i dai un telefon... Am fost astăzi pe la dumneavoastră pe acasă și am vorbit destul de mult cu ea ! adăugă apoi, în trecere, și parcă fără interes...

Bahman însă tresări și-l privi neîncrezător și rece ; dar cînd își dădu seama că într-adevăr căpitanul ar fi putut să știe de-acum totul de la Tina, încremeni și-și simți

spinarea atinsă de un fior de gheață. Murmură apoi ceva neînțeles, își trase iarăși gulerul, căci simțea că are nevoie iar de aer, și-și lăsă capul în palme, înfrînt.

Dragnea îi întinse cîteva foi de hîrtie și sună să fie scos de la el.

— Trebuie să scrii și de la cine ai clorura de mercur ! îl avertiză căpitanul.

— De la Raftopol, spuse Bahman...

— Ei, asta a fost odată, la început. Raftopol e mort de mult.

Bahman făcu cîțiva pași, cu privirile în podea, și fu iarăși oprit :

— Și despre benzile de aluminiu să scrii... de unde le ai.

„APUCAȚI ZALA... IMEDIAT !"

Declarația lui Bahman, mai completă decît a tuturor celorlalți la un loc, confirma că, într-adevăr, el și Gavrilă Constantin erau cei care aprovizionaseră rețeaua coaforilor și a coafezelor cu clorură de mercur și benzi de staniol și aluminiu. Dar nici Bahman nu dezvăluise legătura lor în sus, spre întreprinderile care produceau sau foloseau aceste materiale. Faptul acesta îl obligase pe Dragnea să îndrepte toată atenția colectivului său asupra cercetărilor începute la „Steaua" și la „Metalica".

Locotenentul Leonte urmări mai pe îndelete procesul de producție al clorurii de mercur, fază cu fază, și ajunse din nou la concluzia că sustragerea acesteia nu era posi-

bilă decît în momentul împachetării ei pentru expediție. După ce era închisă în containerele în care se transporta și se păstra, furtul era aproape imposibil, fiecare cutie fiind sigilată și numerotată. A luat cîteva cutii chiar din lotul de expediție, le-a desfăcut și le-a recîntărit, dar n-a lipsit nici măcar un gram. A observat însă că din șarjele de clorură de mercur, pe care le dădeau de fiecare dată cuptoarele electrice în care avea loc reacția, mai rămînea o cantitate de praf care nu umplea întotdeauna ultima cutie. Leonte se gîndi pe bună dreptate că numai în aceste cazuri putea fi sustrasă o oarecare cantitate de clorură de mercur. Și asta cu atît mai mult cu cît aceste mici cantități scăpau de sub controlul riguros făcut întregului lot de cutii. Începu să urmărească, astfel, ce se întîmpla cu aceste mici cantități de la o zi la alta... Așa putu vedea că praful din cutie era uneori într-o cantitate mai mică decît aceea lăsată în ajun ; ceea ce dovedea că se sustrăgea, într-adevăr, clorură de mercur. Din cei cîțiva lucrători chimiști, care făceau operația descărcării cuptoarelor și împachetau sublimatul, Leonte bănuia pe unul, Bobescu, fost înainte de eliberare agent de poliție și recalificat, cu cincisprezece ani în urmă, ca operator chimist... Tocmai el fusese cel care se opusese anul trecut reducerii consumurilor specifice de materiale !

Și astfel, cînd Leonte fu înștiințat într-o zi că a dispărut ceva din clorura de mercur lăsată în ultima cutie, întări controlul de la poartă, la ieșirea din schimb. Dar nu se găsi nimic ; nici asupra lui Bobescu, nici asupra altcuiva ; clorura de mercur fusese, totuși, scoasă din întreprindere. Și alte drumuri, în afară de cel către casă, Bobescu nu făcu în seara aceea.

Peste cîteva zile însă, lui Leonte i se semnală din nou dispariția unei cantități de clorură de mercur. Leonte însuși asistă la controlul de la poartă, urmărind îndeaproape toate mișcările celor care ieșeau, precum și ale portarului. Observă astfel că portarul pipăia pieptul și apoi corpul lucrătorilor, de la subsuori în jos, uitînd întotdeauna să le controleze și mîinile ridicate. Leonte începu atunci să cerceteze cu privirea mai ales mîinile celor care treceau pe lîngă portar. Cînd veni și Bobescu la rînd, unul înalt și bine legat, cu fața puțin brăzdată și ochii aprinși, scînteietori, văzu că are mîneca puțin umflată, de parcă avea ceva înfășurat pe mînă, dar nu-l reținu ; îl lăsă să treacă mai departe, în voie, nestingherit.

Seara însă, Bobescu Ion fu văzut intrînd cu o servietă neagră în mînă, îmbrăcat subțire și elegant, într-un costum ușor de primăvară, gri-vinețiu, într-o curte de pe o străduță de pe lîngă Calea Plevnei, în spatele Operei de Stat. Ieși apoi destul de repede cu aceeași servietă în mînă și scrutînd, în fugă, într-o parte și alta, străduța aceea pustie, umbrită prea mult de cele două șiruri de castani. Casa în care intrase și-și deșertase servieta era însă de mult sub observație ; acolo stătea Boiangiu Gheorghe, cel la care dusese soția lui Bahman ghiveciul.

A doua zi, Bobescu își văzu nestingherit de lucru și nu se mai atinse de clorura rămasă în cutie. Dar nu trecură decît cîteva zile și cutia în care mai rămăsese praf de clorură mercurică se goli din nou ; Bobescu fu acum controlat în mod special la poartă și reținut. Pe mîinile lui fură găsite, înfășurate pînă la umeri, două pungi lungi și subțiri, din material plastic, pline cu clorură de mercur.

Bobescu fu anchetat apoi pe îndelete și, după ore întregi de chinuitoare, dar răbdătoare întrebări, Dragnea

stabili cu el, pas cu pas, cum sustrăgea clorura de mercur şi cum o vindea, apoi, lui Boiangiu Gheorghe, cel care stătea pe lîngă Calea Plevnei şi la care fusese cu cîteva seri în urmă. După o socoteală sumară, în ultimii ani, Bobescu scosese din întreprindere aproape trei sute de kilograme de clorură de mercur. După declaraţia lui, toată această cantitate fusese vîndută lui Boiangiu Gheorghe, care la rîndul său îi aproviziona pe Bahman şi pe Gavrilă ; Bobescu susţinea că el nu cunoscuse pe nimeni altcineva în afară de Boiangiu... „De fapt, aşa se şi explică de ce a putut el fura atîta timp nedescoperit !" îşi spuse Dragnea.

Totodată, acţiunea asta de sustragere a clorurii de mercur fusese bine chibzuită ; Bobescu nu se lăcomise niciodată să ia mai mult de unul, două kilograme, adică atît cît îi încăpea lui pe mînecă ; dar luase în mod regulat, ceea ce făcuse ca producţia să aibă un nivel aproape constant şi un consum specific de materiale invariabil. Erau şi perioade cînd nu putea scoate clorura de mercur din întreprindere, sau zile în care se teme să facă asta ; Bobescu era obligat atunci să menţină cît de cît nivelul cantităţii produse şi de aceea arunca uneori mercur lichid sau chiar clorură-praf la canal.

La fel de chibzuit era şi în legătură cu drumurile pe care le făcea acasă la Boiangiu ; nu se ducea de fiecare dată la el ; strîngea mai întîi în servieta aceea neagră cam patru-cinci kilograme şi abia după asta se repezea pe străduţa cu castani de lîngă Calea Plevnei. Drumul acesta îl făcea cam de două ori pe lună şi de fiecare dată primea cîte o mie de lei. Boiangiu insista mereu să-i aducă mai des şi mai multă clorură de mercur, căci cererea celor care-o răspîndeau printre coafeze era din ce

în ce mai mare ; Bobescu însă nu risease niciodată pînă acum ; el respecta cu strictețe regula sustragerii unor cantități mici și aproape zilnice, fapt care-i asigura o securitate maximă. Așa se explică de ce nimeni din întreprindere nu sesizase lipsa sistematică a unor mici cantități de sublimat, și poate că lucrul acesta nici n-ar fi fost descoperit așa de curînd, dacă organele de miliție n-ar fi dus cercetările legate de folosirea clorurii de mercur în coafură pînă la capăt. Cantitatea redusă a clorurii de mercur sustrase mărise însă valoarea ei și asta făcuse ca Baronul s-o poată vinde la Brăila cu un leu gramul.

Căpitanul Dragnea își dădu seama că se găsesc într-un moment important al cercetărilor. Îl chemă și pe Leonte de la „Metalica" unde căuta să descopere furtul benzilor de aluminiu, și alergară amîndoi la colonel. Acesta îi ascultă cu liniștea ochilor săi sinilii și blînzi, și fumînd stîngaci, tăcut, prevăzător.

— Acum — tresări el după un timp, într-un mod neobișnuit de grăbit, și strîngînd în același timp pumnul în aer, amenințător — Boiangiu reprezintă zala de care trebuie să apucați imediat... rapid și cu hotărîre !... Descoperindu-l pe el, prin surprindere, vom avea întreg lanțul în mînă... și în jos, către rețeaua coafezelor care-au folosit clorură de mercur, pentru că el îi aproviziona și pe Bahman, și pe Gavrilă... și în sus, către sursele de aprovizionare... prin el putem afla mai repede și cine aducea benzile de aluminiu de la întreprinderea „Metalica" !

Întors în birou, Dragnea ceru relații urgente despre Boiangiu. Află astfel, imediat după prînz, că Boiangiu fusese mai înainte patron de frizerie renumit ; împreună cu soția sa, coafeză de meserie, avuseseră un mare salon de coafură în Piața Kogălniceanu. După ce s-au înscris

în cooperativă, el a lucrat într-o frizerie de pe bulevardul Schitu Măgureanu, iar soția sa, într-un salon de coafură de lîngă Gara de Nord. În timpul liber însă, Boiangiu lucra acasă, în mod clandestin, „coafuri la rece".

A TREIA COAFURĂ DE PROBĂ

Dragnea socoti că era mai bine să-l surprindă și pe el folosind materialele sustrase, pentru că Bahman și Gavrilă — cei cărora el le vînduse clorura de mercur și benzile de aluminiu — fiind reținuți, nu l-ar mai fi putut prinde cu aceste materiale decît destul de tîrziu, cînd și-ar fi creat alte legături, sau poate niciodată, dacă el s-ar fi alarmat de arestarea lui Bobescu. Fu astfel nevoit să facă apel din nou la înțelegerea Jeniei și puse mîna pe telefon...

— Jeni, începu el, vinovat... cum îți mai stă coafura ?

— Rezistă încă, mormăi fata prudentă...

— Credeam că mai ai nevoie, o încercă Dragnea, zîmbind. Mai este un singur coafor care ți-ar mai putea face o asemenea coafură... și asta numai pînă astă-seară !

— Mulțumesc, se sperie fata. Nu mai am nevoie...

— Credeam că vrei totuși să te mai coafezi o dată !

— A ! izbucni ea supărată, căci înțelese în sfîrșit insistența căpitanului... Vrei să-mi fac, desigur, o nouă „coafură de probă" ? !... Vezi, urmă ea răutăcioasă, nu pricepeam de ce ți-ai adus tocmai acum aminte de mine !

— Jeni, strigă Dragnea în aparat... nu e numai asta !... E ultima „probă" ! o rugă el... O să fiu apoi mai liber, și...

— Nu, îngăimă fata, mulţumesc.

Dragnea rămase cu receptorul în mînă, încurcat ; îi păru rău că fata se supărase şi-şi aminti de ochii ei mari şi negri, codaţi, care-l priveau atît de şăgalnic cînd intra cu buletinele de analiză. Cercetările asupra lui Boiangiu nu sufereau însă nici o amînare şi începu să se gîndească grăbit la o altă fată care l-ar putea ajuta. În clipa aceea însă, ţîrîi prelung telefonul şi ridică receptorul ; recunoscu glasul laborantei şi faţa i se lumină dintr-o dată de zîmbet.

— Am început să-mi tratez părul, spuse Jeni, bosumflată încă... Dă-mi adresa !

— Vin eu şi ţi-o aduc, sări Dragnea recunoscător... Sînt îndată la tine !

Şi în aceeaşi zi, spre seară, Jeni urca visătoare pe strada umbrită de castani de lîngă Calea Plevnei. Intră într-o curticică pavată cu cărămizi întinse pe lat şi sună la o uşă cu rama de metal şi geamurile galbene cu faţa zgrunţuroasă. Îi deschise chiar Boiangiu, grăsuţ şi jovial, volubil, îndatorat. După felul cum se mişca, vioi şi îndemînatic, în ciuda celor aproape cincizeci de ani, arăta a fi un om întreprinzător şi sigur de sine, descurcăreţ, nu ţi-ai fi putut închipui că tocmai el ar învîrti o afacere ca aceea cu clorură de mercur. Fata îi spuse, sfioasă, c-ar fi vrut să-i facă el coafura, aşa cum a văzut ea la o colegă de-a ei, şi că are nevoie chiar în seara aceea, căci trebuia să se ducă neapărat undeva. Boiangiu o măsură totuşi binevoitor şi, înţelegînd că nu putea fi nici un pericol, o invită să intre.

— În cîteva minute sînt al dumneavoastră, îi arătă el un scaun... Îi aduse apoi pe masă cîteva reviste de modă şi-o îndemnă : Alegeţi-vă, vă rog, coafura care vă place...

Curînd însă, soneria zbîrnîi prelung și Jeni se ridică de deschise ușa. Dragnea intră grăbit, urmat de un alt ofiter, care se opri în ușă. La semnul fetei, el pătrunse în camera de dincolo de peretele de sticlă. Boiangiu îi ieși în întîmpinare la fel de volubil, fără să se sperie nicidecum că erau de la miliție.

— O clipă numai, se rugă el de Dragnea. Să termin cu doamna !

Pe scaun era o doamnă bondoacă și grăsuță, cu ceafa și umerii cărnoși, cu o claie de păr blond, decolorat, aproape argintiu, vălătucit pe capul rotund și mic, umflat, și cu rochia cu franjuri ca la perdele, trasă puțin de pe genunchi. Deoarece Dragnea îi șoptise numai coaforului că sînt de la miliție, doamna se alinta în oglindă, fără să-l bage prea mult în seamă pe noul venit.

— Rîndul trecut, a zis *dumnealui* că unde m-am *făcut* așa frumoasă ? chicoti ea... La coafeză, zic... că știi, nu-i place să am de-a face mult cu bărbații !...

După ce o conduse pe grăsuță pînă la ușă, coaforul se adresă fetei care-l aștepta tăcută pe scaun, cu un calm netulburat :

— Vă iau îndată, cîteva clipe numai...

Pătrunse apoi în camera alăturată, unde Dragnea începuse să adune grijuliu sticluțele de pe măsuță, și se plecă supus :

— La dispoziția dumneavoastră !

Căpitanul Dragnea îl potoli însă la fel de politicos, chemă ofițerul de afară și începură percheziția. Dar, spre surprinderea lui, care știa de acum de la Bobescu că fostul patron era depozitarul clorurii de mercur, în casa lui Boiangiu nu găsi nimic altceva decît sticluțele de pe măsuță și ghiveciul de pămînt smălțuit și înflorat cu gal-

ben şi cu verde, adus de Tina Bahman după arestarea soţului ei.

— Poate puteţi să-mi spuneţi ce căutaţi, se arătă Boiangiu binevoitor.

— Ştii dumneata, îl avertiză Dragnea.

La miliţie, Boiangiu nu recunoscu nimic la început. Cînd fu confruntat însă cu Bobescu, se îngălbeni dintr-o dată, de parcă i se golise inima de sînge chiar în clipa aceea ; dar îşi regăsi repede cumpătul şi negă c-ar fi primit vreodată clorură de mercur de la Bobescu, cum pretindea acesta că i-a dat. Poziţia lui potrivnică îl făcu pe Dragnea să-l confrunte cu Bahman şi Gavrilă... Bahman intră impasibil şi rece, liniştit, căci se învăţase acum cu interogatoriile, dar tresări şi se frînse dintr-o dată cînd îl văzu pe Boiangiu.

— Îl cunoşti ? îl luă Dragnea din scurt, repede şi cu tonul ridicat... Cine e dumnealui ?

— Boiangiu Gheorghe, recunoscu Bahman, în sfîrşit... El ne dădea clorura de mercur şi benzile de aluminiu...

Boiangiu încercă şi de data asta să nege tot, dar Dragnea nu-i lăsă timp prea mult şi, după Bahman, îl aduse şi pe Constantin Gavrilă.

— Cine e dumnealui ? îl întrebă el la fel de aspru, repezit.

— Boiangiu Gheorghe, mormăi Gavrilă, înfrînt, înţelegînd că totul fusese dezvăluit.

— De unde-l cunoaşteţi ?

— El ne dădea *încălzitorul !*

— Clorura de mercur, îl corectă Dragnea... De unde luai, domnule Boiangiu, clorura de mercur ?

— Mi-o aducea domnu' Bobescu de la „Steaua"...

— Dar benzile de aluminiu cine le dădea ?

— Vică Pavelescu de la „Metalica", mărturisi coaforul.

Peste cîteva clipe alți doi milițieni, conduși de locotenentul Leonte, plecară la Boiangiu acasă, să facă o nouă percheziție, iar Dragnea cercetă în amănunțime cum se stabiliseră legăturile între Boiangiu și ceilalți trei...

Pînă mai acum zece ani, Boiangiu cumpărase clorură de mercur de la Bahman și Gavrilă, pe cînd aceștia erau vînzători și gestionari la „Lilas" și „Raftopol". După aceea, alți cîțiva ani găsise clorură de mercur, tot cu ajutorul lor, de pe la foștii patroni ai magazinelor de chimicale, care dosiseră o parte de materiale înainte de naționalizare. Cînd și Bahman, și Gavrilă, și foștii patroni terminaseră rezervele lor, Boiangiu rămăsese dintr-o dată fără clorură de mercur și toată activitatea salonului său de coafură din Piața Kogălniceanu era din zi în zi periclitată. Atunci renunță în cîteva luni la salon, intră în cooperativă ca meseriaș, dar nu renunță să caute o nouă sursă de aprovizionare cu clorură de mercur, ca să-și asigure mai departe cîștigul pe care i-l aducea salonul. Intră astfel în legătură cu Bobescu Ion de la întreprinderea chimică „Steaua"... Cum ? Îl cunoștea dinainte, de cînd Bobescu era agent de poliție și-l ajutase să scape de niște lucrători cam guralivi, care erau mereu nemulțumiți și-i spărseseră într-o noapte toate geamurile și oglinzile salonului...

— Dar de benzi de aluminiu cum făceai rost ?

— În 1956, începu Boiangiu, agitat și morocănos, căci își pierduse calmul și jovialitatea, am vîndut jumătate din locul meu de casă lui Vică Pavelescu, maistru și șef de secție la „Metalica"... Cînd și-a făcut casa, Pavelescu și-a căptușit ușa de la intrare cu benzi de aluminiu, bă-

tute frumos în ţinte... aşa cum se băteau uşile, odată, cu fier forjat sau cu aramă... Am luat o bucăţică de tablă de aluminiu şi-am încercat-o cu soluţie de sublimat... Se încălzea mai bine ca staniolul !

Căpitanul Dragnea întrerupse interogatoriul acestuia şi plecă cu o maşină şi alţi doi ofiţeri la Vică Pavelescu acasă.

În curte, chiar lîngă scara lui Boiangiu, dădu de Leonte şi de ceilalţi miliţieni, care cotrobăiau într-un dulap lipit de perete afară.

— Am găsit ascunzătoarea, îl lămuri Leonte, şi-şi îndreptă lanterna spre o groapă care se deschidea sub fundul detaşabil al dulapului... În groapa asta erau cîteva roţi de benzi de aluminiu şi un ghiveci mare de pămînt, smălţuit, înflorat, la fel cu cel adus de Tina Bahman, plin cu pungi de clorură de mercur...

La miliţie, Vică Pavelescu dezlegă şi misterul felului în care sustrăgea benzile de aluminiu din fabrică, fapt pentru care locotenentul Leonte se chinuise şi se îndîrjise aproape două săptămîni. Pavelescu nu era şeful secţiei în care se foloseau benzile de aluminiu, ci al unei secţii mecanice, alăturate. Cînd aduceau căruciorul încărcat cu benzi de la magazie, muncitorii opreau de obicei lîngă uşa care despărţea cele două secţii şi care era mai puţin umblată. În timpul pauzei de prînz, Vică Pavelescu deschidea uşa, lua cîte o roată şi o ducea nevăzut la el în birou. În zilele cînd le scotea din fabrică, rămînea cu treburi pînă seara tîrziu, cînd ascundea roţile în genţile motocicletei cu care ieşea vîjîind pe poartă. Uneori, le scotea chiar ziua în amiaza mare, dar atunci lua la spate pe cîte cineva din colectivul de conducere : pe contabilul-şef, pe directorul adjunct, pe inginerul-şef şi chiar pe responsabilul cu cadrele şi treceau pe lîngă

muncitorii care-şi aşteptau rîndul, salutaţi cu respect de portar.

— Dar cum îţi explici că n-ai fost totuşi prins pînă acuma ? îl încercă Dragnea înciudat.

— Cine s-ar fi gîndit la asta ? mărturisi Vică Pavelescu, cu ochi de copoi... Mă bucuram de prestigiu !

*
* *

Seara, tîrziu, căpitanul Dragnea şi locotenentul Leonte se aflau din nou în biroul colonelului-comandant. Dosarul lăsat pe măsuţa dintre ei era de data asta închis, cum, de asemenea, închis era şi dosarul din faţa colonelului. Ofiţerii fumau tăcuţi şi mulţumiţi din ţigările servite de colonel, ascultîndu-i în acelaşi timp indicaţiile pe care le dădea în vederea întocmirii concluziilor de învinuire. Colonelul se oprea cîteodată gînditor şi trăgea din ţigară prelung, ţinînd-o în felul lui, stîngaci, cu degetele strînse şi drepte, întinse, aproape lipite de buze. După ce socoti că spusese tot despre cele ce aveau de făcut ceilalţi doi ca să încheie definitiv cu cazul „coafurilor la rece", dezvoltă nişte idei mai generale pe linia prevenirii infracţiunilor de felul acesteia, a sustragerilor de bunuri din avutul obştesc.

La despărţire, cînd colonelul reveni la masă, să se aşeze, căci aproape totdeauna vorbea plimbîndu-se, locotenentul Leonte mai întîrzie o clipă în picioare.

— Îmi permiteţi, tovarăşe colonel ? întrebă el.

— Poftim, îngădui colonelul atent...

— Aş vrea să vă întreb, continuă Leonte interesat, pe ce v-aţi bazat cînd v-aţi oprit asupra lui Boiangiu ca asupra unuia care ne ducea direct la sursă ?!...

— Să-ţi explice Dragnea ! zîmbi colonelul stînjenit şi arătă cu creionul înspre căpitan... Reveni cu modestie : Pe declaraţia lui Bahman, care-şi apăra înfricoşat soţia... pe legătura acestuia cu Boiangiu... Ai văzut ghiveciul cu sublimat găsit la Boiangiu ? Nu era greu de ghicit... Aşa-i, tovarăşe Dragnea ?

— Aşa e, tovarăşe colonel ! confirmă căpitanul.

Apoi, salută şi se îndreptă spre uşă, cu gîndul la întîlnirea cu Jeni din seara aceea...

STELIAN SÂRBU

COMBINAȚIA „VOINEA ET COMP."

1

Îl primi maiorul Ichim, șeful de cadre, un bărbat mic de statură, cu părul rar și alb, învăluindu-l cu o privire ce putea exprima și curiozitate și un fel de bunăvoință anticipată. Cu o politețe, care căpitanului Voinea i se păru puțin ironică, îl invită să ia loc pe scaun ; și Voinea luă loc. Dintr-o privire cuprinse încăperea mică și simplă, cu pereții albi, pe care soarele, ce pătrundea prin perdelele fine de tul, juca umbre subțiri și petice de lumină ; fișetul, de un verde oxidat, trona masiv și mut într-un colț, iar lîngă fereastră — un birou acoperit cu un cristal, pe care se odihneau cîteva dosare cu coperți care fuseseră de un alb imaculat. Lui Voinea i se păru că această încăpere completa într-un anume fel personalitatea maiorului, părea o carte de vizită a acestuia.

După ce îl invitase să ia loc, maiorul Ichim se strînsese parcă pe scaunul acela din spatele biroului și părea și mai mărunt decît era în realitate. Tăcea, cu ochii fixați pe un colț al cristalului, și Voinea se simți puțin stingherit de această tăcere, deși, la urma urmei, n-avea nici un motiv. Ichim își ridică privirea din colțul cristalului și îl fixă cu ochii săi albaștri, în care Voinea deslușì un licăr de mirare și naivitate.

— Aveți unde locui ? îl întrebă simplu Ichim, ca și cum ar fi continuat o conversație întreruptă. Întrebarea îl surprinse pe căpitanul Voinea și, cum nu era pregătit, bîigui un *nu*, pe care Ichim îl înțelese mai mult din miș-

carea buzelor, decît îl auzi. Şi, cum lui Voinea i se păru că Ichim aşteaptă o explicaţie, continuă, cu acelaşi glas încet, ascunzînd parcă o jenă, care lui Ichim i se păru nejustificată :

— E prima oară cînd vin în acest oraş, tovarăşe maior, n-am nici prieteni, nici cunoscuţi...

— Sînteţi căsătorit, tovarăşe căpitan ?

Voinea încuviinţă din cap şi Ichim îşi mută iar privirea pe colţul cristalului. Spuse, după o pauză :

— O s-o rezolvăm cumva... Deocamdată, nu chiar aşa cum ar trebui... Nu stăm chiar pe roze cu locuinţele.

Voinea ridică uşor din umeri, într-un gest nedefinit, pe care Ichim nu putu să-l interpreteze decît ca pe un gest de resemnare sau, în alt caz, ca un gest de înţelegere în faţa unei situaţii fără echivoc. Ichim se uită din nou la Voinea, de data aceasta mai insistent.

Înfipt parcă în scaun, Voinea făcea impresia că e mai masiv decît i se păruse lui Ichim la început. Faţa arămie, fruntea uşor boltită, părul şaten, tuns scurt, în care licăreau fire albe, buzele nu prea cărnoase, strînse, bărbia mai mult patrată decît rotundă trădau o încăpăţînare pe care, foarte uşor, ai fi putut s-o iei drept răutate sau voluntarism anarhic. Şi lui Ichim i se păru ciudată această înfăţişare a lui Voinea, care contrazicea comportarea timidă, liniştită şi glasul molatic, fără intonaţii.

— Aţi fost repartizat la judiciar, spuse Ichim, rupînd ideea discuţiei dinainte.

— Ştiu, tovarăşe maior, răspunse Voinea... Mi s-a spus să trec pe la dumneavoastră şi apoi să mă duc la tovarăşul căpitan Dumitru, şeful judiciarului.

Ichim descoperi, în sfîrşit, în glasul căpitanului altceva decît timiditate şi, în sinea sa, îşi spuse că oamenii nu trebuie judecaţi după prima impresie pe care ţi-o fac.

— Şi-acum să revenim la problemă, spuse Ichim, iar căpitanul îl privi contrariat: „Despre ce problemă e vorba ? La care problemă să revenim ?“

— La hotel nu puteţi rămîne, răspunse Ichim întrebării pe care Voinea nu o rostise. Ar fi o soluţie, dar... Uitaţi, tovarăşe căpitan, pînă rezolvăm cum trebuie, o să vă mutaţi la mine...

— Cum ? ! făcu Voinea, ca şi cum n-ar fi auzit bine.

— ...Eu stau împreună cu mama şi soţia... E cam departe, dar e linişte... Avem trei camere... Casa e cam veche, dar e sănătoasă... încălzire cu lemne, dar nu-i nici o nenorocire...

— Nici nu mă gîndesc, tovarăşe maior, răspunse repede Voinea.

— Uite ce-i, se ridică Ichim, netezindu-şi părul rar... Uite ce-i, repetă el, mie să nu-mi umbli cu d-astea...

Voinea se ridicase şi el, maşinal, de pe scaun, şi rămase surprins de brusca metamorfoză a maiorului. Îl tutuise pe neaşteptate, ca pe un copil pe care-l certi. Şi ochii lui Ichim nu mai exprimau acea mirare şi naivitate, ci un început de supărare şi o hotărîre care nu admitea replică. Voinea voi să spună ceva, dar renunţă.

— Ne-am înţeles, spuse maiorul aşezîndu-se iar şi revenind la politeţea aceea, pe care Voinea, la început, o considerase puţin ostentativă şi ironică. Vă prezentaţi şefului de la judiciar, iar la prînz, mergem împreună la hotel, luăm bagajele şi...

2

Locotenentul Necula se îmbolnăvi pe neaşteptate, tocmai... „cînd ar fi trebuit mai puţin“, după cum spunea căpitanul Dumitru, şeful judiciarului.

— Tovarăşe căpitan Voinea, o să preluaţi cazul de la Necula, îi spuse Dumitru... Ştiu, ştiu, continuă el, părîndu-i-se că Voinea ar vrea să obiecteze cumva, e greu să continui treaba începută de altcineva, dar... asta-i situaţia. De altfel, o să te pun în curent cu toate problemele. Dacă cumva te... împotmoleşti, vii să ne consultăm...

Voinea n-avea de gînd să facă nici o... obiecţie, nu-i stătea în fire aşa ceva ; aşa că îl surprinsese neplăcut remarca lui Dumitru şi, mai ales, acel „împotmoleşti". Avea impresia că Dumitru anticipa, după părerea lui Voinea, nejustificat, felul cum se vor desfăşura lucrurile. O singură „circumstanţă" îi acordă Voinea lui Dumitru : şeful judiciarului nu-l cunoştea bine ; nu era decît o săptămînă de cînd lucrau împreună ; totuşi ar fi putut fi mai puţin anticipativ, în cazul de faţă.

Voinea strînsese buzele şi ochii i se îngustară, iar Dumitru îl întrebă.

— Ce, s-a întîmplat ceva ? Cumva... nu-şi termină fraza, ci îl privi puţin nedumerit pe Voinea.

— Nu, nu s-a întîmplat nimic, tovarăşe căpitan, răspunse Voinea încercînd să schiţeze o umbră de surîs care să neutralizeze înfăţişarea sa de acum cîteva clipe... Dumitru mormăi un *bun*, lungind pe *u*, iar Voinea înţelese că Dumitru voia, de fapt, să-i spună că poate să plece. Ceru permisiunea să părăsească biroul şi căpitanul Dumitru încuviinţă printr-un *da* grăbit...

*

...Infractorul, un omuleţ pirpiriu, cu ochii negri, alunecoşi ca untdelemnul, îl luă repede.

— Bine că ați venit dumneavoastră, don' șef, că era, pă libertatea mea, să fiu băgat și pă bune și pă rele.

— Lasă fleacurile, îi spuse Voinea, plictisit, fără să ridice glasul... Prin urmare, recunoști nouă furturi... Zii mai departe... Hai, că n-am timp... Să nu mă faci să ți le spun eu, că pe urmă ne supărăm... E clar ?

— E clar, don' șef... Puteți să spuneți dumneavoastră, da' nu mai știu nimica...

Voinea își aminti că șeful său îi atrăsese atenția, chiar de dimineață, că Nache, adică hoțul, mai era implicat (la asta duseseră cercetările lui Necula) în spargerea magazinului „Auto-Moto", ai cărui autori nu fuseseră încă identificați. Și el, adică Voinea, urma să afle adevărul de la Nache. Așa că Voinea îl întrebă :

— Da' cu piesele de mașină, pe care le-ai vîndut, cum e ?

Nache își puse palma pe inimă :

— N-am vîndut nici o piesă, don' șef... Știu unde vreți să m-aduceți... Și don' șef Necula m-a întrebat... Ai milă de mine, don' șef, da' p-asta zău că n-am făcut-o eu... Asta-i sector de stat... avut obștesc... cunosc legea... mă topește rău... N-am luat un fir de la stat, don' șef... M-am ferit ca de foc... Știu ce-nseamnă să ai de-a face cu statu !... N-am lucrat decît pă particulari...

— De ce nu vrei să fii om de treabă ? îl întrebă Voinea, cu o blîndețe care lui Nache i se păru rău prevestitoare.

— Don' șef, spuse Nache cu fruntea brobonită de sudoare, zău că sînt cinstit...

— Serios ? făcu Voinea. Dacă ești așa cum zici, atunci de ce minți, măi Nache, ai ? Și pentru furturile pe care le-ai recunoscut a trebuit să-ți pună întîi probele în față... Este așa sau nu ?

Nache înghiţi în sec şi îşi umezi buzele. Voinea îi văzu degetele galbene de nicotină şi îşi spuse că hoţul era un fumător vicios. Îi întinse o ţigară şi cutia cu chibrituri. Urmări gesturile lacome cu care Nache îşi aprindea ţigara, îl lăsă să tragă cîteva fumuri şi apoi îl întrebă :

— Hai, cum e cu furtul de la „Auto-Moto" ?

Nache nu răspunse. Trăgea precipitat din ţigară, aspirînd cu poftă fumul iute şi părea că se codeşte...

— Zii, Nache, că n-am timp...

— Cum să fie... aşa cum v-am spus...

Voinea înţelese că hoţul, dacă l-a luat pe *nu* în braţe, nu va mai mărturisi nimic. Dădu ordin ca Nache să fie trimis la arest, iar el se duse în biroul căpitanului Dumitru să-i raporteze situaţia...

Seara, cînd se înapoie acasă, pe masa din camera pe care Ichim i-o cedase, firesc, ca şi cum ar fi fost de la sine înţeles că acolo trebuia să locuiască şi nu în altă parte, Voinea găsi un plic nedesfăcut. Scrisul subţire de pe plic, cu literele rotunde, desenate parcă, îl recunoscu imediat şi, fără să-şi scoată pardesiul, îl apucă nerăbdător, sfîşiindu-i grăbit o margine din care scoase foile de hîrtie. Începu să citească lacom, umezindu-şi buzele pe care le simţea uscate. Rîndurile se înşirau unele după altele, cu aceleaşi litere subţiri, de parcă peniţa ar fi atins hîrtia cu sfială. Citi pînă la capăt, apoi mîna ce ţinea scrisoarea îi căzu de-a lungul corpului ; hîrtia foşni subţire, strigîndu-l parcă pe nume, dar Voinea nu auzi nimic, şi parcă în cameră se făcu deodată întuneric, mobilele ascunzîndu-şi contururile sub o pînză ireală de umbre ce pătrunsese prin geamul deschis, trimisă anume de vîntul primăvăratic ce înfoia perdelele uşoare.

Pînza părelnică de umbre dispăru undeva, pe acolo pe unde intrase, chemată de noaptea cu stele puţine,

și Voinea se așeză pe marginea patului. Reluă cititul de la cap, oprindu-se la fiecare frază, monologînd în gînd cu fiecare cuvînt, argumentînd, justificîndu-se. Dar rîndurile subțiri erau neînduplecate, îi răspundeau tăios, cu lungi paranteze, întrerupîndu-i monologul, desființîndu-i argumentele, respingîndu-i justificările, cu o încăpățînare violentă, pe care nimeni și nimic n-ar fi putut s-o îmblînzească.

Renunță la această luptă tacită care-i măcina liniștea și, cu gesturi mecanice, își dezbrăcă pardesiul.

...Auzi poarta trîntită ușor, apoi pași în curte și își spuse că se înapoiase Ichim cu soția din oraș. Mai tîrziu, cineva ciocăni în ușă. Răspunse.

— Am văzut lumină și mi-am zis că nu te-ai culcat, îi spuse Ichim intrînd în cameră.

— Da, nu m-am culcat încă, răspunse Voinea și, pe neașteptate, nici el nu-și dădu seama cum izbucni, surprinzîndu-l pe Ichim :

— Tovarășe maior, aș vrea să vă spun ceva !

Ichim se așeză pe scaun, măsurîndu-l curios cu privirea. „Te ascult, spunea întreaga înfățișare a lui Ichim, hai, dă-i drumul, băiete." După prima explozie, Voinea rămase descumpănit. Nu știa cum să înceapă. Poate că ar fi trebuit să se stăpînească, să pară calm, să lase lucrurile să se sedimenteze, să se gîndească asupra lor. Dar acum nu mai putea da înapoi. Făcuse primul pas, și Ichim aștepta să-l facă și pe următorul. Lui Voinea îi trecu prin minte să spună altceva, dar... „inspirația" fugea de el și, cu cît căuta s-o prindă, cu atît se îndepărta mai mult... La urma urmei, de ce să nu-i spună lui Ichim ? După toate cele petrecute, Ichim era singurul om căruia ar fi putut să-i spună.

— E vorba de soţia mea, începu Voinea nehotărît... Involuntar, privirea lui Ichim căută pe masă, şi Voinea înţelese ce căuta maiorul. Îi arătă scrisoarea şi continuă : Am găsit plicul, vă mulţumesc...

— Este cumva bolnavă ? întrebă, în sfîrşit, Ichim.

— Într-un fel, da, răspunse Voinea... De fapt, nu-i bolnavă...

— Nu înţeleg nimic, se ridică Ichim de pe scaun...

— Eu sînt de vină că nu înţelegeţi... de fapt nici eu nu înţeleg... adică, înţeleg ceva...

Ichim se aşeză din nou pe scaun.

— Dacă vrei să-mi ceri o părere şi crezi că te pot ajuta, atunci începe cu... începutul...

Voinea îi povesti, cu dese întreruperi, cu largi paranteze, în care-şi argumenta propriile gînduri, aşteptînd o încuviinţare a maiorului Ichim. Maria, soţia sa, îi scria că îşi menţine hotărîrea pe care o luase de a nu veni în oraşul în care Voinea fusese mutat. „O înţeleg, căuta Voinea s-o disculpe pe Maria, nu vrea să-şi părăsească oraşul, rudele, prietenii, dar şi ea trebuie să mă înţeleagă pe mine."

— Cînd i-ai spus că eşti mutat ? îl întrebă Ichim.

— Chiar în ziua cînd mi s-a spus şi mie.

— Şi ?!?...

— A zis că ea nu părăseşte oraşul pentru nimic...

— Ai raportat şefului dumitale situaţia ?

— Ce era să raportez, tovarăşe maior ? Că nevastă-mea nu-i de acord ?... Şi-apoi, m-am gîndit că o să-i treacă...

— Foarte rău ai făcut, spuse Ichim. Prin urmare, v-aţi despărţit certaţi... Şi nici aici n-ai spus nimănui. Dacă nu veneam astă-seară să te găsesc sub primul mo-

ment al necazului pricinuit de scrisoare, ai fi continuat să ţii în dumneata totul...

— Poate, tovarăşe maior...

— Şi acum ce ai de gînd să faci ?

— Să-i scriu... Da' ce să-i scriu ? O cunosc, e încăpăţînată...

— Adică, vrei să spui că are personalitate... Hm !

— Fie şi personalitate, admise Voinea. Dacă încăpăţînarea şi personalitatea sînt sinonime...

Ichim nu dădu curs remarcii lui Voinea. Clătină numai din cap...

— Asta nu-i treabă... Apoi continuă, ridicînd puţin glasul : În definitiv, principalul e că ţii la ea... Lasă, lasă, nu-ţi mai zburli sprîncenele, dacă ţi-ar fi indiferentă, nu te-ai zbuciuma atît...

Voinea voi să-i răspundă ceva, dar tăcu. În cameră se lăsase tăcerea. O gîză, beată de primăvara timpurie, îşi încerca forţele într-un dans rotund în jurul becului. Şi lui Voinea i se păru că şi el se învîrtea ameţitor într-un cerc din care nu se putea desprinde. Iar afară, prin faţa ferestrelor, curgea noaptea începutului de primăvară, ca o apă imensă cu stele.

3

Cazul „A.M.", cum era numit prescurtat cazul furtului de la magazinul „Auto-Moto", era de o simplitate exasperantă. Nu în sensul că existau indicii precise cine comisese furtul prin spargere, ci pentru că nu rămăseseră nici un fel de urme. Spărgătorii „lucraseră curat" ; tă-

iaseră belciugul oblonului cu un cleşte puternic, şi apoi deschiseseră uşa cu chei potrivite. Nu devastaseră magazinul : furaseră piese scumpe, care să nu ocupe un volum mare. Valoarea furtului se ridica în jurul sumei de douăzeci de mii de lei. Nu se găsise decît o singură amprentă pe lacăt, străină de amprentele salariaţilor magazinului : fusese căutată la cartotecă, dar fără rezultat. Voinea răsfoise dosarul, citise materialele primelor constatări, declaraţiile, privise fotografiile, stătuse de vorbă cu ofiţerii care fuseseră la faţa locului, dar nu aflase nimic care să-i dea un fir de pornire a cercetărilor. Căpitanul Dumitru nu voia să-l lase să orbecăie în necunoscut. Voinea intui că acesta voia să-l ajute. Dumitru îl chemă la el şi, împreună, întoarseră cazul pe toate feţele ; îi sugeră ipoteze, întocmi cu el cu cerc larg de bănuiţi, în care îl incluse şi pe Nache, mai ales că hoţul, la un nou interogatoriu, se cam încurcase puţin...

„Păcatele mele, don' şef, îi spuse Nache lui Dumitru, cum era să mă bag eu pă sector de stat ?... Iar de vîndut piese, poate mai demult... Adică ce zic eu mai demult, în viaţa mea n-am vîndut d-astea..."

„Ascultă, Nache, nu umbla cu fleacuri, că nu-i bine... Pentru tine nu-i bine... Doar ne cunoaştem, ai mai fost pe-aici..."

Dumitru îşi pierduse vremea degeaba. Nache susţinuse cu tărie că n-are nici un amestec în furtul de la „Auto-Moto". Iar cînd Dumitru îi spusese lui Voinea ce-i declarase hoţul, Voinea începuse să se înfurie.

— Mare ticălos e Nache ăsta. Acum îl cunosc. E în stare s-o vîndă şi pe maică-sa.

Voinea se liniştise. Dumitru tăcea, părînd că se gîndeşte la o sugestie măcar.

— Ar merita, ticălosul ăsta...

— O să-i dea tribunalul ce merită, îl potoli Dumitru...

4

Nu-şi începu cercetările de la locul furtului. Dacă cumva cineva de la magazin era amestecat în „afacere" ? se întrebă Voinea în primul moment.

Porni totuşi pe urmele lui Nache. Voia să epuizeze această ipoteză, mai întîi, mai ales că asupra acestuia planau bănuieli nu lipsite de temei.

După trei zile, află că, în seara spargerii, Nache băuse în oraşul B., care se afla la cincizeci de kilometri de locul furtului, cu o femeie, despre care se spunea că era concubina sa. Ospătarul care-i cunoştea şi pe Nache şi pe Emilia, femeia la care locuia hoţul cînd venea în oraş, îi spuse că, în seara aceea, Nache se cam ciondănise cu însoţitoarea sa, care voise să plece din restaurant.

Astea se întîmplaseră pe la şapte seara. Pe la ora opt, Emilia se ridicase de la masă şi plecase, lăsîndu-l pe Nache singur. Nache o aşteptase să se întoarcă, dar femeia nu mai revenise. Înjurînd de unul singur, Nache băuse pahar după pahar, pînă ce se îmbătase crunt şi începuse să plîngă, izbindu-se cu pumnii în cap. Deabia îl putuseră scoate afară pe la ora douăsprezece noaptea.

Ospătarul îl văzuse agăţîndu-se de gardul de vizavi şi începînd să lălăiască un cîntec fără noimă. Emilia venise la restaurant a doua zi şi întrebase de Nache, apoi plecase repede...

Deci, Nache nu putea fi implicat în spargerea de la magazinul „Auto-Moto". Îi spuse acestea şi lui Necula, care se însănătoşise şi îşi reluase cercetările. Necula, după ce îl ascultă atent, ridică din umeri, adică „dă-l naibii de hoţ".

Căpitanul Dumitru îi spuse, însă, lui Voinea :

— Nache a fost văzut de cineva vînzînd nişte delcouri... Din păcate, n-am putut da de urma cumpărătorului... Numai dacă omul care m-a informat nu s-o fi înşelat... S-ar putea şi asta...

— Dar în două locuri, în acelaşi timp, Nache nu putea să fie, spuse Voinea, şi Dumitru îi dădu dreptate, după care adăugă :

— Chiar dacă el n-a participat la spargere, nu-i exclus să-i cunoască pe spărgători şi să fi încercat să plaseze piesele furate.

După ce plecă din biroul lui Dumitru, căpitanul Voinea se întîlni cu Ichim care îl invită în biroul său.

— Cum merge ? îl întrebă Ichim.

— Aşa şi aşa, răspunse cam fără chef Voinea.

Ichim ar fi voit să-l întrebe, de fapt, dacă-i scrisese sau nu soţiei, dar văzîndu-l posomorît, renunţă. Şi intui că supărarea provocată de încurcătura cazului „A.M." era amplificată şi de situaţia lui familială. Ar fi vrut să-i întindă o mînă de ajutor, dar îi era teamă să nu-l jignească, să nu-l răscolească mai rău. Dar de făcut trebuia să facă ceva. Mai schimbă cîteva cuvinte cu Voinea şi, după ce acesta părăsi biroul, plecă şi el la şeful regiunii, căruia îi povesti tot necazul căpitanului Voinea. Iar peste două ore, se afla în tren, într-un compartiment de clasa întîia, şi răsfoia o carte, ca un călător mulţumit ce se îndreaptă spre casă.

Voinea stătu de vorbă cu responsabilul magazinului „Auto-Moto", îi ceru o nouă declarație, apoi stătu de vorbă și cu ceilalți salariați, deși avea sentimentul că de altundeva trebuia reluat firul.

Întors la regiune, se întîlni pe scări cu Necula, care-l prinsese de mînă :

— Vin de la tribunal, tovarășe căpitan... I-au dat patru ani lui Nache... La dumneavoastră cum merge ?

Îl privi pe Necula în ochi. Îl lua cumva peste picior ? Dar ochii lui Necula erau sinceri și Voinea își spuse că prea făcea procese de intenție tuturor. Îi răspunse supărat :

— Prost, așa merge...

— Tovarășe căpitan, dacă firu' nu-i tot de la Nache, să nu-mi mai ziceți pe nume... N-am avut probe, că scoteam tot de la el... Și știa parcă, al dracului, că n-a suflat o vorbă... A mai trecut pe la noi acum doi ani...

Se despărți de Necula și intră în biroul căpitanului Dumitru.

— Altă spargere ; de data asta, alt oraș, în orașul T., îi spuse Dumitru și tot la un magazin „Auto-Moto"... Dar hoții n-au putut fura nimic, au fost surprinși de paznic...

— Să stau de vorbă cu paznicul, poate că sînt aceiași infractori...

— Imposibil acum. Paznicul se află în spital. A fost lovit în cap și nu și-a revenit încă... Medicii spun că în două, trei zile, se va putea vorbi cu el...

Voinea își mușcă buza nervos.

— Mă duc la fața locului, tovarășe căpitan.

— Ți-am și făcut ordinul de serviciu, treci pe la secretară să-l iei, îi răspunse Dumitru întinzîndu-i mîna.

5

Se afla singur în compartiment. Trenul alerga nepăsător răsuflînd regulat. Prin fața geamului, Voinea vedea cîmpia cum se rotea, întinsă, cu verdele grîului de-o palmă, peste care părea că se lasă cerul primăvăratic.

Dintr-o dată, Voinea se simți trist și singur. În stații unde oprea trenul, o larmă ușoară de glasuri îi risipea gîndurile, dar, după ce trenul lăsă în urmă gara și, prin fața geamului începea să se rotească iar monoton cîmpia, Voinea începea să fie stăpînit de aceeași stare apăsătoare. „Poate că între spargerea aceasta și cea dinainte nu-i nici o legătură, și merg pe o pistă falsă", căută el să iasă din starea apăsătoare. Și, brusc, se înfurie, fără să-și dea seama. Monologă în gînd, cu aceeași furie: „În definitiv, nu-s Mafalda să le ghicesc..."

Coborî din tren, și orașul T. îl întîmpină cu larma ușoară a străzii din spatele gării. Voinea porni la întîmplare pe strada principală ce ducea de la gară spre centrul orășelului. Raionul de miliție trebuia să se găsească pe undeva, pe-acolo. Întîlni un milițian în drum și-l întrebă. Raionul se afla vizavi de sfatul popular.

Chiar de la intrare, îl întîmpină ordinea și curățenia. În fața ușii, un grătar de metal și, alături de el, un ștergător din iută, iar pe ușă, un afiș mare, care te izbea chiar cum puneai mîna pe clanță, invita la grijă pentru ordine și curățenie. În sala de așteptare, scaune înșirate de-a lungul pereților, o masă cu cristal, sub el formulare de cereri și extrase din diferite instrucțiuni, iar pe

masă, două călimări și o jumătate de duzină de tocuri, lîngă un tampon cu sugativă verde.

Voinea se legitimă ofițerului de serviciu, acesta dădu un telefon și apoi făcu semn aghiotantului să-l însoțească la comandantul raionului.

Comandantul raionului, care lui Voinea i se păru neverosimil de tînăr pentru funcția pe care o avea, îl invită să ia loc, iar Voinea intră direct în subiect. Comandantul raionului îi explică cum se desfășuraseră evenimentele și înșiră pe birou un set de fotografii și, alături de ele, puse belciugul care fusese tăiat tot cu un clește puternic. Întrebă de paznicul care surprinsese infractorii, și comandantul raionului îi spuse că dăduse telefon la spital, chiar cu o jumătate de oră înainte de sosirea sa. Paznicul se afla în afară de orice pericol ; a doua zi, se putea sta de vorbă cu el...

Voinea își trecu ziua la magazinul unde se încercase spargerea, și în discutarea ipotezelor cu ofițerul de la raion care se ocupa de această cauză. Luă masa de prînz la restaurantul din centru, iar după-amiază se înapoie la miliție.

Seara, dormi la unicul hotel din orășel, într-o cameră micuță și fu trezit de cîteva ori în cursul nopții de scîrțîitul scărilor de lemn și de ușile trîntite cu putere.

Prost dispus, dimineața achită nota de plată și se duse la raion. De acolo, împreună cu comandantul raionului, se deplasă la spital, unde se afla internat paznicul.

...Străbătură un coridor curat, conduși de o soră care-i introduse în rezerva în care se afla paznicul, după care, discret, dispăru.

Paznicul se afla întins în pat, cu un pansament enorm în jurul capului, ca un turban. Voinea îi ghici, prin pătura ce-l acoperea, trupul voinic, bine proporționat, și se

întrebă cine putuse să-l doboare pe acest bărbat și, mai ales, cum...

— Și-acu' mă doare capu', spuse el ca o scuză parcă, încercînd să se ridice. Apoi, către comandantul raionului : Tovarășe maior, n-aveți o țigară ?

— De avut, am, dar să nu ne prindă sora, îi spuse maiorul.

— Aș, încerca să-l convingă paznicul, nu intră ea cît sînteți dumneavoastră aici...

Maiorul îl privi pe Voinea și, după ce aprinse o țigară, i-o dădu paznicului. Acesta trase un fum, se înecă și începu să tușească.

— Ți-am spus eu ? zise maiorul, deși nu-i spusese nimic.

— Trece, făcu paznicul, și maiorul deschise puțin fereastra.

— Tovarășul de la regiune, spuse mai tîrziu maiorul, ar vrea să știe cum s-a întîmplat...

— Hm, făcu paznicul, fixîndu-l pe Voinea cu ochii obosiți. Hm, făcu a doua oară, dacă pun mîna pe el, îl rup...

Paznicul începu să povestească proferînd la fiecare frază amenințări la adresa celui ce-l adusese în starea aceasta.

— După miezul nopții, tocmai fumasem o țigară, mi s-a părut ceva nelalocul lui și nu m-am mințit... M-am apropiat tiptil... și ăștia de la lumină, se înfurie el, numai în fața magazinului n-au bec, și eu le-am spus, lua-i-ar dracu'... Am văzut unu' lîngă oblon, aplecat, și l-am somat... Pînă să se ridice, din spatele meu a țipat o femeie : „Săriți, mă omoară !" Am întors capu', nici io nu știu cum, și ăla, Cristosu' lui, m-a pocnit cu ceva în cap... M-am trezit aici...

Aceasta era toată declarația paznicului... Nu știa nici cum arăta cel care-l lovise, nici dacă fusese unul singur sau mai mulți...

La plecare, paznicul îi mai ceru maiorului o țigară, iar maiorul îi lăsă tot pachetul... Cum se petrecuseră lucrurile după doborîrea paznicului, Voinea știa de la comandantul raionului. Atras de țipetele femeii, un cetățean care se îndrepta spre casă dăduse de corpul rănitului și, alarmat, anunțase spitalul... Voinea stătu de vorbă și cu cetățeanul care descoperise paznicul rănit, dar acesta nu-i putu da nici o informație în plus. Auzise numai tropote de pași, pe după colț, și apoi, pîrîitul unei motociclete...

6

Căpitanul Dumitru ascultă atent raportul lui Voinea și, după ce termină, nu-i puse nici o întrebare.

— Cred că ar fi bine, tovarășe căpitan, spuse Voinea, să continui investigațiile în orașul B., unde se află Emilia, femeia la care venea din cînd în cînd Nache... Hoțul e amestecat în primul furt de la magazinul „Auto-Moto"... De altfel, e unicul fir pe care-l avem...

Căpitanul Dumitru fu de acord cu el și-i spuse să-l ia și pe Necula, să lucreze împreună.

— Am să lucrez cu Necula, dar, deocamdată, ar fi bine ca el să rămînă în oraș, să mai culeagă unele informații despre cei din cercul de bănuiți. Cum termină, aranjez eu cu el să ne întîlnim...

*

Voinea plecă singur și ajunse în orășelul B. după-amiaza. Luă o cameră la hotel și ieși pe strada princi-

pală, pe care parcă întreg orașul, chemat de primăvară, ieșise să se plimbe. Și în mijlocul mulțimii, simți și mai apăsător singurătatea. Strada nu era prea lungă. Oamenii se plimbau într-un du-te-vino ametitor : o sută cincizeci de pași înainte, o sută cincizeci de pași înapoi. Dacă l-ai fi întrebat pe oricare dintre ei de ce face asta, te-ar fi privit mirat și n-ar fi știut ce să răspundă. Dar nimeni nu-i întrebase și nici ei nu se întrebau. Cînd începu să se înșereze, șirurile se subțiară, iar pe la nouă și jumătate, strada era aproape pustie. Iar luminile becurilor, în loc să o anime, îi furară și ultimele perechi ce porniră spre case. Voinea simți că îi era foame și intră în restaurant. Ospătarul, care îl cunoștea și pe Nache și pe concubina acestuia, îl recunoscu pe Voinea cu care avusese o discuție cu o săptămînă în urmă. Se grăbi să-i iasă înainte, dezlipindu-se de colțul imensului frigider-vitrină.

— Ați venit iar pe la noi, cu ce să vă servesc ?

Voinea acceptă ce-i propuse ospătarul... Friptura nu era rea, iar vinul ușor acrișor avea un iz de butoi... Din obișnuință, plăti ospătarului înainte de a termina de mîncat.

— Avem și dizeuză, îi spuse ospătarul cu un zîmbet profesional.

Dar Voinea nu-i răspunse. Și orchestra atacă un tango languros, executat cu aproximație, pe care Voinea nu-l mai auzise de aproape trei ani.

Localul se umplu se. Plutea un fum subțire și un zumzet de voci, din care nu puteai înțelege ceva.

Îl văzu pe ospătar oprindu-se lîngă bar, unde o femeie tînără, blondă, surprinzător de drăguță, cu trăsături regulate, îl întreba ceva. „Emilia, ea este", își spuse Voinea. Femeia își roti privirea prin local, pentru o

frîntură de secundă îi prinse și privirea lui Voinea, apoi, alene, se îndreptă spre ieșire, după ce-i adresă cîteva cuvinte ospătarului.

— Asta-i femeia lui Nache, Emilia, îi spuse ospătarul apropiindu-se de masa lui Voinea. Întreabă de el, dacă nu l-am văzut cumva...

Voinea dădu din mînă indiferent, adică : „Nu mă interesează", strivi țigara de scrumieră și părăsi restaurantul. „Trebuie să intru în discuție cu ea, s-o cunosc... Poate aflu cumva ceva mai mult despre Nache", își spuse.

Emilia se afla înaintea lui, la vreo cincizeci de metri ; mergea încet, ca și cum ar fi așteptat pe cineva. Voinea iuți pasul și, ajuns în dreptul ei, își potrivi mersul după al ei.

— Mi-a făcut impresia că așteptați pe cineva, spuse el.

Femeia surîse. Voinea mai mult îi ghici surîsul decît îl văzu. Îl ghici după răspunsul ei :

— În orice caz, nu pe dumneavoastră...

Voinea desluși în răspuns o invitație indirectă de a continua conversația, o especativă care se voia decentă.

— Sînt singur în păcătosul ăsta de tîrg, în care lumea se culcă o dată cu găinile, continuă jovial Voinea.

— Nu văd care-i vina mea, spuse Emilia. Nu eu v-am adus în oraș și nici n-am gonit pe nimeni la culcare la ora asta.

Emilia avea o voce melodioasă, ușor voalată, cuvintele îi ieșeau de pe buzele-i rotunde, și lui Voinea îi plăcu. Spuse fără nici o legătură :

— Dacă nu erai dumneata, poate că m-aș fi dus și eu la culcare...

— Credeți că pot provoca insomnii ? se întoarse Emilia spre el.

— Fără îndoială, răspunse Voinea, apucînd-o de braţ.

— Oho ! se miră Emilia fără urmă de supărare, mergeţi direct, ca la armată... Şi îşi retrase încet braţul.

— Poate că sînt militar, şarjă Voinea.

— Oho ! făcu iar Emilia, asta n-o mai cred.

— Şi de ce nu ?

— Sînteţi prea romantic pentru asta... Primăvară, cer, stele... Prea mult pentru un militar...

— Dar n-am pomenit nimic nici de stele, nici de cer...

— Adevărat, dar sînt sigură că asta urma... Nu-i aşa ?

— Mă dau bătut, rîse Voinea... Să vă conduc, atunci...

— Pînă aici, spuse Emilia, oprindu-se, mai departe nu se poate... S-ar putea să mă vadă tata...

„Cum mai minţi, îşi spuse Voinea în gînd, locuieşti singură..."

Şi cu glas tare :

— Ne mai vedem ?

— De ce ?

— Nu ştiu ! Dar Voinea ştia de ce, trebuia să afle cît mai multe despre Nache. Din ce în ce i se contura certitudinea că firul pornea de la Nache.

— Primăvara ? rosti Emilia, şi Voinea, care se gîndea la altceva, spuse :

— Nu ştiu, poate...

— Atunci, ne întîlnim peste o săptămînă, spuse Emilia.

— Aoleu, se văită Voinea în glumă.

Conveniră să se întîlnească a doua zi... În timp ce se îndrepta spre hotel, se gîndea dacă procedase bine sau nu. Poate că ar fi trebuit s-o urmărească numai... Copilării... Ce-ar fi rezolvat ? Trecu de hotel şi intră în părculeţul care împrejmuia un monument de piatră patinat. Se aşeză pe o bancă şi îşi aprinse o ţigară. Auzi paşi apăsaţi şi un bărbat se opri în faţa lui.

— Nu vă supărați, îmi dați un foc?

Voinea se ridică întinzînd necunoscutului țigara. Acesta se aplecă înainte, ca pentru a o aprinde, și pumnul drept i se destinse ca un arc, lovindu-l năprasnic în bărbie, răsturnîndu-l peste bancă. Surprins de lovitură și amețit, Voinea se ridică greu și, cînd se dezmetici, agresorul dispăruse înghițit de întuneric.

...A doua zi de dimineață, cînd dădu cheia portarului, acesta îi înmînă un plic. Rămase surprins. Cine putuse să-i scrie? Deschise plicul și găsi o foaie de hîrtie pe care cineva mîzgălise cu litere de tipar cîteva fraze: *„Ascultă, meștere. Dacă ai venit aici să faci pe cocoșu' ai dat greș. Aseară ți-am dat arzuna, a doua oară să știi că-ți las sînge. Am scăpat de pocitu' ăla de Nache, și-ai venit tu? Topește-te pînă nu mă fac tigru... E clar?"*

— Cine v-a dat plicul? întrebă Voinea pe portar.

— Un puști, nu-l cunosc. L-a lăsat și-a șters-o...

— Mulțumesc, îi spuse Voinea portarului și ieși. Iar puțin mai tîrziu, îi telefonă locotenentului Necula și-i spuse să vină urgent în orașul B. Avea să-l aștepte în camera de la hotel. Locotenentul Necula îi răspunse că seara avea să vină la întîlnire. „Poate c-ar fi fost bine ca Necula să se oprească o oră și în orașul T., să vadă ce mai e nou în legătură cu încercarea aceea de spargere de la «Auto-Moto». Poate paznicul își mai reamintea ceva", își spuse Voinea. Dar faptul era consumat.

7

Lui Voinea i se păru o monstruozitate că Emilia era concubina lui Nache. Cochetă, fără a fi totuși vulgară, Emilia era opusul lui Nache. Nu-și putea imagina cum

îl acceptase Emilia pe hoț ca amant, numai dacă nu cumva Nache o silise. Dar pentru asta, trebuise ca Nache să aibă atuuri serioase împotriva ei. Sau era posibil ca Emilia să fie amestecată în matrapazlîcurile hoțului. În cazul acesta... Dar Emilia nu știa de arestarea lui Nache ; cel puțin așa reieșea din comportarea ei. De vreme ce întreba de Nache, nu știa...

Voinea își pipăi bărbia. Îl mai durea puțin. Autorul scrisorii îl lovise, nu glumă... Îl văzuse cu Emilia, în timp ce o conducea acasă ; deci o pîndise pe femeie. Un admirator al Emiliei ? Atunci, de ce nu intervenise cînd o acostase ? Să nu-l fi văzut decît mai tîrziu ?

Pentru ce, însă, agresorul nu procedase la fel, mai înainte, și cu Nache ? Ar fi fost ușor să-l snopească în bătaie pe pirpiriul de Nache, dar n-o făcuse. Poate că îi fusese teamă de acesta ; nu de forța lui fizică, ci de altceva.

În orice caz era sigur că bătăușul n-avea să-i dea pace și că-l va pîndi să-și pună în aplicare amenințarea din bilet, dacă el s-ar mai fi întîlnit cu Emilia. Dar un alt gînd îi veni lui Voinea : oare numai dragostea pentru Emilia, gelozia să fie mobilul atacului și amenințărilor ? Bătăușul știa cu cine avea de-a face în realitate ? În acest din urmă caz, lucrurile trebuiau privite printr-o altă prizmă.

Locotenentul Necula îl găsi pe Voinea plimbîndu-se prin cameră și i se păru că acesta vorbește de unul singur.

— Am camera zece, îi spuse Necula.

— Portarul ? făcu Voinea oprindu-se în fața lui.

— Nu bănuiește că am venit la dumneavoastră... Aș vrea însă să mă faceți să înțeleg de ce această conspirativitate...

— De ce ? Ia loc pe scaun şi ascultă.

Şi căpitanul îl puse la curent pe locotenent cu toate întîmplările...

8

...Voinea ştia că Emilia n-avea să vină la întîlnirea pe care o aveau în seara aceea. Necula, care o urmărea pe Emilia, îl înştiinţase că femeia îşi făcuse geamantanul în pripă. Voinea îi ordonă s-o urmărească oriunde s-ar duce. Emilia părăsi oraşul iar Necula se urcă în acelaşi tren cu ea. Ce o determinase pe Emilia să plece în grabă ? Era inexplicabil, mai ales că Emilia, care lucra croitorie acasă, avea cîteva comenzi pe care trebuia să le execute repede. Lăsase vorbă unei vecine să le comunice clientelor că-i plecată la doctor, la Bucureşti, şi că revine peste două, trei zile.

La plecare, Emilia părea suferindă ; avea ochii injectaţi, probabil de plîns şi nesomn, şi era galbenă la faţă.

Voinea se gîndi să plece şi el la regiune, dar renunţă. Trebuia să încerce să dea de urma agresorului care-i trimisese răvaşul acela de ameninţare... De unde să pornească cercetările ? N-avea nici un punct de plecare. Numai scrisoarea, dar aceasta nu-i folosea, deocamdată, la nimic. Trebuia să-l provoace pe agresor, să-l facă să iasă la lumină. Dar cum ? Dacă acesta ştia că e ofiţer de miliţie, avea să fie prudent.

Îl intrigă însă un fapt pe Voinea. Nu prea înţelege încă raţiunea lui Nache ; atunci cînd fusese întrebat de spargerea de la „Auto-Moto", de ce nu aruncase pe masă argumentul cel mai simplu şi mai verosimil, care l-ar fi

scos din culpă, şi anume, că, în seara spargerii, se găsea la restaurantul din oraşul B., împreună cu Emilia ? Pentru ce Nache nu spusese nici un cuvînt despre Emilia ? Să fi fost un gest... cavaleresc al hoţului, intenţia de a nu o amesteca pe Emilia în vreun fel ? Gestul lui Nache părea nefiresc ; îi era în joc situaţia şi ar fi putut spulbera toate bănuielile numai prin cîteva cuvinte. Hoţul însă tăcuse, încăpăţînat, iar la insistenţele lui Voinea, răspunsese că nu-şi amintea precis ce făcuse în noaptea aceea. Atît numai, susţinea el cu tărie, că nu avea nici un amestec în spargere.

Gîndindu-se la Nache, Voinea îşi aminti, fără vreo legătură aparentă, şi de discuţia cu maiorul Ichim. Încet, încet, acesta se suprapunea pe celelalte gînduri, copleşindu-le, dominîndu-le, şi Voinea se pomeni plimbîndu-se prin camera hotelului, înnegurat, înverşunat împotriva lui însuşi, monologînd în gînd, căutîndu-şi argumente pentru a se dezvinovăţi... Apoi, gîndul unui eventual eşec în cauza aceasta îl împresură cu o stare de alarmă ; iar anxietatea permanentă se accentua, devenea insuportabilă.

Prin fereastra întredeschisă, se strecura cerul noptatic al primăverii, aducînd mirosuri tari de iarbă crudă, pe care Voinea, acum, era incapabil să le simtă...

Răsuci comutatorul, deschise uşa şi, fără să aibă un gînd anume, coborî pe scările hotelului. Întinse absent cheia portarului, care, măsurîndu-l pe deasupra ochelarilor, îi spuse că avea un plic pentru el, lăsat la poartă de cineva pe care nu-l văzuse. Probabil că în timp ce lipsise „cîteva secunde" de la ghişeu... Portarul surîse cu înţeles, înmînîndu-i plicul. Se gîndea, desigur, la vreo aventură amoroasă a acestui tovarăş venit în delegaţie pe... „linie de A.D.A.S."... Surîsul portarului era un surîs

complice, care-l agasă pe Voinea... Deschise plicul şi... acelaşi scris de tipar se lăţea pe două foi de caiet dictando : „*Am devenit tigru ! Unde ai momit femeia, copoiule ? Dacă-n douăşpatru de ore nu vine, s-a zis cu tine. Te urmăresc şi-n mormînt : nu-mi scapi...*“

Unde era Emilia ? Asta ar fi vrut şi el să ştie... Ultimatumul din bilet ducea la concluzia că Emilia plecase fără să spună ceva cuiva. Plecarea semăna mai mult cu o fugă. Se temea Emilia de cineva ? De cine, şi de ce ?... Sau biletul acesta şi fuga Emiliei făceau parte dintr-un plan chibzuit, care să-l inducă în eroare ?... Portarul îşi lungise gîtul prin ferestruica ghişeului, clipind şiret din ochii miopi, care, prin lentilele ochelarilor, păreau neverosimil de mari. Voinea îi făcu cu ochiul, şi portarul îşi duse un deget la buze, adică : „E-n regulă, sînt mut ; n-am văzut, nu ştiu nimic.“ Îi întinse o hîrtie de cinci lei, iar portarul o mototoli şi o vîrî repede în buzunar, cu un : „Să trăiţi... în cinstea dumneavoastră, trag o duşcă.“

Apoi, Voinea ieşi afară în aerul călduţ, gîndindu-se că ar fi avut mare nevoie de Necula, tocmai acum. Dar el îi ordonase locotenentului s-o urmărească pe Emilia, aşa că se mulţumi să constate numai lipsa lui Necula.

9

Pe la cinci dimineaţa, Voinea fu trezit de nişte bătăi uşoare în uşă.

— Cine-i ? întrebă.

— Eu, Necula, auzi răspunsul şi recunoscu glasul locotenentului.

Îi dădu drumul în cameră şi Necula se lăsă să cadă pe scaun, cu un oftat

— Sînt frînt de oboseală, spuse. N-am dormit decît cîteva ore, îmbrăcat.

— Şi Emilia unde-i ? întrebă precipitat Voinea.

— Imediat vă raportez, numai să răsuflu puţin.

Începea să se lumineze afară. Difuze, zorile se lăţeau în faţa ferestrei ; în cameră, plutea penumbra.

— Emilia n-a venit, începu Necula.

— Cum asta ? se apropie de el Voinea.

— Totu-i în regulă, îl linişti Necula... Pe urmele ei, e unul din băieţii noştri. Eu m-am înapoiat, gîndindu-mă, că aveţi nevoie de mine... N-aveţi o ţigară ?

Voinea pipăi pachetul de pe noptieră şi îl întinse locotenentului. Scăpără un chibrit şi văzu ochii obosiţi ai tînărului luminaţi de frîntura de lumină.

— Emilia a fost la regiunea de miliţie, la noi, spuse Necula suflînd zgomotos fumul... De la gară, direct la regiune s-a dus, explică el, dînd răspuns curiozităţii lui Voinea. A cerut să stea de vorbă cu şeful regiunii, dar tovarăşul colonel lipsea. Şi atunci, a primit-o tovarăşul căpitan Dumitru... Ştiind că sînt şi eu acolo, tovarăşul căpitan Dumitru mi-a ordonat să vin la dumneavoastră ; pe Emilia, avea s-o urmărească altcineva.

— În fond, ce căuta Emilia la regiune ?

— Vă raportez imediat, îi potoli nerăbdarea Necula, strivind ţigara în scrumieră... Venise să întrebe de Nache...

— De Nache ?

— Da, de el, tovarăşe căpitan... Era îngrijorată că nu dăduse nici un semn de viaţă de atîta timp.

— Uită-te, dom'le, făcu Voinea, ridicîndu-se de pe pat, îl iubeşte femeia pe pramatia de Nache...

— Bineînțeles, și încă cum... E și firesc, doar îi e frate. Am pierdut o mulțime de timp și cu investigațiile pînă să aflăm asta, spuse Necula, deși ar fi trebuit s-o știm mai dinainte... Dar se pare că Emilia nu prea știa de ocupațiile lui Nache, reveni Necula la ideea care îl preocupa.

— Cine știe, spuse Voinea neconvins.

— Da, tovarășe căpitan... Pare curios, dar Emilia habar nu avea de ocupația actuală a fratelui ei... Nache îi spusese că e achizitor, sau așa ceva... Dar tovarășul căpitan Dumitru i-a tăiat-o scurt și i-a spus adevărul despre Nache... Ce-a urmat după aia, v-am spus...

— Emilia, sora lui Nache... Cineva o să fie mustrat pentru că nu s-a știut de asta mai demult... Ne-ar fi ajutat să nu mai bîjbîim în presupuneri.

— Asta am spus și eu tovarășului căpitan Dumitru... M-a lămurit repede... Emilia și Nache au venit în orășel acum patru ani... Nache, după cum știți, tocmai ieșise atunci din pușcărie. Executase o condamnare de un an... De această condamnare știa și Emilia, dar nu și de motivul condamnării. Nache îi spusese că fusese condamnat pentru neglijență în serviciu și o determinase pe Emilia să ascundă că e fratele ei, „e mai bine așa pentru tine", o asigurase el, și Emilia acceptase... Cu atît mai mult, cu cît Nache nu are același nume de familie cu soră-sa.

Voinea mormăi ceva, înciudat, și Necula profită de pauză pentru a-și aprinde o altă țigară. Apoi, continuă :

— Explicabil de ce nu purtau același nume. Erau frați numai după mamă. Primul soț al mamei lui Nache a murit, iar femeia s-a recăsătorit cînd Nache avea trei ani... Apoi, a născut-o pe Emilia...

— Înțeleg toată povestea, spuse Voinea... Dar ce i-o fi venit Emiliei să se ducă la regiune ? Cred că nu era prima dată cînd Nache absenta atît de mult... Nu cumva

vrea să ne tragă pe sfoară ?... O fi simţit că e urmărită şi s-a decis s-o ia înainte...

— Să se vîre singură în toată „afacerea" ?

— Da' de unde, spuse Voinea. Un om care vine la miliţie, aşa cum a făcut Emilia, care-şi caută fratele condamnat, spunînd că habar n-are de ce e arestat, cînd i se spune adevărul, poate să creeze confuzie în cercetări sau nu ?... Poate, răspunse singur Voinea... Ce părere ai, îl apucă cu două degete de reverul hainei pe Necula, nu s-ar putea ca cineva, sau ceva, s-o fi determinat să se ducă la regiune ?... Şi-apoi, nu uita de biletele de ameninţare pe care le-am primit... căci am mai primit unul, aseară. E cumva vreo legătură între ele şi plecarea Emiliei ? Ştie Emilia de ele ? Dacă ştie, atunci cunoaşte şi pe autorul sau autorii biletelor...

— Ce conţine al doilea bilet ? întrebă Necula care-l urmărise atent.

— De data aceasta, mi se impută că eu am momit-o pe Emilia să plece din oraş.

Deodată, Voinea se opri şi căută îngrijorat în buzunarul hainelor aşezate pe spătarul unui scaun. Scoase biletele şi apăsă pe comutatorul veiozei. Le citi, apoi le bătu cu palma.

— Ca să vezi, spuse şi-i întinse şi lui Necula cel de-al doilea bilet.

— Deşi, tot de tipar, literele se deosebesc de cele din primul bilet, spuse Necula.

— Asta-i una, răspunse Voinea... Biletele au fost scrise de două persoane... A doua e că ei ştiu că sînt de la miliţie... Se vede treaba că cel care a scris al doilea bilet era surescitat, îi era teamă de ceva. Fapt cert este că, fără să vrea, s-a dat de gol că ştie cine sînt... Citeşte...

vezi ? „Copoi“... Asta lămureşte totul... Dar cum dracu' au aflat ?

Se luminase de-a binelea. Necula îl văzu pe Voinea cu fruntea adunată cute şi pleoapele uşor îngustate...

— Altă ipoteză nu-i ! îl auzi Necula vorbind ca pentru sine.

— Despre ce-i vorba ? întrebă curios Necula...

— Uite ce trebuie făcut, spuse Voinea coborînd instinctiv glasul... Ascultă, apoi du-te repede. N-aş vrea să ştie cineva că ne-am întîlnit.

10

După-masă, începu să plouă mărunt şi orăşelul deveni cenuşiu. Se întunecă mai repede. Numai becurile de pe străzi se aprinseră, ca şi cu o zi înainte, la aceeaşi oră. Ploaia conteni vreo jumătate de oră, pe la zece, apoi se porni din nou, mai puternică, însoţită de un vînt în rafale.

Era trecut de douăsprezece, cînd Necula văzu că individul pe care îl urmărea porni cu bărbia în piept pe trotuarul slab luminat. Individul călca rar, nu se grăbea. La un moment dat, se opri, căznindu-se să-şi aprindă o ţigară şi Necula se lipi de zidul umed al unei clădiri. Iar cînd individul porni, pufăind din ţigara ascunsă în căuşul palmelor, Necula porni şi el. Îl văzu pe individ traversînd şi cotind pe o străduţă slab luminată. O clipă îi zări silueta, în faţa sa, conturată de lumina becului de la stîlp, apoi individul dispăru. Necula traversă pe celălalt trotuar şi iuţi mersul. Zări individul strecurîndu-se într-o curticică. Era curtea în care se afla casa în care locuia Emilia. „Să fi sosit Emilia între timp ?“ Nu

era posibil... Ar fi fost anunțat de cel care o urmărea, așa cum stabilise la regiune. Se apropie de un colț al gardului. Într-una din camere, se aprinse o clipă lumina, apoi se stinse. Dacă Emilia nu era acasă, însemna că individul avea cheia camerei. Deci, era un intim al Emiliei. Dar ce putea căuta în casa ei, fără știrea acesteia? Lumina unei lanterne fulgeră printr-o crăpătură a storurilor pe care individul din casă le trăsese. Necula fu ispitit să intre în casă, să-l surprindă pe intrus și să-l aresteze... Dar... Nu, nu rezolva cu asta nimic... Individul ar fi găsit o mie și una de explicații. Bunăoară : „Ce vrei, domnule, de la mine? Emilia mi-e amantă, mi-a dat cheia și o așteptam!"

Individul întîrzie aproape o oră, iar Necula aștepta muiat de ploaia rece... Îl văzu pe celălalt ieșind cu prudență și pornind pe același drum pe care venise. Necula avu impresia că cineva îl urmărește. Făcu un pas lateral și se întoarse brusc, cu mîna pe pistol.

— Eu sînt, auzi Necula o voce cunoscută.

— Dumneavoastră, tovarășe căpitan?... Imi scapă omul, se grăbi Necula.

— Lasă-l, îi spuse Voinea... Pentru astă-seară e de ajuns.

— Dar... încercă Necula cu glas șoptit.

— N-are nici un rost să-l conducem acasă...

*

— Ce-o fi, totuși, cu Emilia? întrebă Voinea mai tîrziu, cînd se afla în camera lui Necula.

— Cred că face demersuri să-și vadă fratele, spuse Necula.

— Raportează-i tovarăşului căpitan Dumitru să-i înlesnească întrevederea cu Nache... Cine ştie, poate Nache „scapă" ceva...

— Mîine-dimineaţă, spuse maşinal Necula...

— Adică, azi-dimineaţă, rîse încet Voinea. E aproape trei şi jumătate... Acum, la culcare, mîine avem de alergat, nu glumă...

11

După prînz, cînd Voinea se întîlni cu Necula, locotenentul îi spuse că vorbise cu căpitanul Dumitru, iar acesta-i comunicase că, seara, va sosi şi el în oraşul B. Ordonase ca Voinea să fie la nouă şi jumătate în biroul comandantului de raion.

Pe Voinea îl mira brusca hotărîre a căpitanului, dar îşi spuse că, fără îndoială, avea un motiv serios dacă proceda aşa.

— Şi cu tine are treabă ? întrebă Voinea.

— Nu ştiu, nu mi-a ordonat nimic în această privinţă.

— Uite ce, spuse Voinea, nu vii ! Dacă întreabă cumva de tine, îi raportez eu că nu puteai lăsa baltă treaba... Te ocupi de individ şi de cele ce am stabilit...

*

— Necula unde-i ? întrebă căpitanul Dumitru, sau aşteaptă invitaţie specială ?

— N-am ştiut că trebuie să vină, tovarăşe căpitan, raportă Voinea calm... mirîndu-se totodată de acest ton

aspru al căpitanului. I-am ordonat să continue o urmărire şi să stabilească nişte amănunte...

— Mda, făcu Dumitru, şi Voinea se miră iar de surescitarea căpitanului Dumitru. Părea supărat, pe Voinea mai ales, şi acesta se întrebă cu ce oare greşise !...

— Permiteţi să raportez, spuse Voinea cu un ton în care Dumitru îi ghici o reţinere voită, o politeţe exagerată. Locotenentului Necula nu i s-a ordonat să vină şi el.

— Cred că nu era nevoie de ordin special. Doar amîndoi vă ocupaţi de cazul acesta şi aş fi vrut să stau de vorbă cu amîndoi... Dar dacă nu-i, nu-i, făcu Dumitru, şi lui Voinea i se păru că s-a mai îmbunat. Care-i situaţia ? întrebă Dumitru.

Voinea stătu puţin să-şi pună în ordine ideile şi începu să-i raporteze.

Dumitru îl ascultă pînă la capăt, apoi îi puse întrebări de detaliu, făcu unele observaţii („nu fără temei", recunoscu în sinea sa Voinea), şi, în sfîrşit, îl întrebă ce plan avea în continuare. Dumitru îl ascultă iar cu atenţie şi, după ce îl întrebă de ce aşa şi nu altfel, aduse modificări planului. Apoi, parcă fără nici o legătură, Dumitru îl întrebă :

— Tovarăşe Voinea, dumneata crezi că pe mine nu mă interesează necazurile subalternilor ? Mă rog, sînt chestiunile dumitale familiale, te privesc direct ; dar n-ai fi făcut rău dacă, de vreme ce tot te-ai hotărît să le mărturiseşti, mi le-ai fi spus şi mie... Voinea înţelese despre ce era vorba. Prin urmare, maiorul Ichim nu se putuse stăpîni şi-i spusese şi lui Dumitru. De ce făcuse Ichim asta ? Cu ce drept ? Şi, dintr-o dată, simţi cum îl privea, dar nu deslusi în ochii lui nici măcar umbra unui reproş. Mai curînd, o părere de rău. Apoi, Voinea uită

de Dumitru şi de Ichim, şi gîndurile lui, pe care reuşise să le uite, îl împresurară din nou. Lumina din plafon inunda biroul şi Dumitru se răsturnase pe un fotoliu, cu capul dat uşor pe spate, ca şi cum ar fi fost singur. Pe coridor se auziră paşi rari, apoi o uşă trîntită. Şi şeful judiciarului începu din nou să vorbească. Voinea se concentră să-i urmărească firul raţionamentului, ca nu cumva Dumitru să-l surprindă cu gîndul în altă parte. Dar încet, încet, cele spuse de Dumitru îl... prinseră, şi nu mai fu nevoie să se concentreze ca să-l asculte.

Căpitanul Dumitru dovedea un remarcabil simţ al combinaţiei şi o intuiţie a anticipării care-l depăşea pe Voinea.

— Sfătuieşte-te şi cu Necula, spuse Dumitru în încheiere, şi comunică-i şi lui concluziile la care am ajuns împreună. Eu am să plec... Mîine-dimineaţă, trebuie să fiu neapărat la regiune.

*

Voinea nu-i spuse nimic lui Necula despre supărarea de la început a căpitanului. Căută să pară vesel chiar, deşi discuţia cu Dumitru îl răscolise iarăşi. O apatie periculoasă îşi făcea loc în el, dar căuta s-o înlăture. „O să rezolv cazul, o să-l rezolv, lua-l-ar dracu', şi pe urmă..." ! Şi pe urmă !... Şi pe urmă, avea să vadă el...

— Emilia a sosit azi la zece, îi spuse Necula. Am telefonat la regiune... L-a văzut pe Nache... A plîns, i-a făcut reproşuri, a lăcrimat şi Nache... Discuţia, în rest, banală. Nache a sfătuit-o să fie fată înţelegătoare, că totul o să fie bine şi, de cîteva ori, i-a atras atenţia să aibă grijă de costumul lui cu picăţele... Asta a fost tot, tovarăşe căpitan.

— Dracu' ştie ce-o fi vrut să spună Nache cu costumul ăsta al lui, cu picăţele !... O fi avînd ceva în el, ceva la care ţine să nu se piardă... Şi cu Emilia asta... Nu se poate, e amestecată în toată afacerea, într-un fel sau altul... Vorba e cum punem mîna pe costum să vedem ce-i cu el ? ! Nu cumva acel ceva din costumul cu picăţele al lui Nache este tocmai ce-a căutat şi individul în noaptea aceea la Emilia ?

— Asta mai lungeşte treaba, spuse Necula fără să-şi ascundă nemulţumirea... Avem toate datele... cunoaştem şi pe complicele spărgătorului... Amprenta lui corespunde cu cea găsită pe lacăt...

— Dar Nache, Nache n-a avut nici un amestec ?

— Aşa se pare, n-are nici un amestec.

— Dar Emilia ?

— Cred că nici ea, tovarăşe căpitan...

— Şi corpurile delicte unde sînt ? nu-l slăbi Voinea cu întrebările.

— Sînt la complicele spărgătorului, Vasile Biolan, cel pe care l-am urmărit.

— Aşa se pare... nu sîntem siguri... Stai, nu-mi răspunde. La urma urmei, sînt încă atîtea semne de întrebare la care trebuie să dăm răspuns. În primul rînd : cine a fost femeia care a strigat în noaptea cînd s-a încercat spargerea la magazinul „Auto-Moto" din oraşul T : „Săriţi, mă omoară !" derutîndu-l pe paznic ? A fost o simplă coincidenţă acest... ajutor, care i-a venit spărgătorului în ultimul moment, sau a făcut parte din... „piesă" ? În al doilea rînd, individul care a fost acasă la Emilia, în lipsa acesteia, n-o fi spărgătorul însuşi ? De unde avea cheia de la intrare ? Iar în al treilea rînd : ce se găseşte oare în hainele acestea cu picăţele ale lui Nache ? Care-i rolul lor în toată afacerea ?

Necula ridică din umeri, cu părere de rău. Şi Voinea văzu pe faţa lui o resemnare fortuită de raţionamentele lui.

12

Plăti ospătarului.

— S-ar putea să fie ultima masă pe care mi-o serveşti, spuse.

— Plecaţi ? îl întrebă acesta vîrînd banii în buzunar fără să-i numere.

— Mîine, cel tîrziu poimîine, îi spuse Voinea.

— În cazul acesta, chiar că-i ultima, zîmbi ospătarul. Mîine, am zi liberă. Aşa că vă doresc călătorie plăcută şi să trăiţi...

— Apropo, îl reţinu Voinea, a mai fost pe aici Emilia ?...

— Pe aici n-a mai fost, dar am văzut-o acum vreo oră, începuse să se însereze. A trecut prin faţa restaurantului. Era singură, mergea spre parc... De cîteva zile, n-o mai văzusem.

— Cine ştie pe unde s-o fi dus, spuse Voinea, e tînără, o fi avînd şi ea vreun prieten.

— Iote-te, dom'ne, făcu ospătarul. Dacă află nebunu' de Nache, o snopeşte cu bătaia...

Voinea se ridică de la masă, dădu bună seara şi ieşi din restaurant. Afară, noaptea îl înfăşură cu un vînt subţire şi rece, şi cu spice rare de ploaie. Se îndreptă spre hotel, trecu pe lîngă el şi pătrunse pe prima stradă la dreapta, apoi, ocolind, ajunse în dreptul casei Emiliei, văzu lumină la una din ferestre şi intră în curte. Ciocăni în uşă, şi Emilia, care veni să-i deschidă, rămase uimită. Nu se aşteptase la această vizită. Nu fu în stare să protesteze,

cînd Voinea intră înăuntru, nici cînd, neinvitat, luă loc pe un scaun. Cînd își reveni din uimire, își dădu seama că era greu să-l scoată din casă pe vizitator. Voinea își dezbrăcase fulgarinul și acum își netezea părul cu palma.

— Cum... cum îți permiți ? izbucni ea, în sfîrșit, cu vocea gîtuită încă de surpriză.

Dar Voinea îi zîmbi și, drept orice răspuns, îi ceru voie să-i spună ceva. Fata deschise gura să-și reia întrebările, dar Voinea n-o lăsă să vorbească.

— L-am cunoscut pe Nache, am ceva de discutat cu dumneavoastră, zise.

Emilia tresări și Voinea o văzu cum înghite în sec.

— De aia... de aia te-ai ținut după mine, îl tutui ea fără să-și dea seama...

În loc de răspuns, Voinea rîse scurt, și Emilia interpretă rîsul ca o aprobare a spuselor ei... Își umezi buzele și ridică glasul ; spuse, în timp ce ochii începură să i se umezească :

— Ce mai vrei ? Nu-i de ajuns că l-ai împins la rele și l-ai nenorocit ?

— N-am nici un amestec în nenorocirea lui Nache... Crede-mă...

Voinea puse în glas toată căldura de care era capabil.

— Crede-mă, continuă el, despre altceva e vorba...

— Nu... nu-nțeleg ce vrei... Eu...

— Lasă, ai să înțelegi imediat, și, ridicîndu-se de pe scaun, o apăsă cu palma pe umăr. Ia loc, îi zise. Ți-am spus că l-am cunoscut pe fratele dumitale, dar asta nu înseamnă că i-am fost asociat de... de „afaceri", găsi Voinea termenul.

— Nache... fratele meu ? Emilia îl privi aiurită... De unde știți... Nu... Nu-i adevărat...

— El mi-a spus asta, minți Voinea senin. Dacă-i așa sau nu, dumneata știi mai bine.

Emilia izbucni în lacrimi :

— Sărmanul Nache... De ce, de ce a făcut asta ?... De ce a apucat-o pe drumu' ăsta ?...

Voinea o lăsă să se liniștească.

— Nache are cumva un costum cu picățele ? Dacă are, trebuie să-l văd neapărat.

O ridică ușor de braț și Emilia îl duse la șifonier. Îi arătă costumul cu picățele, și Voinea îl luă cu umeraș cu tot. Emilia îl privea, în timp ce Voinea pipăia hainele centimetru cu centimetru... Nimic... Numai în manșeta pantalonului simți sub degete un sul de hîrtie.

— Păcat, spuse el, apoi către Emilia : Nu te supăra, un pahar cu apă. Emilia ieși pe sălită și Voinea auzi zdroncănind capacul de deasupra căldării. Rupse ața ce ținea manșeta lipită de stofă și luă sulul de hîrtie pe care-l vîrî în buzunar. Cînd veni Emilia, îl găsi pe scaun. Voinea sorbi din paharul cu apă și se ridică să plece.

— Pleci ? îl întrebă ea, ca și cum l-ar fi rugat să stea... Mi-e frică... nu știu de ce... dumneata ce-ai vrut ?... Cine ești ?...

— E tîrziu acum, îi spuse Voinea. Te asigur, însă, că nu sînt un om rău... Te sfătuiesc două lucruri : să nu deschizi ușa nimănui, indiferent cine ar fi, și să nu spui nimănui că am fost pe-aici. Da ?... Mîine seară, am să vin din nou... În camera aceea cine locuiește ?... E tot a dumitale ?... În cazul ăsta, e bine... Noapte bună și nu deschizi nimănui, orice-ar fi... Și încă ceva, trage zăvorul la ușă... Să nu uiți zăvorul...

După miezul nopții, Emilia auzi ciocănituri în ușă, apoi o cheie în broască, smucituri de clanță și o voce care i se păru cunoscută :

— A încuiat-o cu zăvoru'... Emilia, deschide, n-auzi ?

— N-o fi acasă, șopti cineva...

— Pe dracu, cine a pus zăvoru' atuncea, eu ?

Dar cu toate insistențele, Emilia nu deschise. Se strînse sub plapumă și își apăsă urechile cu palma, în timp ce lacrimi mari îi șiroiau pe obraji.

13

Emilia se trezi tîrziu cu o durere de cap insuportabilă. Îi era teamă... Parcă ar fi visat : întîi vizita acelui om... costumul... sfaturile... apoi, bătăile în ușă... ce noroc că pusese zăvorul... Zăvorul... el îi spusese... Știa ceva, prin urmare... De unde știa că va veni cineva după plecarea lui ?... Se ridică din pat pe la ora zece și se apucă de lucru... Își aminti vag că după-masă venea o clientă să-și ridice rochia...

*

Sta în pat și lucra. Dar gîndul îi zbura aiurea... Se înțepă la deget și aproape că nu simți... Afară se întunecase de vreo două ore. Transperantul era ridicat. Așa îi spusese... el. Frică nu-i mai era. I se păru de cîteva ori că cineva încercase clanța ușii de la sălită. Dar nu se mișca. Deșteptătorul mare de pe masă, un cadou vechi al lui Nache, ticăia nepăsător... Pe la zece, se auziră pași în curte și cineva ciocănind insistent, și apoi, o voce :

— Deschide, miliția...

Sări din pat și, îndreptîndu-se spre ușă, întrebă mașinal, deși auzise bine.

— Cine-i ?

— Miliția, deschide...

Miliția ? Ce să caute ?... Apoi, își aminti de el... Pe el veneau să-l caute... Deschise, totuși, și...

— Ai înnebunit ?... auzi un glas cunoscut și înăuntru intrară doi bărbați pe care îi recunoscu.

— Am venit și aseară. Am bătut de mă doare pumnul, spuse unul dintre ei.

— Ce vreți la ora asta ?

— Hai în casă și te lămurim... E vorba de Nache... Știu c-a încurcat-o, dar mai are o șansă... Numai una. Asta depinde de tine...

Intrară în camera luminată și unul dintre bărbați se repezi la storuri și le trase iute.

— Știm că ai fost la el... spuse unul din indivizi.

— De unde știi ?

— Dacă nici eu nu știu, nu mai știe nimeni, se împăună omul cu intenția vădită de a o ului chiar de la început... Ți-a spus Nache de ceva, de un lucru...

— Nu mi-a spus.

— Vezi că minți ? rînji unul din indivizi.

— Vorbește-i frumos, Biolane, sîntem oameni de lume, nu măgari.

Biolan mîrîi ceva neinteligibil, iar celălalt îi spuse :

— Unde-și ținea Nache hîrțoagele ? Adică, hîrtiile, actele, se corectă el repede.

— Nu știu... Nu știu... Nache n-avea acte așa multe... Umbla cu ele... prin buzunare...

— Totuși, avea el un loc, nu se poate, insistă individul zîmbind prietenos... La urma urmei, pentru el o fac, din simpatie, nu pentru mine...

— Nu se poate, ţi-a spus Nache; cînd ai stat de vorbă cu el, ţi-a spus ceva.

— Nu... nu mi-a spus...

— Dacă nu deschizi pliscu', te plesnesc, nu se mai putu abţine Biolan sărind ameninţător de la locul lui.

— Las-o, mă, că ne spune ea, se apropie şi celălalt de pat, unde Emilia se înghemuise şi, apucînd-o de mînă, o smuci brutal.

— Fără gălăgie, că dai de dracu'... Ce ţi-a spus Nache? şi o strînse mai tare de mînă.

— Nimic... mai nimic, spuse Emilia muşcîndu-şi buzele de durere... Să am grijă... de hainele lui cu picăţele...

— Şi? insistă individul.

— Atît... atît...

— Bine, hotărî el, dîndu-i drumul, unde-s hainele?

— Aici, îi conduse Emilia la şifonier.

Biolan smuci hainele de pe umeraş, apoi amîndoi începură să caute cu febrilitate.

— Stai, Biolane, mi se pare c-am găsit, spuse individul. Într-adevăr, descoperise în manşeta pantalonului un sul de hîrtie. Desfăcu nervos manşeta, scoase hîrtia, o despături şi...

Uşa camerei alăturate se dădu de perete. În cameră intrară Voinea şi Necula, cu revolverele în poziţie de tragere.

— Mîinile sus, şi fără gălăgie, spuse Voinea.

— Tovarăşe... cum, dumneavoastră aici?

— Fără tovarăşe, îl repezi Voinea. Apoi, dulceag: ţi-am spus aseară că e ultima masă pe care mi-o serveşti, nu?

— E o neînţelegere, noi... încercă ospătarul, dar Voinea îl scrută ameninţător.

— O să lămurim la miliție despre ce neînțelegere e vorba.

Emilia sta năucită într-un colț ; nu știa ce să facă. Și pe drept cuvînt, pentru că nu pricepea mare lucru din tot ce se întîmpla...

14

La raion, Bebe Prisaçu, ospătarul, rămase stupefiat cînd dădu cu ochii de nevastă-sa.

— Cu ea... cu ea ce aveți ?

— Mai nimic, spuse Voinea calm. Voiam să ne spună numai cine a atacat-o, în noaptea cînd a început să strige : „Săriți, mă omoară !"

*

— Degeaba faci pe revoltatul, Prisacule.

— Dar cum era să fac eu spargerea, păcatele mele, dacă în seara aceea i-am servit pe Nache și pe Emilia ?

— De unde știi cînd s-a comis spargerea ?

Bebe Prisacu nu-și pierdu cumpătul.

— Chiar de la dumneavoastră, răspunse el sigur. Nu m-ați întrebat de Nache, pe ce dată a chefuit ? Acum, fac legătura...

Voinea își mușcă ușor buza de jos : „Asta așa-i, am greșit, chiar eu ți-am dat argumentul pentru răspuns... E perspicace pungașul... Prinde totul din zbor... Cine m-a pus să mă grăbesc ?" se înverșună Voinea pe sine... Își îngustă ușor pleoapele și cu un glas care căuta să pară cît mai calm și firesc, spuse :

— Uite, Prisacule, tocmai asta te-a dat de gol... Tu mi-ai spus că Nache a chefuit în noaptea de 23 spre 24 ianuarie, adică în seara spargerii de la „Auto-Moto" din capitala regiunii. Dar se vede că ai... uitat noaptea... Am să-ți reamintesc. Nache a chefuit în noaptea de 24 spre 25 ianuarie. În seara de 23—24 ianuarie ai fost liber... Cît despre Biolan, el sondase terenul cu cîteva zile înainte... Și apoi, încă o coincidență bizară : ai fost liber și în noaptea de 28 spre 29 martie, cînd s-a încercat cea-laltă spargere, în orașul T., tot la un magazin „Auto-Moto".

— Chiar dacă așa este, asta nu mă poate face pe mine vinovat...

— Dar la Emilia ce-ați căutat tu și cu Biolan ?

— Ați văzut și dumneavoastră... Nimic... Nache îmi spusese că are în costumul cu picățele un plic pentru mine de la un cunoscut. M-am dus să-l iau.

— Iar minți. Uite ce căutai, și Voinea îi flutură pe dinainte foaia de hîrtie pe care o găsise în manșeta pantalonului. Ascultă ce scrie : „Subsemnatul Prisacu Bebe, datorez lui Nache Croitoru suma de 5 000 lei". Asta o căutai, Prisacule. Chitanța pe care ai mestecat-o cînd te-am prins la Emilia ; dar ai mestecat o copie făcută de noi... Acum spune de unde și pînă unde datorai lui Nache acești 5 000 de lei ?

— Falsuri de hoț, spuse nu prea convins Prisacu.

— Nu cumva era partea ce i se cuvenea și lui din spargere ?... Nache, după cîte știu, bluftă Voinea, n-a vrut să vă ajute pînă nu i-ai dat așa ceva la mînă. Îi era teamă să nu-i tragi clapa.

— Aiurelile lui Nache, vă rog să mă credeți...

— Și amprenta de pe lacăt tot „aiureală" e ? Și raidul tău cu motocicleta, împreună cu nevastă-ta, în seara de

28 martie, cînd l-ai pocnit pe paznic, tot aiureală e ? Le încurci aşa cum le-ai încurcat şi cu biletele alea pe care le-ai trimis împreună cu Biolan ca să mă speriaţi şi să plec... Ba, Vasile Biolan m-a şi atacat, ca să mă determine o dată să părăsesc acest oraş. Voia să mă convingă că viaţa îmi e în primejdie... De altfel, ştii de toate astea...

— Don' şef, încercă Prisacu, dar Voinea i-o reteză aspru :

— Gata... Ridică-te ; o să facem o mică plimbare... Hai, mai repede... Hai, că e tîrziu, Prisacule, şi nu am timp de pierdut.

Pe fruntea lui Prisacu începură să lucească boabe de sudoare, buzele i se uscară şi din obraji i se duse sîngele. Voinea citi în ochii ospătarului o teamă animalică şi recunoscu că-i făcea plăcere. Căuta să prelungească şi să accentueze starea aceasta a infractorului.

— De ce nu vreţi să mă ascultaţi puţin, numai puţin...

Vocea lui Prisacu era plîngăreaţă şi lui Voinea i se făcu scîrbă de el.

— Potoleşte-te odată... Ridică-te şi hai să vedem ce ai acasă !...

Cu paşi tîrşîiţi, Prisacu ieşi, urmat de Voinea.

În noaptea aceea se făcu percheziţie şi acasă la Prisacu şi la Biolan, unde se găsiră o parte din piesele furate...

*

— ...Nu-i pot înţelege pe pungaşi, în ruptul capului, îi spuse Voinea lui Necula mai tîrziu, cînd se îndreptau spre hotel. Mint chiar cînd ştiu că ai toate atuurile în mînă... Mă gîndesc la Prisacu ăsta, nu-şi dădea seama că o să-i facem percheziţie acasă ?

Necula ridică din umeri și drăcui strașnic. Iar Voinea nu-și dădu seama împotriva cui se înfuriase Necula: împotriva pungașilor, sau a ploii care începuse să cadă repede și pieziș.

15

Se duse direct la regiune, evitînd să-l întîlnească pe Ichim. Nu, nu l-ar mai fi putut privi în ochi ca pînă atunci, ci ar fi izbucnit, i-ar fi spus tot ce crede despre faptul că un... secret al lui acesta îl împrăștiase. I se părea netovărășească purtarea lui Ichim. Voia să plece acasă, să-și ia bagajele și să se mute la hotel, oriunde...

Dumitru îl primi cu o voioșie care lui Voinea i se păru exagerată. În definitiv, cazul „A. M." nu fusese rezolvat numai de el. Fiecare avea partea de contribuție. Și Voinea își dădea seama de asta.

— Pînă poimîine ești liber, îi spuse Dumitru.

— Nu, nu-i nevoie, tovarășe căpitan, nu sînt de loc obosit, dimpotrivă, eu...

— Iei mașina de serviciu, continuă Dumitru ca și cum n-ar fi auzit cele spuse de Voinea. „Poate că-i bine așa, se gîndi Voinea. Am să-mi iau și bagajul... Asta cam seamănă a fugă... Dar nu-i nimic... Tovarășul Ichim o să-mi înțeleagă supărarea, o să bănuiască... Și dacă nu va bănui, am să-i spun eu..."

Coborî treptele cîte două și se sui în mașină. Bîzîitul monoton începu să-l legene și pleoapele îi deveniră grele. Începu să simtă oboseala... Mașina alerga prin orașul incendiat de soarele primăverii tîrzii. Ajuns acasă, îl rugă pe șofer să aștepte o clipă și el intră valvîrtej în casă. Deschise ușa smucind de clanță, grăbit să termine cît

mai repede toată povestea asta, să pună punct unei explicații cu el însuși pe care nu voia s-o mai continue. Dar se opri în prag nici bucuros, nici mirat, ci țintuit locului de lucrul la care s-ar fi așteptat cel mai puțin. Sprijinită cu palmele de masă, înaltă — așa i se păru lui atunci, nefiresc de înaltă — Maria îl privea fără să zîmbească, fără să spună ceva, cu o curiozitate copilărească, mai degrabă. Simțea o picătură între genele negre ce se zbăteau precipitat ca aripile unui fluture orbit de lumină.

Apoi o simți în brațe, tot fără să spună ceva, și, cînd o depărtă ușor ca să-i privească fața, crezu că zîmbetul ei stîngaci însemna și un cuvînt de iertare și dezghețul unei încremeniri de lungă așteptare. Și Voinea nu găsi nimic altceva să-i spună decît :

— Ai venit, în sfîrșit, ai venit !

De afară se auzi claxonul mașinii de care Voinea uitase.

— Așteaptă șoferul, spuse Voinea scuzîndu-se parcă, și Maria ridică sprîncenele într-un început de supărare pe care Voinea nu-l observă.

— Mă întorc imediat, spuse el ieșind din cameră, și Maria îi auzi pașii repezi pe holul mic. Apoi ușa de la intrare fu trîntită ceva mai tare și, peste cîteva clipe, motorul ambalat al mașinii risipi liniștea străduței...

...Cînd Voinea se înapoie o găsi tot în picioare, tot sprijinită de masă cu mîinile, ca în momentul cînd o reîntîlnise.

— Am crezut că te așteaptă mașina, spuse ea, și Voinea nu-și putu da seama dacă este un repros.

Apoi, gîndul acelei... fugi din casa maiorului Ichim îi trecu o clipă prin minte și fu îndemnat să-i mărturisească Mariei totul : zbuciumul lui din zilele cînd ea îi

lipsea, scrisoarea pe care Maria i-o trimisese ca răspuns la chemarea lui, cît de mult îl mîhniseră rîndurile ei, acele rînduri de care nu avea să-şi mai amintească niciodată, ca şi cum ar fi fost aşternute pe hîrtie de o mînă străină... Dar Voinea nu-i spuse nimic din aceste gînduri. N-ar fi avut nici un rost, mai ales acum. Şi, poate, niciodată n-avea să-i amintească de ele. Erau lucruri, pe care avea să se străduiască să le uite. Şi avea să le alunge ori de cîte ori ele aveau să încerce să se apropie de el, de ei amîndoi.

— Eşti tare ostenit, auzi Voinea glasul Mariei şi degetele ei îi mîngîiară uşor mîna fierbinte.

Iar lui Voinea i se păru că degetele ei tremurau, iar glasul îl auzi încet, ca şi cum ar fi venit de departe, răzbătînd ca-ntr-un vis... Nu-i răspunse decît într-un tîrziu...

— Azi sînt liber, toată ziua...

— Eşti obosit, repetă Maria.

— Da' de unde, se învioră Voinea. Dacă ai venit tu, mi-a dispărut şi oboseala, şi tot...

Şi Maria nu înţelese sau nu voia să înţeleagă ce însemna acel tot, pe care Voinea îl rostise puţin ciudat, aşa i se păru Mariei.

— Să despachetăm, să te aranjezi şi tu, spuse Voinea rotindu-şi ochii prin cameră... Dar nu văzu decît o valijoară, acea valijoară din plastic cu fermoar, pe care, după cum îşi amintea, o cumpărase cu un an de zile în urmă Maria, pentru el, o valijoară pe care n-o folosise însă niciodată.

— Unde sînt geamantanele ? întrebă el, şi răspunse singur : Le-ai lăsat la gară... De ce nu mi-ai spus, o ameninţă Voinea cu degetul, aveam maşina... Dar nu-i nimic... Mergem împreună şi le luăm... Am să-ţi arăt

și orașul... Ai văzut ce bulevard frumos avem aici ?... Și parcul... Avem cinci cinematografe și un teatru... Din cînd în cînd, vine și cîte un spectacol de operă... Maria, dar tu nu spui nimic... Și eu vorbesc, vorbesc de simt că încep să amețesc... Să ne grăbim, avem atîtea de făcut azi și eu îți înșir tot ce-mi trece prin minte...

— Nu, nu-i nevoie să mergem la gară, îi auzi Voinea glasul.

— Dar valizele tale... toate lucrurile...

Maria se apropie de el :

— Nu... nu știu... nu știu încă nimic...

Voinea îi privi ochii, știa că ochii ei nu pot să mintă, orice ar fi spus buzele ei. Dar Voinea nu putu să descifreze nimic din privirea Mariei.

— Deocamdată... deocamdată, am venit... Mi-era tare dor de tine...

Voinea nu-i răspunse. Parcă toată bucuria ar fi fost gonită și între ei ar fi coborît un gînd pe care Voinea nu l-ar fi vrut niciodată...

— Ești ostenit, îi spuse iar Maria... Uite, cutele astea de pe frunte cum ți s-au adîncit...

Brusc, o cuprinse o voioșie surprinzătoare :

— Te odihnești... asta faci, continuă Maria cu un glas ce și-l voia autoritar... Iar eu am să merg după tîrguieli... Nu, nu protesta... Am vorbit cu tovarășa Ichim, merge cu mine... Hai, e bine așa cum spun eu, doar azi trebuie să mai și mîncăm, nu ?

Perdeaua de la geam flutură și lumina de primăvară jucă prin cameră. Iar lui Voinea i se păru că o rază s-a oprit în părul Mariei.

MIHU NEAGU

PARADOXUL UNUI MOTTO

Căpitanului Marin Lazăr

Căpitanul Frasin avea legătura cu postul de miliție Necșești ; cel ce vorbea de la celălalt capăt al firului dădea explicații largi, probabil complete, întrucît Frasin nu intervenea cu nici o întrebare, rostea doar cîte un „da" și nota din cînd în cînd cîte ceva pe o filă albă. La biroul de alături, locotenentul Dinu încerca să deducă, deși nu avea aproape nici un reper care să-i înlesnească această obișnuită și tentantă operațiune logică, ce anume se raporta de la Necșești. Notase : „agentul veterinar s-a înapoiat acasă, investigațiile au fost de prisos" ; peste această frază trăsese o linie, nu se putea să se comunice așa ceva, dura de prea mult timp convorbirea, dacă omul se înapoiase, s-ar fi spus scurt „a venit" și gata. Mai jos : „agentul veterinar a fost identificat la marginea unei păduri, într-o văgăună, cadavrul se află încă la locul unde a fost descoperit" ; alături de această frază, o linie verticală și un semn de întrebare. Apoi : „cadavrul agentului veterinar a fost găsit în heleșteu, scos de ape" ; lîngă linia verticală, două semne de întrebare : „agentul veterinar a fost ucis, e vorba de o crimă" ; fraza aceasta o subliniase și o încadrase și de două liniuțe verticale. Cînd Frasin lăsă receptorul, Dinu mai sublinie o dată ultima frază pe care o scrisese și-l privi cu ochi mari, întrebători pe căpitan.:

— E clar, spuse căpitanul, adunîndu-și gîndurile.

— A fost găsit ? întrebă Dinu.

— Cine ?

— Agentul veterinar...

— Cunoşti cazul ?

— Nu, am auzit că agentul veterinar de la Necşeşti este dispărut de trei zile, dumneavoastră mi-aţi spus doar că *e ceva*, şi-acum, pentru că aţi vorbit cu cei de la Necşeşti, am dedus...

— Ai dedus bine.

— Va să zică... prima variantă... îngînă locotenentul.

— Care, ce variantă ? întrebă precipitat Frasin.

— A fost găsit !

— Cine ?

— Agentul.

— Da, şi ?

— Asta era prima variantă, spuse el şi citi prima frază : „agentul veterinar s-a întors acasă, investigaţiile au fost de prisos."

— De unde-ai scos-o şi p-asta ?

— V-am raportat : am dedus...

— De unde ?

— Aşa, *variante*...

— E o *deducţie* falsă...

— Falsă... Asta înseamnă, continuă Dinu, ridicîndu-se de la birou, că agentul veterinar n-a fost găsit.

— Cadavrul agentului, precizează căpitanul implicînd răspunsul.

— Deci, varianta a doua, spuse locotenentul şi citi din nou : „agentul veterinar a fost identificat la marginea unei păduri, într-o văgăună ; cadavrul se află..."

Locotenentul observă privirea indiferentă a căpitanului şi nu mai citi mai departe...

— Cadavrul se află ?...

— „se află la locul unde a fost descoperit", completă vioi locotenentul.

— Da, aprobă Frasin, sec.

— Deci, varianta a doua, conchise, pentru sine, locotenentul.

— Nu, spuse cu aceeaşi voce căpitanul.

— Aţi spus *da* adineauri.

— Da, cadavrul se află la locul unde a fost descoperit. *La locul*, sublinie Frasin.

— La *locul*, repetă şi de data aceasta Dinu, intuind sensul rostirii căpitanului. Locul... Atunci, poate... Să raportez ?...

— Raportează.

— A, nu.

— Zii, Dinule ! Varianta a treia, probabil.

— Da.

— Ascult.

— Cadavrul agentului veterinar a fost găsit în heleşteu, scos de ape.

— Nu !

— Nici asta ? !

— Nici. Zi-o pe-a patra !

— De fapt, vă pot arăta şi notiţele mele, primele trei le-am notat cu semne de întrebare şi doar pe-a patra am subliniat-o...

— Ascult.

— „Agentul veterinar a fost ucis, e vorba de o crimă", citi Dinu rar şi apăsat, cu convingere.

Căpitanul îl privi îngăduitor pe Dinu şi scăpă un zîmbet care însemna mai mult decît o negaţie.

— Nici asta ? întrebă dezamăgit Dinu.

— Asta, da, dar nu mai e *variantă*... Din moment ce am admis, ca premiză, crima ?

— A, da, conveni Dinu şi se aşeză din nou pe scaunul său...

— Totuşi, adăugă Frasin, deducţiile tale nu sînt de neluat în seamă. Au în ele ceva ce ţin de meserie... Un criminalist nu e un bun meseriaş, dacă nu scapără o puzderie de asemenea traiectorii spre ipoteze... Zeci, sute chiar. Pentru el. În angrenajul judecăţilor sale. Ca să devină *variante*, e nevoie de cîteva repere solide, ceea ce, în cazul de faţă, lipseşte.

— Ceva, ceva am avut eu... Nu s-a spus că ultima dată a fost văzut cu un cetăţean cu undiţa ?

— Da, dar e puţin...

— Şi că are un lot personal cu cartofi la liziera pădurii ? !

— Şi mai puţin...

— Dumneavoastră ce credeţi ? întrebă brusc locotenentul.

— Nimic... Deocamdată, sînt pentru varianta a patra, glumi căpitanul. Restul, vedem peste o oră... Să fii gata, plecăm.

— Merg şi eu ?

— Mai încape-ndoială ? ! Azi *debutăm*, spuse căpitanul, făcînd aluzie la o discuţie anterioară, în care Dinu îşi mărturisise gîndurile despre primul caz la rezolvarea căruia avea să participe.

Primul caz se ivise. Debutul. Locotenentul îşi privi ceasul : era ora zece şi treizeci şi cinci de minute.

*

Cu trei zile în urmă, adică pe 19 mai dimineaţa, soţia agentului veterinar Vasile Stolnicu informase pe şeful postului de miliţie din Necşeşti, Ion Răuţă, că soţul ei

nu venise peste noapte acasă şi că-i era teamă ca nu cumva să se fi întîmplat ceva cu el...

— O fi rămas pe undeva, cu treburi, cine ştie...

— Nu, că el cînd pleacă cu treburi îmi spune, îl cunosc bine, doar avem atîţia ani împreună.

— Poate o fi fost chemat la vreun caz pe la Cleşterei, la vreo naştere ceva...

— Nu, c-am trimis eu p-ăla micu' să-ntrebe l-alde Bretea, unde ştiam eu că are un viţel beteag şi mai fusese alaltăieri, şi zice că nu l-au văzut de loc.

— Pe la ce oră a plecat de-acasă ?

— Spre seară... Trebuia să scoată nişte ceapă, c-a pus un răzor lîngă cartofi...

— Şi crezi că s-ar fi putut întîmpla ceva ?

— Doamne fereşte, ştiu eu ? ! Dacă n-a venit de-aseară acasă ? Şi cum am auzit şi-mpuşcătura, toată noaptea am stat cu ochii deschişi...

— Împuşcătura a fost de la nişte vînători, mi-a spus chiar acum Bobe, nişte vînători de la Căţeni mergeau în sus şi i-a scăpat la unul un glonţ după o cioară...

— Păi, seara ?

— Nu era seară, era pe-nmurgite.

— Bine-ar fi, nu zic nu, dar Sile ? Să nu vină el toată noaptea ? !

— O mai fi-nnoptat şi el mai ştiu eu pe unde, că doar mai sînt ele şi-altele... glumise plutonierul.

— Trei să fie, nu una, numai să ştiu eu şi să fiu sigură.

— Ca să le iei la refec ?

— Nu mă bag la aşa ceva, să vie el acasă şi să-l ştiu eu că e, asta vreau. Unde-a fost şi ce-a făcut, treaba lui. Mie mi-e teamă, şi nu ştiu de ce... ce vă spun, mi-e teamă şi vreau să faceţi dumneavoastră ceva şi să aflaţi de el.

— Bine, am să văd cu ce fac. Dacă pînă la prînz nu vine, atunci mai vii să-mi spui...

Femeia plecase, Răuță îl așteptase pe ajutorul său, sergentul-major Pascu, și plecase la consiliul popular să discute cu președintele, Pandele Cimbru, mai ales că Sile și președintele erau buni prieteni... În biroul președintelui, mai era și Tudor Bobe, pădurarul, cu care Răuță discutase pînă-n ziuă...

— Veni la mine Patrița...

— Care ? întrebase președintele.

— A lui Sile... Azi-noapte n-a venit acasă.

— Sile ?

— Da, și ea e-ngrijorată, zice că are niște presimțiri, c-ar fi ceva cu el.

— O fi și el, mă, pe cine știe unde, spusese Bobe, privind mai mult spre președinte.

— Nu, nu, zisese președintele. Sile nu e din ăia, chiar dacă mai face el cîte una, n-ajunge pînă acolo... La Cleșterei a întrebat ? se întorsese președintele spre Răuță.

— A fost ăla micu', zice, la alde Bretea și nu e.

— Știu că-l chemase Bretea să-i vadă de-un vițel... Da' nu e, zici ?

— Așa i-a spus, că nu l-a văzut.

— Ce-o fi cu el, domnule ? ! întrebase președintele cu vocea pierdută, negăsind nici o explicație faptului.

— Patrița zice că i-e teamă ca nu cumva împușcătura aia de-aseară...

— Nu e nimic cu aia, domnule, sărise Bobe, ce dracu', nu v-am spus eu de dimineață ? Erau unii de prin Cuțeni, mi-a spus Vanghele, el i-a văzut, tocmai la ulmul Corniții, și unul dintre ei a tras un foc dup-o cioară. „Stai așa !" zice că le-a strigat. „O cioară, băi Vanghele, zice că i-a răspuns careva, ce, pentru o cioară faci acu' tapaj ! ?"

Ce-are a face împuşcătura cu Sile ? ! Tocmai la ulmul Corniţii ?

— Mă Bobe, ăla a tras în ciori ?

— Da, domnule, dacă-ţi spun !

— Păi aşa, seara ? întrebase Răuţă.

— Nu era seara, domnule, era pe-nmurgite.

— Eu nu ştiu, aseară am făcut circulaţie cu Pascu, n-am auzit.

— Era mai tîrziu, Bobe, zisese preşedintele.

— Nu, domnule, era pe-nmurgite, dacă era ceasul şapte jumate.

— Era mai tîrziu, parcă.

— Vă spun eu, era şapte şi jumătate, cel mult opt fără un sfert.

Preşedintele tăcuse cîteva clipe, judecase ceva pentru el şi-apoi intrase din nou, cu aceeaşi voce ca la-nceput :

— Ce-o fi cu el, domnule ?

— Eu zic să nu ne-nfierbîntăm, ce dracu, sîntem bărbaţi ! zisese Bobe. Să vedem, poate-o fi la Cleşterei, sau poate, cine ştie, o fi fost chemat în altă parte ?

— Unde, mă ? întrebase preşedintele.

— Ştiu eu ? !

— Vezi ?

— Păi de unde să ştiu eu ? se dezvinovăţise Bobe.

— Eu zic că e cazul s-o luăm în serios, spusese preşedintele, eu îl ştiu pe Sile ce fel de om este şi nu cred să fi făcut el vreuna de capul lui. N-ar fi bine să se ducă la Cleşterei tovarăşul Pascu, să vadă el care e situaţia ? îl întrebase preşedintele pe Răuţă.

— Am să-l trimit... În plus, trebuie să vedem cu cine a mai fost el ieri după-masă. Patriţa zicea c-a plecat s-aducă nişte ceapă, c-au ei un răzor pe lîngă cartofi.

— Și asta să vedem. Eu m-am văzut cu el la prînz, zicea că n-are nimic, chiar că-l chemasem să vină spre seară să vedem ce facem cu recensămîntul și spunea că nu, că vrea să se odihnească....

— Nu cumva o fi pe la spital, la Căldăraru ? întrebase Bobe.

— Să-ntrebăm și la spital, spusese președintele, sau, adăugase el, du-te tu pînă acolo, Bobe, și vezi care e situația.

— Mă duc...

— Eu o să-l trimit pe Pascu la Cleșterei și-am să-ncerc să aflu cu cine a rămas Sile ieri după-amiază și să vedem ce spun oamenii.

— E bine, spusese președintele, am să mă ocup și eu...

— Dacă credeți că e cazul, hai să ne vedem spre prînz să vedem care e situația, propusese Răuță.

— E bine, zisese președintele, și-l întrebase pe Bobe : tu te-ntorci pînă la prînz ?

— Sigur, cel tîrziu la douăsprezece sînt înapoi.

*

Sergentul-major Pascu plecase la Cleșterei, iar Răuță, deși Bobe se dusese la Căldăraru, socotise că era bine să-i dea un telefon și șefului de post de acolo și să-l roage să-ncerce să afle și el cîte ceva despre Sile, discutînd cu oamenii care-l cunoșteau și care de multe ori îl chemau cînd aveau cîte-un necaz cu vitele.

— A fost alaltăieri pe-aici, îi spusese, la telefon, șeful postului de la Căldăraru, a avut un caz — nu știi ? — cu vițelu-ăla sacrificat la *ceapc*... A venit și-a plecat.

— Dar ieri ? Ieri după-masă, aseară ?

— Nu știu...

— Din cîte-mi aduc eu aminte, el venea mai des pe la contabilul de la siloz, poate-ar fi bine să-l întrebi...

— Și dacă aflu ceva ?

— Suni imediat... Ori la mine, ori la primărie...

— Bine, Răuță, s-a făcut...

Răuță se dusese apoi la Patrița, și stătuse cu ea de vorbă. Femeia era tot neliniștită. Nu reușise să afle nimic, doar că-l văzuseră oamenii pe drum, spre marginea comunii, cu Dură.

— Se ducea la undit, spusese Patrița.

— Dură ?

— Da, era cu niște undițe.

— Se avea bine cu el ?

— Cine ?

— Sile.

— N-aveau nimic...

— Ei nu prea erau prieteni...

— Nu erau !...

— S-au certat vreodată ?

— Nu, cu cine să se certe, cu alde Dură ? Sile nu s-a certat cu nimeni. De la discuția-aia cu-a lu' Surdu, n-a mai avut cu nimeni nimic, știți doar, că dumneavoastră i-ați făcut acte lu' Surdu, atunci cînd cu ăi doi viței...

— Știu, și-amintise Răuță, aia e chestie veche... Și cînd zice că l-au văzut cu Dură ?

— După ce-a plecat de-acasă.

— L-ai întrebat pe Dură ?

— Nu l-am întrebat, că e plecat la grădină...

— Nu ții minte dacă ieri l-a mai căutat cineva, dac-a mai întrebat cineva de el ?

— Nimeni. A venit acasă la prînz, s-a culcat și cînd s-a sculat, a plecat.

— Știi precis că Dură e la grădină ?

— Așa mi-a spus nevastă-sa.

Răuță plecase după aceea la grădină, să-l caute pe Dură. Nu-l găsise. I se spusese că fusese de dimineață și că se dusese la Cleșterei, după niște sămînță...

*

La douăsprezece, erau toți : președintele, Răuță, Pascu și Bobe... Nimeni nu adusese nici o veste. De la Cleșterei, Pascu raportase că discutase cu mulți dintre oameni și nici unul nu știa nimic de Sile, nu-l văzuseră pe-acolo de cîteva zile ; erau toți mirați că se interesează miliția de el, fiindcă-l știau om așezat și respectuos. Bobe nu aflase de la spital decît că Sile trebuia să vină în dimineața aceea să rezolve ceva cu recensămîntul, discutase mai de mult cu directorul spitalului și se înțeleseră să vină pe douăzeci. Președintele fusese pe la cîțiva prieteni de-ai lui Sile — Ilie Nacu, Radu Bunea, Tudor Uioară — și cu nici unul nu se văzuse Sile în după-amiaza sau seara zilei...

Stăteau toți, în jurul unei mese pe care președintele o avea în fața biroului, judecau, fiecare din ce auzise, cam cum ar putea să stea lucrurile... Era o amiază caldă, cu cer înalt și clar, dinspre curtea primăriei răzbăteau arome palide de floare de salcîm, primenind liniștea...

— Ce-o fi cu el, domnule ? întrebase dintr-o dată președintele... Bobe tresărise.

— Dacă pînă acum nu știm nimic, înseamnă că e ceva... zisese Pascu.

— Da' cu Dură ? întrebase Bobe, ridicînd bărbia spre Răuță.

— Am trimis după el, spusese președintele.

— Poate c-ar fi bine să dăm un telefon și la județ, spusese Răuță.

— Să alarmăm oamenii ? își dăduse cu părerea Bobe.

— Să mai așteptăm, spusese președintele.

— Vine precis Dură ? întrebase Răuță.

— Am trimis după el, răspunsese președintele.

— Ar fi bine, pentru orice eventualitate, să raportăm, spusese Pascu.

— Faceți cum e mai bine, zisese Bobe, astea sînt chestiuni de-ale dumneavoastră, dar eu cred că e bine să nu alarmăm.

— Ce zici, tovarășe Răuță ? întrebase președintele.

— Să mai așteptăm... Poate vine Dură. Dacă-ntr-un ceas nu vine, raportez, spusese Răuță.

Se făcuse iar liniște... Președintele se ridicase de la birou și mersese la fereastră. O deschisese larg și rămăsese acolo, privind peste frunzișul străzii... Era neliniștit de soarta lui Sile, se cunoșteau de mici, făcuseră și școala și armata împreună, dar îi era, în același timp, teamă, ca nu cumva să se exagereze, să se pună comuna în mișcare, printr-o pripeală... Și-ar fi dat oamenii cu coatele... Dacă ar fi știut că Sile nu e și nu e de găsit, gîndea el, ar fi strîns oamenii și le-ar fi spus care e situația... Dar așa ? !...

Răuță rămăsese cu gîndul la raportul pe care trebuia să-l facă. Începuse să se convingă că lucrurile erau serioase, dar și el se temea să nu „alarmeze", cum spunea Bobe. Mai ales, socotise el, trebuia să lămurească cel puțin chestiunea cu Dură. Dacă cădea vreo relație care lămurea într-un fel situația ?

— Vine Patrița, spusese președintele și se întorsese de la fereastră spre ușă. O deschisese. După cîteva clipe, se ivise statura potrivită a femeii.

— Hai, Patrițo, o îndemnase președintele.

Femeia intrase în birou și rămăsese în picioare lângă ușă, înfruntînd privirile tuturor.

— E, ce zici d-asta, Pandele ? ! întrebase ea cu voce pierdută pe președinte.

— Ce să zic, Patriţo, am auzit de dimineaţă, de cînd mi-a spus tovarășul Răuţă, și pînă acum, n-am făcut altceva decît m-am tot interesat...

— Și ?

— Nimeni nu știe nimic. Am fost și pe la Ilie și la Bunea, și la Tudor... Nimic. Acum, l-aşteptăm pe Dură.

— Ce să știe Dură, un pierde-vară și-un om nimica ! „Un' te-ai despărţit, mă, aseară de Sile ? — ce, eu l-am luat de-acasă ?"

— Ai vorbit cu Dură ? întrebase Răuţă.

— Da, e-acasă. Știe că a fost chemat, da' zice mai tîrziu. „N-ai mers, tu, mă, cu Sile, pînă la mărgini, împreună ?" „Am mers, zice, și ?" „Spune, dură, ce-aţi făcut ?" Că să-l las în pace, să nu-l bag în bucluc.

— Bucluc ? ! întrebase Bobe.

— Așa zice, povestise mai departe Patriţa. Cînd știe pe unde-a undit el și ce-a mai făcut, că d-aia se teme să vină. „Mă, i-am spus eu, Sile n-a venit, de ieri, nici acu', s-a-ntîmplat ceva cu el, dacă știi ceva, spune-mi ce știi..." „Nu știu nimic, bre, cu nea Sile m-am întîlnit la fîntîna lui Nacu, am mers din vorbă-n vorbă, pînă la mărgini, și de-acolo, eu am plecat cu ale mele, el zicea că se duce să ia niște ceapă." Și-atît...

— Altceva ? întrebase Răuţă.

— Nimic...

— Crezi că știe Dură ceva ?

— Ce-a știut, mi-a spus... Lui i-e frică să nu fie chemat c-a undit nu știu pe unde, că m-a-ntrebat dacă știu de ce

chemat. Ce-a avut de spus... mi-a spus ; da', dacă nu ie mai mult ?

— Dar după aia, n-a mai văzut nimic ? întrebase Pascu.

— Zice că nu s-a mai uitat, că l-am întrebat eu... Dacă știa, îmi spunea el.

— Du-te dumneata și cheamă-l pînă-aici. Spune-i spre ce e vorba, și să vină repede... îi ordonase Răuță Pascu... E mai bine, continuase șeful de post, adresîndu-se președintelui, să stăm noi de vorbă cu el, să-l ascultăm și să ne dăm seama.

— E bine, aprobase președintele, e bine. Și stai jos, Patriță, o îndemnase el pe femeie.

Pascu plecase, Bobe se ridicase și-i oferise scaunul femeii. Patrița nu se așezase, spusese că nu poate să stea deloc, ceruse un pahar cu apă. Bobe ieșise să aducă o cană de apă proaspătă.

— Ce-o fi cu el, domnule ? întrebase cu aceeași voce joasă președintele. Nu-i răspunsese nimeni... Tu ce zici, Patriță ? se adresase el femeii, ce crezi că s-ar fi putut întîmpla ?

— Nu pot să zic nimic. Mie mi-e frică să nu cumva, Doamne ferește, să se fi întîmplat ceva. Mai ales c-am auzit împușcătura aia aseară, că seară era, nu era pe-nmurgite, degeaba spune Bobe... Mi-e teamă ca nu cumva Sile să fi rămas să mai plivească la ceapă — cît era asta ? un ceas, — tocmai cam pe-atunci ar fi trebuit să fie pe drum.

— Împușcătura zice c-a fost în altă parte.

— Cine știe ?

— Bobe.

— A fost el ?

— A fost Vanghele, era și Bobe, dar nu chiar acolo, tocmai la ulmul Corniții.

— Nu se poate, *aici* a fost, am auzit eu, aici, repetase femeia, arătînd spre fişteica unde erau repartizate loturile personale. Ce căutăm la ulmu' Corniţii, *aici*, vă spun eu, c-am auzit !... Bobe intrase, turnase apa într-un pahar, Patriţa băuse şi continuase aceleaşi gînduri.

— Am auzit eu, *aici*, ce căutăm acolo ?...

— Unde-aici, Patriţo, întrebase Bobe, intuind ce se discutase pînă atunci.

— Am auzit eu împuşcătura, nu era la ulmu' Corniţii, era *aici*, în mărgini, ştiu bine...

— Să-l chemăm şi pe Vanghele, să-l întrebăm şi pe el, spusese preşedintele.

— Să-l chemăm, tovarăşe, să-l chemăm, eu am stat de vorbă cu omul anume şi mi-a spus că erau unii din Cuţeni, care urcau în sus şi-a scăpat unul un glonţ.

— Noaptea ? întrebase Patriţa.

— Noaptea, ziua, cînd era atunci, răspunsese irita Bobe... De unde să ştiu eu ?

— Păi, vezi ?...

— O să vină Vanghele, şi să-l întrebaţi şi pe el, şi-o să vă spună... Îmi pare rău că mă bag într-una ca asta, cînd pot să-mi văd de-ale mele...

— Uite, Bobe, intervenise preşedintele, vezi că nu e de joacă... Ale mele, ale tale, e vorba de-o chestiune serioasă...

— Am spus eu altfel ? ! se apărase Bobe. Cel mai bine e să fie chemat Vanghele şi să spună el...

— O să-l chemăm, dac-o să fie cazul... Deocamdată, să ducem la cap ce-am început, spusese Răuţă, să stăm de vorbă cu Dură, să vedem ce mai ştie el, şi după aia o să vedem.

...Dură venise după cîteva minute... Pascu, Patriţa şi Bobe plecaseră... Din discuţia cu el, nu rezultase nici un

amănunt demn de reținut... Merseseră împreună o bucată de drum, discutaseră între ei, ca oamenii, și la marginea comunei, se despărțiseră...

*

Raportul către Inspectoratul județean al miliției îl transmisese Răuță :

„În după-amiaza zilei de 18 mai, cetățeanul Vasile Stolnicu, agent veterinar în comuna Necșești, a plecat pe cîmp, la lotul său personal, și nu s-a mai întors. Cazul a fost adus la cunoștință azi, 19, de către soția lui. Din investigațiile făcute, rezultă că, în drum spre lotul personal, numitul Stolnicu s-a întîlnit cu Petre Dură, cu care a discutat diferite chestiuni fără importanță. În rest, nimeni nu a putut da nici o relație. Menționăm că în seara zilei de 18, dinspre partea aceea a comunei s-a auzit o împușcătură care se presupune a fi a unui vînător din comuna Cuțeni.

Cu sprijinul consiliului popular, am luat măsuri pentru a scotoci împrejurimile și a continua investigațiile în rîndurile cetățenilor.

Am transmis șefului postului de miliție Cuțeni să identifice grupul de vînători care a trecut în seara zilei de 18 spre locul numit «Ulmul Corniții»..."

De la Inspectoratul județean se primise indicația de a se continua scotocirea terenului, iar șeful postului de miliție să se deplaseze personal la Cuțeni și să clarifice chestiunea privind grupul de vînători...

*

Erau două mașini, într-una căpitanul Alexandru Frasin, locotenentul Aurelian Dinu și procurorul Benone

Dumitrescu ; în cealaltă, medicul legist Silviu Caraiman și locotenentul Alexandru Sava de la tehnico-științific... Pînă la Necșești, erau de parcurs optzeci de kilometri, comuna era spre nordul județului, cea mai mare parte din șosea era asfaltată, doar cîțiva kilometri urmau să fie parcurși pe un drum de țară. Se mergea întins, timpul era cum nu se poate mai plăcut — soare, cîmp verde, aer proaspăt... *Volga* căpitanului Frasin lua viteză, în spate, *Warszawa* pierdea treptat, treptat teren... Era un calcul al șoferului ; să facă mai bine un popas, pentru a-i aștepta, decît să chinuie mașina cu șaptezeci la oră pe un drum atît de... curat.

— Ajungem bine, zise procurorul, într-un timp, controlîndu-și ceasul...

— Să sperăm, răspunse șoferul. Pînă-acum e bine...

— Avem timp, adăugă procurorul.

— Depinde de cînd îl socotim, spuse Dinu... Din 18 seara, pînă azi, 21, sînt aproape șaizeci de ore... Nu vi-se pare cam mult ?

Procurorul nu răspunse.

— E o întrebare ! constată malițios Frasin.

— Da, conveni procurorul... Destul de mult... Dacă doctorul Caraiman era aici, întrebarea era și mai *tare*...

— Vom vedea, spuse Frasin... Greul de-acum începe...

— Sînt ceva indicii ? întrebă procurorul.

— Deocamdată, nimic, sau aproape nimic... Există o singură „fisură" în datele de care dispune șeful de post, dar aceasta poate fi doar aparentă. Împușcătura care s-a auzit în seara zilei de 18 se presupune că a fost a unui vînător din Cuțeni, care a recunoscut că a fost la vînătoare... El spune că a scăpat un glonț după un corb... în amurg, înainte de-a cădea soarele... Soția victimei și alții din comună spun că au auzit împușcătura mai tîrziu,

după căderea serii.... Ar fi o diferență de aproximativ o oră și jumătate... S-ar putea ca la mijloc să fie o simplă eroare.... Care trebuie clarificată cu atenție, în cazul în care victima a fost ucisă prin foc de armă.

— Șeful de post ce spune ?

— Nu și-a putut da seama... Hainele victimei sînt rupte, se bănuiesc leziuni craniene, ceea ce ar indica folosirea unui corp contondent.

— În cazul acesta...

Dinu vru să intervină, dar nu-și continuă ideea.

— Nu putem conchide, e posibil ca leziunile să fi fost imprimate pe cadavru *după* împușcare, pentru a deruta ancheta.

— La asta m-am gîndit și eu, spuse Dinu, au fost destule cazuri... În special, atunci cînd autorii sînt derutați, cînd victima cedează prin surprindere.

— Aproximativ, constată Frasin.

— Ordonați ? !

— E bine, Dinule, așa e ; raționamentul e justificat.

— Probabil, spuse Dinu, intuind un viciu sesizat de Frasin.

— Aproximativ nu înseamnă probabil. Raționamentul e justificat, precizează Frasin, formularea însă a uzat de unele aproximații.

— Așa se-ntîmplă cînd nu se mai judecă din bancă, insinuă procurorul.

— Este, zîmbi Dinu.

— Nu, nu, interveni Frasin... E o altă chestiune aici... Și școala e încă nevinovată. Generalizările în domeniul psihologiei judiciare au fost și sînt încă ignorate. De aceea, fiecare, cînd încercăm să formulăm concluzii, uzăm de aproximații ; rigorile aserțiunilor presupun un studiu efectiv teoretic, ceea ce, trebuie să recunoaștem, nu e

treaba noastră... Raţionamentul lui Dinu îl socotesc valoros. Poate nu va fi probat în cazul acesta. E posibil. El are în seamă psihologia infractorului din momentul în care a ieşit din raporturile de adversitate cu, eventual, victima şi se află în raporturi intuitive cu instanţele de ordine... În prima situaţie, infractorul e dominat de un spirit eruptiv ce nu ia în seamă consecinţele ; în a doua, acelaşi spirit e dus la extrem, întrucît instinctul de conservare îl situează pe infractor în faţa unor consecinţe grave...

— Eu aş propune, interveni şoferul, să mai facem o *recreaţie*, să mai iasă *elevii* la fumat. Aprobaţi ?

— De acord, Tache... Daca-a sunat clopoţelul !

Procurorul rămase în maşină. Frasin şi Dinu luară un pled şi coborîră, chiar şi pentru cinci minute. Dinu aşternu pledul pe iarbă, la marginea unui lan, şi se aşezară... Frasin se întinse pe spate şi-şi lăsă pleoapele în joaca soarelui ; era o lumină fierbinte, răsfirată subtil în adieri molcome, şi-un foşnet uniform de ierburi.

— Auziţi liniştea ? întrebă Dinu.

— O aud, Dinule, o aud ; creşte iarba, se-nvîrtoşeşte spicul...

— Locurile acestea de linişte sînt pentru mine spaţii de evadare... Nici un concert nu mă poate deconecta atît de... masiv, ca un sfert de oră de linişte foşnitoare. Să fie linişte, dar s-o aud... S-o aud ca ritmul într-un ceas arghezian... Vă plac versurile ?

— Nu e mai plăcut, acum, foşnetul ?

— Ba da, răspunse politicos Dinu. Da', ştiţi...

— Îmi plac, Dinule, îmi plac... adăugă Frasin, înţelegînd deruta locotenentului şi-i spuse să se întindă şi el pe pled.

— Stau mai bine aşa.

— E poziția preferată pentru declamare ?
— Mă simt mai bine...
— Hai, te-ascult.
— Ordonați !
— Hai, hai, lasă, voiai să spui niște versuri...
— Îmi amintisem de-o liniște anume... Poate v-amintiți și dumneavoastră :

„Atîta liniște-i în jur, de-mi pare că aud
Cum se izbesc de geamuri razele de lună..."

— Da, spuse Frasin, liniștea lui Blaga e o existență. Cunosc și eu un poet din care nu am reținut decît o strofă, evocînd tot o liniște :

„Se-mbrățișau doi tineri sub caiș ;
Atîta liniște trăia-n grădină
De se-auzea în inimi cum suspină
Durerea lor născută dintr-un vis"...

— Cine e ? întrebă din nou Dinu.
— Un anonim, Volbură Poiană. S-a-ntîmplat să-i cumpăr volumul de versuri de la anticariat, numai pentru că era dedicat lui Petru Groza. Versuri cuminți... E singura strofă pe care-am reținut-o...
— Foarte frumoasă !
— Ai aptitudini de criminalist, Dinule.
— Ordonați ? se-adresă el, ca de fiecare dată cînd nu înțelegea sensul referirilor lui Frasin.
— Da, da, e un indiciu dinlăuntru... Nevoia aceasta de liniște, foamea de respirație sufletească indică un metabolism specific. Din subsolurile prin care trebuie să umblăm, printre atîtea miasme, nevoia de poezie, setea de culoare, de sunet sînt un adjuvant al eforturilor pentru integritate...

— Interesant! constată Dinu cu un ton deosebit de amical, ceea ce-l determină pe Frasin să-i ofere un prilej de a medita la ezitările sale.

— Ordonați? făcu Frasin rostind termenul aproape monosilabic.

— Ordonați?! răspunse derutat Dinu și Frasin se lăsă copleșit într-un hohot din care-l domoli numai șoferul, ivit lîngă ei să-i anunțe că cealaltă mașină se apropie...

Se ridicară și, cînd cealaltă mașină ajunse, erau gata și ei să continue drumul.

*

Mașinile opriră în fața postului de miliție. Răuță ieși în întîmpinare și se prezentă căpitanului Frasin care se dăduse jos. Ceilalți rămaseră în mașini.

— Ceva nou? întrebă Frasin.

— Nimic.

— Cum e drumul?

— Bun... Se poate ajunge pînă la circa trei sute de metri...

— Cîți kilometri sînt?

— Patru.

— Mergem, atunci!

Răuță vru să spună ceva și se opri. Frasin observă nehotărîrea subofițerului și-l întrebă dacă are altă părere.

— Nu, de mers trebuie să mergem, răspunse Răuță, numai că ar trebui să trimit vorbă prin cineva să-i spună nevestei victimei c-am plecat.

— Trebuie neapărat?

— Ar trebui.

— Îi vom comunica după aceea, acum poate e mai bine să nu vină. Știi ce se-ntîmplă...

— Știu, tovarășe căpitan, dar i-am spus femeii să nu se ducă singură, c-am s-o iau eu cînd am să mă întorc la locul faptei.

— Ea nu l-a văzut ?

— Ba da, dar am luat-o de-acolo, abia am reușit, ca să se poată conserva urmele... Altfel... și i-am promis...

— Trimitem o mașină după ea, dacă e cazul, acum, hai, e bine să ne grăbim să prindem cît mai mult din zi.

— Sînt gata, spuse Răuță și întrebă în ce mașină se urcă.

— Vii cu mine, doar tu ne conduci.

Urcară. Frasin îl prezentă pe Răuță procurorului și locotenentului Dinu ; cu Tache se cunoștea.

— Încotro ? întrebă Tache.

— Trecem podul și mergem spre „paișpe plopi", acolo în dreapta, chiar lîngă plopi... Știi, nu ?

Tache nu răspunse. Porni.

— Ce-a fost înainte acolo, Răuță ? întrebă Frasin.

— Mai de mult erau niște silozuri ale *ceapeului*... Gropi, pentru sfeclă și furaje.

— Și-n ultimul timp ?

— Nimic. Gropi. Era vorba să se facă o gheță rie, dar nu prea e convenabil.

— Și ce căutau fetele pe-acolo ?

— Mergeau la vie, la a lui Frîncu, la săpat, și s-au oprit și ele, ca oamenii.

— Nu se scotociseră gropile ?

— Ba da, chiar eu am fost, dar cui i-a trecut prin cap ? Noroc c-a fost a lui Frîncu. Ea știa că Sile avea nasturi negri sidefii la haină. Cînd a găsit nasturele și-a adus aminte și le-a spus la celelalte... După ce-au

anunțat, am mers noi și-am scotocit... O să vedeți ; e o grotă, în peretele gropii, acoperită de lăstăriș.

— Cadavrul o rămas acolo, nu ? întrebă precipitat procurorul,

— Sigur. L-am tras numai cît să ne dăm seama...

— Nu trebuia.

— Altfel nu se putea, o să vedeți.

— Era mai bine să-l fi lăsat așa cum l-ați găsit.

— Așa l-am lăsat, numai l-am tras puțin, ca să ne dăm seama.

— O să vedem, zise ca pentru el procurorul și-n mașină rămase doar sforăitul motorului.

Dinu nu pusese nici o întrebare ; ascultase privind povîrnișurile și verdele crud al copacilor... Îi părea rău că nu-l întrebase mai devreme pe Frasin unde fusese descoperit cadavrul și de către cine. Cînd căpitanul întrebase ce căutaseră fetele pe-acolo, își aminti că Frasin nu-i spusese nimic de dimineață ; și-l întrebase, doar, ce credea. „Nimic, îi spusese Frasin, deocamdată sînt pentru varianta a patra", ceea ce însemna că agentul veterinar fusese ucis, că era vorba de o crimă, și-atît, restul urma să se vadă la fața locului. Frasin cunoștea, deci, și amănunte de la locul faptei, sau în legătură cu locul faptei. De ce nu i le spusese ? Și apoi, gîndea Dinu, dacă Frasin n-ar fi cunoscut cît de cît despre *cum* și *unde* fusese descoperit cadavrul, nu-l lua imediat pe șeful de post în mașină ; se oprea, îi cerea amănunte. Nu cumva ne grăbim, se întrebă Dinu și, pentru o clipă, fu tentat să rostească întrebarea, dar bănui răspunsul căpitanului „sigur că ne grăbim, trebuie să ne grăbim", și renunță.

— Mai e mult ? întrebă după un timp Frasin pe Răuță.

— Nu, răspunse șeful de post, ocolim pe-acolo pe unde se văd stănoagele și, imediat, după botul de deal, la cinci sute de metri.

— Și de-acolo ?

— De-acolo, v-am raportat, pe jos, vreo trei-patru sute de metri...

— Să te pregătești, Răuță, ca, înainte de-a pleca pe jos, să faci o recapitulare a tuturor datelor pe care le cunoaștem...

— Și ce-a rezultat de la Cuțeni ?

— Tot ce ne interesează înainte de a intra în cîmpul infracțiunii.

— V-am raportat părerea mea... Fapta cred că a fost săvîrșită în altă parte și-aici a fost doar ascuns cadavrul.

— Ne spui tot ce știi, și tot ce crezi..,

*

În jurul gropii în care fusese descoperit cadavrul agentului veterinar, era adunată lume multă. Cum se auzise c-a fost găsit Sile, oamenii plecaseră să-l vadă. Era mai mult decît obișnuita curiozitate : dispariția lui Sile și căutarea lui angajase întreaga comună în dezlegarea enigmei ; se făcuseră nenumărate presupuneri, se schimbaseră păreri, unele chiar pe un ton aspru, între cei ce-l cunoșteau mai bine. Cîțiva care cutezaseră să spună că nu se știa dacă Sile mai trăia sau nu, că în mod sigur se întîmplase *ceva* cu el, fuseseră repeziți, chiar de președintele consiliului comunal, și sfătuiți să nu mai cobească... Oamenii voiau acum nu numai să-l vadă, dar să afle și *ce* și *cum* s-a-ntîmplat... Controversele

continuau, de data aceasta în legătură cu cauzele pentru care fusese asasinat și *cînd* și *cum* se petrecuse faptul...

— Și dumneata crezi, întreba un tînăr pe sergentul-major Pascu, crezi să nea Sile s-a vîrît el acum în groapă și s-a bătut cu cei de l-au omorît ?

— Nu cred nimic, are să se facă cercetări și-o să aflăm.

— Adică, își dădu mai departe părerea tînărul, nu se vedea p-aci nici un semn, dacă se bătea cu cineva ?

— Ce semn, mă, ce semn, interveni un ins mai în vîrstă, ce semn ai vrea să se vadă ?

— Uite, cum a fost nasturele, se auzi vocea.

— Da, sigur, nasturele, luă ideea tînărul. Adică ce, dacă se luptau și se băteau, că doar n-o fi stat nea Sile să-i care ăia și el să nu facă nimic, numai de la nea Sile rămînea semn ? De la ei, nu ?

— E clar, domnule, e clar, spunea cel în vîrstă, a fost omorît și băgat în vizuină. I-au dat la cap și l-au tîrît.

— Păi, nu rămîneau urme ? Cum să-l tîrască ?

Oamenii discutau. Sergentul-major Pascu, președintele și Bobe, rămași și ei acolo să-i domolească, să nu-i lase să intre în groapă pînă nu vin cei de la miliția județeană, treceau din grup în grup, ascultau și-i sfătuiau pe oameni să aibă răbdare, că lucrurile se vor lămuri... Într-un alt grup, discuția era foarte aprinsă :

— N-avea cum să-l împuște, mă, ce vorbești, nu era sînge ? Se cunoștea... i-a dat cu ceva-n cap.

— Și dacă-i da-n cap, nu tot curgea sînge !

— O fi curs, acolo-n groapă, l-o fi legat întîi și după aia l-au bușit pînă n-a mai suflat.

— Sau poate că nu l-au omorît, l-au bătut și l-au lăsat în neștire, și-a murit după-aia.

— Şi-aşa se poate, şi-atunci, dacă se căuta mai bine, putea să dea de el viu şi rămînea cu viaţă omu'.

— Da-mpuşcătura ? Ce, n-am auzit-o ? L-au împuşcat în pădure şi l-au cărat aici.

— De ce n-aveţi voi răbdare, mă oameni buni, interveni Bobe, o să vină acum tovarăşii miliţieni şi-or să vadă cum şi ce-a fost. Şi, dacă e cineva care ştie ceva şi vrea să spună, punem cazu', atunci are să spună.

— Lasă, Bobe, că nu le luăm noi locul miliţienilor, vorbim şi noi să mai treacă timpul.

— Da, dar ştiţi ce-nseamnă *vorbă*, atunci cînd e moarte de om. Dacă fiecare vorbeşte aşa, *anapoda*...

— Da' ce-am zis ceva de *cine*?... Am zis numai ce credem şi noi de cum s-a-ntîmplat ?

— O să vedem, aveţi răbdare, interveni preşedintele, vin acum tovarăşii şi dînşii vor vedea.

— Da', e-adevărat că, dacă alde tovarăşul Răuţă căutau mai bine gropile, puteau să-l găsească viu ? întrebă cu convingere o femeie.

— E, interveni Bobe, vedeţi ? Ce vă spusei eu ? Unul zice una, c-aşa crede el, altul aude şi-o ia de bună şi iese cine ştie ce trăsnaie.

— Da' ce-am zis, omu' lu' Dumnezeu, ce-am zis ? Auzii şi eu şi-ntrebai ?

— Păi, tocmai asta nu e bine, spuse preşedintele : unul zice una, altul o aude şi-o spune şi el cum crede, şi-uite-aşa poate să cadă vorbă grea pe capul unui om nevinovat. Măi oameni, zise tare preşedintele, sînteţi în toată firea şi vă daţi seama, aveţi răbdare, dacă vreţi s-aveţi, şi fiţi înţelegători...

Se făcu pentru cîteva clipe linişte, apoi, dintre grupuri, se desprinseră cîteva şoapte şi se-nteţiră din nou...

— Lasă-i, Bobe, zise președintele. Ce vrei să le faci? Oameni.

— Așa e omu', știu, numai că vorba leagă și dezleagă prea multe.

— Pînă nu se vor lămuri lucrurile, n-ai ce să faci. Și chiar și după aceea, tot are să se mai discute, spuse Pascu.

— Păi așa e, ce vreți? interveni unul dintre cei din grupul femeii. Fiecare știe cîte ceva, crede și el cîte ceva și spune și el cum îl taie capu'.

— Adică, ce *știe*? Ce știe? întrebă aspru Bobe.

— Fiecare-n felul lui.

— Păi, vezi?

— Da' ce, pe noi o să ne ia să ne-ntrebe?

— Da' pe cine? întrebă cu același ton Bobe.

— E, se găsesc ei...

— Ba o să vă-ntrebe pe voi.

— N-au decît! Ce știm aia o să spunem...

— Da, dar așteptați să fiți întrebați, așteptați...

— Uite, o s-așteptăm. Ia tăceți, mă, și-așteptați, gata! strigă insul către cei adunați, dar forfota nu se domoli.

Numai cînd sosiră Frasin, Dinu, Sava, Răuță, procurorul și medicul legist, se făcu liniște. Oamenii așteptau. Operațiunea de cercetare a „locului faptei" se prelungi pînă seara, cînd se hotărî transportarea cadavrului, pentru autopsie, la clinica județeană...

*

Dinu îi propuse căpitanului Frasin să facă o analiză sumară a datelor de care dispuneau... Deși erau obosiți, considera el, stabilirea cîtorva jaloane ar fi fost în ajutorul „laboratorului de noapte"... Frasin era de părere ca

această „sumară analiză" să o facă a doua zi, după ce vor asculta amănunțit pe Răuță și Pascu, după ce vor sta de vorbă cu soția victimei și vor mai culege și alte cîteva informații de la cei din anturajul victimei... Înainte de a veni la camera de oaspeți a consiliului comunal, unde fuseseră cazați, — ceilalți plecaseră — Dinu și Frasin stabiliră cu Răuță cîteva lucruri, printre care și discuția ce urma să aibă loc dimineața, o discuție amănunțită, în care să nu se scape nici cea mai neînsemnată informație sau părere exprimată aiurea de cineva în legătură cu crima. Dinu ar fi dorit ca discuția cu Răuță și Pascu să aibă loc chiar seara, dar întrucît Frasin ordonase precis cum să se pregătească, și stabilise și ora — și așa destul de tîrziu, nouă ! — renunțase la propunerea lui, socotind că cele cîteva lucruri care-l frămîntau avea să le clarifice numai cu Frasin. Spre surprinderea lui, Frasin evita orice discuție în legătură cu crima, parcă anume, ca să-l incite pe el, sau poate ca să aibă liniștea necesară pentru a opera propriile-i analize. Ceea ce nu putea înțelege Dinu era seninătatea lui Frasin, calmul său lăuntric, explicabil numai prin configurarea deja a unor concluzii. Frasin era sigur de ceva, socotea Dinu, avea un plan al lui, dedus nu din metodica generală a cercetării, ci din unele convingeri privind cazul pe care-l avea de soluționat. Ar fi vrut să afle, cel puțin, părerea generală a lui Frasin, să se verifice pe sine, să-și dea seama dacă noile sale ipoteze concordau cu vederile șefului său...

— Mă gîndesc, spuse Dinu, că victima a fost pîndită de asasin. Loviturile i-au fost aplicate *după* împușcare, era și părerea medicului ; a pîndit-o într-un loc de unde n-a putut trage decît culcat ; glonțul a perforat abdomenul jos, în stînga, și-a ieșit aproape de brațul drept. S-a tras, adică, de jos în sus.

— Da, evident, răspunse Frasin.

— În situaţia aceasta, este de presupus că autorul a folosit o poziţie de tragere culcat.

— S-ar putea.

— Credeţi c-ar fi posibilă şi o altă poziţie ?

— Ar fi... Poate...

— Care ?

— Nu ţi-e somn, Dinule ?

— Nu. Sînt obosit, îmi dau seama, dar nu mi-e somn.

— Nici mie...

— Atunci, de ce nu vreţi să discutăm un pic ?

— Să discutăm...

— Aprind lumina ?

— Nu, stai frumos în patul tău şi nu consuma energia de prisos. Întunericul e odihnitor... Ca şi liniştea. Putem discuta şi aşa...

— Da, aprobă Dinu şi se grăbi să pună din nou o întrebare : Credeţi că împuşcătura care se spune că s-a auzit în seara de 18 n-a putut fi cea care a cauzat moartea victimei ?

— Atunci nu mai e pîndă, răspunse prompt Frasin. Ipoteza cu pînda şi poziţia culcat cade. Ce raţiune avea mascarea, cînd era întuneric ?... De ce să fi tras din poziţia culcat, cînd putea să tragă şi din picioare, rezemat ?...

— Credeţi, deci, că împuşcătura care s-a auzit n-are nici o legătură cu crima ?

— Era vorba să discutăm, Dinule, îi răspunse Frasin.

— Da, nu discutăm ?

— Nu. Tu-mi pui întrebări şi eu răspund, asta e discuţie ?

— Atunci, întrebaţi-mă dumneavoastră pe mine.

— Nu e-acelaşi lucru ?

— Atunci, permiteţi-mi să raportez ce cred eu.

— Asta, mîine, cînd vom lua metodic toată chestiunea...

— În cazul acesta...

Dinu nu-şi duse gîndul pînă la capăt. Tonul cu care rostise sintagma exprima, cert, un sentiment de dezamăgire. Frasin înţelese şi se explică imediat :

— Ai propus să discutăm, şi eu am fost de acord. Hai să discutăm.

— Asta vreau şi eu.

— Despre ce ?

— Despre crimă, evident...

— Crezi că mîine n-o să avem timp ? Dacă tema tentează, hai să discutăm despre o altă crimă. Ai citit : „Iarna finbul" ?

— Da !

— Ce părere ai de moartea Silverinei ?

— A, e cu totul altceva... Dacă am reţinut bine, ea fusese împinsă în lac. Se credea că a fost sinucidere... Interesant însă, da, mi-aduc aminte, nimeni n-a putut să stabilească împrejurările în care s-a înecat.

— Pentru că nimeni nu s-a ocupat să stabilească adevărul.

— Dacă s-ar fi solicitat un poliţist să facă anchetă, ar fi fost pus la grea încercare. Ce elemente de analiză ar fi avut ? Aproape nimic rezistent. Totul trebuia reclădit prin deducţii, folosindu-se tot ce ştiau ceilalţi despre ea şi despre împrejurările în care avusese loc crima... Acolo, fiecare amănunt, o părere chiar, era preţioasă...

— Anchetă psihologică.

— Şi-n cazul nostru, credeţi c-ar fi posibil...

— Nu vrei să mai discutăm ? îl întrerupse Frasin.

— Ba da... Știu la ce vă referiți, am venit din nou la cazul nostru, dar să știți că și eu mă gîndisem la exploatarea tuturor datelor ce se pot afla despre victimă în general. Și, din ziua dispariției, în special. Am remarcat lucrul acesta și cînd i-ați spus lui Răuță să se pregătească pentru mîine... Este ?

Frasin nu răspunse decît după cîteva clipe, printr-un „poate" șters, și continuă să-și spună părerea despre dificultățile anchetei polițistului care-ar fi putut fi chemat să stabilească adevărul în cazul Silverinei...

*

Răuță raportase amănunțit tot ce se cunoștea despre dispariția victimei și despre descoperirea cadavrului. Dinu vrusese de cîteva ori să pună întrebări, însă Frasin intervenise și ceruse ca șeful de post să fie lăsat să povestească tot... Răuță povestise tot ; aștepta să fie întrebat.

— Dinule, poftim ! îl invită Frasin.

— Am cîteva lucruri neclare...

— S-auzim !

— Mai întîi, aș vrea să știu dacă tovarășul Răuță bănuiește pe cineva ?

— E o întrebarea prematură, aprecie Frasin.

— Sau dacă are vreo părere, concedă Dinu.

— Păreri, da, aprobă Frasin.

— Ce părere să am, tovarășe căpitan, se dezvinovăți Răuță, de trei zile n-am închis ochii. Credeți că e ușor ? Ș-apoi, sînt atîtea lucruri pe care nu știi de unde să le mai iei... Mă gîndesc la Vîlpete de la Cuțeni. Eu am stat de vorbă cu el, l-am întrebat absolut tot și-am avut impresia că e cinstit. Acum, nu știu ce să cred.. El mi-a spus

că pe la șapte, șapte și jumătate, cînd se ducea spre groapă (e un loc de pîndă în pădure, pentru urși) a scăpat un glonț, că nu mai era nimeni cu el ; pe Vanghele nici nu l-a văzut. Vanghele spunea că ar fi fost mai mulți, dar de văzut, zice el, n-a văzut decît pe unul, după care-ar fi strigat. Vîlpete zice c-ar fi auzit ceva, dar de răspuns, n-a răspuns. E greu să spui precis ce și cum s-au petrecut lucrurile acolo, în pădure.

— Cînd ați stat de vorbă cu el ? întrebă Dinu.

— Chiar a doua zi.

— V-ați interesat ce făcuse noaptea ?

— Da. Fusese la o petrecere cu mai mulți. Albu, șeful de post de la Cuțeni, știa și el c-a fost Vîlpete la petrecere.

— Precis ? întrebă Dinu.

— Precis.

— Eu cred că ar trebui să se mai vadă o dată ce-a fost cu Vîlpete, interveni sergentul-major Pascu.

— Da, nu e rău, spuse Frasin.

— Și mai e ceva, continuă Pascu, să vedem ce e și cu a lui Frîncu ; chiar așa, să nimerească ea, din întîmplare, și să știe după nasture că acolo e Sile ?

— A spus ea că este acolo ? întrebă Frasin.

— Nu, a spus numai că a găsit nasturele și că știa că tot nasturi negri, sidefii, avea și Sile la haină, precizează Răuță.

— Chiar și-așa...

— Asta e limpede, știu precis : a lui Frîncu și-a cumpărat și ea niște nasturi la fel, pentru pardesiu.

— Și n-ar putea să fie *ceva* aici ? întrebă Pascu.

— Nu e nimic, spuse răspicat Răuță.

— Să vedem, vom sta de vorbă și cu fata. Cum o cheamă ? întrebă Frasin.

— Frîncu Vasilica...

— E măritată ?

— Nu e măritată... Eu vă spun, însă, că nu e nimic, lucrurile sînt aşa cum au fost, şi fata nu poate avea nici o amestecătură.

— O să vedem, Răuţă, o să vedem, deocamdată nu putem stabili definitiv, dacă este sau nu ceva care ne interesează. Trebuie să stăm de vorbă şi cu ea... Mai ai ceva de întrebat, Dinule ?

— Da...

— S-auzim.

— Întîi, dacă victima a avut în ultimul timp relaţii încordate cu cineva din comună.

— Nu, răspunse imediat Răuţă.

— Cu nimeni, cu nimeni ?

— Cu nimeni, era un om foarte cumsecade, nimeni nu se putea certa cu el.

— Dar cu soţia ?

— Nici.

— A doua întrebare : în noaptea crimei, în afară de împuşcătură, a mai atras ceva atenţia ?

— Deosebit, nu, răspunse din nou prompt Răuţă.

— Nimic, nimic ?

— Aşa... au fost cîteva lucruri, dar fără importanţă.

— Anume ? ceru Frasin şefului de post să se explice.

— A fost oprită o maşină care circula fără lanterne ; paznicul de magazie a fost găsit dormind ; spre dimineaţă, a fost căutat primarul să pună ştampila pe ordinele de serviciu ale unor tovarăşi de la uniunea judeţeană, că uitaseră de seara... Chestiuni d-astea... spuse Răuţă, lăsînd să se înţeleagă că sînt lucruri ce nu pot fi, evident, puse în legătură cu orima.

— A treia întrebare, continuă Dinu, ar fi în legătură cu ceilalți posesori de arme din comună ; cine sînt și ce se știe despre ei ?...

— Avem numai trei : Bobe, Vanghele și Rancu.

— Să-i luăm pe rînd : Bobe.

— Îl știți ; în noaptea aceea, a fost în pădure, dar fără armă... Dimineața, cînd am mers eu la consiliu să discut cu președintele, era și el acolo. Nu l-am întrebat, atunci, anume, dar știu c-a fost în pădure, că el ne-a spus că focul a fost tras de Vîlpete. Cît despre Sile, nici nu-i venea să creadă, „ce vorbă e aia, Sile să aibă cu cineva dușmănie ?“

— Vanghele ?

— Și el la fel, în noaptea crimei a fost cu Bobe, el avea arma, dar n-a tras nici un cartuș, iar Rancu cred c-a fost acasă...

— Te-ai interesat ? întrebă Frasin.

— Tovarășul Pascu... făcu Răuță.

— Și ? întrebă Frasin spre Pascu.

— A fost acasă, spuse ajutorul șefului de post.

— Cam asta e, nu ? întrebă Frasin, adresîndu-se tuturor. Ar mai fi ceva ?

— Să stabilim ce e de făcut, interveni Dinu.

— Ce-ar trebui stabilit ?

— Eu cred că trebuie să lămurim chestiunea focului de armă, propuse Dinu.

— Da, pentru asta ai să mergi personal să stai de vorbă cu Vîlpete.

— Pe urmă, adăugă Dinu, trebuie să stăm de vorbă cu oamenii din comună. Bineînțeles, cu cei care știu cîte ceva ; soția victimei, fata care a descoperit nasturele, Vanghele, Bobe și ceilalți.

— Da, aprobă Frasin. Trebuie să stăm de vorbă cu cît mai mulţi oameni, dac-am putea, chiar cu toţi, ar trebui să nu se neglijeze ce se discută, ce păreri au oamenii... Pentru asta, ar fi bine ca tovarăşul Răuţă să se gîndească la cîţiva dintre oamenii pe care se poate bizui, să se stea cu ei de vorbă : să ne spună ce-aud, ce se discută... Deocamdată, atît. Restul, după ce vom sta de vorbă. *Vom sta de vorbă,* sublinie Frasin, vom asculta tot ce ne spun... Absolut tot...

*

„Şi plan de acţiune ? se întrebă Dinu... Sau cel puţin stabilirea cîtorva ipoteze... Un cerc de bănuiţi... De ce nu vrea Frasin să discute cazul... sau de ce *încă* nu vrea să analizeze situaţia ? O discuţie, un schimb de păreri. Sînt, totuşi, cunoscute cîteva chestiuni certe, socoti Dinu. Va să zică...

1. Victima a fost ucisă prin împuşcare. Urmează să se precizeze ce fel de glonţ şi aproximativ cînd s-a instalat moartea.

2. Dacă leziunile sînt anterioare, se presupune că autorul crimei a avut o răfuială cu victima ; dacă sînt ulterioare, înseamnă că se datoresc, fie faptului că a fost tîrît cadavrul pînă a fi ascuns, fie faptului că victima, după împuşcare, a fost lovită pentru a i se grăbi moartea ; în acest din urmă caz, ar fi posibil ca criminalul să fi împuşcat fără vrere, şi, speriat de consecinţele imprudenţei sale, să fi lovit cadavrul, şi-apoi, să-l tîrască şi să-l ascundă în groapă.

3. Victima a fost ucisă (sau lovită) de un glonţ, tras oblic, de jos în sus ; criminalul era, deci, în poziţia culcat. E aici un semn de întrebare : de ce ar fi ales o poziţie

culcat noaptea? (în cazul în care crima s-a produs noaptea).

4. În cercul de bănuiți, ar putea fi incluși... Cine ar putea fi? Aici, într-adevăr, lucrurile sînt mai puțin limpezi. Oricum, Vîlpete trebuie interogat... Ceilalți... într-adevăr, trebuie stabiliți, după ce se exploatează toate informațiile.

Poate de aceea, conchise Dinu, Frasin nu întreprinde nici o analiză; vrea să aibă elemente suficiente și, probabil, scontează să le obțină din confruntarea a cît mai multor mărturii. Nu cumva se cere o investigație de tipul celei care s-ar fi impus polițistului în cazul Silverinei?

Dar posesorii de arme? se întrebă Dinu și se lăsă surprins de întrebare, ca și cum nu el și-o pusese. Trebuie scoși din cauză? Să fie ei în afara oricăror legături cu crima? !... Despre Bobe și Vanghele prea se știu multe ca să fie neglijați, iar despre Rancu prea nu se știe nimic, ca să nu fie luat în seamă."

*

Dinu aștepta, în biroul președintelui consiliului comunal, să primească legătura telefonică cu șeful de post din Cuțeni. Frasin plecase cu Răuță să stea de vorbă cu soția victimei, iar Pascu rămăsese la post. Era aproape de ora unsprezece, în sediul primăriei stăruia o liniște neobișnuită. Ca și în comună. În alte zile, la ora prînzului, curtea consiliului comunal era plină de oameni; acolo se-ntîlneau, cu treburi sau fără treburi, la taifas. Acum, nu erau decît cîțiva; foarte tăcuți, așteptau să rezolve fiecare ce-avea de rezolvat cu secretarul consiliului popular.

— Așa e tot timpul la dumneavoastră ? întrebă Dinu pe președinte.

— Cum adică ?

— Liniște, tihnă !...

— Nu, oamenii sînt impresionați de ce s-a-ntîmplat și-mi vine să cred că unii dintre ei se și cam tem ; e o panică, o derută...

— De ce ?

— Așa sînt oamenii. Îl vedeți pe cel cu pălărie ? arătă președintele pe fereastră, spre poartă. Îi mergea gura ca melița. Acum, nu scoate o vorbă. „Ce e cu tine, Tănăsache ?“ l-am întrebat. „Nimic, vream să scot o adeverință, dădusem cererea de ieri.“ „Vino s-o iei.“ „N-o mai iau, altă dată.“ „De ce ?“ Vream să plec pe vreo două săptămîni, dar acu' nu mai plec. Cine știe... Să se limpezească ce e cu *cazu*“... „Păi, ce-are-a face ?“ „Te pomenești cu vreunul că zice vreuna *anapoda*. Și, mai știi ?“ Așția sînt oamenii.

— Curios... normal ar fi fost ca tocmai astăzi să fie mai multă fierbere, spuse Dinu și reținu faptul, pentru a-l judeca și a-și explica.

— Ieri, așa a fost, nu știți ? Pînă seara tîrziu, au stat în curte. Abia i-am putut împrăștia. Sînt curioși să afle, să știți, sînt curioși, dar pesemne că, astăzi, după ce știu că Sile a fost împușcat și tîrît în groapă și că mîine o să-l aducă să-l îngroape, se sfiesc, judecă fiecare-n ale lui... Și le pare rău... Era om Sile ! Dacă l-ați fi cunoscut ! Om ! Om, nu jucărie ! Cînd am auzit că Sile n-a venit noaptea acasă, am fost sigur că s-a întîmplat ceva cu el. Nu mă gîndeam la moarte, dar aveam o presimțire. Și le-am spus că nu e de joacă... Nu-l știam eu pe Sile ? Nu se-apuca el să facă trăsnăi ! Le-am spus de-atunci !...

— Cui, tovarășe președinte ?

— La toți care erau aici. Și lu' Răuță, și lu' Bobe... „Nu, zicea Bobe, ce să ne-alarmăm, să ne facem de rîs, o fi omul încurcat pe undeva..." Ce-ncurcat ? Sile era omul care să se-ncurce ?

— E, așa se-nțîmplă, spuse Dinu, mai mult ca să-l domolească pe președinte, pentru că amănuntul i se părea semnificativ și-i dădea dreptate președintelui, în sinea lui.

— Da, asta așa e, dar oricum, cînd știi tu pe cineva ce fel de om este, îți e greu să crezi despre el orice... Și pe Sile-l știu ca pe frate-meu...

Telefonul sună și Dinu transmise șefului de post din Cuțeni să fie după-amiază la post, la ora cinci, și să-l cheme, dar cu grijă, și pe Vîlpete.

*

Frasin și Răuță se întorceau de la Patrița și mergeau la Vanghele. Femeia nu putuse să le spună nimic deosebit. Convingerea ei era că bărbatul îi fusese omorît de împușcătura care se auzise, degeaba spuneau oamenii că cine-a tras a tras la ulmul Cornitii ; ea era încredințată că împușcătura se auzise chiar înspre loturi...

— Ce părere ai ? îl întrebă Frasin pe Răuță.

— S-ar putea să se fi tras de două ori ? întrebă Răuță, în loc de răspuns.

— De ce de două ori ?

— O dată a tras Vîlpete, asta în mod sigur, omul a recunoscut, și-ar mai fi încă o împușcătură, aia pe care zice Patrița c-a auzit-o.

— Cînd spunea Vîlpete c-a tras ?

— Pe la șapte...

— Ar fi, deci, o diferență de o oră și ceva...

— Dacă au fost două...

— Nu, chiar dacă a fost o singură împuşcătură. E posibil să fie o simplă eroare... Cum e posibil ca împuşcătura care i-a pricinuit moartea să nu fi fost aceea care s-a auzit ! Să vedem ce ni se va comunica de la analiză, cînd s-a instalat moartea. Victima ar fi putut fi împuşcată şi a doua zi... Nu e posibil ?

— Da, tot ce se poate... Dar nu s-au mai auzit împuşcături.

— Cu Vîlpete, trebuie să discutăm foarte amănunţit. Ai să mergi şi dumneata cu locotenentul Dinu... ca eventualele deosebiri în afirmaţiile lui să poată fi clarificate. Dar nu *anchetăm*, nu anchetăm pe nimeni. *Discutăm.*

...Ajunşi în faţa casei lui Vanghele, Răuţă strigă pe soţia lui, care spăla sub şopron, şi-i spuse că vrea să stea de vorbă cu bărbatu-său. Femeia îi pofti în curte şi le spuse să aştepte pînă îl trezeşte, omul ei fusese în pădure toată noaptea şi se odihnea. Casa lui Vanghele era aşezată pe un dîmb, nu prea înalt, dar suficient pentru a-i conferi un aspect de construcţie specific montană... Frasin examină curtea şi găsi că omul era gospodar, ceea ce îi confirmă şi Răuţă... În tropozan, se ivi Vanghele şi-ntrebă dacă nu vor să urce în casă... Urcară... Vanghele îi rugă să-l scuze pentru că e casa cam nedereticată ; n-avea ce face, aşa e cînd femeia trebuie să stea după el pînă la prînz, cînd se scoală... Şi asta, aproape zi de zi... Luară loc în jurul unei mese de brad...

— Să vă servim cu ceva ? întrebă Vanghele.

— Nu, răspunse Frasin, sîntem cam grăbiţi şi e păcat... Altă dată...

— Cum vreţi...

— Acum, nu, acum vrem să stăm puţin de vorbă...

— Gata, spuse vioi Vanghele.

— ...în legătură cu Sile.

— Da, stăm, de ce să nu stăm ? adăugă Vanghele, de data aceasta cu o voce gravă.

— Te-am ruga să ne spui ce ştii dumneata, ce crezi dumneata ; să ne spui ce ştii despre împuşcătura din seara zilei...

— Da, cum să nu, vă spun, se grăbi Vanghele... Eu urcam spre gropi. Era pe seară, cît era ceasul exact nu ştiu. Şi-aud o împuşcătură. Mă uit spre ulmul Corniţii. „Care eşti ? am strigat. Stai !" „Ce, băi Vanghele, mi-a răspuns unul dintre ei, că parcă erau mai mulţi, ce, pentru o cioară faci tapaj ?" Pîn' s-ajung eu, plecaseră... Am auzit, acum, că era Vîlpete. Atunci, nu mi-am dat seama, vă spusei, era pe seară şi nu-l puteam vedea bine şi nici vocea nu i-o cunoşteam.

— Pe la ce oră era ? întrebă Frasin.

— Exact, exact, nu pot să spun. Spre seară...

— Amurgise ?

— Taman atunci. Eu ştiu, să fi fost şapte, şapte şi ceva.

— De amurgit, amurgeşte pe la opt.

— S-ar putea să fi fost şi opt.

— Altă împuşcătură ai mai auzit ?

— Una singură a fost, aia a lui Vîlpete.

— Patriţa spune c-a mai auzit o împuşcătură, mai spre loturi, şi ceva mai tîrziu.

— Eu n-am auzit-o decît p-aia, alta n-am mai auzit...

— Mai ştie cineva de discuţia cu Vîlpete ?

— Nimeni.

— N-ai mai discutat cu nimeni pîn-acum ?

— Ba da, am discutat chiar dimineaţa, n-am fost la primărie ?

— Şi cine te-a-ntrebat ?
— Nimeni, eu am spus, erau mai mulţi...
— Nu te-a întrebat nimeni ?
— Nu, eu le-am spus...
— Şi după aia ?
— După aia, ce să vă spun, m-am crucit şi eu cînd am auzit ce s-a-ntîmplat. Ce să vă spun ? Nu e caz de crimă ? Vreţi să spun ceva fără să am o bază ?

Frasin nu mai puse nici o întrebare, îi mulţumi şi-l spuse să fie liniştit, să nu aibă nici o grijă, dar că va mai fi nevoie de el, pentru că chestiunea cu împuşcătura trebuia clarificată...

*

De la inspectoratul judeţean al miliţiei, se comunicase că moartea victimei se datora perforaţiei unui singur glonţ şi se instalase în seara zilei de 18 ; leziunile fuseseră produse după încetarea din viaţă a victimei...

*

Bobo fu invitat la postul de miliţie, să discute cu Frasin şi Dinu. Cînd intră în sediul postului, dădu mîna cu toţi şi-l întrebă pe Răuţă dacă s-a mai aflat ceva.
— Deocamdată, nimic...
— E caz greu, domnule. Nu numai c-a fost împuşcat, dar şi tîrît atît loc şi lovit, vai de el, de ce moarte-a fost să aibă parte !... Şi ce om ! Ce om era Sile ! Cine s-aştepta la aşa ceva ? ! Eu am crezut, de ce să mint, că de, a mai zăbovit şi el, ca omul, mai ştii ? Dar cînd am văzut că nu e de glumă, am zis : gata, cu Sile s-a-ntîmplat ceva, cine ştie dac-o mai trăi...

— Dumneata ce crezi că s-ar fi putut întîmpla? întrebă Frasin.

— Știu eu ce să cred? Poți să *crezi* în situații din astea? Că le spuneam și oamenilor, aseară; mă, vedeți-vă de treabă și nu mai trăncăniți anapoda, că e caz de crimă la mijloc, și nu ne putem juca cu vorbele.

— La primărie? întrebă Dinu.

— Da, că erau strînși acolo, ca la ședință, i-ați văzut. Ba unul că ar fi fost împușcat din întîmplare, ba altul c-ar fi fost omorît în bătaie, și după aia, împușcat, și-uite-așa, fel de fel de vorbe...

— Dar dumneata ce crezi?!

Întrebarea fusese rostită pe un ton care-i atrase atenția lui Bobe. Cumpăni cîteva clipe și-apoi răspunse iritat.

— Ce să cred, ce, aici e de *crezut*? E caz greu ăsta, trebuie făcută o anchetă aici, nu? Să se ia fiecare lucru în parte și să se vadă ce și cum...

— De unde să se ia „*fiecare lucru*“?

— Cum de unde?

— Care-ar fi lucrurile care ar trebui luate fiecare în parte?

— Păi ce știe unul, ce știe altul.

— Tocmai asta și vrem, interveni Dinu. Spuneți-ne ce știți dumneavoastră.

— Asta e altceva, ce *știu*, nu ce cred, că fiecare putem crede multe... Ce să știu... Știu că, spre seară, Sile a plecat la loturi; asta mi-au spus-o Patrița și Dură, cu care-a ieșit spre gîrlă; știu că noaptea n-a venit acasă; asta o știu de la Patrița, știu că seara s-a auzit o împușcătură; asta o știu și de la Vanghele și de la Patrița, numai că Vanghele zice că era pe la șapte și că s-a auzit spre ulmul Corniții și Patrița zice că era seara, pe la nouă, opt, opt jumătate, și că s-a auzit spre „loturi“,

Știu că l-am căutat două zile și două nopți, că n-am închis un ochi, tovarășul Răuță cunoaște, știu că a lui Frîncu i-a găsit nasturele... Și știu ce-a fost ieri, cînd l-am descoperit în groapă. Asta știu... altceva, ce să mai știu ?

— Cînd v-a spus Vanghele c-a auzit împușcătura ?

— Seara, pe la șapte.

— Seara, la șapte, a auzit-o el, dar cînd v-a spus dumneavoastră că la șapte a auzit-o ?

— A doua zi dimineața.

— L-ați întrebat dumneavoastră ?

— Da, eu l-am întrebat : ce-a fost, mă, aseară ? Și mi-a spus că au fost unii din Cuțeni, mergeau în sus, la vînat, și că unul dintre ei a scăpat un glonț.

— Dumneavoastră ați auzit împușcătura ?

— Nu, n-am auzit, de ce să spun...

— Da, spuse Frasin, dînd de înțeles că discuția s-ar considera încheiată, dumneavoastră ați ajutat mult pînă acum în descoperirea cadavrului...

— Nu sîntem oameni ? Ce să mai spun că eram și prieteni ?

— Poate că și de-acum înainte vom avea nevoie de sprijinul dumneavoastră și cred că ne veți da o mînă de ajutor.

— Sînt la dispoziție pentru orice, e vorba de un caz grav, îmi dau seama, și dacă nu punem umărul cu toții, poate...

— Poate mai spre după-amiază, vom mai sta de vorbă și-o să vă rugăm să ne-ajutați...

— Cu toată plăcerea, mai spuse Bobe, și se ridică el de la masă, o dată cu Frasin și ceilalți. Înainte să pleca, întrebă cu un ton sfătos : S-a stat, domnule, cu

trebuie, de vorbă cu Vîlpete? Eu nu știu dacă nu cumva... Știu eu, să nu zic vorbă mare...

Nimeni nu-i răspunse. Se așternu o liniște care convenea parcă tuturor.

*

Felul cum rostise întrebarea Bobe îi reținuse atenția lui Frasin. Hotărî să meargă el să discute cu Vîlpete. Dinu urma să stea de vorbă, după-amiază, cu Vasilica Frîncu, cu Rancu și cu unii dintre prietenii lui Sile... Tudor Uioară, Radu Bunea, Ilie Nacu.

*

Dinu fusese de părere să discute cu Vasilica Frîncu la sediul consiliului comunal, să n-o cheme pe ea, fată, la postul de miliție. Președintele fusese de acord, și trimisese omul de serviciu s-o cheme. O așteptau să vină.

— Mare lucru nu putem afla de la Vasilica, spuse președintele. Poate numai așa, că trebuie să fie și ea întrebată...

Dinu, căruia i se adresase președintele, părea preocupat de cu totul altceva, deși, cu cîteva minute mai înainte, îi argumentase acestuia de ce socotea că e bine să discute cu Vasilica la sediul consiliului comunal și lăsase să se înțeleagă că aștepta de la fată lămurirea unei anume [illegible]eme. Își frunzărea carnetul de notițe, căutînd parcă [illegible]ească, între însemnări, una, de care-și adusese [illegible]e și pe care trebuia s-o revadă neapărat în clipa [illegible]. Președintele și Pascu îl urmăreau. Dinu găsi, în

sfîrșit, ceea ce căuta, sublinie cu creionul cîteva rînduri, lăsă carnetul pe birou și-l întrebă pe Pascu :

— Chiar crezi c-ar putea să fie *ceva* ?

— Unde, tovarășe locotenent ? tresări Pascu.

— Cu Vasilica...

— Ce să fie ?

— De dimineață, spuneai că trebuie să fie *ceva*...

— Da, așa ziceam. Și-acum, tot la fel zic. Pînă nu stăm de vorbă ?!...

— Bine, dar de la ce pleci atunci cînd spui că trebuie să fie *ceva*...

— De la nimic concret.

— Totuși, e o judecată.

— Este. Gropile au fost scotocite de tovarășul plutonier Răuță. Anume au fost luate de dinsul gropile, ca să se caute mai bine. Știți cum s-a discutat atunci... se adresă el președintelui, că și dumneavoastră ați spus să nu-și aleagă Bobe gropile. Și nu s-a scotocit, credeți, bine ? !

— Bobe și-a *ales* gropile ? întrebă Dinu.

— A zis el că merge să scotocească acolo, dar tovarășul președinte a fost de părere să meargă la gropi tovarășul Răuță. Și-au fost scotocite gropile, cred, destul...

— Eu cred că n-au fost destul, spuse președintele, dacă se căuta cum trebuie, îl găseau. Eu nu spun ce zic unii că, dacă-l găseam atunci, poate-l găseam viu, dar îl găseam mai devreme...

— Și cum credeți dumneavoastră că a lui Frîncu a găsit *tocmai* acolo un nasture ca al lui Sile ? Zice c-avea și ea la fel. O fi avînd, nimic de zis, dar de unde știa ea *precis* că Sile avea nasturi sidefii ? Nu e o întrebare și-asta ?

— O s-o-ntrebăm pe ea.

— Nu spun neapărat că e vreo *amestecătură*...

— Asta-a zis-o Bobe, atunci, imediat, cum fiecare ne miram cum de-a văzut ea, prin tot mărăcinișul de-acolo, un pîrlit de nasture.

— Nu zic că e vreo amestecătură, dar *ceva* s-ar putea să fie... Putem ști, pînă nu stăm de vorbă ?...

...Fata intră în biroul președintelui, dădu bună ziua și rămase lîngă ușă. Președintele o invită să ia loc și-i făcu semn lui Dinu să înceapă discuția. După ce Vasilica se așeză, Dinu îi spuse cine era el și o rugă să povestească amănunțit cum s-a-ntîmplat. Fata nu schiță nici un gest de temere. Începu să povestească, cu o limpezime care-l uimi pe Dinu. Cînd spuse că, văzînd nasturele, și-adusese imediat aminte că avea și Sile nasturi la fel și că se gîndise c-ar fi putut fi de la haina lui, președintele o întrerupse.

— De unde știai tu, Vasilico, ce fel de nasturi avea Sile ?

— Păi, n-a spus țața Patrița că avea nasturi sidefii la haina de velur ?

— Da, dar tu de unde știai că Sile are la haina de velur nasturi sidefii ?

— Știam, pentru că, atunci cînd eu mi i-am cumpărat pe-ai mei, era la magazin și nea Sile. Burcică mi-a arătat nasturii și mi-a zis să iau d-ăia, că sînt cei mai frumoși nasturi de damă pe care-i are și că se poartă. Atunci, nea Sile l-a-ntrebat de cînd i-a făcut de damă, că lui, cînd i-a vîndut, tot nasturi din ăia, zicea că sînt bărbătești... Luase și nea Sile, mai 'naînte, pentru haina de velur.

— Cine mai era în magazin ?

— Păi, erau mulţi. Lîngă noi, era Iancu Fizicu, şi cînd nea Sile i-a zis lui Burcică, el a zis „ce vrei, nea Sile, negustorul e negustor, şi-şi vinde marfa.“ Şi mai erau şi alţii, staţi că mi-aduc aminte...

— Nu e nevoie, interveni Dinu, e clar. Vă mulţumim şi să ne scuzaţi că v-am deranjat. Trebuia.

— Nu e nici un deranj, spuse Vasilica şi se ridică, dădu din nou bună ziua şi plecă.

— E clar ? întrebă preşedintele după ce se închise uşa.

— Este, răspunse Pascu...

— Este, tovarăşe locotenent ? mai întrebă o dată preşedintele.

— Da, este. Întrebarea e, acum, unde discutăm cu Rancu ? Tot aici, sau la post ?

— Să mai rămîn şi eu ?

— Nu-i neapărată nevoie. Dacă-l chemăm aici, ar fi bine...

— Eu cred că e bine să mergem la el acasă, unde stă el, e loc ferit, propuse Pascu.

— Poate-ar fi bine să discutaţi tot aici... Eu n-am să mai pot rămîne, dar staţi dumneavoastră.

— E mai bine, într-adevăr, conveni Dinu şi stabiliră, după aceea, ca Rancu să fie chemat tot de omul de serviciu al consiliului popular.

*

Rancu era un om înalt, slăbuţ, cu o mustaţă mare răsucită, aducînd, după părerea lui Pascu, cu dorobanţul lui Grigorescu... Dinu îi privi ochii adînci şi limpezi, şi reţinu calmul şi siguranţa pe care le dezvăluiau.

— Ştiţi de ce v-am chemat ?

— Nu, răspunse Rancu domol.
— Ca să stăm puțin de vorbă.
— E bine... Mai ales, dac-o să avem ce vorbi.
— N-o s-avem ?
— Dumneavoastră știți. Eu...
— Vrem să discutăm puțin despre cazul acesta...
— Cu Sile ?...
— Da...
— Păcat de om...
— Toți cu care am discutat spun același lucru.
— Era om !
— Dumneavoastră ce credeți ? întrebă neted Dinu.
— Nu pot să spun nimic. Dac-a fost împușcat, cine știe de pe unde-o fi ăla care-a făcut una ca asta, că aici, în comună, Sile n-a avut dușman. Așa cred eu.
— Credeți c-ar fi putut fi împușcat de cineva din altă parte ?
— Dumneavoastră mă întrebați pe mine, ca și cum eu ar trebui să știu. De unde să știu ? !...
— Vă întreb, pentru că, din cîte mi s-a spus, dumneavoastră cunoașteți mai mult obiceiurile pe-aici și poate ne puteți da o mînă de ajutor.
— Știu la ce vă gîndiți și-am să vă spun fără ocolișuri. Eu n-am mai fost la vînătoare de-astă toamnă. Vanghele și Bobe, din cîte știu, nici ei. Acum o săptămînă, e drept, mi-a zis Bobe să mergem și i-am spus că nu pot, sînt încurcat cu casa și n-am timp nici să mor.
— Ce s-ar putea vîna acum ?
— Orice !...
— Și urși ?
— Și, de ce să nu discutăm drept ? Se poate. Că e, sau nu e voie, asta e altă chestiune. Eu, însă, respect legile vînatului, și-alea scrise, și-alea nescrise... Cînd s-a intrat

în prohibiție, poate să-mi intre-n curte, nu mă ating. Și nici capcane n-am pus vreodată, cum au unii obiceiul, chiar și pe la noi. Vînatul nu e o meserie, e o pasiune, și, dacă nu-l faci cum se cere, mai bine nu-l fă...

— Ce fel de *capcane* se pun ?

— Nu știți ?

— Nu...

Rancu explică. Dinu reținu explicația și, pentru a nu atrage atenția, îi puse o nouă întrebare.

— Cunoașteți vînătorii de prin apropiere ?

— Cunosc destui.

— Poate că, amintindu-vi-i, ne puteți spune ceva care să ne intereseze.

— Ce-aș putea să vă spun ?

— Ceea ce credeți că ne-ar putea interesa... Încercați să vă amintiți.

— Acum ?

— Acum sau mai tîrziu, cînd vreți.

— Am să mă gîndesc...

— E bine și-așa : vă gîndiți și mai stăm de vorbă. Și să fiți sigur că ceea ce discutăm, discutăm între noi... La fel cred că-nțelegeți și dumneavoastră discuția...

— Nici nu e nevoie să-mi amintiți, eu știu ce-nseamnă în cazuri din astea să-ți spui o părere...

*

Frasin și Răuță se întoarseră noaptea, tîrziu, de la Cuțeni. Vîlpete nu mai era în sat, plecase chiar dimineața, se spunea că pe undeva, pe un șantier. Părinților așa le spusese, că pleacă de acasă. Din cercetările pe care Frasin le făcuse, nu rezultau indicii că Vîlpete ar fi avut

alice de mărimea celor cu care se trăsese asupra lui Sile.

*

Înainte de a se despărți de Pascu și Răuță, în seara aceea, Dinu le ceru să-și aducă aminte de discuția care avusese loc atunci cînd se împărțiseră echipele de scotocire. Răuță povesti. Nu fusese, propriu-zis, o *discuție*. Bobe spusese că el ia gropile, președintele spusese că e mai bine ca gropile să le ia el, Răuță.

— Și după ce s-a stabilit să mergeți dumneavoastră la gropi, ce-a zis Bobe ?

— N-a zis nimic...

— Nu-ntreb dacă a obiectat sau nu, întreb ce-a zis... Nu v-amintiți exact cum a spus ?

— Așa a spus : *tot una e, și-așa e clar, ce să mai discutăm ? Sile trebuie căutat...*

— Este atît de importantă precizarea ? întrebă Frasin care pînă atunci ascultase fără interes explicațiile lui Răuță.

— Foarte ! răspunse Dinu.

— Adică ?

— Deocamdată, nu pot să vă raportez... Trebuie să las „laboratorul de noapte" să opereze... Și mai am să pun *cuiva* o întrebare... Dar asta, dimineața...

*

Frasin se trezise, dar nu observase că Dinu lipsea. Cînd se sculase ? Unde plecase ? Se uită la ceas ; era opt, destul de tîrziu, fusese prea obosit și dormise adînc... Se sculă și el, deschise fereastra și rămase cîteva clipe

să soarbă aer proaspăt... Era o dimineaţă cu cer înalt şi soare mult... Începu să se îmbrace... Dinu se ivi la fereastră.

— Să trăiţi ! rosti el sacadat.

— 'Mneaţa ! M-ai lăsat şi-ai plecat...

— Dormeaţi aşa de frumos !...

— Pe unde-ai umblat dis-de-dimineaţă ?

— Am avut de pus o întrebare.

— Şi-ai pus-o ?

— Da.

— Şi ?

Dinu intră în cameră. Frasin se aşeză pe patul său şi îl invită şi pe Dinu să stea. Locotenentul rămase în picioare şi-şi scoase carnetul.

— Eu cred că Bobe *ştie* mai multe... Poate, chiar *tot*...

— De unde concluzia ?

— Nu mi-am sistematizat încă deducţiile, vi le raportez aşa cum le-am punctat : *Unu :* Bobe a încercat să întîrzie căutarea victimei ; a fost tot timpul „convins" că nu e nimic cu Sile. El a spus să nu se alarmeze degeaba, că poate Sile este pe undeva, cu vreo-ncurcătură. Abia cînd s-a stabilit că gropile urmează să fie scotocite *de Răuţă*, după ce vrusese *el* să le scotocească, a devenit şi el *sigur* că Sile trebuie căutat. *Doi :* El n-a auzit nici o împuşcătură, dar l-a întrebat, a doua zi dimineaţa, pe Vanghele, ce-a fost cu-mpuşcătura. *Trei :* Oamenii manifestă o temere care, cred, se explică şi prin faptul că Bobe i-a ameninţat să nu vorbească *anapoda*. Termenul îi aparţine. *Patru :* Bobe a forţat anchetarea lui Vîlpete, despre care *cred* că ştie că e plecat. S-ar putea chiar ca plecarea lui Vîlpete să fie sugerată de cineva pe care Bobe îl cunoaşte ; dacă nu chiar de către el. *Cinci :* Pe-aici, vînătorii au obiceiul să pună

capcane. Se așază arma pe un parapet de înălțimea vînatului, la circa cincizeci-șaizeci de centimetri, trăgaciul se leagă cu o sfoară care se întinde printr-un inel, în sens invers, peste locul pe unde trece vînatul și se leagă de un țăruș. Cînd animalul trece, sfoara declanșează focul... Perforația glonțului tras asupra lui Sile pare să indice o poziție asemănătoare ; e tocmai ce-ați observat dumneavoastră : *nu se poate explica poziția culcat prin pîndă, noaptea ;* n-avea nici un sens. Dar prin capcană ?!

Și tot la punctul cinci, întrebarea pe care o aveam de pus și pe care i-am pus-o acum lui Bobe. L-am întrebat dacă n-ar fi cumva posibil ca Sile să fi fost victima unei capcane. „Ce capcană, tovarășe, cine se mai ține-acum de-așa ceva ?“ De ținut, se ține... Rancu mi-a explicat aseară...

Concluzia : Bobe *știe* mai multe... Dacă nu *tot.*

— E interesant sistemul deducțiilor tale, Dinule... Mai trebuie, însă, să-l ascult o dată.

— Să raportez din nou ?

— Ți-e prea greu, acum.

— Nu, tovarășe căpitan.

— Ba da, Dinule, crede-mă.

— De ce, tovarășe căpitan ?

— E prea de dimineață, mă, nu vezi ce soare răcoros e-afară ?

— Am înțeles, spuse Dinu, intuind că Frasin avea nevoie de un răgaz pentru a judeca, prin propriile raționamente, deducțiile lui...

*

Cercetările propriu-zise au început după cîteva zile. Deducțiile locotenentului Dinu au fost acceptate ca o

!poteză de lucru. După treizeci și patru de zile de muncă, asasinatul a fost elucidat. Agentul veterinar trecuse prin *capcana* pusă de Bobe. Cînd auzise împușcătura, Bobe so dusese să ridice vînatul și-l găsise pe Sile, în agonie. Înspăimîntat, îi mai aplicase cîteva lovituri și-l transportase la gropi. Pînă dimineața, acoperise urmele de la locul capcanei... Focul de armă, care fusese auzit de soția victimei, fusese cel al armei lui Bobe. Vîlpete trăsese și el un foc, mult mai devreme și destul de departe de locul capcanei. Iar plecarea pe șantier a lui Vîlpete fusese sugerată tot de Bobe ; îl făcuse să creadă că, oricum, va fi bănuit de crimă, și-l sfătuise să plece...

A existat, desigur, un element material de care s-a uzat, pentru a-l determina pe Bobe să recunoască fapta... Cu descrierea lui, și-a început Dinu jurnalul său intim, pe a cărui primă filă a însemnat, drept motto : „*Notează tot ceea ce crezi că nu poți uita. Al. Frasin.*"

RADU VAIDA

DISPARIȚIA ADINEI

M-ai rugat să-ți povestesc cel mai dificil caz. E greu să alegi. Înainte de rezolvare, toate ți se par grele ; pentru mine, ca tată a doi copii, cel mai dificil a fost *Cazul „A"*...

...Primisem o scrisoare. Expeditorul — o mamă !... „Sînt distrusă. Ieri, la ora 11, singurul nostru copil, Adina, de 6 ani, a dispărut..."

Femeia descria împrejurările dispariției copilului. Dimineața, o lăsase pe Adina să se joace în fața blocului, cu alți copii. La ora unsprezece, constatase dispariția fetiței...

Am citit și recitit scrisoarea. Seara se lăsase de mult, dar gîndurile despre acest caz nu mă părăseau. „De unde să încep ? Pe ce căi să conduc cercetările ?..."

Mult mai tîrziu, am înțeles adevăratul sens al cuvintelor colonelului Sfetcu, șeful inspectoratului.

— Va fi, poate, cazul cel mai dificil...

Da, așa era, sînt de mulți ani în miliție, și întîmplarea mi se pare unică în felul ei...

*

Chiar în seara aceea, am stat de vorbă cu mama fetiței dispărute. O femeie tînără, înaltă, cu ochii migdalați. Acum, privirea îi era tristă și vocea răgușită. Mi-a povestit că era dintr-un orășel din Banat. Se căsătorise

în urma unei întîmplări ieşite din comun. Înainte de a se fi căsătorit, un vecin, pe care ea îl refuzase, Ştefan Radoslav, încercase s-o răpească. Întîmplarea se terminase cu un scandal care făcuse vîlvă în cartier. Apoi, totul se liniştise şi s-a putut mărita cu cel pe care-l iubea. Soţul ei era revizor contabil la sfatul popular al oraşului. Am întrerupt-o şi i-am cerut să-mi spună dacă îl considera pe Radoslav capabil să se răzbune, după atîţia ani. N-a ştiut ce să-mi răspundă. Mi-a povestit în schimb o mulţime de lucruri despre soţul ei. Acesta avea un frate şi o soră, care locuiau în orăşelul ei natal. Sora lui, în ziua dispariţiei fetiţei, venise la ei în vizită şi plecase în jurul orei 12.

— Cît a stat cumnata la dumneavoastră ? am întrerupt-o eu.

— Numai de dimineaţă. Era în trecere, cu o excursie O.N.T. Am lăsat-o împreună cu fetiţa, iar eu m-am dus la piaţă. Cînd m-am întors, fetiţa plecase să se joace, iar cumnata mea se pregătea de drum.

În acest moment al discuţiei, şi-a făcut apariţia pe uşă soţul. Pe chipul lui, am deslușit o alarmă greu reţinută. Şi-a dat seama din prima clipă cine sînt şi mi s-a adresat direct mie :

— Am căutat-o peste tot, nu este...

Am aşteptat să se liniştească puţin. Apoi, le-am cerut să-mi descrie cum fusese îmbrăcată fetiţa.

— Cu o rochiţă de catifea roşie, cu mîneci scurte, peste care avea un paltonaş roşu, mi-a spus mama. Pe cap purta un batic de mătase, înflorat, cu cercuri concentrice, a precizat ea.

— În picioare ce purta ?

— Pantofi albi, ciorapi albi, trei sferturi, supraelastici.

M-am uitat la fotografia înrămată de pe masa la care şedeam, şi Tudor Stan, tatăl fetiţei, mi-a înţeles privirea.

— Da, ea e, tovarăşe maior... E o fotografie făcută cu o lună în urmă...

I-am rugat să-mi îngăduie să iau cu mine cîteva din obiectele fetiţei, jucării pe care erau imprimate urmele ei digitale...

*

În ziua aceea, parcă se deschisese cerul : începuse de dimineaţă să plouă. O ploaie măruntă şi deasă. Norii pluteau deasupra oraşului, mohorîndu-l. Ploaia are darul de a mă linişti... mă ajută să gîndesc mai repede şi mai limpede. Iată ipotezele pe care le stabilisem : 1. Fetiţa, fiind lipsită de supraveghere directă, a fost victima unui accident, fie de circulaţie (şi, în acest caz, cadavrul a fost ascuns de şoferul infractor), fie a căzut în vreo gură de canal sau într-o groapă (în apropiere, se aflau cîteva şantiere de construcţii). 2. Fetiţa a fost răpită de Ştefan Radoslav, fostul curtezan al Mariei, care se jurase că se va răzbuna pe cea care nu răspunsese sentimentelor sale. 3. A fost luată de cumnată, fără ca aceasta să anunţe pe cineva. 4. A fost sechestrată de infractori necunoscuţi... Mai erau şi alte ipoteze. Nu le mai enumăr. Am adunat colectivul de ofiţeri care se formase pentru elucidarea acestui caz şi am pus în discuţie toate ipotezele...

*

...Călătoream cu acceleratul de Timişoara. Prin faţa ochilor mei se derula, estompat, ca într-un film vechi,

peisajul dezolant al toamnei tîrzii. Mă simţeam obosit. Încordarea ultimelor zile mă încolţise. Mi-am rezemat fruntea de geamul rece şi încercam să mă odihnesc, gîndindu-mă la cei de acasă, la soţie şi la copiii mei. N-aveam voie să mă las pradă oboselii. Acţiunea abia începuse. Mergeam să-l găsesc pe Ştefan Radoslav...

*

În Timişoara, am găsit uşor casa în care locuia cel pe care îl căutam ; era o clădire veche, numai piatră şi cărămidă. Intrarea se făcea printr-o poartă înaltă de lemn, vopsită într-un albastru siniliu, pe care se afla o inscripţie scrisă de mînă, pe o tăbliţă : *Cîine rău.*

Era dimineaţă. Bănuiam că stăpînul casei trebuia să fie plecat, aşa că nu m-am mirat de loc cînd mi-a deschis o femeie. Era nevasta lui Radoslav. Masivă, cu un trup îndesat, de hangiţă, femeia degaja din toată fiinţa un aer de sănătate.

— Pe cine căutaţi ?

— Pe tovarăşul Radoslav.

— E la policlinică. Ştiţi, abia a ieşit din spital. În ultima vreme, e cam bolnăvicios. I-am spus să se îngrijească... Şi femeia, guralivă, a continuat să vorbească pe nerăsuflate, povestindu-mi despre soţul ei, despre tot ce credea ea că mă interesa, deşi nu-i cerusem nimic. Am ascultat-o cu răbdare, minute în şir...

...Desigur că primul meu drum, după această întîlnire, a fost la spital. Aici am aflat că Radoslav fusese internat timp de o lună şi ieşise de două zile. Cercetai fişele şi vorbii cu directorul spitalului. Radoslav fusese un bolnav liniştit, care nu le dăduse bătaie de cap. Numai în ulti-

mele zile fusese mai nervos, probabil pentru că era nerăbdător să se întoarcă acasă.

— N-a lipsit din spital în timpul internării ?

Directorul mai cercetă fişele din faţa sa, apoi consultă un registru cu scoarţe albastre.

— Nu. Cel puţin aşa rezultă din documentele noastre...

Am mulţumit şi am ieşit în parcul spitalului. Am intrat în vorbă cu cîţiva bolnavi din salonul în care fusese internat Radoslav. Nu mică mi-a fost mirarea cînd am aflat că cel de care mă interesam lipsise din spital două nopţi şi două zile. Şi una din zilele în care lipsise era tocmai ziua de 26 a lunii, ziua în care dispăruse fetiţa ! Deci, era posibil ca Radoslav...

*

Discuţia cu fostul bolnav nu decurse aşa cum mă aşteptam. Bărbatul pe care mi-l închipuisem cu un fizic puternic, cu o fire agresivă, mi se înfăţişă ca un om obişnuit, mai mult scund, decît înalt. Buzele desenate frumos îi luminau înfăţişarea. Înainte de a discuta cu el, aflasem că avea doi copii, la care ţinea foarte mult, dar că nu se înţelegea de loc cu soţia.

„E oare posibil ca un om care iubeşte copiii să poată face rău tocmai unui copil ?“ mă întrebam eu, puţin supărat pe mine că făceam această reflecţie, care îmi năruia presupunerile că Radoslav ar avea vreun amestec în dispariţia Adinei. „Dar unde a fost în zilele în care a lipsit din spital ?“ Nu puteam pleca fără a găsi răspuns la această chestiune. Şi, la primele întrebări, îmi răspunse îndîrjit, minţind vădit. Nu recunoştea de loc că lipsise cele două zile şi două nopţi din spital.

— Tovarăşe Radoslav, n-are nici un rost să vă menţineţi în negarea unor realităţi evidente, hotărîi să dau pe faţă lucrurile. E vorba de soarta unui copil.

Văzui pe faţa lui o tresărire. Îşi ridică ochii, întrebător.

— Ce copil ? Şi ce legătură are asta cu mine ?

— Are. E vorba de fetiţa fostei dumneavoastră vecine. E vorba de un lucru deosebit de grav.

Citii în ochii săi un licăr de nelinişte. Faţa i se înroşi, mîinile începură să-i tremure uşor. După o clipă de ezitare, mărturisi :

— Dacă-i aşa, vă spun. Vă rog, însă, să rămînă între noi. Am fost la o petrecere, cu nişte prieteni. Am băut şi mi s-a făcut rău. Am stat la un văr. N-am vrut să se audă la spital... Şi, mai ales, nu vreau să audă soţia. E certată cu vărul meu şi...

Am cercetat şi m-am convins că Radoslav îmi spusese adevărul. Am luat, apoi, primul tren spre casă.

Reuşisem să elimin o ipoteză, dar rămîneau atîtea altele în picioare. Care era aceea, la capătul căreia trebuia să dau de rezolvarea cazului ? Îmi spuneam că la mijloc e vorba de o răpire, sau poate de o crimă. Poate cineva vrusese să lovească, astfel, în familia Tudor. Poate că... Zeci şi zeci de presupuneri se învălmăşeau în continuare în mintea mea. Deveneam din ce în ce mai nerăbdător. Acum mi se părea că trenul e un vehicul demodat, că înaintează prea încet...

*

— De cînd lucraţi ca revizor-contabil ?...

Tudor Stan, pe care îl invitasem la o nouă discuţie, avea faţa trasă şi ochii mici îl trădau că dormise puţin

în ultimele zile. Îl înțelegeam. Îl rugasem să se concentreze și să-mi răspundă precis la întrebări.

— De peste zece ani, veni într-un tîrziu răspunsul.

— În acest timp, ați avut cazuri în care, prin controalele pe care le-ați făcut, prin expertizele dumneavoastră, au fost demascați oameni necinstiți ?

— Da.

— Relatați-mi, vă rog, pe larg, despre controalele pe care le-ați făcut și despre cei controlați...

*

...Mă simt, uneori, ca un alpinist care trebuie să atingă, cu eforturi mari, piscul unui munte. Drumul este anevoios. Urcînd mereu, ajungi, însă, sus, unde ești răsplătit din plin pentru eforturi. Verificasem doi din cei trei indivizi, pe care îi stabilisem ca avînd motive puternice pentru a-l dușmăni pe Tudor. Toți trei fuseseră condamnați pentru infracțiunile descoperite prin controalele revizorului-contabil. Unul dintre ei, Ion Ursache, scăpase cu fața... curată la prima revizie făcută de un contabil care se lăsase... păcălit. Chemat ulterior în supracontrol, Tudor lucrase meticulos și metodic, răscolind toată gestiunea, pe durata mai multor ani. Descoperise o delapidare ingenioasă a cîtorva infractori al căror „cap" fusese Ursache. Acesta încercase să-l mituiască și pe Tudor Stan. Faptul îi agravase culpa... Judecat, Ursache luase mai mulți ani de închisoare. După proces, nevasta și copilul îl părăsiseră.

Pe Ursache, l-am găsit după cîteva zile de căutări înfrigurate. Lucra acum ca pontator, pe un șantier în apropierea orașului. Locuia la căminul burlacilor. Cercetările pe care le-am întreprins mi-au furnizat date inte-

resante. Ursache era apreciat ca un salariat conştiincios, însă uneori îi plăcea să bea ceva mai mult şi provoca scandaluri. Trăia retras, avînd o fire ursuză. Soţia nu-l iertase şi, ca atare, nu-şi mai văzuse familia de la proces. Avea în oraş doar un frate mai tînăr, operator chimist, care ocupa o garsonieră într-un bloc alăturat celui al lui Tudor Stan. Fratele plecase cu soţia în concediu, într-o staţiune climaterică şi lăsase cheile de la garsonieră lui Ursache, pentru a avea grijă de flori. Ursache se mutase, însă, cu totul, în garsoniera fratelui, şi vecinii îl văzuseră deseori cum se întorcea seara din oraş, beat. Verificările noastre au scos la iveală că fostul delapidator nu devenise un om cinstit. Pe şantierul pe care lucra, întocmea deseori pontări false şi îşi însuşea banii.

În dimineaţa zilei de 26, fusese în tură liberă. Adîncindu-se investigaţiile, s-a stabilit că Ursache, în ultima vreme, era frămîntat, din care cauză consuma şi mai des băuturi alcoolice.

Analiza acestor date m-a ajutat să trag cîteva concluzii pe care le-am discutat îndelung cu tovarăşii cu care colaboram la acest caz. În primul rînd, Ursache, fiind în tură liberă în dimineaţa zilei de 26, putuse să se ocupe de răpirea Adinei... În al doilea rînd, domiciliul său provizoriu era situat în apropierea blocului în care locuiau soţii Tudor, părinţii fetiţei dispărute. Apoi, frămîntările lui Ursache...

Lucrurile începeau să se limpezească. Îmi era tot mai clar că Ursache nu era străin de dispariţia Adinei. Părerile mele erau împărtăşite şi de ceilalţi.

Dar ce făcuse cu fetiţa ? Am adoptat un plan de bătaie, în care am prevăzut toate măsurile pentru a obţine rezultatul dorit, în cazul în care bănuiala noastră că

Ursache era vinovatul s-ar fi confirmat. În primul rînd, n cerut reținerea lui, pe motivul falsurilor din fișele e pontaj.

Spre surprinderea mea, Ursache, înalt, slab, cu ochi cenușii, văzîndu-se arestat, și aflînd că sîntem „de la județ", nici n-a mai așteptat să i se pună în față pro-ele. A recunoscut imediat infracțiunile de fals comise. ecunoașterea aceasta grăbită a lui Ursache ne-a întărit convingerea că bănuielile noastre nu erau lipsite de temei. Probe, însă, nu aveam. M-am prefăcut că nu manifest nici un interes deosebit față de declarațiile sale. Am ordonat să fie extinse cercetările, apoi am făcut o vizită în garsoniera unde locuise. Fratele său mi-a răspuns, cu multă bunăvoință, la întrebările pe care le puneam. Un lucru era limpede : dezaproba comportarea lui Ursache, pe care se vede că nu îl agrea prea mult. I-am pus o ultimă întrebare :

— Vă lipsește ceva din casă ?

Soția lui, care participa la discuție, se sculă și începu să cerceteze prin cameră, bucătărie, baie. Se întoarse la masă, peste cîteva minute, și zise :

— Nimic. Toate sînt la locul lor.

— Chiar nimic, nimic ? am insistat eu.

— A, un fleac. O foaie de policlorură de vinil din baie. Cine știe, poate s-a rupt și a aruncat-o cumnatul meu...

Ajuns la miliție, mi s-a raportat că, în ziua de 26, Ursache consumase băuturi alcoolice la restaurantul „Oltul", pînă în jurul orei 11. După aceea, plecase nu se știe unde. Adina dispăruse tocmai între orele 11 și 12 !

Am hotărît să nu se discute nimic cu Ursache despre cazul Adina, urmînd ca, ulterior, să-l transferăm, pentru cercetări, la sediul miliției județene. Dar, în prealabil, am

făcut o percheziție domiciliară, atît în fosta lui garsonieră, cît și la căminul burlacilor, unde locuia de obicei. N-am găsit nici o urmă de sînge. Totuși, am ridicat un cuțit de bucătărie, un satîr și toate foile de policlorură de vinil ce se găseau. În minte, îmi încolțise o idee... „Ce-ar fi ca Ursache să le vadă... întîmplător, la miliție, cînd va fi scos pentru audiere ?"... Ideea nu mi s-a părut rea și, în consecință, am pus-o în practică. Mergînd spre biroul meu, Ursache a văzut, în anticameră, obiectele care se aflau aruncate într-un colț. Îl urmăream cu coada ochiului. A tresărit deodată și o umbră de spaimă i s-a așternut pe față.

Am discutat cu el despre falsurile pe care le comisese, lăsîndu-i impresia că treburile sînt lămurite. Văzînd că nu este trimis la penitenciar, Ursache a început să se intereseze de mersul cercetărilor. Răspunsul „nu știu nimic" al subofițerului i-a accentuat arestatului starea de neliniște, și așa destul de vizibilă.

Am simțit că acesta era momentul psihologic cel mai prielnic cercetărilor noastre. M-am pregătit pentru interogatoriu. Eram sigur că voi reuși să-l fac să ne dea mărturisiri complete și să-și recunoască fapta, mai ales că pe mînerul satîrului ridicat de noi fusese descoperită o pată mică de sînge. Am uitat să spun că satîrul purta și urmele digitale ale infractorului.

A început interogatoriul. Arestatul răspundea tot mai nesigur la întrebările mele. Începea să-și dea seama că știm ceva...

— Tot îl mai urăști pe Stan Tudor ? i-am aruncat pe neașteptate prima lovitură.

Ursache s-a îngălbenit, și ochii au început să-i joace. Nu l-am slăbit nici o clipă.

— De ce ai luat foaia de vinilin din garsonieră ? Ştii că a fost găsită ?

Arestatul a oftat prelung. Faţa i s-a schimonosit. Şi-a închis ochii, strîngîndu-şi pleoapele, făcînd nenumărate creţuri pe tot chipul. În cele din urmă, a început să povestească rar, trăgînd zgomotos aer în piept, ca un înecat.

— Voiam să mă răzbun pe revizor. Ştiam că îşi iubeşte la nebunie fetiţa. Am ademenit-o în garsonieră cu nişte păpuşi. Am vrut s-o ţin sechestrată cîteva zile. Eram beat... N-am mai ştiut ce fac...

...Cu aceasta, dragă prietene, cred că ţi-e clar că celelalte ipoteze în cazul „A" au căzut... A, să nu uit, în primăvara aceasta, după aproape doi ani, i-am revăzut pe soţii Tudor. Aveau un băiat... Şi aşteptau încă un copil.

ION ȚÎRLEA

MISTERIOASA DISPARIȚIE A „COLȚATULUI"

Cap. I „Colțatul" apare și dispare

— Sînt obosit, spuse Prisada.

Partida era pierdută. Căpitanul Adrian strînse tablele și le vîrî în sertar.

— Așa e, zîmbi el. De cîte ori te bat, ești obosit.

Prisada se ridică și se apropie de ușă, ca s-o deschidă. Fumaseră mult. Aerul era albastru de-atîta fum.

Ajuns la ușă, păru să se răzgîndească însă. Se oprise cu mîna pe clanță, cu ochii pe geam. Fără să se întoarcă, îi făcu semn ofițerului de serviciu, cu mîna.

— Vino să vezi ceva interesant !...

— M-am săturat de viscol, n-am ce vedea ! se rezemă mai bine de spetcaza scaunului Adrian.

Prisada se întoarse spre el.

— E un individ acolo, arătă cu capul înapoi.

— Unde ? întrebă ofițerul de serviciu.

— Acolo, arătă din nou Prisada, cu capul spre spate. Stă în dosul unui copac.

— Un individ misterios ?

— Nu glumesc.

— Uitasem că tu nu glumești niciodată, se ridică ofițerul de serviciu, apropiindu-se de ușă. Mai avea încă, pe față, un zîmbet neîncrezător, semn pentru Prisada că *nu ținea „farsa"*. Privi apoi, prin geamul ușii, spre șirul de copaci din fața gheretei. Și zîmbetul i se stinse, făcînd loc unei expresii întrebătoare. Văzuse și el acum silueta

unui bărbat, în spatele unui plop. Omul părea că se ascundea, nu atît de privirile lor, cît de ale cuiva care s-ar fi aflat în clădirea sediului. Ghereta din zid se afla lîngă poartă. Clădirea principală, în stînga şi ceva mai în fund. Aşa că din gheretă, omul de afară se vedea stînd zgribulit lîngă plop, părînd să aştepte ceva.

— Ce-o fi cu el ? întrebă Adrian. Mă duc să văd !

Vru să deschidă uşa, dar ofiţerul din grupa de evenimente îl opri. Stinse lumina.

— Să-l lăsăm puţin, zise. Nu putem şti ce urmăreşte. Aici s-au întîmplat multe !... Zicînd aşa, Prisada, parcă pentru a-l convinge pe ofiţerul de serviciu, care era numai de cîteva luni la organ, îşi scoase revolverul din toc, trăgîndu-i piedica.

Cel de afară nu se mişca. Viscolul clătina becurile suspendate deasupra străzii şi, din cînd în cînd, halourile luminilor aruncau, peste silueta lui, o apă mierie, străbătută de argintul fulgilor de zăpadă vînzoliţi.

Prisada apăsă pe clanţă, deschizînd încet uşa.

— Rămîi aici, zise. O să încerc să-l iau prin surprindere.

Se strecură apoi afară, încet. N-apucă însă să iasă bine în cadrul uşii, cînd omul din dreptul plopului o rupse la fugă. Prisada strigă un „Stai !" puternic, pornind după el. Adrian, care ieşise şi el, între timp, din gheretă, îi văzu dispărînd în viscol, spre capătul străzii... Se întoarse grăbit în birou şi-l trezi pe aghiotant.

— Ai grijă aici, pînă mă întorc, zise. Prisada a plecat într-o urmărire. Mă duc după el !... Poate că tipul după care s-a dus vrea să-l atragă în cine ştie ce... încurcătură.

Vrusese să spună *capcană,* dar dacă nu era adevărat ! Mai tîrziu, presupunerea lui ar fi fost ridiculă... Îşi pre-

găti revolverul, ieşi şi porni alergînd în direcţia în care dispăruse Prisada după individul de lîngă plop.

Strada pe care se afla sediul miliţiei dădea, la capătul ei, într-un bulevard, pe care cădea perpendicular. În dreapta, bulevardul ducea la gară. În stînga — spre centrul oraşului. Căpitanul Adrian, ajuns la răspîntie, se opri şi scrută, pe rînd, în ambele sensuri. Viscolul şi noaptea nu-i permiteau să vadă departe. Atît cît se vedea însă, nu se zăreau nici Prisada, nici cel urmărit. Bulevardul părea pustiu. Era, de altfel, tîrziu, aproape două noaptea — şi oamenii dormeau de mult.

Adrian rămase nehotărît la colţul străzii. Se decise, în cele din urmă, să stea şi să aştepte acolo, încordîndu-şi auzul. Poate avea să audă împuşcăturile de apel ale colegului său... Zece minute trecură astfel, părînd că nu se vor mai sfîrşi. Dar la capătul celor zece minute, dinspre gară apăru silueta cuiva. Părea doar o pată mişcătoare sub rafalele ninsorii... Adrian aşteptă în continuare, lipindu-se de zidul clădirii de pe colţ. Cînd cel care se apropia ajunse cam la cincizeci de metri de el, îl recunoscu. Era căpitanul Prisada. După felul în care mergea, urmărirea trebuia să fi eşuat.

— L-am văzut de aproape şi am vrut să-l prind, povesti ofiţerul de la evenimente cînd ajunse la Adrian. L-am somat să stea. Dar degeaba. Am fost tentat o clipă să trag, dar m-am răzgîndit. A sărit gardul în parc. Mi-am zis că acolo o să-l prind, dar din parc, a sărit într-o curte şi, în curte, a dispărut. L-am căutat peste tot...

Se întorceau la gheretă. În timp ce Prisada povestea, Adrian se întreba cine să fi fost fugarul şi de ce şezuse la pîndă vizavi de miliţie? Oricît îşi frămînta mintea, însă, nu găsea răspuns.

— Zici că l-ai văzut de-aproape ? îl întrebă pe Prisada.

— Ajunsesem la cinci metri de el. I-am strigat : „mîinile sus !" dar n-a vrut să le ridice şi am băgat de seamă că se pregătea să sară în parc. Atunci, m-am aruncat spre el... Am şi căzut puţin...

— Puţin ? întrebă rîzînd Adrian.

— Puţin de tot, rîse şi Prisada. M-am ridicat repede.

— Probabil era fioros tipul, rîse din nou ofiţerul de serviciu.

Prisada se opri. Adrian mai făcu cîţiva paşi şi se opri şi el. Ajunseseră în faţa gheretei.

— Ei, cum, zise ofiţerul de serviciu, cum arăta ?

— Ireproşabil, apăsă Prisada pe vorbă.

— Nebun ? făcu Adrian, ca şi cînd n-ar fi înţeles cuvîntul.

Prisada dădu din cap afirmativ.

Intrară în gheretă.

— L-aţi prins ? întrebă de prisos aghiotantul.

Ofiţerii nu-i răspunseră.

— N-a fost de loc nebun, zise Adrian. A fugit ca oricare om normal care s-ar teme să nu fie prins.

Prisada făcu o mină nedumerită.

— Atunci, ce-a căutat aici, vizavi ? A vrut sau n-a vrut să fie prins ? Sau vrei să spui că a vrut să atace miliţia şi, fiind surprins, l-a cuprins teama !... Şi eu m-am gîndit la asta. Dar de ce să-i fi fost teamă ? Pentru că şedea zgribulit lîngă plop ? Asta nu e ceva pentru care să fii pedepsit. Poţi să stai unde vrei, oricînd şi oricît. Numai pentru simpla şedere, nu te trimite nimeni în judecată... Aşa că eu cred că e dement. Avea pe chip o spaimă cu totul nefirească...

Interveni plutonierul :

— Permiteți să raportez, tovarășe căpitan. L-ați văzut de aproape ?

— De la șase, șapte pași, răspunse Prisada.

— Cum arăta ?

— Ce să zic, era seducător, rise căpitanul. Parcă ar fi avut două perechi de mustăți...

Subofițerul tresări.

— Asta e „Colțatul", zise. Furturi prin spargere... Să vă povestească tovarășul căpitan Dima despre el...

— Dumneata îl cunoști ? întrebă curios Adrian.

— Și încă foarte bine, zise subofițerul. Apoi, se întoarse spre căpitanul Prisada : Un bărbat voinic, nu-i așa ? Prisada aprobă. De obicei, poartă o haină de piele, reluă subofițerul, vorbind și pentru Prisada, și pentru Adrian.

— M-ai convins, zise ofițerul de la evenimente. Avea într-adevăr o haină de piele.

— El e ! făcu mulțumit aghiotantul. Sprîncenele le are mari, stufoase, încît pare cu două rînduri de mustăți negre. El e, nu poate fi altul...

— A stat în pîndă, după un plop, vizavi, îi spuse Adrian subofițerului, în speranța că aghiotantul ar fi putut explica acum și rostul șederii „Colțatului" acolo.

— De ce-o fi stat ? se miră plutonierul.

În clipa aceea, zbîrnîi telefonul. Adrian ridică grăbit receptorul. Auzi în pîlnia receptorului o voce de femeie, alarmată :

— Alo, miliția ?

— Miliția, răspunse. Căpitanul Adrian, ofițerul de serviciu !...

— Hoții, tovarășe căpitan. M-au jefuit ! Mi-au luat tot !...

— Cînd ?

— Acuma! Dormeam în dormitor cu copiii şi m-a trezit zgomotul uşii de la intrare pe care au lăsat-o deschisă. Veniţi repede, tovarăşe căpitan !... Calafeteanu Maria. Strada Venus 25...

— Staţi liniştită, venim cît putem de repede...

Adrian închise telefonul.

— O spargere, îi informă pe Prisada şi pe aghiotant. Plecaţi imediat la faţa locului, strada Venus 25.

— Pe jos ? întrebă plutonierul.

— Sigur, zise Prisada. Pe-o vreme ca asta, e mai sigur !

Plecară.

— E posibil să fi fost „Colţatul" cel care-a dat spargerea ! zise Baboian, cînd ieşiră în stradă.

Viscolul îi smulse vorbele şi le risipi. Totuşi, Prisada auzise ce spusese plutonierul. Întrebă :

— „Colţatul" ?...

— Posibil, zise Baboian.

Cap. II E „Colţatul" sau nu ?...

Trezit din somn de telefonul lui Adrian, după ce ascultă povestea insului misterios, despre care plutonierul Baboian presupusese că ar fi fost infractorul cunoscut cu supranumele de „Colţatul", şi apoi vestea spargerii din strada Venus 25, locotenent-colonelul Anton rămase o clipă pe gînduri, cu receptorul la ureche...

— Telefonează la inspectorat să-mi trimită maşina. Anunţă-i telefonic pe căpitanul Dima şi pe locotenentul-major Pandele de la tehnico-ştiinţific să se pregătească. Voi trece să-i iau !...

Închise telefonul şi începu să se îmbrace. Cum afară viscolul năme̦tise oraşul, maşina avea să sosească ceva mai greu...

Soţia veni după el. Era somnoroasă, cu ochii cîrpiţi.

— Pleci ? ! întrebă ea pe un ton intrigat.

— Ai visat că nu mai lucrez la miliţie ? zîmbi Anton.

Nu-i era de loc somn. Organismul lui se adaptase la asemenea întreruperi bruşte din somn, de la mese. Un astfel de telefon îl făcea să se mobilizeze rapid, punîndu-i toată fiinţa în alertă. Acum, reţinuse povestea cu omul care dispăruse, după ce şezuse în faţa miliţiei, supraveghind clădirea cu cine ştie ce scop, omul care fugise şi despre care plutonierul Baboian presupusese că ar fi fost Horghidan — „Colţatul". Gîndul îi zbură la spărgător, pe care îl cunoştea. Numele de „Colţatul" îi fusese dat în derîdere de către alţi infractori. O ironie, pentru că Horghidan, munte de om, n-ar fi putut ucide, cum spunea el, *nici un purice*... Nu se lega decît de obiecte. Îl „pasiona", totuşi, să fure în prezenţa locatarilor adormiţi, încercîndu-şi astfel „finele̦a la meserie"... Ce să fi căutat Horghidan la două noaptea în faţa sediului ? Să fi vrut să-şi încerce „rafinamentul" chiar la miliţie ?

— O să cer să ne desfiinţeze telefonul, zise Elena.

— Bine. Numai să nu uiţi, rîse el. De ce nu mergi să te culci ?...

— Mănînci ceva ?

— Nu mi-e foame.

Se duse la geam să vadă dacă sosise maşina. Elena se ţinu după el.

— După acţiunea asta, îmi dau demisia, zîmbi Anton. O luă de după umeri, dar ea se feri.

— De ce să-ţi dai demisia ?

I.M.S.-ul opri în fața blocului.

— Ca să nu mai plec noaptea, se grăbi Anton.

Își îmbrăcă paltonul, își strînse fularul în jurul gîtului și-învîrti butonul yalei.

— Nu mă săruți ?

Trebuia să mai întîrzie...

— Lasă că închid eu ușa, rîse ea. Gura-i era fierbinte, fața moale și caldă, catifelată.

În hol, era frig. Anton avu senzația unei izbiri peste obraji. Își simți fața. Era aspră, groasă, înăsprită și mai mult de rădăcinile bărbii lui dese, pe care și-o rădea zilnic... Elenei îi plăcea tocmai pentru că era aspră... „Ciudată realitate"... zîmbi el.

Viscolul îl izbi, în năvală. Avu impresia că-l așteptase anume și că atunci se declanșase. În fața scării, aleea asfaltată era măturată ca-n palmă.

Drumul cu mașina, prin oraș, însă, se dovedi greu de tot. Cu Dima de la judiciar și cu Pandele de la tehnico-științific, Anton ajunse în strada Venus, la trei fără un sfert. O dată cu ei, sosiră și Prisada cu Baboian.

Comandantul intră primul în locuință, urmat de Pandele. După ei, intrară și ceilalți. Sufrageria devastată se umplu. Afară, rămăsese numai plutonierul Baboian, care devenise, momentan, de prisos.

Femeia plîngea încet, un plîns tremurat. Ochii îi erau roșii, dar lacrimile i se uscaseră. Anton o pofti la masa din mijlocul încăperii și ordonă lui Pandele să fotografieze totul. Urmărindu-l apoi și cercetînd cu privirea lucrurile din casă, răvășite, i se părea cunoscută privelișteа...

— Aici, n-a fost altul decît „Coltatul", zise căpitanul Dima.

Anton își dădu seama că ceea ce i se păruse cunoscut îi era, într-adevăr, cunoscut. Numai „Colțatul" avea obiceiul să răvășească în felul acela lucrurile din încăperile pe care le jefuia.

Pandele cu Dima începură cercetarea obiectelor. Ca de obicei, nici o urmă. Horghidan „lucra" cu mănuși...

— Pe la ce oră v-a trezit zgomotul ușii ? o întrebă Anton pe femeie.

— La două și un sfert.

— Erați obosită ? Ați dormit greu ?

— Nu dorm greu.

„Oricum, socoti Anton, lovitura s-a dat pe la unu și jumătate. Ca Horghidan să ajungă de-aici la miliție, i-a trebuit o jumătate de oră. Minimum !... Dar de-aici a plecat cu... bagaj. Or, la sediu, n-a avut nici un bagaj asupra lui. Înseamnă că întîi a dus bagajul în altă parte și atunci furtul a fost comis mai de vreme, poate la unu sau la douăsprezece și jumătate"...

— La ce oră v-ați culcat ? vorbi din nou femeii.

— Pe la unsprezece, zise ea. Am stat la televizor cu copiii.

„Înseamnă că a fost obosită și s-a trezit greu", deduse Anton. Asta ar fi „probat" presupunerea că furtul se comisese cu mult mai mult înainte decît credea ea. Dormise greu și auzise mai tîrziu ușa !...

Cercetările lui Dima și Pandele continuau. Anton îi ceru femeii să ajute la stabilirea jafului... Lipseau o mulțime de obiecte cu volum mic — un ceas de masă, o cutie cu bijuterii, bibelouri — și un palton de damă, două flanele noi și un costum, ale soțului. Bărbatul era plecat pe teren. Totul fusese încărcat și dus într-o valiză. Dispăruse și valiza...

— Prisada, se întoarse Anton spre ofițerul de la evenimente. Ia mașina și du-te cu Baboian acasă la Horghidan.

— Permiteți să raportez, tovarășe colonel !... Vorbise Dima.

— Știu, zise Anton. „Colțatul" nu se duce niciodată acasă, după... isprăvi. Rîndul trecut, ne-a ajutat însă soția lui să-l prindem.

Prisada ieși. «S-ar putea să nici nu fi fost „Colțatul" hoțul», completă Anton în gînd replica pe care i-o dăduse lui Dima.

Cap. III „Colțatul" nu e acasă

Strada Florilor era, în partea aceea a orașului, ultima stradă cu aspect de arteră urbană. Acum, viscolul îi dăduse înfățișarea unui drum larg, cu hîrtoape și delulețe albe. Casele ce se înșiruiau de o parte și de alta erau un amestec interesant, dacă nu chiar foarte interesant pentru etnografi. Cel puțin trei generații își arătaseră aici concepția, modul de viață și condițiile existenței. Extremele, ca să zicem așa, erau casele bătrînești, înconjurate de curți închise cu uluci, și cele două blocuri moderne de la capătul care se pierdea în Mahalaua Țiganilor. Între aceste „extreme", se interpuneau clădirile fără etaj, cu ieșire la stradă — expresie a gustului negustoresc evasisătesc, apoi clădirile-vilă, așezate în mijlocul unor adevărate parcuri, clădiri locuințe ale unor foști boiernași scăpătați, după care, tinzînd spre moda urbană modernă, veneau construcțiile cu cîte unul sau două etaje, cele mai multe dintre acestea fiind mansardate.

Într-una dintre acestea din urmă, locuia, într-un apartament situat la mansardă, familia lui Mihai Horghidan, compusă, în cea mai mare parte a timpului, din mamă și copii — trei băieți, între care diferențele de vîrstă erau semnificative. Între cel mai mare și mijlociu, diferența era de doi ani și jumătate. Asta însemna că cel mai mare fusese conceput înaintea primei detenții a lui taică-său, iar al doilea, la ieșirea din detenție... Al treilea, apăruse pe lume la cinci ani după mijlociu, deci după ce tatăl ispășise a doua condamnare. De atunci, capul familiei Horghidan mai suferise cîteva condamnări, mai ieșise de cîteva ori din închisoare, fiind primit acasă cu o dragoste cam nefirească, după părerea plutonierului Baboian...

Toate acestea le spunea Baboian lui Prisada, în timp ce înaintau prin nămeți și ninsoare spre numărul 15. Prisada lucrase la cadre pînă atunci. Recunoștea în sinea lui că știa destul de puține lucruri despre infractori. Asta în ceea ce-i privea pe aceștia, practic, din punctul de vedere al muncii cu ei și al cunoașterii directe. Teoretic, ca orice lucrător de miliție, Prisada poseda destule cunoștințe, dar de specializat se specializase și căpătase experiență în munca de cadre...

Acum, „reprofilat", se străduia să-și înțeleagă munca și să-i răspundă, ca și în munca de cadre, cu rezultate bune...

*

Trăseseră I.M.S.-ul în capătul străzii. Șoferul spusese că dacă intra pe Florilor, se împotmolea sigur. Și poate că avea dreptate, pentru că nici o altă stradă nu era mai troienită ca aceasta ; era prima care ținea piept visco-

lului mai cu seriozitate, fiind un fel de paravan al frontierei urbane.

— Ce ți se pare nefiresc ? întrebă Prisada cu gîndul la vorbele plutonierului prin care acesta afirmase că femeia lui Horghidan îl aștepta pe bărbat cu dragoste. De ce *dragoste nefirească* ?

— E o femeie cinstită, zise plutonierul. Căpitanul aștepta să-i explice ce înțelegea prin „femeie cinstită", dar probabil ar fi fost multe de povestit și nu erau condiții de taclale. Din cauza viscolului, își vorbeau strigînd. Prisada îl văzu pe aghiotant dînd din mînă a renunțare. O să vă spun eu ! îl auzi după aceea...

Parcurseseră vreo sută cincizeci de metri, cînd plutonierul se opri.

— Aici stă ! arată el spre un bloc cu două etaje, vechi, cu mansardă, din stînga. Erau pe partea dreaptă a străzii. Merseseră în zigzag, ocolind nămeții, înaintînd pe lîngă ziduri, sau, dimpotrivă, exact prin mijlocul părții carosabile, rezolvînd problemele accesibilității arterei, după situație. Acum, datorită capriciilor viscolului, se aflau exact pe partea opusă blocului în care-și avea Horghidan sălașul, căci clădirea ținea piept unei deschideri largi de pe această parte opusă, unde terenul era viran. În fața blocului, se năpustiră rafale după rafale, căzînd puțin dintr-o parte și nămețind, începînd de la gangul din stînga, totul, ca un contrafort masiv și continuu, urcat pînă la pervazele ferestrelor de la parter, umplînd strada pînă spre jumătate.

Baboian privi spre partea de sus a clădirii.

— Fereastra a treia și-a patra din stînga, îi arătă căpitanului. Și adăugă. Dar, mai mult ca sigur, nu e acasă.

Prisada privi ferestrele. Erau șase pe tot lungul mansardei și toate scufundate în întuneric. Apoi, ofițerul își

coborî privirea spre gang, în stînga, pe unde ar fi trebuit să intre el şi Baboian. Gangul fusese înfundat de zăpadă pînă aproape de boltă.

— Cum intrăm? se întoarse căpitanul spre subofiţer.

— Zăpada e afînată! strigă plutonierul. Uşa e în gang. Altă intrare nu există. Poate că zăpada n-a umplut tot gangul. O fi numai aici, lîngă intrare.

Trebuiau să străbată, deci, prin omătul care era de două ori cît ei. Încercară. Primul o luă, spre gang, subofiţerul. Îşi scufundă mai întîi picioarele, pînă la genunchi, apoi pînă la coapse. Cu asta era învăţat, mai trecuseră prin astfel de nămeţi. De aici încolo însă, mormanul suia pieptiş şi, la următorul pas, îi veni pînă la piept. Omătul afînat se îndesa şi se prăbuşea în jur, spulberat îndată de viscol, ca nişte pălălăi fărămicioase, împrăştiate în vîrtejuri suitoare, care-l orbeau pe plutonier...

Atacaseră drumul în dreapta gangului. Vîntul sufla puţin din dreapta şi sperau ca omătul să fi fost mai mult în stînga.

Acum venea greul. Uşa de intrare în bloc se găsea la mijlocul gangului, pe dreapta. Trebuiau să se îndrepte spre ea, fie dînd zăpada la o parte, fie scufundîndu-se cu totul sub omăt. Mult nu era de mers, maximum trei metri. Plutonierul se simţea ca turnat pînă la umeri într-o formă, apăsat şi nu prea de „matriţă". Lucrul cel mai greu nu era, însă, faptul că se găsea în „sacul" aceia, ci neputinţa de a-şi asigura o respiraţie liberă. Pulberea rece, sfărîmată şi izbită în faţa lui de vînt îi umplea nările, dîndu-i o senzaţie de sufocare.

Înainta încet, gata să se retragă la fiecare pas. Ştia că Prisada se găsea în urma lui, pregătit să-l ajute. Des-

făcu zidul zăpezii cu mîinile, înotînd parcă. În jurul lui se ridică o spuză orbitoare, rece, care-i pătrunse prin toate „fisurile" de la guler. Fața i se udă, gîtul — la fel. Zăpada îi intrase și pe mîneci. De pe marginile bortei create de mîinile lui și de sus, căzură, însă, valuri de zăpadă, netezind totul și acoperindu-l și pe el.

Prisada se alarmă. Plutonierul dispăruse brusc, nu i se mai cunoștea decît conturul. Observă că și în jurul lui, viscolul urcase nivelul zăpezii. Mai aștepță cîteva clipe înainte de a interveni. „E o prostie, își zise. M-am luat după el." Întinse mîinile și-l apucă pe Baboian de umeri trăgîndu-l înapoi.

— Va trebui să deranjăm pe cineva.

— Gangul e plin de zăpadă, zise plutonierul. Credeam că spre ușă trebuie să fie gol, dar nu e.

— Cum e acolo ? întrebă Prisada. Cum te-ai simțit ?

— Adăpost, n-am ce zice, rîse plutonierul. Trebuie să deranjăm vecinii...

Munciră cu lopețile o jumătate de oră, ajutați de doi vecini pe care-i treziseră. Prisada se gîndea că și lucrul ăsta era caraghios. În definitiv, pentru ce atîta corvoadă ?... Pentru a vedea dacă „Colțatul" era sau nu acasă... Și asta, în niște condiții în care toți păreau siguri că Horghidan nu era acasă. Trebuia doar constatat lucrul ăsta. Atît... Căci dacă Horghidan nu era acasă, după cum îi explicase Baboian în mașină, însemna că el dăduse spargerea de pe Venus. Horghidan ieșea din detenție și trîndăvea cîteva luni, lîngă nevastă și copii, după care se plictisea de sedentarism și o lua din loc, cînd nevastă-sa nu era acasă. Și dus era. Mai revenea după ce ispășea o nouă pedeapsă, ca să stea iar cîteva luni liber... Da, și Maria Horghidan îl iubea. Părea într-ade-

văr nefiresc. În definitiv, pentru ce-şi leagă bărbaţii şi femeile destinele, ce aşteaptă o femeie de la un bărbat ?

Reuşiră să spargă tunelul de zăpadă pînă la uşă. Cei doi oameni, treziţi din somn pentru a-i ajuta, spuseră că rămîn să le asigure ieşirea, căci peste marginile tunelului creat, zăpada purtată de vînt curgea ca nişte jeturi continui, acoperind rapid săpătura.

— Ne întoarcem repede, spuse Prisada.

Deschise uşa. Curentul i-o smulse din mînă, trîntind-o de perete. Trebuiră s-o împingă cu toată forţa ca s-o reînchidă. Apoi, în grabă, începură să urce. Baboian, care cunoştea imobilul, aprinse lumina din casa scărilor.

Ajunseră repede sus. Acum, viforniţa se auzea ca într-o altă lume, vuind. O lume îndepărtată, care se năpustea în galop peste cea înconjurătoare. Baboian merse direct la uşa lui Horghidan şi sună prelung.

— Cine e ? auziră după cîteva clipe vocea Mariei Horghidan în dosul uşii.

— Miliţia. Căpitanul Prisada ! zise ofiţerul de la evenimente.

— Imediat, tovarăşe căpitan, veni răspunsul femeii. Deschid imediat.

Nu mult după aceea, Maria Horghidan, o femeie atrăgătoare încă, deşi vîrsta începuse să-şi spună cuvîntul, albind-o devreme şi săpîndu-i faţa într-o mulţime de şanţuri mici, apăru în pragul uşii.

— Bună dimineaţa, o salută Baboian. Putem intra ?

— Ştiam c-o să veniţi, zise ea. Poftiţi.

Intrară. Femeia închise uşa şi-i urmă.

— Să vă fac un ceai, se îndreptă ea spre bucătărie. Doamne, cum oţi fi venit pe vremea asta !...

Baboian se uită la Prisada, care era năucit. „Aşa e ea !" spunea privirea plutonierului. Dar lucrul ăsta trebuia explicat. Acum, însă, nu era timp.

— Nu te deranja, zise Prisada. Vrem să plecăm repede. Soţul dumitale e acasă ?

— Nu. A plecat de-aseară şi nu s-a mai întors.

— Pe la ce oră a plecat ?

— Pe la opt, aşa spunea Gigi, băiatul mai mic. Eu şi băieţii mari nu eram acasă, şi Mihai a plecat...

— Ne dai voie să verificăm ?

— Dumneavoastră nu mă cunoaşteţi, zise femeia. Eu... adică, v-oţi fi grăbind, cum aţi zis, poftiţi de căutaţi.

Vrusese să spună, probabil, că ea nu minte. Prisada înţelese. Totuşi, nu făcuse efortul de a fi ajuns aici, ca să plece fără să controleze. Dar bărbatul, într-adevăr, nu era acasă. Copiii dormeau.

— Nu ştii nimic de el ? o întrebă pe femeie, pregătindu-se să plece.

— Nu, zise ea. Pleacă şi mai vine peste patru, cinci ani.

— Ai merita un alt bărbat, Marie, o privi Baboian cu compasiune, punîndu-şi casheta pe cap şi urmîndu-l pe căpitan.

Maria Horghidan se sperie.

— Ba să nu vorbiţi de alt bărbat. Dumneavoastră să-l prindeţi mai repede, să-mi găsesc şi eu tihna. Unde-o fi el pe viscolul ăsta, Dumnezeule !... Prindeţi-l mai repede, tovarăşe căpitan. Să-şi găsească şi el liniştea.

— Ne scuzi de deranj, la revedere, zise Prisada începînd să coboare scările.

Maria Horghidan îi petrecuse.

„Ciudată femeie, se gîndi ofiţerul. Pentru ea, noi sîntem singura speranţă acum...".

Baboian se gîndea probabil la acelaşi lucru, pentru că, înainte de a ajunge la ieşire, spuse :

— Nu vrea ca „Colţatul" să fie liber după ce fură. Ştie că e ca o fiară hăituită. Şi mai ştie că vieţii de fiară hăituită îi e de o mie de ori mai preferabilă viaţa în puşcărie. Femeia asta are suflet şi pentru el, tovarăşe căpitan.

— Poate că bărbatul ei a vrut să se predea, conchise Prisada. O fi ştiind şi el că prinderea lui i-aduce ei tihna. Copiii i s-au făcut mari, l-or fi impresionat... N-a putut să se abţină de la furt, dar să-i redea ei liniştea mai de vreme o fi vrut să încerce. Numai că n-a avut curaj şi, cînd m-a văzut ieşind, a luat-o la fugă...

— Vorba „marxistului", Dumnezeu ştie de ce-o fi venit el la miliţie ! făcu plutonierul.

Ajunseseră la uşă.

Cap. IV „Colţatul" a apărut la bufet

Dimineaţa, viscolul se opri. Natura rămase albă, într-o neclintire ce părea nefirească. Ningea încă, dar în atîta linişte, încît aveai impresia că se aud fulgii căzînd.

Se luaseră toate măsurile pentru găsirea lui Horghidan. Fusese dat în urmărire pe ţară. Ca de obicei. De cîte ori fura, Horghidan dispărea şi era prins în alte localităţi. Nu se întorcea niciodată acasă după furturi, iar în localităţile în care ajungea, se comporta ca un neghiob, încît era sesizat foarte repede şi prins. Acum însă, căpitanul Dima — în răspunderea căruia căzuse rezolvarea cazului — avea impresia că darea în urmărire a lui Horghidan se făcuse mai mult în virtutea obişnuinţei. Nu era de loc un lucru cert că el dăduse spargerea în strada

Venus. Modul de comportare la locul faptei, ca și intrarea în locuință cu ajutorul unor chei potrivite, nu-i erau proprii numai lui Horghidan. Tot așa și faptul că nu lăsase, totuși, urme acolo... Era de așteptat, deci, ca rezultatul dării în urmărire să nu fie, ca-n alte dăți, pozitiv și rapid !... Adică, Dima credea într-o impresie nelămurită a lui, într-un fel de presimțire... Se întrebase de multe ori, pornind de la faptul că Horghidan apăruse noaptea în dreptul miliției, ce rost avusese această noutate în comportarea lui ?... Nu putuse să-și dea nici un răspuns plauzibil.

Dima ședea în picioare, în dreptul ferestrei, privind căderea ninsorii. Deși nu mai sufla de loc vîntul, și pomii ședeau înzăpeziți și albi, căpitanul observă că fulgii încă erau vînzoliți, neliniștiți, alergînd dezordonați, în mici turbioane. Se formau curenți, probabil din cauza obstacolelor întîlnite de fulgi în cădere. Și fulgii păreau nehotărîți să atingă pămîntul, ezitau, pluteau aruncîndu-se brusc înapoi, în sus, ca să cadă din nou și iar să se ridice, pînă cînd, în sfîrșit, căderea pe pămînt sau în crengile arborilor îi astîmpăra... O neliniște asemănătoare, albă, umbrită, înceată, plutea și-n gîndurile lui Dima. Ce era cu vizita „Colțatului" ? De ce fugise, totuși, dacă vizita aceea avusese un rost ? I se întîmplase ceva neobișnuit ?...

Întrebările deveneau obsedante. Dima se retrase de la fereastră și formă numărul de telefon al laboratorului criminalistic. Răspunse Pandele.

— Dima la telefon, se prezentă căpitanul. Ce rezultate avem, Pandele ?

— Nimic, răspunse criminalistul. Nici o urmă...

— Mulțumesc !

Închise telefonul. Îndată după aceea, însă, soneria aparatului zbîrnîi. Dima se grăbi să ridice receptorul, aştepta veşti.

— Locotenent Iliescu la telefon, auzi vocea tînărului său subordonat.

Îl trimisese să cerceteze din nou dacă Horghidan nu reapăruse acasă sau prin împrejurimi.

— Dima, Iliescule. Ascult.

— Aşa cum mi-aţi ordonat, am aşteptat să se facă ziuă, stînd în pîndă. Vă raportez că Horghidan n-a apărut şi nici nu se ştie ceva despre el prin împrejurimi...

— Deci, nimic nou, conchise Dima.

— Nimic. Horghidan nici măcar n-a fost văzut cînd a plecat aseară... Am stat de vorbă şi cu mezinul familiei. Nu ştie cînd a plecat taică-său. L-a trimis să-i cumpere ţigări, pe la opt şi, cînd s-a întors, nu l-a găsit...

— Bine, făcu supărat Dima. Întoarce-te la organ.

Închise telefonul, dar acesta sună din nou. De data aceasta, comunica locotenentul-major Popa.

— Să nu-mi spui că n-ai făcut nimic! zise Dima, mustrîndu-l „preventiv".

— Am stabilit ceva, răspunse Popa.

— Acuma, faci pe enigmaticul!... Ce-ai stabilit?

Locotenentul-major întîrzie cîteva clipe răspunsul. Căpitanul avu senzaţia că, la celălalt capăt al firului, nu mai era nimeni. Apoi, auzi o voce necunoscută.

— Mă numesc Durnău Petre. L-am văzut azi-noapte, pe la douăsprezece şi jumătate, pe „Colţatul"...

Dima înţelese. Popa voia să fie convingător. Nu era rău.

— Unde l-aţi văzut, tovarăşe Durnău?

— La bufetul „Panciu", de lîngă strada Venus...

Devenea aproape o certitudine că Horghidan dăduse spargerea. Prost infractor. Întotdeauna făcea „gafe"... Aveai impresia că le făcea anume, simţind o plăcere deosebită să ajungă pe mîna miliţiei. Ciudat. Şi el, şi nevastă-sa erau ciudaţi. Într-o vreme, Dima ceruse expertiză psihologică în legătură cu Horghidan, dar examinatorii îl găsiseră *normal*. De atunci, Horghidan dăduse încă două spargeri, procedînd de fiecare dată la fel de prost. Şi judiciarul trebuise să-l trimită în instanţă, ca pe un *normal*. În sinea lui, Dima rămăsese convins că Horghidan era bolnav... Nu se alegea de loc cu foloase de pe urma furturilor. Doar prinderi şi ani de detenţie...

— Cînd a intrat în bufet ? La ce oră ? îl întrebă pe Durnău.

— Păi, atunci a intrat, veni răspunsul. La douăsprezece şi jumătate.

— Cît a stat înăuntru şi ce-a făcut ?

— N-a stat mult. A băut un pahar de sifon, a plătit şi-a plecat. L-am văzut cînd a luat-o spre strada Venus !...

Dima mai întrebă cu ce fusese îmbrăcat infractorul, mulţumi şi ceru să vorbească din nou cu locotenentul-major.

— I-ai luat declaraţie scrisă ?

— Nu, zise Popa. M-am grăbit întîi să vă raportez.

Dima rîse.

— Asta e mod de-a raporta, ai ? Mai vorbim noi. Continuă investigaţiile !

Da, probabil, Horghidan fusese hoţul. Probabil pătrunsese în casă pe la unu fără douăzeci. Jefuise casa şi plecase, luînd cu el lucrurile furate, în valiză. O dusese undeva şi se prezentase apoi în faţa miliţiei... De ce ?...

De ce fugise cînd îl văzuse pe Prisada ieşind din biroul ofiţerului de serviciu ?...

Bătu cineva la uşă.

— Intră ! strigă Dima.

Cel care-şi făcu apariţia în birou era căpitanul Andreescu de la furturile de buzunare, cooptat acum în colectivul de anchetă a cazului. Dima apelase la el, pentru că, în probleme de investigaţii, căpitanul Andreescu avea un fler aparte... Zîmbetul lui Andreescu îl însufleţi. O dată cu căpitanul, pătrunsese în birou un val de aer proaspăt adus de afară.

— Colţatul n-a fost văzut nici la gară, nici în staţiile de tramvai, spuse Andreescu. E posibil ca, de data aceasta, să nu fi plecat din oraş.

— Probabil ! făcu Dima. O fi pe undeva... Trebuie să fie în apropierea locuinţei lui din strada Florilor. Nu pot înţelege ce s-a întîmplat.

— Nici eu, zise Andreescu.

În sprîncenele negre, i se topea ninsoarea, făcîndu-le să lucească. Dima îl bătu pe umăr.

— Ce face nevastă-ta ?

Andreescu îl privi mirat.

— Bine, mersi ! De ce mă-ntrebi ?

Dima zise grav :

— Frumos bărbat are !...

„Împăratul hoţilor de buzunare" se încruntă.

— Uite, ştii ? ! Detest bărbaţii frumoşi. Am plecat !...

Dădu să se îndrepte spre uşă.

— Stai că merg şi eu, zise Dima. La urma urmei, nu mai am ce face aici. Hai cu mine în strada Florilor.

Ieşiră împreună în ninsoare. Zăpada aşternută pe jos era albă şi afînată şi te făcea să-ţi simţi călcătura ca şi

cînd ai fi călcat pe burete. I.M.S.-ul îi aştepta în faţa intrării, cu motorul sub presiune.

Trebuie spus, însă, pentru a nu mai lungi povestea, că şi aceste investigaţii în cartierul infractorului se soldară fără rezultat. Nimeni nu ştia nimic. Dima şi Popa se întoarseră la sediu...

În rest, ziua trecu anostă, fără evenimente. Ninsoarea curse fără oprire, înecînd ca într-o ceaţă privelişte a. Seara pe la zece, însă, îi secară izvoarele şi zăpezii. Oraşul trăia acum o linişte albă, de neclintit...

Cap. V Valiza

A doua zi, oraşul devenise un şantier al iernii. O mulţime de oameni ieşise cu lopeţi în curţi şi pe străzi. Alături de intervenţia maşinilor I.G.O.-ului, munca lor înzestra oraşul cu căi de acces, cu drumuri străjuite de parapete albe, semănînd unor galerii deschise. La construcţia acestui „labirint", participau, în egală măsură, o bună dispoziţie generală şi o poftă de muncă tinerească. Viaţa reintra în normal. De altfel, normal fusese şi viscolul, cum tot normală era şi dispariţia lui Horghidan... Puţin anormală era doar căldura care muia zăpada.

Pe la ora zece, în ghereta ofiţerului de serviciu se prezentă o femeie între două vîrste, durdulie, îmbrăcată fără prea mult gust. Ofiţer de serviciu era din nou căpitanul Adrian. Probabil era dat ca în timpul turei lui să se desfăşoare evenimentele în legătură cu Horghidan. Femeia bătu la uşă şi intră. Avea în mînă o valiză mare, de carton, pe care o aşeză lîngă perete, răsuflînd uşurată. Abia acum, dădu bună ziua. Adrian îi răs-

punse privind-o curios. Își închipui, în prima clipă, că vizitatoarea se certase cu bărbatul și fugise, căutînd sprijin aici...

— Ce s-a întîmplat ? întrebă.

— O vedeți ? arătă femeia spre valiză. 'Am găsit-o în curte.

— În curte la dumneavoastră ?

— Da, cînd să rînesc, știți. Dam zăpada de lîngă gard la o parte, să nu putrezească ulucile, că cu topirea zăpezii, lemnul se moaie, și, cînd să trec de jumătatea gardului, lopata se lovește de ceva tare. Rînesc cu grijă și scot de-acolo valiza asta. Acu' de pierdut, vă-nchipuiți, nu putea s-o piardă cineva la mine în curte. Da' dacă a pus-o anume, de ce-a pus-o ?...

Adrian formă numărul de telefon al căpitanului Dima. Șeful secției judiciare coborî și o luă pe femeia cu valiza în biroul său. Invită și cîțiva oameni, veniți cu alte treburi la organ, să asiste la deschiderea valizei... O interogă în fața lor pe aducătoarea obiectului găsit, asupra împrejurărilor în care dăduse peste obiect. După întrebările preliminare, la care femeia răspunse că se numea Ceaușu Victorița și că locuia în strada Mieilor, numărul 10, ea trebui să reia povestea găsirii, întocmai cum o făcuse jos, în fața căpitanului Adrian. Se procedă, apoi, la deschiderea valizei... Înăuntru, un ceas de masă, un ceas de mînă „Doxa", femeiesc, două flanele și un costum bărbătesc, o cutie cu bijuterii și un palton de damă... Dima își dădu seama că valiza și lucrurile din ea erau cele care dispăruseră în urma spargerii casei Mariei Calafeteanu din strada Venus. Formă numărul de telefon al păgubașei și o invită la organ să-și recunoască lucrurile. Victorița Ceaușu și martorii fură de acord să aștepte pînă la sosirea femeii...

Acum, povestea lui Horghidan devenise şi mai de neînţeles. Ceva se întîmplase. Dar lucrurile puteau fi foarte simple, atît de simple încît părea de necrezut. Ipoteza, care se născuse mai de mult şi pe care găsirea valizei o susţinea, era că Horghidan intrase într-o criză de conştiinţă, că dăduse spargerea, dar îi înţelesese nerostul şi hotărîse mai întîi să arunce ceea ce furase. Probabil că, după aceea, se gîndise să se predea miliţiei, dar curajul i se sfîrşise în momentul în care îl zărise pe ofiţerul Prisada, pentru el o figură necunoscută. Poate că alta ar fi fost reacţia lui, dacă, de pildă, în locul lui Prisada ar fi fost el, Dima. Lui, de fiecare dată cînd şedeau în anchetă de vorbă, „Colţarul" i se destăinuia „frăţeşte"... „O dau dracului de treabă ! Data viitoare, nu mai fac. Maria, nevastă-mea, e pîinea lui Dumnezeu, domnule căpitan, şi eu... Numai departe de ea am trăit. Ca un străin. Mă mir şi eu că mă mai primeşte... Da' mă primeşte... Spuneţi şi dumneavoastră, merit ?..."

Da. Era posibil ca de data aceasta „Colţatul" să nu fi părăsit oraşul. Furtul, din cauze obiective, nu-i mai reuşise ; n-ar fi avut, deci, bani să plece. Pleca întotdeauna cu trenul sau cu taxiul, dar, pe viscol, taxiurile n-ar fi părăsit hotarele oraşului. Nici la gară „Colţatul" nu apăruse. Dima avea încredere deplină în investigaţiile lui Andreescu. Era convins că rezultatul lor, concluzia aceea că Horghidan nu părăsise oraşul exprima realitatea... Însemna că putea considera cauza ca şi rezolvată, cu atît mai mult, cu cît „Colţatul" vrusese el însuşi să se predea. N-avea decît să aştepte să evolueze criza de conştiinţă a infractorului.

Şi, totuşi... Existau cîteva amănunte care mai ridicau semne de întrebare. Anemice, dar existau. De pildă, ce

căutase Horghidan în strada Mieilor — stradă periferică, situată la vreo cinci sute de metri de strada Venus. Drumul de la strada Venus la Mieilor, direcţia aceasta, nu ducea de loc spre sediul miliţiei şi nici spre locuinţa lui. Aşadar, încotro se îndrepta infractorul şi de ce tocmai pe Mieilor aruncase valiza ?... Nici măcar spre o staţie de taxiuri nu mersese, pentru că spre taxiuri ar fi trebuit să meargă exact invers. Găsirea valizei în Mieilor părea să excludă ipoteza crizei de conştiinţă elaborată de Andreescu... Într-un asemenea caz, o întrebare cerea peremptoriu răspuns : Ce altceva îl determinase pe infractor să arunce prada, ca apoi să-şi facă apariţia lîngă sediul miliţiei ? Ce se întîmplase acolo, pe Mieilor ?

Maria Calafeteanu sosi şi recunoscu obiectele. Spuse că nu sperase să le mai vadă, le pusese cruce... Izbucni în plîns, ca la revederea unor prieteni... Dima se gîndi cît de legaţi erau oamenii de lucruri. Îi apăru Victoriţa Ceauşu într-o lumină frumoasă, irizată. Printr-o asociaţie afectivă bizară, o asemui pe femeie cu maică-sa, Teodora Dima, deşi mama lui era cu cel puţin douăzeci de ani mai în vîrstă decît aducătoarea valizei...

Cap. VI Doi oameni fugind

Căpitanul Dima intră pe strada Mieilor o dată cu Victoriţa Ceauşu. Venise să vadă locul în care fusese găsită valiza şi să descluşească aici, dacă avea să fie cu putinţă, ce se petrecuse, de fapt, în ultima noapte de viscol, pe această stradă, o stradă periferică, cu case mici, joase, înconjurate de curţi, sau lăsate ici, colo, de izbeliştе, în plin cîmp.

Privi locul în care fusese valiza, ca şi cînd s-ar fi aşteptat să-i spună el, acel loc, ce se petrecuse. Locul însă refuza să „povestească".

„Poate că Horghidan se ascunde pe undeva pe-aici", îşi zise Dima. Hotărî să caute din casă în casă, urmărind două lucruri : să afle dacă Horghidan era sau nu în vreuna din case şi, totodată, să găsească vreun martor al întîmplărilor petrecute după spargerea din Venus. Umblă astfel „ca popa cu botezul", întîlnind, printre alţii, şi cîţiva infractori cunoscuţi, care, deocamdată, erau liberi, fie că se astîmpăraseră, fie că nu fuseseră depistaţi. Cu unul dintre aceştia, discuţia fu foarte interesantă.

Fostul infractor, aflat încă în evidenţele miliţiei, se numea Varlam Burdulea, poreclit „Papainoagă", din cauza înălţimii lui. „Papainoagă" sări din pat la vederea căpitanului pe care-l condusese în casă femeia.

— Trăiţi, dom'căpitan. Aţi venit să mă ridicaţi ?

— Am de ce ? întrebă scrutîndu-l Dima.

— Păi, va să zică, n-aveţi !...

— Va să zică, n-am ! îl imită Dima.

— Şi eu tot aşa zic, făcu Burdulea. Da' mai ştii ? ! Oi fi fost luat drept altu' !...

— Mai ştii, îl îngînă Dima. Unde-ai fost ieri-noapte ?

— Adică nu azi-noapte, ieri-noapte ! clipi nedumerit „Papainoagă"... S-a dat vo *gaură* pă viscolu-ăla, dom'căpitan ?

Alta decît cea de pe strada Venus nu se dăduse.

— Ieri-noapte, da ! zise Dima aşteptînd răspunsul.

— Pare-mi-se că eu n-am fost acolo, zise bucuros „Papainoagă". Pă cîte mi-aduc eu aminte, am cam băut

la „Trei măsline", cu-alde „Chioru" şi cu matracuca lui. A fost ziua matracucii. M-am întîlnit nas în nas cu ei, cînd intrau la „Trei măsline", şi m-au invitat.

— Erau în bani ?

— Păi, aveau ceva, la ce să mint !...

— Şi pînă la ce oră aţi petrecut ?

— Pînă s-a-nchis, la unu.

— Pe urmă, ce-ai făcut ?

— Ca orice rumân cu familie, m-am întors în sînu' familiei... Să spună Vasîlca. Aşa e, Vasîlco ?

— A venit pe la două fără un sfert, zise cu reproş femeia.

— Ca omu' beat, făcu vesel Burdulea. Muierea nu-nţelege. Da' m-am apucat de treabă, acu' ! Vă mulţumesc pentru vorba pusă, dom' căpitan.

Era momentul să-l întrebe direct asupra întîmplărilor pentru care se afla acolo. „Papainoagă" fusese pe stradă pe la unu şi jumătate...

— Ascultă, Burdulea, pe „Colţatul" nu l-ai văzut ieri-noapte ?

— L-oi fi văzut. Da, ce-am eu cu el !... Pot spune că l-am văzut...

— Unde ?

— P-aci, pă stradă. Alerga unu' după el.

— Cam pe la numărul opt, prin dreptul Victoriţei Ceauşu ?

— Nu. Mai încolo. Spre capătu' străzii, spre oraş. Cît p-aci să mă trîntească-n zapadă. Mi-a strigat ceva, da' n-am înţeles, că venea ăla din urmă. I-am pus o piedică ăluia care alerga după el. Eram lipit de gard şi nu m-a văzut. Sau n-o fi avut timp să mă vadă, că s-a sculat de jos şi-a tulit-o iar după Mişu „Colţatul"... Numai

că el a luat-o tot înainte, şi „Colţatu“ apucase la dreapta, pă strada Păşunii.

— Ce ţi-a strigat Horghidan ? N-ai înţeles nici un cuvînt ?...

„Papainoagă“ se scărpină după ceafă.

— Păi, va să zică, a strigat...

— A strigat, îl aprobă Dima.

— O fi strigat ceva cu moarte de om !... N-am înţeles. Moarte de om, parcă-a zis. Or fi vrut să zică că ăl de-alerga după el îl omoară. De-aia i-am pus şi eu piedica ăluia...

Discuţia, în loc să-l mai intereseze acum, îl plictisea pe Dima. Mai bine zis, îl obosea. Gîndurile îi fugeau înapoi, pe firul poveştii relatate de „Papainoagă“. Ar fi însemnat că urmăritorul nu vrusese decît să-l omoare pe Horghidan. De ce ? Întîlnirea cu acest urmăritor fusese un prilej de spaimă pentru Horghidan, îl făcuse să arunce valiza, cu toate obiectele furate, ca să poată fugi.

— N-aş băga mîna-n foc, da' parcă-a mai zis şi „Dric“, făcu deodată Burdulea.

Dima tresări.

— „*Dric*“ alerga după el ?

— După-nălţime, parcă... Nu l-am văzut bine. Mă dădusem lîngă gard şi doar am întins un picior. Pă urmă, vă daţi seama, l-am văzut din spate. Pînă s-a adunat el după jos, „Colţatul“ a avut timp s-o ia la dreapta. S-o fi ascuns undeva, că „Dric“ nu l-a văzut şi a mers înainte pă Mieilor, şi pă urmă, pă Berbecului... M-am temut, după-aia, că „Dric“ o să să-ntoarcă să mă ia la-ntrebări şi am plecat acasă...

— Îmbracă-te să mergi cu mine acasă la „Dric“, zise Dima.

— Da' o să-ntîrzii la fabrică, vorbi „Papainoagă"... Știți, n-aș vrea s-audă maistrul c-am mai avut de-a face cu miliția.

— Merg eu cu tine la fabrică, după aceea... Poate dăm de „Dric", înțelegi ?...

Burdulea începu să se schimbe. Vasîlca, nevastă-sa, îi pregăti un pachet cu mîncare.

— Nici să mănînci n-ai timp, zise ea, reproșîndu-i, de fapt, lui Dima că-l lua așa.

— Țara arde și baba să piaptănă ! făcu Burdulea. Astea nu-s treburi pentru tărtăcuța ta. Pune-acolo mîncare și taci.

— Merge să ne-ajute ! îl susținu Dima.

Vasîlca veni lîngă el și șopti.

— N-a mai făcut nimic, tovarășe căpitan. Vă mulțumim pentru vorba pusă !...

„Papainoagă" o auzi.

— Ți-e frică că mă ridică ție. Să fie-al dracului dacă nu dau zece *găuri* la noapte !... Să mergem, dom' căpitan.

Femeia i-ntinse împietrită pachetul.

— Nu-mi trebuie mîncarea ta ! se răsti fostul infractor. Fac eu singur rost !...

Lacrimile ieșiră din ochii Vasîlchii mari, grele, dar nu scoase o vorbă. Dima îi luă pachetul din mîinile strînse și ieși, urmat de Burdulea. În mașină, îi dădu pachetul și-i spuse șoferului adresa lui „Dric". I.M.S.-ul demară scurt.

*

În strada Abatorului, nu-l găsiră pe „Dric". Nu era acasă decît o fată a infractorului, care tocmai se întorsese de la școală.

— Unde e tata ? o întrebă Dima.

— Nu ştiu. A plecat de ieri-noapte.

— Deci, azi-noapte n-a fost acasă ! ?...

— Nu. Eu, cu mama şi cu soră-mea am dormit singure.

— Tata n-a spus unde-a plecat ?

— N-a spus. Mama zicea că dacă l-ar omorî viscolu' pe unde s-o fi aflînd... A zis că dacă mai ajunge la închisoare, o să-l lăsăm să zacă acolo, dacă aşa-i place...

Aşa zicea întotdeauna. Dima ştia. Pe urmă, i se muia inima. „De ce ? se întrebă el. De ce fac unii oameni sacrificii pentru alţii, cînd aceştia nu le merită ?“...

Era limpede. „Dric“ dispăruse şi el de-acasă. Povestea îndrugată de „Papainoagă“ nu era o invenţie. Dima îl conduse pe fostul infractor pînă la uzina în care lucra.

Cap. VII Se întrerupe petrecerea

La căpitanul Dima acasă, era petrecere. Aveau invitaţi. Casa fusese transformată anume pentru seara aceea. Mobila fusese cărată în dormitor, în sufragerie rămînînd doar masa extensibilă, biblioteca şi scaunele. Pe masă, Adina ajutată de Adina-mică, fata ei şi a căpitanului, elevă în clasa a şaptea, pregătiseră băuturi şi tot felul de bunătăţi... Serbau ziua de naştere a lui Dima.

Invitaţii ciocniră primele pahare. Atmosfera era fascinantă. Mai ales pentru Adina-mică, aşezată în capul mesei, între Adina-mare şi căpitan. De fapt, ea părea sărbătorita. Aproape că nici nu mînca. Era preocupată mai mult să asculte bucăţile de muzică uşoară, care „zburau“ din magnetofon. Casa fusese ornată cu benzi de hîrtie colorată şi totul semăna puţin a revelion. Nu

era departe nici amintirea revelionului. Trecuseră, de atunci, numai trei săptămîni...

*

Sună telefonul. Locotenentul-major Popa o rugă pe Adina-mare să-i încredinţeze lui misiunea de răspundere de a ridica receptorul. Se ridicase şi Adina-mare, o dată cu el... Încuviinţă. Apoi, în timp ce locotenentul-major se apropia de telefon, se uită îngrijorată la Dima.

— Cu dumneavoastră, tovarăşe căpitan, întinse Popa receptorul spre amfitrion.

— Cine e ?

— Ofiţerul de serviciu.

Dima se ridică de la masă. Vorbi la telefon, apoi o chemă pe Adina-mare în bucătărie. Cînd reveni, îşi pusese deja paltonul peste costumul nou, cusut special pentru ziua aceea. Adina-mare făcu efortul de a părea veselă. Deşi musafirii se aşteptaseră ca telefonul să-l smulgă din mijlocul lor pe sărbătorit, toţi îl priveau parcă dezaprobativ.

— Abia mîine dimineaţă începe programul, zise Popa. Dumneavoastră vă duceţi de-acuma, ca să fiţi sigur !... Mă bate gîndul să merg şi eu... Mă luaţi ?

— Am primit ordin să nu las pe nimeni să plece ! replică soţia lui Dima.

— Aşa-s miliţienii, oftă o vecină. Că eu am zis lui fi-meu : maică, nu în miliţie ! Orice, da' numai-n miliţie nu !

Era penibil. Dima ar fi vrut să-i spună că el nu era obligat să plece. I se comunicase că „Dric", pe numele său adevărat Iancu Năsturaş, fusese adus la miliţie de către un subofiţer din paza generală. Ar fi fost foarte

simplu să dea dispoziție ca „Dric" să fie băgat la arest, pînă a doua zi dimineața. Dar încă n-avea destule motive pentru asta. Ar fi putut să dea ordin ca „Dric" să fie lăsat în pace, pînă a doua zi, și, deci, el ar fi rămas acasă...

— Așa e, ținu Popa isonul vecinei. Unii oameni, numai la datorie, săracii. Că și eu aveam un prieten. I-am zis : nu te băga, frati-meu, în miliție. Că mai bine ca mine, nu știe nimeni ce e asta !... Blestem. Uite, scumpă doamnă, se întoarse locotenentul-major spre vecină, dacă la dumneata în casă ar fi acum un hoț și pînă să ajungi să-l prinzi, s-ar căra cu niscai lucruri din casă, ce-ai face ?... Ai chema miliția ? Da. Și, dacă miliția asta e la masă, cu prietenii, și serbează și ea o zi acolo, și zice : doamnă dragă, chefuim și noi olecuță, ai dumneata răbdare pînă mîine !... Sari în sus ? Sari. Dar dacă nu zice că e la masă, că știe că pe dumneata nu te interesează masa ei, și vine, miliția, ți-aduce un pic de liniște, de speranță ! ? Pe hoți, îi prinzi mai repede dacă te duci imediat să vezi ce și cum. Cel puțin omul simte că miliția asta nu se dezinteresează, că și-o fi lăsat și ea o casă, familie, pentru el !...

— Văd că se lungește... ședința, interveni Dima. O să mă străduiesc să vin repede. Seară plăcută ! Sper să-mi ții locul cu cinste, Popa.

— Dar pînă la un punct, se înroși toată timida soție a lui Popa.

Adina-mare zîmbi. Ridicară paharele, băură. Dima aruncă un sandviș în gură și ieși. Din hol, îl auzi pe Popa reluîndu-și discursul.

— Nevastă-mea îmi face numai fete, dar dacă aș avea un fiu, i-aș spune : băiete, în miliție cu tine !...

Adina-mare zîmbi iar.

— O „prelucrează“ ! îl îmbrăţişă pe Dima şi-i deschise uşa.

— La mulţi ani, iubitule !...

— Frumoasa mea, o ţinu Dima pe piept.

Uşa se închise, cum se închide uneori imaginea la film, şi şterse chipul strălucitor al femeii...

*

„Dric“ şedea pe scaun cu coatele pe genunchi, cu ochii în podea. În sinea sa, Dima recunoştea că era încă departe de a şti ceva despre infractorul acesta. Îl ştia din timpul altor anchete. Un încăpăţînat, scoteai greu vreo mărturisire de la el. Fusese poreclit, *eufemistic*, „Dric“, în loc de „Mormînt“, ceea ce, îndeobşte, înseamnă, ca supranume, un om tăcut, care nu va trăda niciodată nimic. Totuşi, „Dric“ nu era destul de tare. Pentru a-l „sparge“, acum, Dima ar fi trebuit să ştie cu o literă mai mult decît aflase despre el. Ar fi trebuit să aibă, fie şi numai intuitiv, explicaţia prezenţei lui „Dric“ în strada Micilor. Dar căpitanul n-avea nici unul din aceste atuuri. Raportase comandantului povestea spusă de „Papainoagă“. Locotenent-colonelul Anton îi ordonase să-i „pună la treabă“ pe Popa şi pe Iliescu, în toate zilele care se scurseseră de atunci. Adică, să-i trimită să facă toate investigaţiile posibile, în legătură cu Năsturaş. Şi aceste investigaţii fuseseră făcute. „Şi cele posibile, şi cele imposibile“, după expresia locotenentului-major Popa. Rezultatul, însă, fusese nul. Atîta doar : „Dric“ plecase de-acasă pe la orele unsprezece, în seara de douăzeci spre douăzeci şi unu ianuarie. Pe viscolul acela, el plecase numai într-un balonzaid de doc, maroniu, îmbrăcat peste nişte pantaloni negri de stofă, şi un flanel de lînă,

pe gît, de culoare verde. În picioare avusese bocancii lui vechi dinainte de prima detenție, iar în cap, un basc negru, cam ponosit, al cărui moț era rupt... Altceva nu se putuse afla. Acum, însă, infractorul era îmbrăcat, de sus pînă jos, altfel : Costum nou, de stofă, flanel nou, bocanci noi, și un paltonaș modern, scurt și pufos la pipăit, de toată frumusețea... Pe cap, purta o căciulă din muton doré. Era, deci, limpede că „Dric" fusese în bani în ultimele zile !... Fusese reținut în gară, cînd coborîse din tren, de către subofițerul din paza generală, care ajunsese acolo pentru că avusese nevoie de concursul celor de la postul T.F., într-o cauză de huliganism. Pînă la urmă, subofițerul îi trimisese pe cei de la postul T.F. să rezolve scandalul, el pornind cu „Dric" către sediu...

Dima își spuse că trebuia să obțină de la început un ascendent asupra infractorului. Trebuia să-l facă să-i dea ascultare, să răspundă la întrebările sale, dacă s-ar fi putut, ca un mecanism dirijabil. Începu cu cîteva „exerciții fizice" :

— Ia ridică-te, Năsturaș !

„Dric" dădu din mînă că nu socotea necesar să se ridice. Totuna era dacă ședea pe scaun sau se scula.

— Ridică-te, am zis ! apăsă Dima tonul.

— Știu c-ați zis, dom' căpitan. Da' are v'un rost !? M-ați adus aicea și-acu' mă puneți să mă ridic ! Lăsați-mă să plec. M-așteaptă și pe mine copilașii, nevasta...

„Ca întotdeauna, îmi simte intențiile", își zise Dima.

— Un om care vrea cu tot dinadinsul să plece, întîi se ridică, spuse. Nu poți să pleci așa, stînd.

— Poftiți ! catadixi „Dric" să-l asculte.

— Dezbracă-te !

— Vreţi să stăm de vorbă ?...

— Vezi că eşti om de înţeles ! Scoate-ţi căciula şi pune-o în cuier... Aşa. Şi acum, şi paltonul !... Ia uite ce tip elegant ! Parc-ai fi picat dintr-un galantar de magazin de confecţii. Aşază-te !

— Nu e frumos să m-aşez, dom' căpitan. Cum să stau în faţa dumneavoastră !...

„Pîn-acum ai stat, lua-te-ar dracu' !" îi spuse Dima în gînd.

— Nu umbla cu şoalda, Năsturaş. Stai jos, ca oamenii, şi spune-mi unde-ai fost...

„Dric" se aşeză.

— Dacă ţineţi să stau, stau.

— Şi-mi spui şi pe unde te-ai vînturat zilele astea.

— Care zile, dom' căpitan ?

„Trebuie să arunc în joc o piesă mai mare", îşi zise Dima.

— Cum care zile !... De la despărţirea de „Colţatul"...

„Dric" păli vizibil şi vru să-şi ducă mîna la chip, ca pentru a-şi camufla expresia. N-ajunse cu ea, însă, decît pînă la piept.

— Suferi cu inima ? îl „relaxă" Dima.

— Cam sufăr...

— Ia mai ridică-te !

— Vă bateţi joc de mine, dom' căpitan.

Dima nu-l contrazise.

— Prinde bine. Ridică-te !... Aşa. Acum, stai jos !... Infractorul se execută. Vezi ? Ţi-a trecut ?

— Aş vrea... o ţigară, dom' căpitan, scoase „Dric" pachetul.

— Pentru cardiaci, ţigara e moarte de om, Năsturaş. Pune pachetul pe masă... Aşa... După ce-mi povesteşti

cum ai dus-o şi pe unde-ai mai fost zilele acestea, o să fumezi.

— De ce vă interesează pe unde-am fost ?

— Din curiozitate, dragă „Dric". Din pură curiozitate.

— Ca şi rîndu' trecut, cînd m-aţi înghesuit de n-am avut încotro. Acu', bag mîna-n foc că n-am făcut nimic, dom' căpitan.

Dima rîse.

— Bagi mîna-n foc pentru tine... Frumos din partea ta. Zici că rîndu' trecut te-am înghesuit ?...

— Păi, nu ? N-am făcut şi pîrnaie ? !

— Şi-acum, vrei să rămîi nepedepsit, ai !...

„Dric" îşi ridică ochii din podea, privindu-l pe Dima cercetător. „Vrea să vadă ce ştiu", îşi zise căpitanul.

— Ai văzut c-am deschis magnetofonul, Năsturaş ?

— Văz't !

— Atunci, dă-i drumul, că n-am timp. Unde-ai fost şi ce-ai făcut de cînd te-ai despărţit de „Colţatul" şi de „Papainoagă" ?... Îl ştii pe „Papainoagă" ? Stă pe strada Micilor !...

Din nou „Dric" tresări, încercînd să-şi ducă mîna la chip.

— Iar inima ?

— Cu „Papainoagă" nu m-am întîlnit de mult !...

— În schimb, el ţi-a pus o piedică în noaptea aia. Ai căzut şi l-ai cam pierdut din ochi pe „Colţatul"...

„Dric" amuţi. Faţa i se încruntă. Era limpede că se întreba ce ştie anchetatorul.

— N-am fost pe strada Micilor, nu ştiu de ce noapte vorbiţi ! spuse deodată. Văd că mă luaţi drept altu'...

— O să vedem noi, pe urmă, făcu Dima. Deocamdată, reluă el, tu povesteşte pe unde-ai fost, din noaptea

de douăzeci, spre douăzeci și unu ianuarie, pînă acum.

— Nu știu de ce noapte vorbiți !

Dima simți că i se urcă sîngele-n cap. Făcu efortul să se stăpînească, dar nu izbuti.

— Ascultă, „Dric", ridică el tonul. Știi bine că-n noaptea aia ai plecat de-acasă și nu te-ai mai întors ! Știi bine și de ce nu te-ai mai întors !... Știi ce-ai făcut pe strada Mieilor și așa mai departe. Știi tot, că doar tu ai făcut ce-ai făcut. Eu nu vreau decît să povestești cum ți-ai petrecut vremea de-atunci încoa !... Ei, drăcia dracului ! Te-ntreb de mai bine de-un sfert de oră lucrul ăsta !... Și tu ? Vrei să spui că ești abil ?... După *moarte de om* pe strada Mieilor, mai faci pe deșteptul cu mine !...

Tresărirea lui „Dric" fu atît de puternică, încît Dima fu el însuși surprins. Căpitanul folosise expresia auzită de „Papainoagă", pentru a-l impresiona cu ce se petrecuse pe strada Mieilor. Dar la cuvintele „moarte de om", „Dric" făcuse ochii mari și trăsese brusc aer în piept, ca și cînd s-ar fi înecat.

— Te superi, ai, cînd îți amintesc faptele, hotărî Dima să exploateze pista...

— Despre ce fapte vorbiți, dom' căpitan ?

„Moarte de om", îi răsună în cap lui Dima. „Moarte de om"... Ce vrusese „Colțatul" să spună cu cuvintele astea ? Că „Dric" făcuse sau era pe cale să facă moarte de om ?...

— Unde-ți sînt hainele cu care-ai plecat de-acasă, „Dric" ?

— Le-am aruncat...

— Stai ! Nu vorbi !... strigă Dima.

— Le-am aruncat, dom' căpitan.

— Știu. Ți-am spus să nu vorbești. Nu mă interesează ceea ce știu. Mie să-mi spui doar atît : unde ai

fost, ce-ai făcut de atunci încoa !... Dă-i drumul ! Magnetofonul e deschis...

„Şi-a schimbat hainele complet", se gîndi Dima. Apoi, îi răsunară în cap din nou cuvintele „Colţatului" redate cu probabilitate de „Papainoagă" : *moarte de om !...* Însemna asta că „Dric" omorîse pe cineva, totuşi ? Hainele schimbate erau un argument în favoarea acestei ipoteze. „Dric" omorîse pe cineva, jefuindu-l... De unde bani ca să se îmbrace ?. Doar „Colţatul" aruncase valiza... Tresărirea lui „Dric" la cuvintele „moarte de om" fusese mult prea puternică, pentru a fi o expresie goală !... „Probabil, erau murdare de sînge hainele vechi. Sigur că le-a aruncat. Trebuie să-l ţin în şah. Să mă fac că nu interesează decît ce-a făcut pe urmă, după *mortea de om...* Dar, firește, de ce mă interesează asta ?... Trebuie să-l fac să creadă că am un motiv"...

„Dric" tăcea. Avea de ce. Dacă, într-adevăr, îşi aruncase hainele, pentru că fuseseră pline de sîngele celui pe care-l omorîse, atunci era interesat să nu spună unde fusese, cînd şi unde le aruncase. Hainele ar fi fost o probă zdrobitoare în acuzarea lui.

Dima îşi dădea seama şi de absurdul situaţiei. Se lega de cuvintele „moarte de om" şi îl acuza, în gînd deocamdată, pe „Dric", de crimă, dar cadavrul celui omorît nu exista. Nu exista sau nu fusese încă descoperit... Nu cumva „Dric" îl omorîse pînă la urmă pe „Colţatul" ? Prisada spusese că Horghidan o luase spre gară... Evident, după obiceiul lui, „Colţatul", pentru că dăduse spargerea, se gîndise să plece din localitate, să dispară... „Dric", desigur, cunoştea acest obicei al lui Horghidan. Era cunoscut Horghidan printre infractori. Un tip fricos, blînd, liniştit, care fura dintr-un fel de manie. Ştiindu-i obiceiul, „Dric" îl aşteptase, probabil,

undeva, în apropierea gării, şi-l atacase prin surprindere, omorîndu-l. Cine ştie unde cărase după aceea cadavrul !... Dacă n-ar fi venit gerul, după prima zi de căldură, poate că acum cadavrul ar fi ieşit la iveală undeva, de sub zăpadă... Dar, dacă aşa stăteau lucrurile, de ce stăteau aşa !...

Ce motive avusese „Dric" să-l reducă pe „Colţatul" la tăcere ?...

— „Colţatul" văzuse ce-ai făcut pe strada Mieilor, se trezi Dima vorbind aproape involuntar...

— V-a spus el asta ?...

— Uite, domnule Năsturaş şi stimabile „Dric", vorbi sigur pe sine Dima. Adică voia să pară sigur pe sine, şi izbuti. Uite, iubite domnule Iancu Năsturaş, zis „Dric", ne interesează şi ultima problemă : hainele cu care ai fost îmbrăcat în noaptea aceea !...

Infractorul avu din nou gestul acela prin care voia să-şi ducă mîna la faţă. Dar îşi reveni repede.

— V-a spus „Colţatul" ceva ?

Dima se încruntă.

— Mi se pare că eu sînt acela care pune-ntrebările... „De ce-a venit Colţatul la miliţie ?" Dima abia-şi putu reţine o tresărire.

— Din păcate, zise ca şi cînd ar fi vorbit singur, „Colţatul" n-a vrut să rămînă la noi în noaptea aia şi cineva i-a făcut de petrecanie. După ce-a vorbit, a zbughit-o şi nu l-am mai putut opri şi nici prinde...

„Dric" răsuflă uşurat. Dima îşi spuse că manevra îi reuşise. Acum, era aproape convins că Horghidan fusese omorît şi ucigaşul era infractorul din faţa lui. «E mort „Colţatul", dar vezi că noi nu ştim cine l-a ucis, şi atunci»... Dima păli... Pierduse şansa cu hainele !... Pe haine s-ar fi găsit urme din sîngele „Colţatului" — do-

vada vinovăției lui „Dric"... Era prost să mai spună acum unde aruncase hainele!?... Totuși, Dima insistă.

— Unde sînt hainele cu care ai fost îmbrăcat în noaptea aceea?

— Le-am ars, spuse cu lejeritate infractorul.

— Mai-nainte ai spus că le-ai aruncat!

— Nu eram eu prost să vă las pe mînă o probă ca aia!...

— Avem destule probe, de fapt, aruncă Dima.

— Nu l-am omorît eu pe „Colțatul"...

— Tu dă-o pe-aia din strada Mieilor, vorbi calm Dima. Zi-i, cu frumosul, „Dric". Știi că atitudinea în anchetă contează.

Replica pe care-o dădu „Dric" fu stupefiantă.

— Eram beat, dom' căpitan. L-am omorît pe bătrîn, cînd am văzut c-o să se trezească.

Dima făcu un efort supraomenesc ca să nu întrebe „pe care bătrîn?".

— Și „Colțatul" te-a văzut! De-aia ai alergat după el...

— Da. Da' am căzut și nu l-am mai prins.

— Aveai de gînd să-l omori și pe el, nu-i așa?

— Nu! Să-i spun să tacă. Atît.

— Tot a venit la miliție!...

— Dacă mi-a scăpat!... Dacă-l prindeam, îl făceam eu să nu mai vină!... Da' nu l-am prins și nici nu l-am mai văzut dup-aia, fir-ar să fie, c-aș fi aflat ce v-a spus și-aș fi știut să mă feresc.

— Sigur, înțelese Dima. N-o să recunoști că l-ai omorît și pe Horghidan. Dublă crimă — pedeapsa cu moartea. Deocamdată, ajunge. Ai să te mai gîndești. Dă, mătăluță, o declarație scrisă, în legătură cu prima crimă... Uite toc și hîrtie. Eu o să ies puțin. Poți să și fumezi. Și

Dima chemă aghiotantul ofiţerului de serviciu, apoi ieşi şi telefonă locotenent-colonelului Anton, din alt birou.

— L-am anchetat pe „Dric", raportă el.

— Ştiu, mi-a raportat ofiţerul de serviciu. Ai scos ceva ?

— A recunoscut deocamdată că l-a ucis pe bătrînul din strada Mieilor.

— Ce bătrîn ?...

— Asta e, că, deocamdată, nu ştiu !... Se pare că tot „Dric" l-a omorît şi pe „Colţatul", ascunzîndu-i cadavrul. Adică, vă raportez, nu se pare, ci mai mult ca sigur. El discută despre omorîrea „Colţatului" ca despre un fapt real. El ştie şi noi nu ştim nimic. Asta e o dovadă.

— Asta numeşti dumneata dovadă ?...

— Cel puţin pentru noi, tovarăşe colonel. Dovezile pentru instanţă le vom furniza pe urmă !...

— Bine, Dima. Mă-mbrac imediat şi vin. În noaptea asta, văd c-o să avem de lucru...

— În noaptea asta şi cîte-or mai fi de-acum înainte, rîse căpitanul. Noi avem mereu de lucru...

— Şi ? Nu e bine ? rîse şi Anton. Apropo, Dima, la mulţi ani ! Ai băut ceva ?

— N-am prea apucat. Da' nu mă omor cu firea...

Peste douăzeci de minute, Anton sosi la sediu, aducînd cu el o sticluţă de coniac. „Dric" îşi scrisese declaraţia, dezvăluind numele victimei de pe strada Mieilor. Locotenent-colonelul Anton raportă situaţia şefului inspectoratului judeţean de miliţie. Curînd, aveau să fie puse în mişcare forţe noi.

CONSTANTIN PREDA

DUPĂ ANCHETĂ

Întorc filă după filă, privesc cuvintele rînduite cînd mai strîmb, cînd mai drept, studiez, aș spune, dosarul, obișnuință profesională; altfel gîndul mi-o ia înainte, străpunge hîrtiile și adună, ca pe o cocă răsturnată pe masă, tot ce am citit, și răscitit, și auzit, și văzut despre furturile acestea patru, despre care știu atîtea și nu știu nimic și pe care trebuie să le rezolv, să-i „găsesc" pe hoți.

Hîrtia asta, de pildă, cu scris cursiv, format, cu rînduri drepte și fraze limpezi, corecte... M-am întors la ea, e prima filă din dosar. E scrisă de un inginer din Comănești. Reclamă un furt. El a plecat dimineața la lucru, nevastă-sa, peste două ore, în piață. Ea s-a întors peste alte două ore, a deschis ușa, a țipat. Au găsit-o vecinii leșinată, în casă nu mai era decît mobila, hoții furaseră tot ce putuseră lua. Vecinii au dus femeia la spital. Și femeia a născut înainte de termen.

După reclamația inginerului, urmează declarațiile martorilor, fiecare cu scrisul lui, mai mare, mai mic, pe ici, pe colo nu-l prea înțelegi, scrie fiecare în legea lui ce-a văzut, ce-a auzit. Le-am citit pe toate. De două, de trei, de cinci ori, cine mai știe. Pe urmă, hîrtiile despre celelalte furturi. Împrejurări mai puțin dramatice, dar asemănătoare. Le-am citit și pe acestea de două, de trei, de cinci ori; iată, citesc una și prin ea văd tot ce scrie dincolo, sub ea, pe alte hîrtii, despre alte cazuri, alți oameni. Dar, ziceam, se aseamănă, cînd le străpung cu mintea,

numai asta văd ; ce le aseamănă. Celelalte trei furturi, toate la Roman, tot dimineaţa, ca şi cel din Comăneşti, tot pe la zece, după ce au plecat oamenii de acasă. Tot cu chei potrivite, nici o încuietoare n-a fost forţată.

Şi de ce n-aş crede că ici, colo, uşa a fost descuiată cu cheia casei?! Cîţi oameni nu „ascund" cheile la tocul uşii sau sub preşul de la intrare cînd pleacă! Mama, la fel, o pune sub o glastră de flori. Şi de cîte ori nu i-am spus: „N-o mai pune, mamă, acolo." Ea, nimic. Şi aşa. Hoţii pîndesc, văd unde pun oamenii cheile, descuie, fură ce fură, încuie, pun cheile la loc. Unul intră în casă, altul pîndeşte în stradă. Asta e tot.

În dosarul acesta, la fel. Sînt două declaraţii de la vecinii victimei din strada Sucidava. Spun că au zărit pe unul pîndind în stradă şi că l-ar putea recunoaşte. De unde să-l iau? Semnalmentele, pe care le dă fiecare dintre ei, coincid. Să caut hoţul după ele. Unde ? Totuşi...

Cu ei, cu aceşti doi martori o să încep. Mîine, plec la Roman.

*

Mă uit la femeia aceasta. Cum am anunţat-o, a şi venit. Priveşte cu neîncredere fotografiile pe care le-am pus pe masă. De fapt, de ce ar trebui să creadă că fotografia hoţului este una dintre acestea? Doar n-am fost acolo să-l fotografiem cînd a furat. Cînd a intrat în birou, femeia era nerăbdătoare să-l vadă pe hoţ aici, să se uite la el şi să zică : „ăsta e, nu v-am spus eu că-l ţin minte ?" Dar în birou eram numai eu şi am rugat-o să se uite la fotografiile de pe masă.

— Dacă ştiam eu, tovarăşe, ce învîrtea el acolo, în stradă, nu puneam eu mîna pe el ? Că şi celuilalt, ofiţerul

acela, că nu știu cum îl cheamă, care m-a întrebat atunci, că a venit și s-a interesat la toți vecinii dacă au văzut ceva și eu i-am spus ce am văzut, tot așa i-am spus. Cum de n-am știut eu, că puneam mîna pe el...

Acum, ia în mînă o fotografie, două, trei, le pune pe masă. Cercetează altele. Se oprește îndelung la una; este Harafu, ea nu știe. Trece mai departe. Încă două, încă trei și se întoarce la Harafu. La poza în mînă, o privește, o pune, din nou, pe masă. Nu este sigură. Și iarăși de la capăt. Și din nou se întoarce la Harafu.

— Acesta... Cred că acesta este, zice. Seamănă. Dacă l-aș vedea, v-aș spune precis. Așa...

Îi mulțumesc, o conduc pînă la ușă, pleacă.

„Seamănă"... Se poate. Cîți oameni nu seamănă între ei ! Hm ! Mi-a venit rîndul să n-am cu încredere în spusele femeii. Cred că se înșală. L-a arătat pe Harafu. Dar Harafu era escroc, nu spărgător. Iar acuma, Harafu...

Ce-o fi făcînd? N-am mai stat pe îndelete de vorbă de patru luni. Atunci, acum patru luni, mi-a vorbit despre bani, țin minte. Fusese premiat. Cinci sute de lei. Nu știa ce să cumpere, bocanci băiatului și rochie fetei, sau picup.

— Nu mai știi ce să faci cu banii, Harafule.

A rîs.

— Dac-ați ști cîți bani am avut eu la viața mea, *domn'* căpitan...

— Te cred, măi, *domnule* Harafu!

— Așa e, *tovarăș'* căpitan, uitasem. Da' nu țineau, îi făceam praf. Și trăiam cu frică. Ăștia țin...

Era mulțumit. Așa, cu fața senină, părea mai înalt.

Harafu e țigan seminomad. O vreme a lipsit din Bacău. A revenit, cu cei doi copii, și a închiriat o cameră, mai mult o magazie, într-o mahala. A lucrat pe unde a

găsit, cu ziua. După un timp, a venit la mine. Mă cunoştea, îl prinsesem de câteva ori cu escrocherii, îl trimisesem în judecată. Mi-a spus că vrea să muncească cinstit, m-a rugat să-l ajut. Am intervenit pentru el, l-am angajat la o întreprindere de industrie locală, apoi, l-am sprijinit să se transfere la fabrica de încălţăminte „Partizanul". În cîteva luni, s-a calificat, lucrează la o maşină de rihtuit. „Trage, trage tare", mi-au spus cîţiva pe care i-am întrebat. Cîştigă bine. I-au dat şi casă; două camere, baie, bucătărie... Şi-a cumpărat haine, lui şi copiilor. Mobilă, aparat de radio, covor... Sonia, fata lui, a fost angajată la „Vinalcool". Băiatul a intrat la şcoala profesională, cu bursă. (Stana, nevastă-sa, era la închisoare, pentru furt. S-a întors acum patru luni.)

De atunci, de la întoarcerea Stanei, pe Harafu nu l-am mai întîlnit decît aşa, în fugă. Iar acuma, tocmai de aceea, între fotografiile de pe masă, am pus-o şi pe a lui. Iar femeia aceasta s-a oprit chiar la el. Poate că seamănă, cum spune ea. Tot e ceva. O să căutăm unul care seamănă cu Harafu. El nu poate fi, sînt convins. Cel ce a fost văzut în strada Sucidava purta pe mîna stîngă o mănuşă de piele. Era, probabil, invalid. Harafu e sănătos.

Intră cel de-al doilea martor. Îi arăt fotografiile. O alege pe cea a lui Harafu şi mi-o întinde.

— Acesta este.

*

E dimineaţă, e răcoare, oamenii trec grăbiţi, nici nu mă văd, parcă; fiecare, la muncă. Copii nu, nu e ora cînd ei trebuie să meargă la şcoală, e ora cînd oraşul îşi încordează muşchii în criză de timp. Acum, oraşul nu cîntă,

nu vorbește, nu rîde, orașul este serios, orașul este grăbit, străzile sînt năpădite de oameni, de furnici.

Îl aștept pe Harafu, pîndesc aproape de casa lui, cum pîndea el aproape de casa aceea de pe Sucidava. El o fi pîndit, oare? Doi martori l-au recunoscut, în fotografia lui, pe hoțul care pîndea să vadă cînd se întoarce stăpîna casei din piață. Și îl pîndesc, și ceasul merge încet, dar la ora aceasta ar fi trebuit să plece, deja, și Harafu întîrzie. Trec, mereu, pe lîngă mine, bărbați, femei, unii în jos, ceilalți în sus, iar acuma apare Harafu, iată-l, iese pe poartă. Plec spre el, ne întîlnim ca „din întîmplare" și rămîne locului.

— Să trăiți, tovarăș' căpitan.

— Bună dimineața! Ce faci, Harafule?

E grăbit, se duce la lucru. Vorbește încet, mi se pare că-mi evită privirea, fruntea îi este cutată și trupul s-a strîns în jos, spre pămînt. Îi caut, cu privirea, mîna stîngă, o zăresc, îi este unsă cu o pomadă neagră.

— Un accident?

— Nu, o eczemă.

Ne despărțim. Nu știam că are o eczemă pe mînă. Să-și fi pus mănușa, atunci pentru a nu fi recunoscut după pomada aceea neagră? Un om abil și le-ar fi pus pe amîndouă. N-a fost el.

Poate a fost el. Nu se pricepe și l-au pus să pîndească, în casă au intrat alții. Nu era în „meseria" lui. Harafu a fost escroc, nu spărgător.

Merg spre miliție și mă gîndesc că s-ar putea, totuși, să nu fi fost el. Dacă cel văzut pe Sucidava este invalid, Harafu e nevinovat. De unde să-l iau pe invalid?

Și fac, dintr-o dată, cale întoarsă. Mă duc la „Partizanul". Și tot dintr-o dată, orașul se înveselește. E ora

şcolarilor. Se strigă, aleargă cu ghiozdanele în spate, se aşteaptă unul pe altul. Şi ora domnişoarelor, a domnişorilor, a elevilor, a studenţilor, se duc la liceu, la facultăţi. Ei, gravi, cu servicte sub braţ, cu mustăţi rare, moi, subţiri. Ele, zvelte, rumene, proaspete, cu sîni pîrguiţi.

Ajung, intru în biroul în care lucrează Iulia, nevastă-mea. Nu mă observă, discută cu o colegă. Îi stă bine în rochia aceasta albastră, cu guler alb, parcă ar fi şi ea şcolăriţă. Azi-dimineaţă n-am remarcat asta. De fapt, nici n-aveam cum, ea a plecat în urma mea de acasă. Cînd ajung lîngă ea, tresare. Îmi zîmbeşte mirată.

— Ţi-a fost dor de mine?

Dau ironia pe seama prezenţei colegilor.

— Mai... greşesc şi eu... uneori, caut un răspuns asemănător şi mă întreb de ce, în faţa altora, vorbele calde, de acasă, le stinghereşc.

O rog să-mi arate situaţia cu prezenţa la serviciu. Nedumerirea îi creşte, pare chiar puţin contrariată şi încearcă să prelungească jocul.

— Cînd am lipsit, am avut întîlnire, tovarăşe căpitan.

Face cu ochiul colegei din dreapta, mă prefac că nu văd, cercetez situaţia. De patru ori degetul mi se opreşte în dreptul numelui lui Harafu. Iulia mă urmăreşte fără să zică nimic. Abia cînd ridic privirea spre ea, mă întreabă:

— Ce s-a întîmplat?

Nu-i răspund, ridic doar din umeri şi privesc, din nou, situaţia.

— N-a lipsit niciodată. Se ţine de treabă, ţi-am mai spus...

Iulia e îngrijorată, simt cum îi tremură glasul. Pentru mine? Pentru el? Cunoaşte toată povestea vieţii lui

Harafu, s-a bucurat o dată cu mine cînd el s-a hotărît să se lase de escrocherii, şi cînd a fost angajat, şi cînd a început să lucreze la maşină, şi cînd i-au dat casă... E îngrijorată. Are dreptate; în toate cele patru zile cînd s-au comis spargerile, Harafu a fost prezent la întreprindere. O întreb, totuşi, în ce schimb a lucrat Harafu în zilele acelea. Îmi arată, era scris pe situaţie, dar eu nu observasem. Ultima dată, a lucrat în tura de după-amiază. Dimineaţa a fost liber. Devin neliniştit, mă întristez chiar; Romanul e aproape de Bacău.

*

Mă întorc acasă tîrziu. Sînt obosit. Soţia mă aşteaptă cu masa, încă. Mîncăm tăcuţi, simt că vrea să-mi spună ceva, se abţine. Am convenit să nu discutăm niciodată, la masă, lucruri neplăcute. Le amînăm.

Cînd terminăm, trecem în dormitor. Deschid radioul.

— Ce-i cu Harafu? mă întreabă, în sfîrşit. A făcut ceva?

— Nu ştiu.

— O să-l condamnaţi?

— Noi nu condamnăm...

— Tribunalul, ştiu, mi-ai mai spus. Dar voi...

Ce să-i răspund? Îmi vin în minte cuvinte din conferinţele ţinute uneori cu cetăţenii, că legea pedepseşte pe cei care o încalcă. Şi că numai arzînd de la rădăcină răul, poţi distruge virusul care atacă organismul sănătos al societăţii. Nu i le spun, n-are rost.

— Vezi tu, Iulia, omul legii...

— Omul legii... Ştiu. Cu Harafu ce e?

— E vorba de nişte furturi...

Tace cîteva clipe. O privesc, pare că-l ascultă pe Dan Iordăchescu, ascult şi eu, el rîde într-o baladă... Îl ascultăm ?

— Nu e el. Harafu munceşte. O normă şi jumătate. Hoţii sînt altfel. Hoţii sînt ca... sînt ca...

Nu găseşte. Nici nu trebuie. Ştiu şi eu cum sînt hoţii. Harafu n-a fost hoţ. Dar a fost infractor.

— Sîmbătă, la şedinţa de producţie, l-au evidenţiat iar.

— Înţeleg. Totuşi, ce-ai zice dacă...

— Şi-a refăcut viaţa. Copiii... Trăiesc ca oamenii. Se spune că şi-a luat televizor...

— Eu ţi-am spus.

— Atunci?

— Îţi mai aminteşti întîmplarea aceea de la Comăneşti?

Se încruntă, tace, se gîndeşte.

— Care?

— Cu furtul, cu femeia aceea care a născut înainte de termen...

Rămîne pe gînduri. Despre furtul din Comăneşti aflaseră, în zilele acelea, mulţi. Vorbele trecuseră din gură în gură şi Iulia mă întrebase ce era adevărat. Faptul o impresionase; după ce i l-am confirmat, a fost de-a dreptul revoltată. Acum, tace. Îşi aminteşte, cred, totul.

— El a fost? Harafu?

— Nu ştiu. Poate el.

— Nu cred.

— Nici eu.

— Atunci?

— Nu ştiu. Cercetăm...

Se lipeşte de mine şi-mi caută mîna. Cu mîna cealaltă închide radioul. Simt că are încredere că voi fi drept.

*

Harafii sînt mulţi, vreo cinci. Cel de la „Partizanul" e Nicolae, ceilalţi, fiecare cu numele şi cu familia lui, toţi dintr-un neam. Numele, pe jumătate ţigăneşti; numele neamului, al familiei. Familiile, pe jumătate desfăcute, pe jumătate amestecate, droaie de copii şi de fuste creţe şi de tălpi desculţe lipăind pe pămînt, pe asfalt... Coteţe cu găini, lăzi cu boarfe, saci cu mălai. Cumpără haine vechi, cumpără sticle murdare, vînd fărăşe, vînd vătraie, vînd umerăşe şi cuiere pentru haine, meşteşugite din ciocan şi cuţit, unse cu gaz. Cînd e tîrg, îi găseşti în tîrg, cînd nu e tîrg, îi găseşti în piaţă, dimineaţa, ademenind ţăranii, ademenind orăşenii, băgîndu-i omului marfa în suflet. Ei, îmbrăcaţi în haine purtate, niciodată pe măsura lor, cu cîte o pană sclipind la pălărie, încălţaţi cu pantofi, cu bocanci ; ele, desculţe, toate cu fuste creţe, înflorate, cîte patru, cinci, ciopor pe trotuar, fără să cumpere, fără să vîndă nimic, povestind şi rîzînd.

De cîtăva vreme, nici unul n-a mai apărut în tîrg la Bacău cu haine vechi de vînzare. Am fost la gară. Neamurile lui Nicolae au expediat, în cîteva rînduri, la Sibiu, colete cu „efecte de strămutare". Probabil că acolo le vînd. Harafii au fost văzuţi cam des şi la telefoane. Am verificat avizele date de ei. Par a fi în legătură cu un anume Stoican, din Sibiu.

*

Azi-dimineaţă am făcut percheziţie la toţi Harafii. Am ridicat obiectele care bănuiam că sînt provenite din fur-

turi. La Nicolae n-am găsit nimic. Le-am luat, l-am luat şi pe Nicolae, ne-am urcat în maşină şi am venit la Roman. Între lucruri, păgubaşii nu şi-au recunoscut nimic de-al lor. Poate că ale lor au luat drumul Sibiului.

Pe Harafu l-am încadrat într-un grup de opt indivizi şi fiecare dintre cei doi martori l-a recunoscut.

Deci, *el a furat*.

Acum ne întoarcem spre Bacău. Stăm împreună pe bancheta din spate şi nu ne spunem nimic. Maşina goneşte pe asfalt şi-mi simt gîndul una cu ea, lunecînd fără sfîrşit. Mă înfioară ceva, poate prin preajmă e adevărul, iar eu nu-l văd, nu ştiu să-l văd. Trece pe lîngă noi un camion, un bolid; încotro s-or fi grăbind? Mai trec cîteva, vuiesc cîte o clipă, dispar în urmă, spre Roman, şi e din nou linişte. Motorul maşinii noastre toarce uniform şi sforăitul lui îmi face somn. Şoseaua e dreaptă, îmi arunc ochii pe kilometraj, o sută la oră, dar nu simţim. Aş vrea să ajungem mai repede, poate la Bacău mai aflu ceva. Ceva care să mă apropie de adevăr, să-mi dea certitudinea lui. Martorii l-au recunoscut pe Nicolae şi-mi pare rău pentru el. El n-a zis nimic, nici da, nici nu, simt c-ar răspunde mai mult nu, dar şi da, căci pare să fie în ochii lui ceva ca un da. Şoferul frînează, i-a apărut un copil în drum şi ne oprim. Coboară, îl ameninţă, îl ceartă, îl învaţă.

Ce bine ar fi de ne-ar răsări adevărul, deodată, în drum!

Îl privesc pe Harafu. S-a strîns în colţul lui, pare că nu aude şi nu vede.

— Nu spui nimic, Harafule?

Tresare, se uită la mine şi se strînge mai mult în colţ.

— N-am ce spune... domn' căpitan.

A ezitat, nu mi-a mai spus „tovarăşe".

— Ai putea să ne ajuți să stabilim adevărul...

Ridică din umeri, întoarce capul și privește cîmpul. În stînga, soarele s-a risipit pe o cultură întinsă de rapiță înflorită. Îi prind în colțul gurii o fărîmă de zîmbet.

— Adevărul iese singur la suprafață. Ca untdelemnul deasupra apei. Așa mi-ați spus dumneavoastră odată...

Nu cred că e el.

A vorbit încet, mai mult pentru el. Urmează tăcere. Din nou tăcere, lungă, apăsătoare. Ce-o fi în sufletul lui? Poate că vrea și el ca adevărul să răsară, dintr-o dată, singur, în drum. (Singur? De ce singur? Nu pot vedea adevărul însingurat...)

Gonim. Mersul mașinii e parcă mai aspru, motorul accelerează, subțiindu-și glasul, sau scade. Scrîșnesc fin pinioanele, dar scrîșnesc și le simt în creieri. Nu mai pot fi blînd cu Nicolae. A furat. Fac eforturi să-mi păstrez calmul.

— Tot nu vrei să spui nimic?

I-am vorbit aspru, voiesem ca vocea să-mi sune și mai aspru, dar n-am putut.

— N-o să mă credeți. Așa că...

Ajungem. Harafu e lăsat liber. În birou, îl găsesc pe inginerul din Comănești. Mă așteaptă. I-am telefonat încă de ieri să vină în după-amiaza aceasta. Îi arăt lucrurile pe care șoferul le cară din mașină în biroul meu. Își regăsește tot, aproape tot ce i s-a furat din locuință.

*

Noua mea țintă e Ilva Mare.

O vreme rămîn pe culoar și privesc noaptea prin fereastra deschisă. Mi se pare moale, gelatinoasă, trenul o despică șuierînd din cînd în cînd, asourit, iar șirul lung

al vagoanelor se tîrîie prin ea ca un vierme, uns. Mă scîrbeşte, intru în compartiment şi îmi înfund trupul în pluşul canapelei.

...Mă trezesc dimineaţa, nu ştiu cînd am adormit, eram obosit, pesemne; în ultimul timp, n-am prea ştiut cînd e începutul şi cînd e sfîrşitul zilei. Ieri am sosit la Sibiu, l-am căutat pe Stoican, l-am găsit. Tot ţigan. În casă, cîteva din lucrurile furate de Harafi de la Roman. Aveam în minte şirul lung al obiectelor înscrise de păgubaşi în reclamaţii.

Cînd citeam şi răsciteam dosarul, o făceam ca un automat, din simplă obişnuinţă profesională. La început, cu atenţie, mă opream la fiecare amănunt. Pe urmă, cînd reluam dosarul a patra sau a cincea oară, ochii treceau pe rîndurile unei file, iar gîndul străbătea hîrtia, citind dincolo de ea, pe alte şi alte hîrtii, reţinînd asemănările, făcînd legături, *memorînd*.

Şi am mai găsit ceva la Stoican. Un aviz telefonic. Era înfipt în rama oglinzii. Îl chemase *Vava* pentru dimineaţa aceasta, la zece, tocmai din Ilva Mare.

Vava e şefa hoţilor. Ştiu asta de la Nicolae. Vava cîntăreşte *ponturile*, Vava hoărăşte unde, cînd şi cine să dea lovitura. Vava împarte ce s-a furat, Vava le dă ordine, Vava îi pedepseşte. Vava face şi desface. La *găinării* nu se bagă, îşi alege *ponturile* mai grase. Şi partea leului. A fost şi ea condamnată, o dată, a ieşit şi, de-atunci, Vava a „lucrat... curat". În Bacău, n-am găsit-o. Nici unul din Harafi „nu ştia" unde e. Şi ieri, am aflat că e la Ilva Mare. L-a chemat, cu aviz, pe Stoican, la telefon. Pe Stoican l-am reţinut, dar s-ar putea să vină la convorbire nevastă-sa şi să-i dea de ştire Vavei. O să ajung la Ilva înaintea convorbirii.

...E ora şase şi un sfert, am ajuns, e răcoare, a plouat, aş bea ceva, o ţuică, un ceai, orice, să-mi spele gîtul. N-am unde. Mă duc la postul de miliţie şi-mi pierd vremea pînă la opt. La opt, plec la telefoane.

Centralista o cunoaşte pe Vava. De cîte ori a vorbit la telefon, a făcut atita gălăgie, încît telefonista se grăbea să-i dea legătura mai repede ca să scape de ea. Ştie şi unde locuieşte, a văzut-o de cîteva ori intrînd într-o casă.

Dar dacă la convorbire va veni altcineva în locul Vavei?

Îl rog pe curierul care duce avize telefonice să treacă „întîmplător" pe la ea şi să-i amintească de convorbirea de la ora zece. Se întoarce după o jumătate de ceas. Vava e acasă, plec într-acolo.

...Vava stă turceşte în vîrful patului. Mă vede, tace. Cînd mă recunoaşte, încremeneşte.

— Cu ce treburi pe-aici, Vava?

— Cu... nimic.

Îşi face timp să găsească un motiv.

— M-am despărţit de soţ, domnu' căpitan...

Ştiu că minte. Cu Ciucă, soţul Vavei, am stat de vorbă înainte de a pleca să-l găsesc pe Stoican.

— Soţul tău e la noi acum. E vremea să revii la el...

Tresare. Ghicesc că vestea a derutat-o şi o iau repede.

— Cu cine ai fost la Roman?

Se bîlbîie, înşiră cîteva nume, îl spune şi pe bărbatu-său. De Nicolae Harafu nu spune nimic. Poate a uitat, poate că el nici n-a fost, dar eu vreau să ştiu, de prea multă vreme mă chinuie întrebarea aceasta.

— I-ai spus pe toţi?

— Pe toţi, domnu' căpitan, se poate?!...

— El n-a fost, deci, îmi scapă fără să vreau.

Vava se încruntă, pare că n-a priceput, încă, despre cine e vorba.

— Ba a fost.

— Cine?

— Nicolae, se luminează ea și ochii îi lucesc.

A înțeles, deci. Eu, încă nu. Dacă a fost, de ce nu l-a spus dintr-o dată. Iar dacă n-a fost, de ce l-a spus? Din răzbunare? Ce are Vava cu el? Vava e șefa bandei. Poate că vrea să-l înfunde pe Nicolae pentru că s-a rupt de ei. Dar Nicolae n-a fost niciodată în grupul de hoți al Vavei. El era escroc. Stana, da, Stana, nevasta lui Nicolae, lucra împreună cu Vava. N-o fi asta?

— Susții, Vava?

— Da, domnu' căpitan, susțin.

Pe urmă, scoate obiectele furate, pe care le-a adus cu ea, și plecăm.

*

Nicolae Harafu e liber încă. Cercetările continuă. Harafii au recurs la tot arsenalul de trucuri pentru a simula iresponsabilitatea. Puși în fața probelor, însă, treptat, au cedat. Numai Nicolae Harafu n-a făcut nici zarvă, dar nici n-a declarat nimic.

Într-o seară, Iulia îmi povestește că au în fabrică o femeie, Didina. La ora schimbului, funcționarii se uitau pe fereastră și se amuzau, văzîndu-l pe Nicolae cum o așteaptă în stradă să plece împreună. De la un timp, pleacă singur, zice Iulia.

— Ce e cu Didina?

...După-masă, îl chem din nou pe Harafu. Rămînem singuri în birou. Privirea și-o ține mereu în pămînt. Încerc să-mi lămuresc îndoiala: a furat sau n-a furat Ni-

colac ? Mă gîndesc la viaţa lui. Mi-am zis, totdeauna, că nu trebuie să muncesc doar ca să prind infractorii şi să-i trimit în judecată. Voiam să am mulţumirea de a fi ajutat un om. Harafu pornise bine. Am făcut mult pentru el. Poate că nu totul, dacă nu s-a îndreptat. Sau, poate, pentru că am vrut să fac totul de unul singur. Sînt acolo muncitori vîrstnici, trebuia să le povestesc despre el. Mi-am zis, însă, că poate Harafu n-ar mai vrea, acum, să mai devină publice paginile trecutului său.

De patru luni, Harafu mă ocolea. De patru luni, adică de cînd s-a întors Stana, nevastă-sa, de la închisoare. Cînd îl întîlneam, totuşi, Harafu era posac. Era, parcă, ghemuit, capul i se lipea de trunchi, împingîndu-i bărbia în piept, fruntea i se cutase, mîinile îi atîrnau, parcă, lungite pînă la genunchi.

Stana începuse să „lucreze" din nou cu Vava, deci, iar Harafu ştia şi se frămînta. N-o fi avut putere să se bată singur cu ea, cu răul. Atunci ar fi trebuit, poate, să intervin. Stana l-o fi atras la spargerile din Roman.

Harafu a capitulat?

Îl privesc şi nu ştiu ce să-i spun. Am strîns probe, care-i dovedesc vinovăţia. A fost recunoscut de cei doi martori din strada Sucidava. Se adaugă declaraţiile celorlalţi Harafi. Am vrut să string probe şi în apărarea lui. Nu m-a ajutat. Ancheta s-a terminat şi îmi pare rău că cinstea nu l-a cîştigat pe omul care a păşit spre ea. Răul va trebui, totuşi, *ars din rădăcină*, pentru ca Harafu să-şi dea mai bine seama cît preţuieşte cinstea.

— Stana? îl întreb într-un tîrziu.

Ridică ochii, mă priveşte şi îi lasă din nou în jos. Tace îndelung, frămîntîndu-şi gîndurile. Îl privesc, nu-i spun nimic. Tresare. La ce s-o fi gîndind? Nu recunoaşte nimic, nu declară nimic. În faţa instanţei, probele îi vor dovedi

vinovăția. Nu-l mai interesează nici faptul că de comportarea lui în anchetă depinde dacă i se vor acorda sau nu circumstanțe atenuante.

— Știu de ce nu recunoști. Nu ești încă tare. Nici n-ai fost, de aceea ai furat.

Harafu tresare, rămîne cu ochii la mine.

— Ar trebui să fii; să reziști ispitei, să învingi ce ai rău în tine...

Se ridică. Mă ridic și eu, mă apropii de el. Încerc să-i ghicesc gîndurile. Să fie, oare, un fel de recunoaștere? Să fie părerea de rău după anii de viață cinstită pe care îi pierde? Dar, poate că nu sînt pierduți. Poate...

„Femeia asta", a zis. Despre Stana e vorba. Îmi vin în minte vorbele Iuliei și întreb:

— Cu Didina, ce-i?

— Didina?

Își strînge pumnii, își învîrte șapca în mîini, vrea să spună ceva, tace! Tac și eu, aștept să se hotărască. Într-un tîrziu, vorbește cu glasul scăzut.

— Ea, nu, domn' căpitan. Ea, nu. Altceva nu îndrăznesc să vă rog... Ea să nu știe cine am fost...

Gîndurile mi se învălmășesc. Harafu are viața lui, pe care n-am crezut-o niciodată atît de complexă. L-am acuzat că a furat, poate pe nedrept l-am acuzat. Caut în mine un sprijin și nu găsesc. Mă fulgeră un gînd.

— Cîți frați ziceai că ai, Harafule?

— Trei.

— Doi sînt aici. Al treilea?

— Gheorghe. E la Focșani.

— E invalid?

— Nu.

Revin la birou. Mă așez, închid dosarul. Cauza e încheiată.

— Adică... N-are degete la mîna stîngă, îl aud pe Harafu. Şi le-a prins la dărac...

Mă ridic în picioare. (Abia aştept să ajung acasă şi să îi spun Iuliei.)

— Şi Didina?

— Didina... Ştiţi, la ea am fost atunci, cînd zic că m-au văzut la Roman. Dar să n-o chemaţi. Încă o dată vă rog, domnu' căpitan...

NICHIFOR PIETRIŞ

ZONA ZOSTER

Colonelului B.

— Dă-mi un hap, dă-mi ce ştii, fiindcă simt că înnebunesc, spuse maiorul Avram intrînd în cabinetul doctorului.

— Dă-mi că înnebunesc, îl imită doctorul, ridicîndu-se de la biroul lui, cu mişcarea aceea nervoasă, atît de cunoscută lui Avram. Cînd nu mai poţi, dai fuga la doctor... Ţi-am mai spus: mai lasă baltă treburile, ia-ţi concediu şi du-te undeva la munte.

— Chiar ar trebui să-mi iau concediul, spuse blînd Avram, şi doctorul se uită surprins la el, bănuind că maiorul îi întinde o cursă. Îl cunoştea bine.

— S-ar putea să crăpi într-o zi...

— Atîta pagubă. Vor avea şi infractorii o bucurie...

— Prostii, izbucni doctorul. Nu e vorba de infractori, ci de cu totul altceva, dar nu spuse la ce anume se referea.

Tăcu. Avram tăcu şi el. Durerea îi strîngea capul ca într-un cleşte şi-şi simţea gura acră, înăsprită, parcă ar fi mîncat pălămidă. În ultima vreme, durerea aceasta, care-l mai încercase şi pînă atunci, dar la intervale de timp mult mai mari, se îndesise.

— Ceea ce mă îngrijorează, doctore, — deşi erau prieteni vechi, rar îi zicea pe nume, — e că mă simt la un moment dat golit, de parcă aş avea în loc de cap un dovleac. Pur şi simplu nu mai gîndesc, ceva opac, parcă ar fi o perdea neagră şi groasă de catifea, îmi coboară

peste ochi şi totul mi se întunecă de nu mai văd nimic. Mi-e teamă ca durerea aceasta să nu ducă la cine ştie ce complicaţii.

— Mai ştii? Nu-i exclus ca într-o zi să orbeşti, spuse dus pe gînduri doctorul şi îngrijorarea din vocea lui nu-i scăpă lui Avram.

— Vorbeşti serios ? Şi eu care am fost convins că eşti unul din cei mai pricepuţi urmaşi ai lui Esculap, încercă el să dea un ton glumeţ discuţiei. Îmi pare rău că după atîţia ani sînt nevoit să constat că nu eşti nici cel puţin un felcer.

Oftă, ostentativ, cu aerul unui om profund decepţionat.

— Crezi că-mi arde de glumă, spuse fără chef doctorul. Ai luat medicamentele pe care ţi le-am prescris?

— Le-am luat, minţi Avram.

— Le-ai luat pe dracu, nu se putu abţine doctorul. Mie îmi vinzi tu gogoşi? Se opri din scris, îşi scoase ochelarii şi cu un gest obosit şi-i puse cu grijă alături, pe cristalul biroului. Ochii lui puţin înroşiţi şi umflaţi îi dădeau un aer trist. Cutele de la coada ochilor se adînciră dintr-o dată.

— Ei, n-o lua şi tu chiar aşa, spuse blînd Avram ca să-l îmbuneze. Dă-mi ceva acolo ca să mă mai lase durerea asta... Am o zi grea şi am nevoie de puţină linişte. Îţi promit că mîine fac raport pentru concediu. Ideea ta nu-i de loc rea, cred că aerul de munte îmi va face bine.

Doctorul se apropie de Avram, îi pipăi cu degetele lui osoase tîmplele puţin umflate, apoi îi mişcă într-o parte şi-n alta capul uşor, cu o grijă părintească.

— Nu mai eşti tînăr, Avrame.

Celălalt nu zise nimic. Masajul acela uşor pe care începură să-l execute degetele doctorului îi făcea bine. Durerea parcă îi mai trecuse, deşi ştia că aşa se întîmplă : avea să urmeze usturimea aceea crîntă, cînd capul şi-l va simţi atîrnîndu-i, iar el va fi un om paralizat, stors, fără vlagă.

— Iar o anchetă din aceea în care trebuie „spart" cineva ?

— Iar. Şi gîndeşte-te că trebuie „spart" în seara aceasta, fiindcă mîine ar fi prea tîrziu şi s-ar alege praful din toată alergătura de pînă acum. În după-amiaza aceasta, aş vrea să stau de vorbă cu el ; în cursul dimineţii, am avut o discuţie sumară. Simt că e pe cale să spună ce ştie, se înflăcără Avram.

Doctorul se uită atent la el, de parcă l-ar fi descoperit atunci. De atîţia ani de cînd se cunoşteau, ajunsese să prindă acele mişcări sufleteşti ale lui Avram şi să-şi dea seama cînd sub aparenţa lui bonomă se ascundea adevărul pe care altul nici nu l-ar fi bănuit. Avram avea însă nevoie de odihnă, pentru doctor, lucrul acesta era clar. Dar tot atît de bine ştia că într-un asemenea moment, nimeni nu l-ar fi putut convinge să lase treburile baltă. Îl îngrijora acum faptul ca încordarea nervoasă şi oboseala să nu dea peste margini, ca o apă care a fost turnată ochi într-un pahar...

Se uită la Avram ca şi cînd ar fi vrut să se convingă dacă mai poate să reziste, ca şi cînd s-ar fi pregătit să-l supună unor experienţe. Avram era robust, asta o ştia şi fără să-l privească, dar pe fruntea lui mare se săpaseră două cute adînci, care porneau de la rădăcina nasului şi se ascundeau în părul lui des, tuns scurt, care începuse să albească.

*

— Eu zic să te mai gîndeşti.

Se ridică de pe scaun şi, ocolind biroul, deschise fereastra. Aerul rece al înserării năvăli brusc în cameră. Plopii de lîngă fereastră foşniră stins. O mişcare tainică le înfioră frunzele.

Găman sta nemişcat pe scaun, mijindu-şi ochii lui apoşi, de peşte fiert, şi Avram îi simţi aproape fizic încordarea care pusese stăpînire pe el de la un timp. Simţise oare Găman că pe Avram începuse să-l chinuie ceva? Îşi dăduse el seama despre ce era vorba?

Era ca un truc pe care-l încerca, îi intrase în obişnuinţă ca să se sustragă durerii de cap, senzaţiei aceleia de leşin, şi pe care reuşise în felul acesta s-o înlăture de foarte multe ori. Acum însă trucul acesta nu-i mai reuşea, îşi dădea şi el seama... Şi dintr-o dată se nelinişti.

Găman sta nemişcat pe scaun, înţepenit parcă, şi o clipă Avram avu senzaţia că e acolo de cînd lumea. Căzuse într-o muţenie apatică din care n-ar fi dorit să fie scos, şi cînd Avram îşi dădu seama de faptul acesta, se înveseli, şi fără să vrea începu să fluiere încetişor, ca şi cum ar fi fost singur acolo. Parcă şi durerea de cap îi dispăru, dar cînd se ridică de pe scaun înţelese că se amăgise doar. Gîndul că nu va putea „să-l spargă" pe Găman, puse din nou stăpînire pe el şi figura doctorului îi apăru ca o ameninţare. „Pe dracu", se încordă el şi-şi strînse pumnii cu putere, încît îi trosniră oasele degetelor. În liniştea care plutea în birou, zgomotul acela răsună, ca şi cum s-ar fi rupt un mănunchi de surcele uscate.

Se ridică şi, ocolind biroul, prin faţa lui Găman, deschise fereastra. Aerul rece şi curat cu miros de iarbă se furişă în camera plină de fumul gros al ţigărilor. Avram rămase

acolo lîngă fereastră. Rîndul de plopi aflat în spatele clădirii foşni stins. Mai era puţin şi întunericul zilei de vară avea să înceapă să se destrame.

Avram se întoarse de la fereastră şi se apucă să-şi facă ordine pe birou, ca şi cînd ar fi fost singur în cameră, fără Găman, fără magnetofonul de pe măsuţă, fără subofiţerul ai cărui paşi se auzeau cînd mai tare, cînd mai încet, după cum se apropiau sau se depărtau, dincolo de uşă, în aşteptarea aceea parcă fără sfîrşit, trăgînd uneori cu urechea în speranţa că va fi chemat să-l ia pe deţinut şi să-l ducă la arest.

Avram făcea totul cu gesturi încete, ca unul care nu are de ce să se grăbească. Capul însă îi ardea, parcă i-ar fi fost prins în cercuri înroşite în foc. Înghiţise, începînd de seara, tot ceea ce-i dăduse doctorul, dar probabil că încordarea nervoasă anihilase efectul calmantelor.

Poate că totul era absurd ; dar în momentul acela, Avram făcu totul sub impresia primului imbold ; abia mai tîrziu avea să se gîndească la toate acestea. Întorcîndu-se de la fereastră, el deschise fişetul şi scoase pistolul şi, ca şi cum s-ar fi simţit vinovat cu ceva, îl strecură în buzunarul hainei.

— Am impresia că sîntem destul de obosiţi şi aş vrea să mai luăm puţin aer. Se sprijini de colţul biroului... Din nou totul începu să-i joace în faţa ochilor... „Ar trebui să las totul baltă", îşi zise. Simţea că avea să leşine, îl văzu pe doctor cu figura lui blajină, cu îngrijorarea aceea de prieten pe care i-o citise în ochii obosiţi.

— Nu merg, dom' anchetator, strigă Găman.

Faţa lui imobilă, pe care aproape toată noaptea nu tresărise nici un muşchi, începu să tremure.

Avram se uită la el. Îi sta pe buze să-l întrebe dacă îi e somn... Nu, Găman trebuia lăsat să se gîndească. Îi re-

petase de atîtea ori în seara aceasta că e bine să se gîndească, că e în interesul lui să facă lucrul acesta şi îl întrerupsese de fiecare dată cînd ştia că minţea, amintindu-i că e mai bine să nu se grăbească să dea un răspuns, el, Avram, nefiind grăbit, dar nedorind decît adevărul pur.

„Nu-mi turna gogoşi, Gămane, îi spunea, de ce să ne grăbim ? Eu pot să stau pînă mîine, pînă poimîine, dacă e nevoie, o săptămînă chiar, o să ne-aducă aici mîncare, n-o să ne despărţim pînă cînd n-o să-mi spui ceea ce ştii că trebuie să spui : adevărul."

„Ce adevăr să spun, domn' maior", îşi îngusta Găman ochii lui apoşi, mijindu-şi-i pînă ajungeau ca două fire subţiri de iarbă, apoi îi închidea şi rămînea aşa, ca şi cînd se gîndea. Şi Avram, care ştia la ce se gîndea Găman, îl lăsa... După un timp Găman relua :

— Da, am să spun. Avram deschidea magnetofonul.

— Zi...

— Păi... Aşa cum v-am spus, nu ştiu unde a ascuns Vlase banii. Întrebaţi-l pe el.

Avram îşi întorcea faţa spre măsuţa pe care se afla magnetofonul şi privea un timp dus pe gînduri cum alergau rolele, apoi apăsa pe buton. Era ca un joc, Găman nu-l interesa, ştia că minte. Apăsa apoi şi ştergea banda.

— Ce-ai spus ? se întorcea el spre Găman.

În alte condiţii jocul acesta l-ar fi prelungit o dată, de două, de douăzeci de ori, dacă ar fi fost nevoie. Avram era stăpîn pe situaţie, încăpăţînarea celuilalt îl umplea doar de curiozitate. Simţea, însă, că Găman trebuia „spart". Asta înseamnă că acum şi nu mîine, şi nici poimîine, Găman trebuia să spună ce ştia, avea nevoie de mărturisirea lui completă...

Avram deveni dintr-o dată nerăbdător. O neliniște surdă simți cum punea stăpînire pe el. Capul începu să-i ardă parcă.

„Lasă-l, Avrame, pe Găman. Lasă-l. O să stea să aştepte pînă te faci bine, sau poate o să-l ancheteze altcineva. Crezi că numai tu poți să-l faci să spună adevărul ?“ „Nu, nu cred !“ „Dar de ce te încăpățînezi ? De ce te încăpățînezi ?“

— Nu-i aşa că vă trebuie mărturisirea mea, domn' anchetator ?

— De ce să te mint. Îmi trebuie... adevărul. Şi țin să-l aud, în noaptea aceasta, din gura ta.

Deodată scaunul i se păru lui Avram că parcă a început să se scufunde. Nu, nu se scufunda... Avram îşi puse mîinile pe masă. Ar fi vrut să-şi frecționeze tîmplele. Aşa cum făcuse doctorul. Poate că i-ar fi fost mai bine. Întinse mîna spre sertarul din dreapta. Lîngă el era butonul. Va apăsa, îi va spune subofițerului de la uşă să-l conducă pe Găman la arest. Îi va trezi pe băieții de-alături, subalternii lui, care acum, probabil, dorm cu capul pe masă, obosiți, şi le va spune să meargă la culcare. Gata.

— Să zicem că eu am primit valiza aceea...

Mîna s-a oprit pe butonul acela rotund şi delicat. O uşoară apăsare... Nu.

— De ce să zicem ? Ai văzut doar fotografiile.

— Le-am văzut, asta e drept, domn' anchetator, de ce să mînii pe Dumnezeu. Găman îşi face cruce, îşi mijeşte din nou ochii. E drept, eu eram... dar am fost doar o verigă. Ştiți şi dumneavoastră. Nici n-am ştiut ce-i acolo... Am dat-o mai departe...

Găman tace. „Te înşeli amarnic, băiatule, îşi spune Avram, dacă îți închipui că am să te întreb cui ai dat-o“.

— Aş mai vrea o țigară, spuse Găman cu o voce umilă.

— Serveşte-te, ai toată libertatea. Ai spus că nu-ţi plac cele pe care le fumez eu, şi-atunci, ţi-am adus ţigările pe care le-ai cerut.

— Şi credeţi că trebuie să-mi scoateţi ochii ?

— Nu, nu, spuse grăbit Avram. M-ai înţeles greşit. Ţi-am spus-o s-o ştii. Te ştiu fumător pasionat şi aş fi putut să te determin să spui adevărul folosindu-mă de această slăbiciune a ta.

Găman se alarmă brusc.

— N-are rost să intri în panică. Mi s-a părut că nu te-ai gîndit la acest fapt. Să ieşim.

Ochii lui Găman clipiră des, cu spaimă.

— Te-nţeleg, te-nţeleg, îl linişti Avram, dar n-ai de ce să te sperii. Nu te scot ca să te fac scăpat şi să te curăţ, aşa cum îţi închipui tu. Numai mintea ta şi-a putut închipui o asemenea gogomănie. Dacă te-ai fi gîndit cît eşti de preţios pentru mine, ar fi trebuit să fii chiar vesel că ieşim să mai respirăm puţin aer curat.

Găman zîmbi şi se întinse după chibrituri.

— Asta aşa e. Nu te poţi gîndi la toate, chiar dacă te cheamă Găman, spuse el uşurat.

Avram simţi că Găman ar putea spune acum adevărul... Dar ceva îl opri să forţeze lucrurile. Înţelese că ceea ce-l alarmase era teama că ar fi putut eşua încercînd... Aşa că amînă... Deveni însă dintr-o dată sigur că e pe drumul cel bun, şi în alte condiţii lucrul acesta l-ar fi înveselit poate. Acum, însă, durerea aceea aspră începu să-i strîngă din nou tîmplele.

Se simţi moleşit, şi dorinţa de a se aşeza puse din nou stăpînire pe el. Capul parcă începu să-i ardă, şi durerea aceea, pe care o simţise toată seara în ceafă, se mută acum la rădăcina nasului deasupra ochilor şi simţi cum înaintează încet, dar sigur, spre tîmple...

— Şi totuşi, nu merg, domn' anchetator.

Avram se uită blînd la el.

— Te-a cuprins frica, spuse în silă. Se îndreptă spre fişet. Scoase o pereche de cătuşe. Acum n-are de ce să-ţi mai fie teamă. O mînă a mea, o mînă a ta.

— Da, conveni Găman, acum merg, că-mi place şi mie răcoarea nopţii.

So uită afară ca şi cum ar fi vrut să măsoare întunericul. Avram rămase cu cătuşele în mînă.

Perdeaua strînsă într-o parte a ferestrei flutura uşor. Zgomote nedesluşite ale nopţii intrau în birou. Găman închise ochii şi rămase aşa un timp destul de lung. Avram nu-l tulbură.

— Să mergem.

— Avram îşi prinse cătuşa de-o mînă, apoi o prinse şi de a lui.

— Remarci că m-am prins de dreapta ?

— Da, spuse Găman şi ochii lui apoşi se măriră într-un zîmbet.

Şi aşa coborîră scările celor două etaje sub privirile uimite ale subofiţerului de la arest, căruia Avram îi făcu semn să stea liniştit şi să nu vină după ei, să-i aştepte acolo, că ies numai să se plimbe puţin.

Clădirea avea o curte mare îngrijită, cu alei drepte şi cu flori multe. Avram coti în spatele clădirii ; acolo era iarbă grasă şi dinspre dealuri venea mirosul fîneţelor cosite, înţepător şi dulceag. Aerul rece îl învioră şi parcă durerea de cap se mai linişti, avu chiar senzaţia, pentru o clipă, că a dispărut.

— După ce te-ai întîlnit cu Fane şi ţi-a dat servieta, ai mers, mi se pare, la restaurantul „Vişeu".

— V-am mai spus. Nu m-am întîlnit cu Fane, şi nu mi-a dat nici o servietă.

— De ce minți, Gămane ? Credeam că aerul rece și noaptea asta blîndă îți înviorează puțin memoria. Fane declară că servieta cu bani ți-a dat-o ție.

— Ce nu declară Fane, spuse Găman, și lui Avram nu-i scăpă tonul neliniștit cu care fusese rostit răspunsul.

— Dar la restaurant ai fost ?

— Am fost. Soreanu poate să declare.

— A declarat.

— Vedeți ? Și mă tot pisați, unde e servieta, unde e servieta ?

Se opriră. Plopii pe lîngă care trecea poteca începură să foșnească. Era vîntul acela care înfioară pomii, furișîndu-se prin frunzele subțiri, încremenite.

— În curînd o să iasă luna, spuse abia șoptit Avram. Cînd eram la părinți mă culcam sub un ulm uriaș, pe care-l aveam în grădină, și așteptam luna. Îmi plăcea s-o văd cum se ridică deasupra, atunci, printre ochiurile frunzelor se vedea cerul albicios, apropiat, de parcă s-ar fi sprijinit de coroana ulmului. Avram se opri. Nu-și dădu seama de ce-i scăpase această mărturisire. Se simți dintr-o dată greu, ca de plumb ; îl încercă o clipă senzația ciudată că nu mai are cap. Durerea revenise brusc, parcă o declanșase un resort. Ceva se răsturnase în el și simți că-i fuge pămîntul de sub picioare.

— Să stam jos, gîfîi el aproape. Să stăm aici, vom aștepta să apară luna, ca altădată.

Se așezară în întuneric unul lîngă altul. „Trebuie să fii *spart*, Gămane, acum." Constată cu bucurie că simțurile i-au rămas treze.

Știa că e mai aproape de țintă ca niciodată, că nu trebuie să scape momentul care se apropia, cînd Găman avea să-i spună adevărul. Dar el se simțea ca un burete stors, și-atunci își înfipse mîinile în iarba plină de rouă.

— Să-mi spui aici totul, cum ai luat servieta, unde ai dus-o, să nu-mi mai repeți toată pologhia aia de pînă acum. Zii.

— Într-adevăr, Fane mi-a dat servieta, mărturisi Găman gîjîit. Trei inși cunoaștem servieta, dar numai eu îi știu ultimul loc. „Ascunde-o, avem încredere în tine, mi-au spus. Dacă noi o să cădem, rămîi tu, iar dacă ai să te duci și tu, știm că dintre noi trei tu poți fi mormînt". Nimeni nu știe locul pe care l-am ales... Nu cinci, și nici zece, douăzeci de ani pot sta banii acolo liniștiți.

Și Găman spuse locul.

„Ar trebui să mă ridic", se gîndi Avram, știa că Găman fusese sincer, da' simțea că nu poate, mîinile lui continuau să fie încleștate pe iarba crudă care se încălzise și pe care o simțea în pumni, fierbinte și uscată.

„Să mergem", spuse, dar Găman rămase nemișcat și Avram își dădu seama că nu spusese nimic, vorbele se opriseră undeva pe limbă, nu ajunseseră să fie rostite.

— Acum pentru că v-am spus, să mergem, domn' anchetator, se înfioră de răcoarea nopții Găman. Avram îl auzi, dar n-avu putere să se ridice și știa și ce s-ar putea întîmpla dacă ar rămîne acolo. Avram sta împietrit în durerea aceea, cineva parcă îi plimba un fier roșu pe frunte, apoi pe creștet și în cele din urmă, se opri la ceafă. Tîrziu se ridică și, o dată cu el, ca la o comandă, Găman. O luară încet pe cărarea așternută cu nisip.

— Nu cred că mai e mult pînă la ziuă, spuse Găman cu regret. De ce dracu mă gîndesc la ulmul acela al dumneavoastră, se revoltă el ; eu sînt tînăr și nu m-am gîndit niciodată c-aș putea să stau așa, cu fața în sus, într-o noapte, să văd cum iese luna și se ridică deasupra pe cer.

Găman avea poftă de vorbă, dar Avram nu-l auzea, poate că numai dorința lui, călită și antrenată, în atîția

ani de muncă, îl mai ţineau pe picioare, şi-l făceau să poată urca scările. Cînd ajunse în faţa biroului şi vru să deschidă uşa, se poticni şi subofiţerul pe care-l lăsase acolo se repezi şi-l prinse de subsuori.

— Doamne, rău arătaţi, tovarăşe maior, spuse, dar Avram nu-l auzi.

— Du-l sus, arătă el spre Găman şi cheamă repede băieţii. Adică nu, cheamă-i întîi pe ei.

Ştia că cei doi colaboratori ai săi se aflau alături şi cînd ei intrară în cele din urmă, îl găsiră stînd cu faţa sprijinită în palme, încremenit, fără putere.

— Găman a fost „spart", spuse el şi feţele tinere ale celor doi păstrînd pe ele semnele oboselii nealungate se desfăcură într-un zîmbet larg.

*

—...Eşti norocos, spuse doctorul, a treia zi cînd Avram îşi reveni. Dracu să te ia, mai zise şi rămase uitîndu-se lung undeva pe lîngă Avram, ca şi cum vorbele acelea nu i-ar fi fost adresate lui.

Avram se uită printre pleoape la doctor. Faţa acestuia mare, cu pielea întinsă pe maxilarele-i puternice era imobilă ca o mască.

— Lasă, nu fi amărît, bine c-am scăpat.

— Ai scăpat, da, tresări doctorul. Ţi-am spus doar să laşi toate baltă şi să te odihneşti.

— Dacă am scăpat, atunci de ce să mai fim amărîţi?

Doctorul nu răspunse. „O să vezi mai tîrziu cum ai scăpat. Toată fruntea o să-ţi fie acoperită de cicatrice adînci şi părul tău des va rămîne pe o jumătate de cap, rar, sau şi mai rău, nu va mai fi de loc."

— Ai avut o eruptie nervoasă, o „zonă zoster", cum se cheamă în termeni medicali. Noroc că s-a produs în afară. Altfel...

Tăcu şi rămase iar cu privirea aceea inexpresivă, pe care Avram i-o cunoştea.

Avram îşi plimbă mîna pe bandajele în care-i era înfăşurat capul.

— Eşti un doctor straşnic, zîmbi el, şi-l apucă mai sus de cot şi-l strînse uşor. Doctorul îşi adună privirea uitată.

— Eh, Avrame, oftă el şi nici unul din ei nu mai zise nimic, ca şi cum fiecare s-ar fi ferit să nu-l tulbure din gînduri pe celălalt...

DAN CARAGHEORGHE

SCRISOARE NETRIMISĂ

„Acolo stăteau «lupii», ăştia de care îţi vorbesc, feriţi de ochii oamenilor pe care-i pîndeau tîlhăreşte şi-i jefuiau..."

Îşi întrerupse povestirea, căutînd în sumanu-i ţintuit cu nituri arămii tutunul şi foiţele.

„Nu, tovarăşe, eu îs obişnuit să răsucesc colea ţigara."

Scăpără chibritul, iar după ce pufăi de cîteva ori din ţigara meşterită de el, continuă :

„Bătrînul meu îmi grăia ades : «Nu crede pădurea cu înfăţişarea ei tihnită. Nu crede nici pîrîul cu apele lui curgătoare. El aduce boală şi moarte dacă umbli prin el după asfinţitul soarelui. Nu crede nici cucul, care primăvara cîntă atît de vesel. Cînd a trecut vara, se face erete şi are ochi pătrunzători şi gheare grozave.» Îi dam cu tifla gîndindu-mă : «S-a betegit moşul. A dat în mintea ţîncilor». Şi-mi vedeam mai departe de treburile mele ca şi cînd nu aş fi auzit nimic.

Şi iată că începusem şi eu să calc pe urmele moşului. Nu rîde, tovarăşe, da, da, începusem şi eu să bat vorbele astea. Dar nu vorbeam de pîraie ce aduc moartea spre asfinţitul soarelui, nici despre cuci cu ochi pătrunzători şi gheare grozave, nici de alte jivine care mai de care mai fioroase, ci de banditii care într-un timp se aciuaseră pe meleagurile noastre, aducînd mult amar.

Eu îmi am casa lăsată mai spre pădure. De două ori tîlharii au venit la mine cu arma în cumpănire, jefuindu-mi avutul și amenințîndu-mă că-mi iau viața dacă voi «cînta» ceva. Dar, nu numai mie mi s-a întîmplat așa. Ia, și pe alți gospodari din Valea Boului, Vatra Moldoviței, Sucevița, Argel sau Brodina, îi pălise asemenea nenorocire."

Azvîrli chiștocul țigării, scuipînd înciudat în lături. Avea în glas nuanța înerîncenării.

„Ptiu, mama lor de tîlhari! Intraseră într-un timp oamenii în păreri de cele ce se petreceau. Ai mai slabi de înger începuseră chiar să scornească povestiri, de te cruceai ascultîndu-le. Cică ar fi... Ei, dar lasă, nu-ți mai bat capul cu asemenea nerozii! Adevărul însă e că doi banditi începuseră să-și facă de cap prin locurile noastre, băgînd spaima în casele oamenilor. Era unul printre ei, fără casă, un terchea-berchea... «Viclean ca o vulpe și crud ca un lup flămînd, obișnuia să ne spună Mititiuc Mihai, sergentul-major de care m-ai întrebat mai înainte. Nu-ți dai seama, moșule, că pe zi ce trece, e-ncolțit de nu-și mai vede scăpare? De ce nu a mai prăduit prin Brodina? De ce piciorul nu i-a mai călcat prin Vatra sau Argel? Îi e teamă, moșule. Îi e frică pînă și în bîrlogul lui. E singur, amarnic de singur, cu fărădelegile lui. Iar noi sîntem mulți. Și-o să-l biruim!»

Eu, de ce să n-o spui, la început, ca omul pățit, nu prea îl credeam. Cugetam în sinea mea că o spune, așa, să ne dea coraj.

Da', vezi mata, erau alții care gîndeau cu totul altfel. Alții, care, alături de tovarășii milițieni, nu aveau o clipă de liniștire, pînă cînd nu aduceau sfîrșitul «jivinelor» din pădure și, o dată cu el, liniștea și pa-

cea în casele oamenilor din preajmă. Pitulați la rădăcina unui brad trîntit de furtună într-o rîpă prăpăstioasă, sau cocoțați sus, pe stînci, ațineau drumul celor certați cu legile. Aidoma jivinelor care adulmecă primejdia, tîlharii se traseră spre fundul pădurii, căutînd scăpare mîniei oamenilor care-i încolțeau mereu, mereu mai mult.

Și iată că, într-o bună zi, căzu pe meleagurile noastre vestea : Șuncea, banditul, a fost găbjuit ! L-au dus la Cîmpulung, la judecată, să-și primească răsplata.

Mititiuc, împreună cu Petre Avădanei și Gheorghe Onofriciuc îl dibuiseră chiar în bîrlogul lui. Nu, nu greșesc de loc cînd spui bîrlog. Hăituit mereu, cu frica în sîn, găsise bîrlogul unei fiare. Alungase fiara, ca să intre el, altă fiară, mai rea, mai hapsînă. Ca un vierme se vîrîse în pămînt."

După ce ceremoni în tașca cu tutun, mă luă pe după umeri și îmi arătă o casă drăgnuită de curînd.

„Vezi mata, acolo m-am întîlnit, cîteva zile după prinderea lui Șuncea, cu Mititiuc. Avea în ochi o căutătură prietenoasă ajutorul șefului de post ! Ceva mai înalt ca mata, și mai făcut în spate. Sta de vorbă cu Mareș, unul din prietenii lui. Dară spui *unul*, bată-mă norocul să mă bată. D-apoi, numai unul avea ? Cît îi comuna noastră de mare, găsea peste tot locul numai cuvinte de bună înțelegere. Și asta să știi că-i mare lucru la noi. Cu moldoviteanu-i greu să legi prietășug. Dar cînd l-oi lega, să știi că-i bine legat.

Ei, și cum ți-am spus, m-am întîlnit cu Mititiuc și Mareș în dreptul casei aceleia. Nu știu ce-o fi spus Mititiuc celuilalt, că porniseră amîndoi într-un rîs, să mi te ții. Un rîs colea, sănătos. Că fără să vreau, îmi mijise și mie, prin mustăți, oleacă de zîmbet.

— Bată-vă să vă bată, dar care-i pricina că tot rîdeţi şi rîdeţi ?

— Nimic, moş Pătrule, îmi zise Mareş. Ia, Mihai mi-a spus o snoavă cititä de el într-o carte.

C-am uitat să-ţi spui. Mititiuc al nost', că al nost' era, cu toate că de fel venea de prin părţile Siminicei, din jurul Sucevei, avea o mare patimă. Nu ridica sprîncenele, că nu era o patimă de-aia... viţiu, ci patima cititului. Cînd avea oleacă timp liber, mai totdeauna-l găseai acas' la gazdă, răsfoind şi tot răsfoind prin cărţi. Şi cînd începea să-ţi înşiruie tîlcul slovelor citite de el...

Avea o voce domoală, dar tare se mai înăsprea ea atunci cînd venea vorba de cei ce făptuiau hoţii şi tîlharii. Vezi, aşa-i era felul. Bun prieten cu oamenii cinstiţi, gata oricînd să le vină într-ajutor, neîndurător cu cei răi şi ticăloşi.

Poate de-aia şi Ortansa-l îndrăgea. Drept îi, după Mihai luceau, de ce să n-o spui, ochii mîndrelor noastre. Dar aşa cum era de vitejos faţă de greutăţi, aşa era şi de sfios în faţa fetelor. Se înroşea ca un copilandru. Dintre toate fetele, îi plăcea una, frumoasă foc, Ortansa, despre care ţi-am spus..."

Moşul se întrerupse puţin, gîndindu-se parcă, la ceva.

„Mda, parcă acolo ajunsei. Cînd m-am oprit şi eu laolaltă cu cei doi, veselindu-mă de veselia lor. Deodată, spre noi se apropie în grabă şeful de post. Îl chemă la o parte pe Mititiuc, şi nu ştiu ce or fi vorbit între ei, că Mihai se întoarse către noi :

— Mareşe, trebuie să plec degrabă într-o treabă.

Apoi către mine, în timp ce Mareş se îndepărta spre capătul uliţei :

— Moşule, am o mare rugăminte la mata. Eu nu mai am timp să trec pe la cooperativă să iau timbru. Te rog ai grijă să faci lucrul ăsta, iar după aia să pui scrisoarea asta la cutie. Ştii, e către bătrîni. Le scriu că peste două săptămîni vin cu Ortansa pe la ei. Îi duc mamii noră în casă.

L-am petrecut apoi cu privirea pînă se pierdu pe o uliţă învecinată. Gîndeam : «Care va să zică, o să jucăm acuşi, acuşi la nuntă.»

O să jucăm, o să jucăm. Ah, Mititiuc, băiatule, dacă puteam şti..."

Tăcu moş Pătru. În tăcerea care se aşternu între noi, trilul unei păsări îşi revărsă ecoul pînă hăt departe, spre pădure. O văzurăm apoi ţîşnind dintr-un tufăriş şi avîntîndu-se sus.

Năpădit de amintiri, moşul urca agale cornişa dealurilor. Mergeam aşa, fără să ne vorbim. Într-un timp, se opri, făcîndu-mi semne să mă apropii.

„Vino mai lîngă mine, tovărăşele. Da, pe aici o fost. Dar să stăm oleacă jos, şi ţi-oi spune mai departe."

Scotoci din nou în taşca cu tutun. Trase adînc fumul în piept. Răcoarea dimineţii ne învăluia pe amîndoi.

„Cele ce grăiesc de-acum încolo le-am aflat de la oamenii din sat şi de la tovarăşii miliţieni, a doua zi, după ce m-am despărţit de Mititiuc. Era dimineaţă, puţin mai tîrziu ca acuma. După cum îţi spusei, venise lîngă noi şeful de post şi-l chemase pe Mititiuc în grabă mare. Ce se întîmplase ? Gemănaru şi încă vreo doi de prin Argel aduseseră veste la postul de miliţie că-l văzuseră pe Turbaşu, ultimul dintre bandiţi, dînd tîrcoale cîtorva case mai răzleţite de comună. Era bărbos, smolit la faţă, cu straiele în neorîn-

duială, atîrnînd pe el. Îi ajunsese cuțitul la os. Pramatia! Încolțit, hămesit de foame, încerca să prăduiască iară casa vreunui gospodar. «S-a tras înfricoșat în desișul pădurii, cînd ne-a văzut prin preajmă.» Astfel grăiră milițienilor cei trei care îl văzuseră pe bandit. Nu mai era vreme de pierdut. Așa că imediat s-a dat de veste printre moldoviteni că Turbașu e prin apropiere. Eu nu eram pe acolo că tare aș fi voit să fiu la «răfuiala cu banditul». «Să stîrpim sămînța asta de mălură», grăiau cu toții. Și uite-așa, împreună cu milițienii, au făcut grupuri, pornind pe urma banditului. Unii au luat-o dinspre Secreș, alții de la Ciumîrna, Valea Boului, sau Argel. Să-l strîngă ca într-un clește. Uite-așa!"

Degetele mîinilor moșului se împreunară arătîndu-mi cum voiau să-l strîngă pe bandit.

„Turbașu adulmecase ceva. Plin de frică, cu spaima-n oase, se strîngea neputincios spre fundul pădurii, acolo unde încrengătura era mai deasă. Așa cum s-a aflat mai tîrziu, primul care a dat ochii cu el a fost Mititiuc. «Să fi fost pe la nouă-zece, cînd l-am văzut pentru prima dată, îmi spunea Gemănaru, care plecase și el în urmărire. Banditul era aplecat deasupra unei tufe de zmeuriș. Ca un șarpe a țîșnit. Cei care eram mai prin apropiere auzirăm cum liniștea pădurii fu sfîșiată apoi de zgomotul a două-trei împușcături». Am văzut și eu cîteva zile după aceea, cum gloanțele au mușcat din scoarța zbîrciuită a unui brad.

Ce-a mai fost după aceea? Trăgînd nădejde că l-a „pălit, banditul nu se mai uită înapoi și se prăvăli în rîpa ce i se deschidea în față. Mititiuc, după el. Am bătut și eu de cîteva ori pe urmele călcate de cei doi în goana lor năprasnică. Crengile copacilor îți șfichiuiesc

obrajii sîngerîndu-i. Cioatele, aruncate ici, colo, îţi betegesc picioarele. Dar cine să ia aminte atunci de crengi şi cioate ? În pornirea sa vitejească, Mititiuc nu mai afla nici durere, nici osteneală. Neînduplecat, cum îl ştiam, un singur gînd îl mîna înainte, mereu înainte. Să nu-i piardă urma. Pentru nimic în lume să nu-i piardă urma. Ştia că nu este singur. Doar ceilalţi auziseră şi ei împuşcăturile şi veneau încoace. Şi asta aşa era. Cu toţii alergau într-un suflet să prindă vipera."

Întinzînd degetul arătător, moşul îmi arată o îngrămăditurâ de cioate aflate la o zvîrlitură de băţ de noi.

„Pînă aici ţinu goana aceea îndrăcită. Cu avînt fără seamăn Mititiuc îşi croia drum după bandit. Nu-l slăbea de loc. Turbaşu spunea, la judecată, că, cuprins de groază, simţea cum, încetul cu încetul, puterile-l părăseau, sleindu-l. Îi era aşa de frică, că-i clănţăneau dinţii din gură. Broboane reci de sudoare i se revărsau peste faţă, orbindu-l. Neputincios, se opri locului.

Cu ţeava armei îndreptată spre bandit, Mititiuc se apropia împungîndu-l cu privirea ; îmi închipui cum îi vedea ceafa de taur. Îi vedea mîinile tremurînde. Atent la fiece mişcare a banditului. Mititiuc nu băgă de seamă însă pintenul unei rădăcini din faţă. Se poticni. Ca un fulger se întoarse banditul spre el. Glonţul pornit din ţeava armei miliţianului se pierdu undeva.

Se prinseră apoi într-o luptă pe viaţă şi pe moarte. Horcăia banditul sub strînsoarea de oţel a lui Mihai. Cu groaza aceluia ce se îneacă, apucă în neştire glezna unui picior şi întoarse, întoarse ca un apucat. Era tocmai piciorul pe care Mititiuc şi-l scrîntise, împiedicîndu-se de rădăcină. De durere slăbi menghina strînsorii. De ajuns ca banditul să tragă spre sine arma sa căzută lîngă el şi aţintind-o spre pieptul băiatului să apese pe trăgaci."

Aici moşul se opri, dînd cătrănit din cap.

„S-a stins Mihai, răpus de glonţ ucigător. Poate că a mai apucat să audă glasurile tovarăşilor săi somîndu-l pe bandit.

— Predă-te, Turbaşu ! Mîinile sus !

Poate !“

Din suman scoase încet o scrisoare. Şi după ce-i întinse cu grijă colţurile puţin îndoite, mi se adresă :

— Vezi matale, asta era scrisoarea ce mi-o dăduse Mititiuc în dimineaţa aceea. Era carte către ai lui în care da veste fericită.

CUPRINS

Theodor Constantin	Cadrilul sobolilor	5
Ștefan Berciu	Primul „caz“	29
Aurel Mihale	Trei coafuri de probă	47
Stelian Sârbu	Combinația „Voinea et comp.“	117
Mihu Neagu	Paradoxul unui motto	165
Radu Vaida	Dispariția Adinei	217
Ion Țirlea	Misterioasa dispariție a „Coltatului“	229
Constantin Preda	După anchetă	271
Nichifon Pietris	Zona Zoster	289
Dan Caragheorghe	Scrisoare netrimisă	303

Redactor : EUGENIA TUDOR
Tehnoredactor : GHEORGHE CHIRU

Dat la cules 23.04.1969. Bun de tipar 30.05.1969. Apărut 1969. Comanda nr. 8452. Tiraj 130 140. Hîrtie ziar de 50 g/m². 700×1000/32. Coli editoriale 17,85. Coli de tipar 8,75. A. 7973. C.Z. pentru bibliotecile mici 8R—31

Tiparul executat sub comanda nr. 90 334 la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii", Piața Scînteii nr. 1, București — Republica Socialistă România

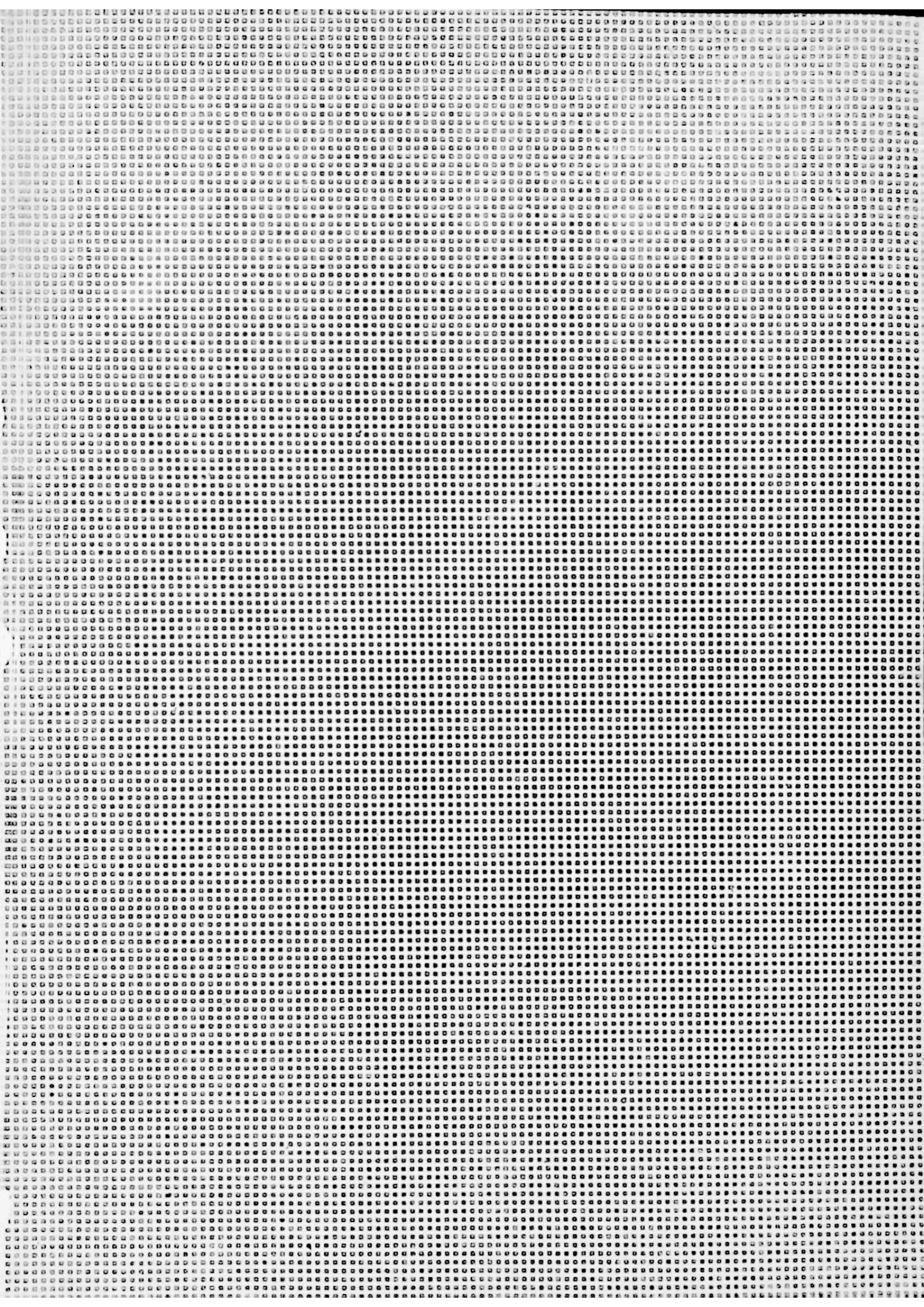

Volum omagial dedicat ofiţerilor şi subofiţerilor de miliţie, cu prilejul aniversării a 20 de ani de la înfiinţarea miliţiei.

Lei 6,50